(1)

Sacrosancta ewangelia Iuramentum de calumpnia et de veritate dicenda
[illegible] calumpnie [illegible] Quo quidem
cum omnibus [illegible] in eadem prestito [illegible] Andreas procurator domini
Iuramento calumpnie sic prestito prefatus Andreas procurator domini
Wenceslai petiuit sibi terminum ad ponendum et articulandum [illegible]
et assignari. Cui dominus officialis secundam feriam proximam
post dominicam qua cantatur Iudica ad premissum actum primo
statuit et assignauit. Item anno Iudicum et pontificatu quibus supra
secunda feria proxima post dominicam qua cantatur Iudica [illegible]
decima sexta mensis Marcii hora et loco consuetis, prenominato domino [illegible]
Nicolao [illegible] officiali ad causas audiendum et iura reddendum
[illegible] et partibus predictis per procuratores eorum [illegible]
in iudicio comparentibus, Andreas procurator domini Wenceslai [illegible]
quasdam posiciones et articulos in papiro scriptos contra dominum [illegible]
[illegible] exhibuit, obtulit et produxit, petiuit sibi quatenus [illegible]
[illegible] iuxta [illegible] Et easdem posiciones
et articulos sic ut premittitur exhibuit, obtulit et produxit. Thomas [illegible]
domini Iacobi petiuit sibi copiam huiusmodi posicionum et articulorum fore
[illegible] et terminum ad respondendum posicionibus [illegible]
[illegible] pro posicionibus et dicendum contra articulos [illegible]
[illegible] posicionibus et dicendum contra articulos [illegible] partem
[illegible] et assignari. Cui dominus officialis [illegible] copiam [illegible]
posicionum et articulorum fore [illegible] diem Sabbati proximum ante dominicam
Palmarum ad premissum actum primo statuit et assignauit. Item anno
Iudicum et pontificatu quibus supra Sabbati proximo ante dominicam
Palmarum die vicesima prima mensis Marcii hora et loco consuetis, prenominato
domino [illegible] Nicolao [illegible] officiali ad causas audiendum et iura
reddendum [illegible] et partibus predictis per procuratores eorum
[illegible] in iudicio comparentibus, [illegible] Thomas procurator domini
Iacobi plebani respondit posicionibus et articulis domini Wenceslai [illegible]
[illegible] eosdem [illegible] Quibus quidem responsionibus [illegible]
[illegible] Andreas procurator domini Wenceslai petiuit sibi ad [illegible]
[illegible] statim et assignari. Cui dominus officialis [illegible]
feriam proximam post dominicam qua cantatur Quasimodo[geniti illegible]
ad premissum actum perhemptorie statuit et assignauit. Item [illegible]
et pontificatu quibus supra secunda feria proxima post [illegible]
qua cantatur Quasimodogeniti die sexta mensis Aprilis [illegible]
consuetis prenominato domino Nicolao [illegible] officiali ad causas audiendum
et iura reddendum [illegible] et partibus predictis per procuratores [illegible]
eorum [illegible] in iudicio comparentibus, [illegible] Thomas procurator [illegible]

1387

1388

domini Jacobi plebani [illegible] Laurencium Alnicestra [illegible] presentans pro prima dilacione [illegible] terminus [illegible] ipsum qui adventum huiusmodi [illegible] continuatum et [illegible] terminum ad [illegible] pro [illegible] dilacione. Et [illegible] termino exigente ipsum qui adventum huiusmodi [illegible] [illegible] feriam proximam post festum ascensionis Domini videlicet ad [illegible] [illegible] dilacione eidem [illegible] [illegible] Anno [illegible] et pontificatu quibus [illegible] feria proxima post dominicam qua cantatur in ecclesia dei [illegible] [illegible] die [illegible] mensis Aprilis hora et loco [illegible] [illegible] domini [illegible] [illegible] officialis [illegible] audiendum [illegible] reddendum [illegible] et partibus predictis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Nicolaus [illegible] bidellus sive nuncius iuratus consistorii Pragensis fecit fidem sive relacionem se citasse Philippum et Wenceslaum [illegible] de Praga ad [illegible] testimonium in causa presenti ad diem et horam [illegible] Et eadem relacione sic facta [illegible] [illegible] domini [illegible] testes [illegible] per bidellum predictum [illegible] dilacione predicta [illegible] [illegible] in causa [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] de libro [illegible] ecclesie Pragensis [illegible] [illegible] dominus officialis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] de libro predicto ecclesie Pragensis [illegible] [illegible] Anno [illegible] et pontificatu quibus supra [illegible] proximo post festum ascensionis Domini die [illegible] mensis Aprilis hora et loco [illegible] [illegible] domini [illegible] [illegible] officialis [illegible] audiendum et [illegible] [illegible] et partibus predictis per [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Nicolaus [illegible] bidellus sive nuncius [illegible] consistorii Pragensis predicti fecit fidem sive relacionem se citasse [illegible] altaristam et [illegible] ecclesie Pragensis predicte ad perhibendum testimonium in causa presenti [illegible] [illegible] Et eadem relacione sic facta [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] altariste [illegible] testes [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] dilacione predicta [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Anno [illegible] et pontificatu quibus supra

N. Inv. 658.

[illegible] in ecclesia Pragensi nullius partis consanguineus nec affinis. Interrogatus et iuratus super articulo primo quod sibi constaret respondit ipsum articulum esse verum. Interrogatus de causa sciencie quis et qualiter sciat contenta in huiusmodi articulo esse vera respondit se ea scire quia ipse testis est altarista altaris predicti sicut et predixit [illegible] in ecclesia Pragensi a tempore [illegible] annorum et quod ipse testis fuit [illegible] predicte ecclesie Pragensis similiter [illegible] [illegible] [illegible] annorum et sic sicut ipse testis potest recordari semper ex consuetudine et statuto ipsius ecclesie tentum fuit et [illegible] observatum quod quilibet altarista obtinens quodcumque altare in eadem ecclesia Pragensi [illegible] illud altare [illegible] alio beneficio curato vel non curato tenere et est astrictus ad [illegible] et [illegible]. Mediantem [illegible] ipsius altaris [illegible] pro suis successoribus [illegible] fiat [illegible] et explendis oneribus ipsius altaris [illegible] die hodierna tenetur et [illegible] observatur hac eciam adiectione quod quidam fuit bone memorie Johannes [illegible] altarista altaris sancti Urbani [illegible] quod illud [illegible] in [illegible] et cum [illegible] fuisset [illegible] [illegible] dominus Johannes dictus [illegible] [illegible] dictum altare sancti Urbani per predictam ecclesiam dimisit et reliquit eidem domino [illegible] mediantem [illegible] ipsius altaris pro explendis oneribus ipsius altaris et sic [illegible] [illegible] hac consuetudine sit ex statuto ecclesie Pragensis vel ex consuetudine [illegible] tenetur quod quilibet altarista ipsius ecclesie Pragensis [illegible] altare [illegible] beneficio teneat [illegible] pro suo successore mediantem [illegible] sui altaris pro [illegible] et explendis oneribus ipsius et utrum hec videntur contineri in statuto vel [illegible] respondit quod ex statuto et eciam ex consuetudine huiusmodi consuetudo tenta fuit et eciam ipsam in statuto videt contineri sed [illegible] Interrogatus super articulo secundo quod sibi constaret respondit se [illegible] in huiusmodi articulo et fama communi aliorum altaristarum et eciam aliorum [illegible] quod dictum altare sancti Urbani habeat [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] sed ipse testis [illegible] nescit. Interrogatus super articulo tercio quod sibi constaret respondit sibi super huiusmodi articulo et aliis membris in eodem contentis [illegible] de [illegible] et de [illegible] [illegible] nichil constare. Interrogatus de fama publica quod sibi constaret respondit quod de illis [illegible] supra deposuit [illegible] altaristas et alios ministros ipsius ecclesie Pragensis est publica vox et fama. Interrogatus utrum [illegible] [illegible] deponat respondit quod non sed [illegible] et venerat [illegible] per bidellum nomine [illegible] [illegible] Philippus [illegible] de Praga [illegible] in [illegible] sanctorum Philippi et Jacobi apostolorum [illegible] [illegible] sic ut credit ipse [illegible] in bonis sive habens [illegible] nullius partis consanguineus nec affinis. Interrogatus [illegible]

Questiones [illegible]
Magistri Clementis

informatus qualiter debeat deponere in causa presenti respondit quod non. Item
est interrogatus super primo articulo ipsi testi clare exposito et declarato quid
sibi constaret respondit sibi super huiusmodi articulo penitus nichil constare
Item super articulo secundo quid sibi constaret respondit se convenisse in huiusmodi
articulo cum domino Jacobo parte adversa sepius dici audivisse sed ipse
testis penitus ignorat quantum censum altare sancti Urbani in articulo
descriptum habeat Interrogatus super articulo tercio et ipsius membris per
ordinem deponere quid sibi constaret respondit ipsum articulum esse verum
Item de causa sciencie respondit se convenisse in articulo primo interfuisse
Item expressa causa presenti nesciat convenire in huiusmodi articulo respondit se
esse presentem ac fuisse quia convenit in huiusmodi articulo in domo ipsius testis
facta sunt et sic presenti nesciat quando dominus Jacobus pars adversa tempore
quo altare sancti Urbani predicti in Chetoraz permutavit cum domino
Wenceslao producente promisit bona sua fide non compulsus ut tamen
ipsi domino Wenceslao dimittere et relinquere in censibus pocioribus explendo
altare predicti in decem sexag grossos pragen denar Item quo anno die
hora loco et quibus presentibus premissa facta sunt respondit quod ut ipse testis
credit anno decimo proximo die Sabbati post festum ascensionis [illegible]
proxime transacti elapsi sunt quatuor anni hora quasi terciarum in maiori
civitate pragen in domo habitacionis ipsius testis sita in plebe sanctorum
Philippi et Jacobi apostolorum in palacio eiusdem domus presentibus ipso teste [illegible]
Anthonii ipsius testis domino Wenceslao producente et Jacobo parte adversa
Item an premissa facta sunt Item ipse testis an dominus Jacobus pars adversa
huiusmodi [illegible] census pro predictis oneribus explendis promiserit domino
Wenceslao producenti dimittere et relinquere dimiserit et reliquerit respondit
sibi desuper nichil constare Item verum ipse testis sciat aliquam summam
dominus Wenceslaus producens de impignoracionis est obviam dimissa [illegible]
parte in articulo contentam respondit sibi nichil constare Item verum ipse
testis presenti nesciat quando dominus Wenceslaus producens monuerit dominum
Jacobum partem adversam pro solucione [illegible] in articulo contentum
respondit sibi constare quod ipse tempore quodam de quo non bene recordatur
in civitate pragen [illegible] convenit cum domino Jacobo parte adversa et domino
Wenceslao parte adversa et domino Wenceslao producente qui producens
eundem monebat partem adversam pro [illegible] in articulo contentis
quibus pars adversa promittebat sibi eisdem [illegible] assignare
[illegible] Item verum aliquam alias huiusmodi monicionem presentes
nesciat respondit quod non solum ipse testis et sic dicebat ipsum
articulum esse verum Item de fama publica respondit quod dictus
[illegible] ipse testis [illegible] deposuit apud homines huiusmodi [illegible]
habetur est vera publica et fama Item verum [illegible] deponat
respondit quod non sed causa iusticie et citatus per bidellum Wenceslaus
Pictor de maiori civitate pragen manens in domo sua propria sita
in plebe sanctorum Philippi et Jacobi apostolorum habens annos circa [illegible]

[illegible] politica [illegible] ethica [illegible] subalternatur [illegible] a libris ethicorum [illegible]

2

Tractatus de virtutibus

[illegible]

[illegible] sagittator [illegible] ad signum [illegible]

De moralis sciencia

et se fac studiosos / et sic [illegible] fa
ciunt / sabbatis [illegible] medicos [illegible] au
dire studiose [illegible] ut theo
[illegible] / [illegible] illi [illegible]
[illegible] ita [illegible]
[illegible] phariseos ¶ [illegible] scientia speculativa
[illegible] scientia non distinguitur [illegible]
[illegible] a genere et ita scientiam speculativam
distinguimus a practica proprie [illegible]
[illegible] distinguere a practica / [illegible]
[illegible]
[illegible] originalis [illegible] ex [illegible]
[illegible] distinctio [illegible] ex eo [illegible]
[illegible] quia ab [illegible]
[illegible] ¶ [illegible] scientiam
[illegible] ad opus vel non ordinari non est
[illegible] quod est scientia a nobis operabilis
vel non operabilis [illegible] ex eo quod scientia
est a nobis operabilis nos scientiam [illegible] ordina
mus ad opus et ex eo quod obiectum non est a
nobis operabile nos sistimus in scientia [illegible]
[illegible] originalis ex [illegible]
obiectorum ¶ Et [illegible]
non est [illegible] ab obiecto [illegible]
[illegible]
[illegible] originalis scientia [illegible]
ab eis a quo [illegible]
[illegible]
scientia in [illegible]
[illegible] omnis in scientia [illegible]
[illegible] in omnibus scientiis practicis et in
mechanica et forte in physica ¶ [illegible]
[illegible] scientias [illegible] distinguimus
[illegible] originalis ex finibus [illegible]
sed illi non sunt fines [illegible] nos [illegible]
[illegible] speculative [illegible] scientie
practice [illegible] opus [illegible] fines [illegible] non
[illegible] ¶ Item [illegible] speculativa [illegible]
[illegible] ad fines [illegible]
[illegible] non [illegible] speculativas

scientias [illegible] distinguibilis a practicis et in fines
in eis [illegible] ¶ Aliqui opiniones [illegible]
et ad [illegible] ad [illegible] fines scientie
speculative et practice [illegible] scientie et operationis
[illegible] scientias [illegible] fines [illegible]
fines [illegible] obiectorum [illegible]
[illegible] fines [illegible]
[illegible] fines [illegible] ¶ Ad [illegible]
[illegible] actibus [illegible] et passionibus
[illegible] scientia speculativa / et practica [illegible]
[illegible]
[illegible] scientia speculativa in ordine ad [illegible]
et ad ea [illegible] operationem [illegible]
[illegible] scientia practica in
ordine [illegible] ad nos et ad illa [illegible]
[illegible] possumus operari ¶ Et [illegible] practica
[illegible] medicina [illegible] speculativa [illegible]
[illegible] in opere suo [illegible]
[illegible] ¶ Ad [illegible]
[illegible] speculative et practice [illegible]
[illegible] non [illegible] et [illegible] scientia [illegible]
[illegible] opus non [illegible]
[illegible] a nobis operabile ¶ Ad ultimam
[illegible] speculativam differre a practica
[illegible] quod idem [illegible]
[illegible] speculativam et practicam [illegible] non [illegible]
[illegible]
[illegible] ab [illegible] ad quod [illegible]
[illegible] practica [illegible]
[illegible] practicam
[illegible] practica [illegible] activa practica
ordinatur ad opus [illegible] non ordinatur [illegible]
ad opus [illegible] non practica [illegible]
speculativa [illegible] practica ¶ Et ita
[illegible] practica [illegible]
speculative [illegible] finibus [illegible]
[illegible] practica et speculativa
ex [illegible] obiectorum [illegible]
[illegible] ¶ Hoc [illegible]
[illegible] practica [illegible] operabilibus a[illegible]

[illegible] ad opus / [illegible]
[illegible] scientie [illegible]
[illegible] opus [illegible]
[illegible] scientie [illegible]
[illegible] non operantur [illegible] honestas [illegible]
[illegible] scientia [illegible] non [illegible] et [illegible]
[illegible] non [illegible]
[illegible] scientia practica [illegible]
[illegible] quod [illegible] scientia moralis non
est mechanica in [illegible] sed liberalis quia ita
scientia est de virtutibus et operationibus honestis [illegible]
[illegible] est [illegible] ad [illegible]
[illegible] tales [illegible] non sunt operationes
mechanice ¶ Item scientia ita non est mecha
nica in [illegible]
[illegible] in [illegible] et [illegible]
[illegible] ¶ Et [illegible]
[illegible]
[illegible] et rhetoricas
scientia [illegible] moralis [illegible]
¶ Item ita scientia non [illegible] sed libera
[illegible] ingeniis et [illegible]
[illegible] et ita scientia [illegible]
[illegible] et honestis operibus [illegible] propo
[illegible] morales [illegible]
[illegible] non [illegible]
[illegible]
[illegible] albertus [illegible]
[illegible] mechanica [illegible]
[illegible] sed [illegible] in scientia
moralis in [illegible]
[illegible] ad opus ¶ Item mechanica scientia
[illegible] in
[illegible] et non [illegible] in agere [illegible]
[illegible] et [illegible] sed [illegible]
[illegible] scientia [illegible] operis [illegible]
[illegible]
[illegible] ad [illegible] opera et [illegible]
[illegible] et [illegible]
¶ Item [illegible] scientia [illegible]
[illegible] esse liberam quia liberi

[illegible] et non [illegible]
practice [illegible] ad [illegible] opus ¶ Ad [illegible]
[illegible] et [illegible] practice [illegible]
[illegible] ad opus ex [illegible]
[illegible]
[illegible] ¶ Ad [illegible]
[illegible] moralem ad mechanicam [illegible]
[illegible] opera [illegible]
[illegible] ex [illegible]
mechanice nulla [illegible] in operando [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] operandum et [illegible]
[illegible] quod mechanice [illegible]
[illegible] ad [illegible] morales [illegible] ad
[illegible] quod mechanice [illegible]
in suis operationibus [illegible] opera sunt
[illegible]
[illegible] et ita mechanica
non agunt [illegible] sed ex [illegible]
[illegible] actum
et [illegible]
[illegible] ~~[illegible]~~ [illegible]
in [illegible] in agere [illegible]
[illegible] et [illegible] ad [illegible]
[illegible] mechanicas et actus
morales ¶ Ad [illegible] quod liberum
et [illegible]
[illegible] liberum [illegible]
[illegible] in [illegible] et [illegible]
[illegible]
[illegible] quod in [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] et in [illegible] et [illegible]
[illegible] et ita [illegible] nobilissime
ad [illegible]
et [illegible]
[illegible] scientia [illegible] respectu divine

[illegible]

Petitur quid est

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Et bonum est quod

6

Teru omnes actus

[illegible]

Textu p[ri]ma intentio

Utrum p[ri]ma intentio politice sit de fine hominis ... [illegible]

[illegible]

De scia moralis

[illegible] felicitas cōsistat

felicitas simpliciter et feliciter dicitur quo

Quod felicitas consistat

Utrum felicitas consistat in volup-
tatibus ... in [illegible] ...
... in voluptatibus quia bonum [illegible] ...
et non [illegible] ipsa felicitas talem ...
... [illegible] felicitas
sed voluptas [illegible] ...

[illegible]

Quod felicitas in virtute

Utrum felicitas in virtute consistat vel in operatione virtutis [illegible]

[illegible]

q nec in virtute sua consistat. ideo felicitas nec
in opere suo sed in utroque et in ...
in aliis ad vitam sufficientibus ...
... felicitas ...

[illegible]

Cuiui veritas est

Ubi felicitas consistit

Utrum felicitas consistit in aliquo bono separato

Expectans fine

Quid felicitas sit

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

16

Circa multorum etc.

[illegible]

[illegible]

[illegible] maxime est et summa delectatio
sed videtur in habentibus aliud quidem [illegible]
[illegible] in naturam quod adiungatur [illegible]
[illegible]. Circa [illegible] de delectabilibus
proportionabilibus dicitur de delectationibus.
Notandum quod delectabilia que secundum corpus
[illegible] naturas dicuntur [illegible] autem est
delectationes non quantum secundum relationes
[illegible] ad vitia que [illegible]

[illegible]

Utrum ad felicitatem

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

dicitur [illegible] [illegible] in talibus [illegible]
sit exponere et [illegible] [illegible] et oppositum
[illegible] ad [illegible] sit exponere et [illegible]
[illegible] ita grossa fuerit [illegible]
magnum restat [illegible] in sepulchris [illegible]
[illegible] [illegible] et in philosophie actu
[illegible] [illegible] [illegible] intellectualium
[illegible] physica acquisita quod sapiens
[illegible] in diversis actibus [illegible]
[illegible] bonitatis [illegible]
et excellentia [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] fide [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] quod sapiens
physica [illegible] ad felicitatem [illegible]
[illegible] ad sapientiam requiritur [illegible]
[illegible] [illegible] sanitas [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ad tales sa-
pientias [illegible] [illegible] [illegible]
possunt ad [illegible] [illegible] sine
[illegible] [illegible] passiones [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
ad mortem affligit [illegible] potest
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] physico [illegible]
[illegible] sapiens physica [illegible] ad felicitatem
[illegible] ad [illegible] [illegible] valde [illegible]
difficile quod [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] excellentia [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ad felicitatem [illegible] virtutes [illegible]
[illegible] ad [illegible] requirit
[illegible] [illegible] ad [illegible]
[illegible] [illegible] valde [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] valde
difficile [illegible] passionatio [illegible]
[illegible] honestas efficaciter [illegible]
[illegible] [illegible] et honoribus [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] passio

in actibus [illegible] [illegible] sine physica
[illegible] et sine virtutibus moralibus [illegible]
exponit [illegible] [illegible] felicitas
[illegible] in virtute [illegible] [illegible]
et opus in virtute [illegible] [illegible]
[illegible] in virtute [illegible] sub opinione
[illegible] [illegible] [illegible] virtutibus
[illegible] ad felicitatem requiritur [illegible] de bonis
[illegible] corporis et exterioribus [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible]
[illegible] felicitatis [illegible] [illegible]
opera virtutum moralium [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ex
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
bonitas et excellentia felicis [illegible]
et in virtutis operibus [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] magis [illegible] in virtute
[illegible] operari [illegible] operari [illegible]
adversa [illegible] mala fortuna [illegible]
sit [illegible] bona [illegible] fortuna sit
[illegible] felix [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] felicitas in adversis [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
sit [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] opus virtutis
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
distinguit [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] fortis [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] efficaciter [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] operabatur

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] gaudium et dolorem [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] se sapiens et [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
mala [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] fortune [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] pulcre [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] operationes [illegible]
[illegible] [illegible] virtutis et illa opera [illegible]
virtutis et [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] felix [illegible]
[illegible] operationes [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ad operationes [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
negat [illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] virtutis [illegible]
fortitudinis [illegible] liberalitatis [illegible]
beatus [illegible] bonus [illegible] [illegible]
[illegible] fortis [illegible] liberalis [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] virtutis [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] ad felicitatem
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] virtutis et [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] sit [illegible] [illegible] virtutis
[illegible] [illegible] [illegible] fragilitas
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] contemplativa
[illegible] [illegible] [illegible] voluntate [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] honoribus et [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] virtutis [illegible] [illegible]
[illegible] tales actus [illegible] [illegible]
[illegible] virtutis [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] operari [illegible] valde difficile
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
valde [illegible] ad [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] magnanimitas liberalitas
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] et fortuna valde [illegible]
[illegible] [illegible] fortitudinis actus
[illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] fortitudinis actum [illegible]
[illegible] [illegible] actus [illegible] virtutis
[illegible] [illegible] [illegible] fortuna
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] infelicitas [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

q(uod) no(n) volens se exponit. Dicitur n(on) d(e) bonis suis volu(n)tarie indigentib(us) largiri submittere se (et) i(n)iuste oppressos volu(n)tarie iuvare p(ro)p(ter)ea laborib(us) (et) operib(us) (et) expensis (et) q(ua)n(do) potentes d(omi)nos (et) p(ro)p(ter) eos amicos p(ro)prios q(uod) no(n) videt p(ro)p(ter) h(oc) [illegible] fortunam s(ed) s(e)p(iu)s [illegible] (et) ruina(m) ad [illegible] insidiosas i(n)iurias [illegible] communites [illegible] q(ui)a [illegible] dalo [illegible] [illegible] i(n) q(uo) [illegible] expedit s(ed) volu(n)tarie [illegible] expediens sit. ¶ Ad 10 [illegible] dicendum q(uod) [illegible] fuit i(n) 10 [illegible] ¶ Ad 2m dicendum q(uod) [illegible] i(m)moderate sensuales [illegible] illi q(ui) [illegible] opera virtutis moralis [illegible] intellectualis q(uo)r(um) [illegible] meliores (et) p(ri)ncipales (et) tales [illegible] felicitas ¶ Ad 3m dicendum q(uod) felix [illegible] i(n) operatio(n)ib(us) [illegible] amicorum vel [illegible] [illegible] (et) [illegible] gaudiis [illegible] [illegible] ¶ Ad 4m dicendum q(uod) bonum [illegible] omnib(us) bonis [illegible] [illegible] nulla [illegible] actio[illegible] nulli (et) s(ed) [illegible] organa ad operandum [illegible] omnia [illegible] mala [illegible] male [illegible] (et) [illegible] ad [illegible] [illegible] politice [illegible] nulli [illegible] [illegible] fortune [illegible] felices potentes [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] q(uod) [illegible] [illegible] [illegible]

18

De felicitate hominum

[illegible] felicitas hominib(us) [illegible] fortunam [illegible] [illegible] q(uod) [illegible] fortuna q(uia) [illegible] [illegible] fortuna [illegible]

q(uod) a fortuna [illegible] ¶ [illegible] Arist(oteles) [illegible] (et) [illegible] felicitas [illegible] valde [illegible] [illegible] fortuna [illegible] Philosophus [illegible] [illegible] (et) felicitas [illegible] ¶ [illegible] felicitas [illegible] (et) bonum [illegible] [illegible] ¶ [illegible] (et) [illegible] [illegible] [illegible] (et) [illegible] [illegible] felicitas [illegible] virtutis [illegible] hominib(us) [illegible] ¶ [illegible] felicitas [illegible] [illegible] (et) [illegible] [illegible] (et) [illegible] ¶ [illegible] [illegible] felicitas fortuna [illegible] valde [illegible] [illegible] [illegible] fortune [illegible] (et) optimum [illegible] fortuna [illegible] [illegible]

[illegible] fortuna [illegible] ¶ [illegible] fortuna [illegible] bonum ¶ [illegible] felicitas [illegible] [illegible] (et) optimum [illegible] a fortuna ¶ 2o [illegible] felicitas [illegible] [illegible] virtutis [illegible] a fortuna ¶ 3o [illegible] felicitas [illegible] a fortuna [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] felicitas [illegible] [illegible] politica [illegible] [illegible] felices [illegible] a fortuna [illegible] [illegible] fortuna [illegible] Philosophus ¶ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] a fortuna [illegible] [illegible] a fortuna [illegible] ¶ 2o [illegible] [illegible] a fortuna [illegible] ¶ 3o [illegible]

[illegible] ad laudem [illegible] ¶ Laus [illegible] bonus [illegible] bone fortune [illegible] [illegible] [illegible] ¶ [illegible] laudat fortunam [illegible] nobiles laudat [illegible] sapientes laudat [illegible] fortune [illegible] fortuna [illegible] felix [illegible] [illegible] ¶ 2o dicendum q(uod) felicitas [illegible] hominib(us) [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] felicitas [illegible] [illegible] [illegible] ¶ [illegible] humana felicitas [illegible] omnib(us) hominib(us) [illegible] [illegible] felicitatem [illegible] [illegible] politica [illegible] ¶ [illegible] homines [illegible] felicitas [illegible] ¶ [illegible] felicitas [illegible] nobiles [illegible] [illegible] potestas (et) [illegible] (et) [illegible] (et) optimum (et) [illegible] bonum ¶ [illegible] felicitatem [illegible] [illegible]

Ben[illegible]

Bac[illegible]

[illegible]

Utrum homo possit

[illegible]

[illegible] [illegible] mortuorum quod nimis mane de hac felicitate ut arguebat Solon. Dicendum in argumento de hoc dubitatione dicunt etiam quidam felicitatem negasse post hanc vitam nisi tantum quia felicitas quam aliquis habuit in vita sua remanebat in memoriis hominum post mortem ipsius. ¶ Alii autem ponunt mortem ex eo quod dicit Aristoteles 3o de anima non remanere post mortem quia passivus intellectus corruptibilis et sine quo nihil intelligit. ¶ Et dicit Aristoteles in primo huius quod mortui non habent esse reale sed solum in memoriis hominum sed dicit infra bona et mala quae retinentur in exequiis. ¶ Et quod dicit de eo ut redundat de operibus bene [illegible] fragile quod [illegible] quod non videtur bonum sed habent esse reale per memorias vivorum. ¶ Alii autem contrarium huius dicunt Aristotelem posse posuisse felicitatem post mortem [illegible] et hoc dicunt ex verbis eius in multis locis quia 2o de anima dicit intellectum separari ab aliis [illegible] sicut perpetuum a corruptibili et abstrahendum esse deo [illegible] post mortem credi [illegible] Aristoteles [illegible] Item quia primo huius asserit quod defuncti [illegible] prosperitates bonae amicorum [illegible] et infortunia. ¶ Ad argumentum [illegible] post mortem habent felicitatem vel miseriam [illegible] quod [illegible] dicit et Aristoteles [illegible] non [illegible] quod non felices [illegible] vel felices non felices [illegible] et ita [illegible] supponit mortuos esse in statu felicitatis vel miseriae. ¶ Et in libro de pomo sive de morte Aristotelis [illegible] quod [illegible] Aristoteles [illegible] hoc [illegible] quod [illegible] in morte [illegible] felicitatem futuram. ¶ Ad [illegible] [illegible] ibidem apposuit [illegible] dicit hominem [illegible] [illegible] et [illegible] in opere ipsius [illegible] ex [illegible] felicitas [illegible] [illegible] illos [illegible] [illegible] operibus [illegible] in hac vita [illegible] post mortem

vel post mortem [illegible] in hac vita [illegible] [illegible] quia [illegible] multo labore et [illegible] [illegible] morte [illegible] semper et impediri [illegible] [illegible] fragilitatem. ¶ Item magnum videtur [illegible] illos quod felicitatem humanam adepti sunt [illegible] de suo labore [illegible] illos [illegible] felicitate [illegible] sed [illegible] de bonis voluptatibus et honestis [illegible] [illegible] gaudiis et [illegible] [illegible] non [illegible] [illegible] in [illegible] libello [illegible] Aristoteles [illegible] omnia [illegible] mundi [illegible] in quinque [illegible] potu et cibo et aliis [illegible] [illegible] et [illegible] de suo labore [illegible] [illegible] post mortem valde [illegible] felicitatem humanam in opere [illegible] et non in divinis [illegible] [illegible] sed [illegible] et in 10. ¶ Item honor [illegible] [illegible] quod [illegible] in hac vita [illegible] [illegible] pro suis operibus [illegible] ad hac [illegible] Aristoteles [illegible] quod [illegible] et honor [illegible] honor non [illegible] sufficiens [illegible] [illegible] Aristoteles [illegible] [illegible] non [illegible] dignum honor [illegible] honor non [illegible] [illegible] dignum [illegible] [illegible] ut [illegible] nulla [illegible] in [illegible] quod [illegible] ut hoc est in alia vita. ¶ Sed ad [illegible] sed [illegible] facile est solvere rationes quae adducuntur quod post mortem non remanet quia [illegible] [illegible] [illegible] memoria [illegible] [illegible] quod ad [illegible] Aristoteles [illegible] ut [illegible] sine [illegible] passio [illegible] post [illegible] [illegible] [illegible] intelligat non [illegible] ex dictis Aristotelis [illegible] Dicendum quod ut Aristoteles [illegible] affirmat mortuos non esse [illegible] reale ut [illegible] solum in [illegible] fragile bonum [illegible] sed [illegible] affirmant opera [illegible] [illegible]

[illegible] sic modo [illegible] quod non [illegible] de non felice fieri felicem [illegible] [illegible] non tollunt sed potius [illegible] [illegible] felicem vel miseriam. ¶ Et ad [illegible] multi quod [illegible] quod ut Aristoteles posuit [illegible] asserere [illegible] quod in hac vita ut [illegible] negamus [illegible] non de [illegible] [illegible] dicunt [illegible] ad [illegible] ¶ [illegible] solum de [illegible] [illegible] et illa non de [illegible] quo non [illegible] [illegible] vitas [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quod [illegible] [illegible] [illegible] de [illegible] felicitate [illegible] librum de pomo et morte fuisse [illegible] ab Aristotele [illegible] [illegible] [illegible] non [illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible] quod [illegible] in hoc toto libro [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ¶ Item [illegible] [illegible] felix [illegible] [illegible] ex [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quod non quia felicitas non [illegible] [illegible] [illegible] vita bona et [illegible] [illegible] vita [illegible] non [illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible] quia [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] felicem [illegible] [illegible] quia in [illegible] felicitatis felicitas [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quia [illegible] [illegible] [illegible] nullis felicitatibus [illegible] Aristoteles [illegible] sed quia [illegible] infortunia [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] per paupertatem [illegible] [illegible] per [illegible] [illegible] et ita [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] bona [illegible] hoc ex [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] post mortem [illegible] [illegible] ¶ Item [illegible] felix [illegible] [illegible] in morte non in morte [illegible] felicitas [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible] in morte [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Aristoteles [illegible]

[illegible] [illegible] quia [illegible] felicitas humana [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] felicitatem [illegible] [illegible] quia [illegible] [illegible] [illegible] quod ad felicem [illegible] felicitas sit bonum [illegible] sed in morte [illegible] felicitatem [illegible] mala et infortunia [illegible] non sit quia [illegible] [illegible] ipsum esse felicem sed quia [illegible] [illegible] possumus ipsum fuisse felicem per vitam et [illegible] hac ratione [illegible] Aristoteles quia [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quod [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] fuisse felicem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ipsum esse felicem quod non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Aristoteles [illegible] quod [illegible] [illegible] [illegible] felicem [illegible] [illegible] [illegible] miserum quia [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] felicitas [illegible] [illegible] [illegible] in bonis [illegible] fortunae [illegible] [illegible] honores et voluptates [illegible] [illegible] in bonis non [illegible] fortunae [illegible] operationes [illegible] ¶ Si dicamus [illegible] quod fortuna [illegible] felicem et miserum [illegible] [illegible] felicitatem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] fortuna [illegible] quod [illegible] [illegible] Aristoteles felicem et [illegible] miserum [illegible] [illegible] Chamaeleonta quod [illegible] felicitates [illegible] et debilis [illegible] [illegible] ad [illegible] non [illegible] in felicitate [illegible] [illegible] [illegible] sed [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] felicem et [illegible] miserum sed fortunam [illegible] ¶ Si ad dicamus operationes [illegible] [illegible] [illegible] felicitatis [illegible] felicitas [illegible] [illegible] stabilis et [illegible] [illegible] tales sunt operationes [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] nulla [illegible] [illegible] sine [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] beata vita futura quia [illegible] [illegible] [illegible] ad operationes

[illegible]

[illegible]

[illegible]

20

Et virtutes sunt

[illegible]

[illegible]

[illegible]

B[eatitudo] Felicitas sit

Utrum felicitas sit de numero laudabilium vel honorabilium ... [illegible]

[illegible]

Tex ps anime sensitive

[illegible]

De virtutibus moralibus

[illegible]

[illegible] quod non [illegible] quod virtus moralis
2a conclusio. Secundo suppono quod appetitus sensitivus
[illegible] obediat rationi secundum [illegible] suum et coactus
sed [illegible] libere [illegible] quod [illegible] in [illegible]
quod ratio dictat sed [illegible] et in [illegible]
et ideo Aristoteles dicit [illegible] politice quod [illegible]
[illegible] partis dispositionis [illegible] ad
appetitum partis [illegible] et regalis. [illegible] quod [illegible]
[illegible] Aristoteles dicit appetitum [illegible] patet
[illegible] quod [illegible] [illegible] [illegible] et
[illegible] [illegible] ad [illegible] et [illegible] passibilis ab
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad passionem
[illegible] appetitum [illegible] et [illegible] suppono
quod sicut [illegible] voluntas principaliter
appetitus [illegible] partis omnino dispositive sed
politice et regaliter [illegible] [illegible] in [illegible]
[illegible] in [illegible] quod in [illegible]
[illegible] et [illegible] sed [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] per voluntatem et [illegible]
[illegible] ab [illegible] [illegible] sed [illegible]
non [illegible] appetitus sensitivus [illegible]
ad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
ad [illegible] [illegible] [illegible] 2o suppono
quod appetitus sensitivus [illegible] ad [illegible]
[illegible] [illegible] inhonesta [illegible]
[illegible] fugienda [illegible] [illegible] quod [illegible]
[illegible] medium rationis [illegible]
[illegible] quod [illegible] [illegible] ab [illegible]
[illegible] et [illegible] dicit ab illo
quod [illegible] in [illegible] [illegible] quod [illegible]
per voluntatem [illegible] medium rationis et fugiat
[illegible] inhonestas [illegible] [illegible]
[illegible] et in appetitu [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] ratio sed dicit Aristoteles
[illegible] [illegible] inclinatur appetitus sensitivus
sed [illegible] quod [illegible] [illegible]
[illegible] quod sed [illegible] Aristoteles [illegible]
[illegible] [illegible] passiones [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] sed non [illegible]
3o suppono quod virtuosus habet appetitum [illegible]
[illegible] obedientem rationi sine difficultate

et [illegible] [illegible] quod dicit Aristoteles quod
[illegible] [illegible] rationi et in [illegible] et [illegible]
virtuosus [illegible]. [illegible] [illegible]
[illegible] omnino et inclinatur ad [illegible]
[illegible] [illegible] medium rationis
[illegible] [illegible] et [illegible] [illegible]
inclinante ipsam ad medium rationis [illegible]
[illegible] [illegible] possit [illegible] et [illegible]
[illegible] medium [illegible] [illegible]
et [illegible] appetitus sensitivus [illegible]
et [illegible] ipsum in virtuoso [illegible] et
[illegible] obediens rationi [illegible] medium [illegible]
[illegible] [illegible] inclinante quod non [illegible]
[illegible] quod virtus moralis [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] apud me quod
in appetitu sensitivo [illegible] [illegible]
inclinans ipsam [illegible] medium rationis
[illegible] [illegible] ipsam voluntatem [illegible]
medium rationis ad [illegible] quod [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ipse [illegible]
[illegible] formaliter [illegible] non [illegible] [illegible]
[illegible] ad probandum quod [illegible]
[illegible] in appetitu sensitivo [illegible]
[illegible] [illegible] in [illegible] et [illegible] et [illegible]
[illegible] et [illegible] passionum [illegible]
in [illegible] et passiones [illegible] in appetitu
[illegible] [illegible] facilis [illegible] [illegible] quod
[illegible] non [illegible] [illegible] passionum [illegible]
sed [illegible] et medium [illegible] [illegible]
[illegible] Aristoteles [illegible] [illegible] et formaliter
[illegible] [illegible] non et [illegible] sed [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
dicit Aristoteles [illegible] quod [illegible] [illegible]
ad [illegible] [illegible] [illegible] male [illegible]
et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] male [illegible] [illegible] [illegible]
appetitum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
et in quod sit [illegible] in ipso [illegible] [illegible]
[illegible] quod voluntas [illegible] ad [illegible] appetitum
sensitivum [illegible] [illegible] [illegible]

in [illegible] [illegible] et [illegible] appetitum
sensitivum [illegible] [illegible] quod [illegible]
[illegible] sit in voluntate sed [illegible]
[illegible] quod est in appetitu sensitivo suppositive
[illegible] quod [illegible] non [illegible] [illegible]
sed [illegible] [illegible] sed [illegible] [illegible]
[illegible] sed [illegible] [illegible] non [illegible] quod [illegible]
[illegible] et [illegible] sed libere [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] libera
appetitu [illegible] 3o suppono quod [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] appetitus sensitivus
[illegible] in [illegible] [illegible] alii
[illegible] [illegible] ad illud ad quod
appetitus sensitivus inclinatur et non [illegible]
[illegible] rationis patet [illegible] [illegible]
[illegible] quod [illegible] in [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] ad [illegible] appetitus [illegible]
ad [illegible] inclinans [illegible] ipsam in
[illegible] ad [illegible] et appetitus [illegible]
[illegible] ad [illegible] quod [illegible] [illegible]
et in [illegible] quod voluntas [illegible]
principaliter appetitus sensitivus libere [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] politice
[illegible] [illegible] [illegible] et [illegible]
ad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] voluntas
[illegible] et [illegible] [illegible] appetitus
sensitivus et [illegible] [illegible] [illegible] quod [illegible]
appetitus sensitivus [illegible] [illegible] [illegible]
ad [illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible]
medium rationis voluntas [illegible] ad [illegible]
[illegible] a medio rationis 3o suppono
quod virtuosus [illegible] voluntatem [illegible]
et sine difficultate [illegible] [illegible]
rationi [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] inclinante [illegible]
ad medium rationis ad [illegible] quod [illegible] [illegible]
[illegible] et sine [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] formaliter sed formaliter
[illegible] appetitu sensitivo et [illegible] [illegible] ad

[illegible] quod [illegible] moralis [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] illa quod [illegible] [illegible] et [illegible]
appetitus sensitivus et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
inclinante [illegible] [illegible] ad [illegible] quod [illegible]
et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et ad [illegible]
quod [illegible] [illegible] ab appetitu sensitivo sed
[illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] appetitu [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
non [illegible] [illegible] ad [illegible] quod
in voluntate [illegible] [illegible] inclinans ipsam
[illegible] medium rationis ad [illegible] quod [illegible]
virtuosus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] possumus dicere quod [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] dici [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
appetitus [illegible] [illegible] [illegible] voluntatis quod
patet quia [illegible] [illegible] [illegible] et in [illegible]
quod [illegible] [illegible] [illegible] et in [illegible] [illegible]
in quod [illegible] [illegible] constat [illegible] quod voluntas
in [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible]
et in quod inclinatur [illegible] ad medium rationis
[illegible] [illegible] sit [illegible] inclinans [illegible]
[illegible] [illegible] appetitus sensitivus in [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible]
non [illegible] ad [illegible] [illegible] et in quod [illegible]
inclinatur ad [illegible] [illegible] [illegible] voluntatis
et medium rationis [illegible] [illegible]
ad [illegible] inclinans [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et voluntas [illegible]
appetitus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] voluntas et [illegible] appetitus
sensitivus et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] non tales sunt [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] potest dici quod [illegible] [illegible]
[illegible] potest dici virtus moralis [illegible] [illegible]
ex [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] virtuosa [illegible] [illegible]
quod [illegible] [illegible] dici [illegible] [illegible] [illegible] et in

Incipiunt questiones super secundum ethicorum

et non contingit esse virtutes [naturam]. Est sciendum
dicit aristoteles secundo physicorum quod omnis motus a
violentus a contra naturam, ita quod non violentum quod
aliquando fit violenta a contra naturam sed
contrarius virtutem non est violenta. Est sciendum
natura dicit ...

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

liber

[illegible]

Utrum aliquid na[illegible]

[illegible] nobis naturaliter [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

De virtutibus

[illegible]

[illegible]

ex opere ¶ Dico 2o quod motus non fit ex operacionibus proprie / ex dictis patet oppositi quia operacio non est proprie motus sed fit cum eo motu / quod comprehenditur tantum quia motus ex opere efficitur ¶ Dico 3o quod motus non fit ex operacionibus proprie ex dictis / [illegible] efficiens quam est efficiens prime non agit effectum nisi aliquo actione fundata in motu vel tamen [illegible] operaciones non producunt motum a[illegible] materie aliqua motu movet sed fiunt vel [illegible] ipsa in actione quod motus consequitur ¶ Item effectus non est primum causa efficiente sed forte finalis / sed motus est primum operacionis et si non illius ex qua fit / tamen ipse est et non est primum finalis sed potius ergo ¶ Item at enim quod fit in eo subiecto motus non fit ex actu altero sed ipsa operacio saltem permanens / [illegible] et ipsa motus in eo subiecto fit .s. in appetitu ¶ Preterea cum ipsum totum non apud omnes concedatur / [illegible] videtur ad propositum / respondetur ¶ Dico 4o quod motus fit ex operacionibus proprie ex dictis patet / actio et motus quod motus actu / quia cum fiat ex operacionibus et non aliquo modo producto per modum alterum / vel quod motus fiat ex eo / non tamen oportet quod motus sit ipsius operacionis tamen motus sed ex causa / sicut agens formam substancialem et tamen alteracionem / ita per formam substancialem et per alteraciones preparat quod agens materiam disponit et eandem formam attingit / sic agens per operaciones disponit ad motum et tamen [illegible] attingit / sed quod alteracio non est agens non est forme substancialis sed est actio vel motus quo agens ipsam producit ita et est de operacionibus et motu ¶ Dicit [illegible] quod sit agens ita operacio et ita motus / [illegible] quod [illegible] ipsa actio potest [illegible] operacionum actum [illegible]

dicitur motus operacio que est velle vel appetere quia talis operacio dicitur actio immanens quia non est quasi passio remaneat / sic enim dicitur omnis actio immanens / sed quia non [illegible] in agente tamen quia maneat in operante appetitu vel [illegible] quia [illegible] potest esse actus primus ¶ Item voluntas non solum recipit actionem suam sed eliciens / elicit actum et agit ¶ Item voluntas recipiendo actionem suam [illegible] non est pluribus [illegible] quod [illegible] passio sed [illegible] primum passum non est motus sed distat ab actione ¶ Item motus sic elicitur [illegible] et dispositio potencia ad actionem est in eo que causa sit actio potentia et motum / motus actu [illegible] ad actionem suam [illegible] ad opus [illegible] ita motus ad opus [illegible] actus primum operis ¶ Item dicunt quod [illegible] operis [illegible] ab agente quod in [illegible] et [illegible] in [illegible] quod in subiecto sed opus motus non [illegible] quod sit bonum ex eo quod recipitur in subiecto sed potius [illegible] videlicet quod ex ope subiecti redditur bonum [illegible] quod sit bonum ex se vel ex eo quod est ab agente sed ex ipsa natura [illegible] sit bonum quia [illegible] quod [illegible] perficit et opus [illegible] reddit [illegible] opus motus est ab ipsa [illegible] ¶ Alii autem [illegible] computant [illegible] quod [illegible] idem [illegible] actum et passionem / actum enim est agente et in quod in actione et passione patiens et quod in potencia [illegible] idem [illegible] non est in actu et in potencia [illegible] philosophus [illegible] quod idem non movetur a seipso [illegible] in [illegible] [illegible] non patitur [illegible] manifestum [illegible] dicit

quod [illegible] non patitur a [illegible] quod [illegible] patitur a seipso / et in [illegible] philosophorum dicitur ad hoc [illegible] quod idem et [illegible] idem [illegible] et non [illegible] movetur et quod est in actu et mobile movetur et quod [illegible] actus ille [illegible] movetur [illegible] quod plus est [illegible] computant [illegible] quod agens et passum sunt indistincta subiecto in actu et potencia [illegible] actum non [illegible] sed [illegible] / quia [illegible] nulla est via ad concludendum separationem et [illegible] primum motorum [illegible] et [illegible] differunt potencia activa et potencia passiva quod potencia activa est [illegible] ad [illegible] potencia passiva [illegible] in ipso patiente est primum passivum [illegible] ab [illegible] / et in [illegible] philosophorum probatur [illegible] et quando [illegible] non movet se quia non sunt [illegible] in movente et moto [illegible] et [illegible] quod movetur ex se [illegible] et [illegible] in motore et moto [illegible] et [illegible] non [illegible] non movetur ex se [illegible] / Et si dicatur quod [illegible] forme [illegible] et [illegible] movetur [illegible] si [illegible] dispositio quod fit [illegible] et forte [illegible] distincte a reliquo — dicendum ad hoc [illegible] non est [illegible] in actu [illegible] quod movetur ex se [illegible] in motorem et motum in actu [illegible] quod est in potencia non movetur vel movetur sicut lapis movetur ex se [illegible] quod movens et motum [illegible] et in forma quod est [illegible] ¶ In hac autem [illegible] et in corporibus non [illegible] differentes [illegible] et [illegible] quod [illegible] admictatur / [illegible] idem et idem [illegible] non possit [illegible] et [illegible] non [illegible] quod agens et passum sunt idem subiecto [illegible] et [illegible] causa formalis finalis et efficientis / [illegible] movetur [illegible] idem et [illegible] in [illegible] philosophorum [illegible] nullum

cum dicitur quod aliquid movetur ab alio et quod aliud est motor et aliud motum / Et [illegible] in motore in [illegible] a toto quod est motum et differt [illegible] non distinguitur et / [illegible] et [illegible] philosophorum quod [illegible] motor et [illegible] mota et [illegible] quod [illegible] ipsum et quod est [illegible] et motor et quod est [illegible] / dicit / et quod [illegible] ipsum et quod est in actu [illegible] et movetur et quod est in potencia [illegible] ¶ Item dicitur motum [illegible] ad magnetem et [illegible] ad [illegible] philosophorum [illegible] quod [illegible] non movetur ad [illegible] non fuit in aliqua dispositione [illegible] / Et [illegible] non [illegible] ad magnetem non fuit in aliqua qualitate [illegible] / Et [illegible] magnes [illegible] amictit [illegible] non [illegible] dispositione [illegible] quod [illegible] movetur per se ad [illegible] / Et idem dicitur quod lapis movetur ex se ad [illegible] et ignis ad [illegible] / per [illegible] se / Et [illegible] dicit quod [illegible] et efficiens sunt [illegible] in [illegible] / vel [illegible] ad [illegible] et idem et in subiecto et [illegible] non [illegible] per se actum et passionem [illegible] sicut in actu quod sit [illegible] et ipsum sit in potencia quod sit [illegible] / tamen idem et in subiecto [illegible] et [illegible] et in differentia non [illegible] actum et passionem [illegible] et [illegible] / quod autem [illegible] agens agit et quod in actu et passum patitur et quod in potencia ad actum aliud et [illegible] et quod [illegible] ille actus et in eo subiecto non fit / [illegible] et [illegible]

eodem [illegible] quod agens liquet agat. Secundum
quod est in actu tamen non oportet quod sit in eodem actu
formaliter cum illo actu quem producit in pas-
so. Intelligendum quod producere motum [illegible]
non solum in se motum formaliter ut generans
animalia ex putrefactione et alia formaliter
agens primo agit. Secundum quod est in actu
oportet hoc patet ex dictis. [illegible] quod sit in eodem
actu quem producit sed hic generat
hominem et ignis ignem et calidum calidum.
Alio quod sit in actu excellentiori et
superiori eminentius quam sit actus producendus
in ipso passo sed sic intelligentia mo-
vere celum et corpora celestia generare animalia
et alia multa in istis inferioribus. Tertio
quod sit in actu per quem est agens receptiva
ab agente [illegible] producendo agendo
[illegible] sed forma per
[illegible] ab homine infusas [illegible]
ex homine et corpora celestia non concurrunt
generare animalia ex putrefactione na-
ta [illegible] non sit produci sed [illegible] influxum
a celo in hec inferiora sit [illegible]
[illegible] generationem. [illegible] primo quod
passivum est tale illo actu quem agens
[illegible] et producit in ipsum. Et [illegible]
quod sit ad actum [illegible]
[illegible] et agens est idem subiectum
passo [illegible] agere quod est tale
in actu formaliter qualem effectum intendit
producere. Tertio sit [illegible] actum ille
et eum [illegible]. [illegible] autem agentibus hoc
non potest concludi non esse et [illegible] quod al-
sit in actu [illegible] et sit in potentia
ad ambulandum ut quod [illegible] sit actu
[illegible] et calefaciat esse [illegible]
quod ferrum sit in actu per quem est receptiva
a magnete et trahat motum ut [illegible]
motum eum ad magnetem. [illegible]
[illegible] quod nulla [illegible]
ad concludendum [illegible] et [illegible]
[illegible] motoris. Patet [illegible]

per eum [illegible] sed dicat Aristoteles in [illegible]
[illegible] philosophorum. [illegible] et per animam [illegible]
ipse idem ponitur in eo [illegible]
[illegible] sit [illegible] eo quod [illegible]
[illegible] motore [illegible] dispo-
sitio non sit [illegible] motori ad hoc quod mo-
veat. Sed motum non est dispositio [illegible]
motori ad hoc quod moveat tunc [illegible]
nullus movens posset movere [illegible] movere et
quod Aristoteles dicat esse falsum quia sic omne
movens moveri a hoc esset [illegible] motum
quod movet et [illegible] addisceret
et calefaciens calefieret et esset calidum
et non calidum [illegible] Aristoteles [illegible]
[illegible] motum et tunc [illegible] ille [illegible]
[illegible] reflecteret quod
[illegible] Aristoteles. [illegible] differentia
[illegible] activi et passivi non oportet quia sufficit
aliquas et in differentia. [illegible]
non movet [illegible] quod non [illegible]
mota sit quod sit motum sufficit aliquando
ad motum quod non habet [illegible] respectu
motoris [illegible] non [illegible] in motum successio-
ne declarat [illegible] philosophorum. [illegible]
[illegible] motore [illegible] in ipso
[illegible] non [illegible] indiget [illegible]
[illegible] et motu. [illegible] non mo-
[illegible] indigeat [illegible] motu
[illegible] et [illegible] indigeat in primo [illegible]
[illegible] motore [illegible]
forma [illegible] ut movere [illegible]
[illegible] philosophorum [illegible]
[illegible] ex se [illegible] primum [illegible]
actum [illegible] et primum passivum [illegible]
sine motu. [illegible]
[illegible] quod [illegible] non sit activa
[illegible] actum [illegible] licet non sit
[illegible] idem subiectum [illegible] differentia
[illegible]
[illegible]
[illegible] quod idem subiectum et differentia et [illegible]
idem agens et patiens [illegible] movet et
movetur. [illegible] autem quod appetitus [illegible]

patitur et recipit in se actum sive in appetitu
[illegible]. [illegible] Aristoteles [illegible] movens
[illegible] amabile [illegible]
quod movetur. [illegible] amabile actualiter
[illegible] movens [illegible] et quod movetur appetitum
[illegible] quod appetit. Secundum quod appetit et
appetitus [illegible] actum motum [illegible] quod [illegible]
movetur [illegible] quo [illegible] motum
organum [illegible] hoc [illegible]
[illegible] dicat [illegible] ponit appe-
titum [illegible] passivus [illegible]
dicitur. [illegible] appetitus [illegible]
motum ad actum [illegible] non [illegible]
[illegible] sed [illegible] in actu appetendi [illegible]
[illegible] agente et passo et [illegible]
[illegible] non [illegible] quod dicat [illegible]
aliquem actum. [illegible] quod [illegible] requiritur
ad [illegible] appetendum sed agens [illegible]
ad [illegible] agens [illegible]. [illegible]
[illegible] quia [illegible] sit per plurimum quod [illegible]
per [illegible] sed [illegible] quod [illegible]
[illegible] in ipsum appetendo et quod [illegible] appetitus
[illegible] passivam [illegible] actum
ipsorum [illegible] appetitus
[illegible] actum [illegible]. [illegible]
[illegible] quod appetitus et actum [illegible] actum in appe-
[illegible] sed non [illegible]
et intellectus ad [illegible]
appetitus ad appetitum [illegible] actum
sentiendi et intellectus [illegible] ad actum
intelligendi. [illegible] quod appe-
[illegible] appetendo [illegible]
[illegible] in actu et [illegible] actum [illegible]
immediatum agens quod [illegible]. [illegible]
[illegible] in eo [illegible] quod [illegible]
[illegible] actum sed [illegible]
[illegible] multa po-
[illegible] in sensu in intellectu et in appe-
[illegible] ab obiecto [illegible] ab actu
sentiendi intelligendi et appetendi quod [illegible]
[illegible] duo [illegible] illa [illegible] ad actum
appetendi [illegible] activa vel passiva [illegible]
[illegible] quod [illegible] obiectum
quod [illegible] actum [illegible] actum

[illegible] ad illud quod [illegible]
[illegible] ab activo quam passivo [illegible]
[illegible] producta ab agente [illegible] ad
motum ipsum [illegible] et [illegible] in ferro
producta a magnete ad motum eum
ad magnetem [illegible] quod [illegible]
illa [illegible] ad actum sentiendi intel-
ligendi et appetendi ad [illegible]
ductum in passo ab agente [illegible] quod
[illegible] non [illegible] sed actum [illegible]
ad actum [illegible]. [illegible] in genere
et [illegible] in ferro [illegible] activa
ad motum ipso [illegible] sed [illegible] et ad
hoc [illegible] auctoritas [illegible]. [illegible]
[illegible] voluntas [illegible] ad [illegible]
[illegible] activa et [illegible]
non ad [illegible] de quo [illegible]
loquimur. [illegible]
[illegible] ad eum [illegible]
[illegible] activa
vel passiva [illegible] quod [illegible]
sed [illegible] cum [illegible]
[illegible] in quo [illegible]
[illegible] ad idem [illegible]
[illegible] et hoc [illegible]
Aristoteles [illegible]
quod ad [illegible] male
[illegible] ad [illegible]. [illegible] male [illegible]
[illegible] ad actum non [illegible]
potest [illegible] quod [illegible]
[illegible] in [illegible] actu
[illegible] non [illegible]. [illegible]
[illegible] quod hoc [illegible]
non [illegible] appetitu et intellectu [illegible]
[illegible] non et [illegible]
[illegible] maneat subiective
sed [illegible] quod [illegible]
modum agentis licet sit [illegible] patiens
[illegible] licet [illegible] per
modum activi sit [illegible] quia
non [illegible] et appetere [illegible] ab activo
suo sed ab obiecto sed et [illegible]
ad ipsam [illegible] sed ad eum [illegible]

[illegible]

[illegible]

De virtute generata

[illegible]

[illegible]

[illegible]

ex toto voluntarie non potest cum intrinsece
multa obediret. Secundo quia quod non est
[illegible]

De operacionibus

[illegible]

[illegible]

[illegible]

6

De absque operacionibus

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

dicendum est quod ipsa est que eciam generat pene et eodem modo omnes sequentes. Unde putandum est quod per mala fortune impediri possumus a perfectissime virtutis generacione, sed non ab eo quod est simpliciter, scilicet bonum virtutem cum sine perfecta generata non sit propter fortunam ... de ista questione sequitur iam alia questio ... virtutem ex unica operacione possit ...

Questio xxviiii

Utrum ex unica operacione posset generari virtus ...

[illegible]

[illegible]

Quartus post[ea] 8

Utrum virtus possit augmentari et diminui / arguitur quod non quia virtus [illegible]

[illegible]

et 2m sumas actus proce(ssus) et innatis
actum operationum secundum debitam conditionem et dela-
bili experientiam. Ex parte actus humani et conditio
sub quo hoc potest non est in medio conditio-
num diversificata ipso corpore non impedi-
to a suis debitis operationibus. Hoc sicut est
de virtute morali. Item quod dicit Aristoteles 2o
[illegible] quod quidem passio a bono, id est, amore
decisso consistit non disciplina [illegible] ad
[illegible] ad [illegible]. Quod 1a non sit inte-
dum in habitu virtute [illegible]
virtute et vicio et ideo non sit virtus [illegible]
quia [illegible] secundum quod est virtutum
et ita patet quod virtus [illegible] ad
sit [illegible] dicit Aristoteles quod non est [illegible]
simile [illegible] et est [illegible] quod non solum
in sagittatione quam signum attingit
sed [illegible]. Ex hoc dico quod virtus
angeli potest quia generaliter est et non consistit
in medio tale ac [illegible] posse angeli.
Item si [illegible] in corpore angelus et d[icitur]
non cum [illegible] sit in dispositione
[illegible] per principium et [illegible] in suis opera-
tionibus quod hoc sit in suis [illegible] dispositione.
Sed [illegible] ad [illegible] in
sagittatione [illegible] per [illegible] frequentes
expertum ipsum sit melior et ita [illegible]
[illegible] de bonitate [illegible] quia bonum [illegible]
virtutem [illegible] melior [illegible]
augmentata. Ex hoc [illegible] angeli per
quod [illegible] bene et male et [illegible]
[illegible] ita [illegible] de virtute quia
ipsi male [illegible]. Item constat quod
per assuetudinem [illegible] quando [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] virtus et [illegible]
hoc ac [illegible] et angeli [illegible]
[illegible] sit [illegible]
[illegible] quod est [illegible] medium
in passionibus et operationibus [illegible] 2o [illegible]
hoc [illegible] apparere posse [illegible] in
[illegible] quod [illegible] Item potest [illegible]

quod virtus non consistit in medio et quod [illegible]
[illegible] aliquid [illegible] alii [illegible]
[illegible] Aristoteles [illegible]
[illegible] omnis non [illegible]
[illegible] sed [illegible] principaliter
[illegible] sed imperfectum [illegible]
morales virtutes [illegible]
quidem principaliter [illegible] sed non [illegible] sed [illegible]
[illegible] ad [illegible] sui ipsius operis
[illegible] quod principaliter quidem [illegible] perfectam
virtutem moralem et [illegible] per diversas
sui [illegible] virtute [illegible] et [illegible]
non [illegible] [illegible] ut [illegible] dicitur
de [illegible] ab operibus. Sed [illegible] per
[illegible] et quod [illegible] Aristoteles loquitur
[illegible] de virtute [illegible] quod [illegible] in
medio [illegible] ad Aristotelis
[illegible] et quod [illegible]
[illegible] id est [illegible] et [illegible]
[illegible] sit et [illegible] id est [illegible]
in quod potest [illegible] videtur [illegible]
[illegible] et ad [illegible]
[illegible] hoc [illegible] sit. Virtus
et [illegible] videtur [illegible]
et [illegible] quod [illegible] non potest [illegible]
[illegible] sit [illegible] quod [illegible]
[illegible] Sed [illegible] autem non [illegible]
[illegible] virtus sit augmentabilis et [illegible]
[illegible] posse [illegible]
[illegible] et [illegible] virtute. Sed
[illegible] et quod [illegible] de
virtute morali non est [illegible]
[illegible] potest non [illegible] quod non posset
[illegible] et [illegible] sed ex eo quod est ad
aliquid [illegible] quod est [illegible] quae [illegible]
non potest [illegible] sed per modum [illegible]
[illegible] ut [illegible] quod ad [illegible]
non est [illegible] et [illegible]
posset. [illegible] per [illegible]
[illegible] et [illegible] in [illegible]
de Aristotele [illegible]. [illegible] quod [illegible]

altera et [illegible] virtutem et malitiam. Sed
[illegible] quod [illegible] dicitur ad quod [illegible]
[illegible] de virtute [illegible] sed hoc non
dicitur virtus quia [illegible] volebat. Ille autem
de [illegible] quod ad [illegible] morales non est
[illegible] debebat [illegible] de virtute
morali et [illegible] ab ea. Alii dicunt
quod de virtute morali duo [illegible] attendere,
scilicet ipsius virtutis substantiam et ipsius finalitatem
[illegible] dicitur [illegible] quod ipsa
in medio consistit quantum ad ipsam substantiam
sed non quantum ad finem [illegible]
cum [illegible] artis [illegible]
in [illegible] finaliter [illegible]
[illegible] quod [illegible]
[illegible] sed non dicitur [illegible] in me-
dio [illegible] consistit [illegible] et moralis
[illegible]. Contra [illegible] non [illegible] substan-
tia et [illegible] malitia et [illegible]
medietas non est punctualis [illegible]
[illegible] partis [illegible] non solum
[illegible] et [illegible] sed [illegible] et [illegible]
dicitur [illegible] non [illegible]
[illegible] consistit. Alii vero dicunt quod de
virtute morali [illegible] de [illegible]
[illegible] cum [illegible] et [illegible]
in medio [illegible] sit quod [illegible]
[illegible] diaphano [illegible] in [illegible]
[illegible] sit ita [illegible] ut [illegible]
[illegible] ab illo corpore [illegible] candela [illegible]
[illegible] in domo [illegible]. Contra [illegible]
[illegible] quod non [illegible] candela
[illegible] ad 2am candelam [illegible]
[illegible] in [illegible] ad lumen ex quo [illegible]
[illegible] lumen [illegible] ita
[illegible] quod [illegible] actus bonum ad [illegible]
substantia virtutis sed [illegible] medium quia [illegible]
[illegible] ex pluribus [illegible] et
[illegible] virtus [illegible] ad tales
[illegible] formas non est [illegible] quia [illegible]

[illegible] in quo sit [illegible]. Alii [illegible]
[illegible] a [illegible] quod [illegible] et [illegible] in
medio consistunt quod [illegible] sit
et [illegible] in [illegible] et [illegible] in virtute. [illegible]
[illegible] quod [illegible] et [illegible] in a[illegible]
sit media [illegible] et 2m [illegible] non [illegible]
[illegible] quod [illegible] quod consistit in medio
[illegible] quod ipsa [illegible] non [illegible] sit
[illegible] ad [illegible] aliquid [illegible]
[illegible] quod in [illegible] consistit [illegible]
[illegible] et hoc sufficit ad [illegible]
quod ad virtutem non est [illegible] et hoc forte
Aristoteles [illegible] non [illegible] quod [illegible]
non alteratur. Alia [illegible] de angelo
et [illegible] quod [illegible] in [illegible]
Ad ulterius [illegible] quod [illegible] cor-
ruptibilis [illegible] et [illegible] nullius [illegible]
[illegible] quod [illegible] quod
in pluribus sit [illegible]
[illegible] sit [illegible] nullius [illegible]
[illegible] virtus [illegible]
maxima difficultate [illegible] et [illegible]
[illegible] ad [illegible] sibi [illegible]
a [illegible] quod non est. Ad [illegible]
[illegible] ad remotos [illegible]
[illegible] Ubi [illegible] lumine in [illegible] ad
[illegible] solis [illegible] actus virtuosi [illegible]
virtutes et augmentantur et [illegible] ut
[illegible] in 2o [illegible] quod [illegible]
[illegible] virtus dicitur et corrumpi. [illegible] generari
ad corrumpi a [illegible] ut si
frigidum coaguletur coagulatio [illegible] a
[illegible] ita [illegible] si virtus ex operationibus
[illegible] generatur [illegible] quod ex ope-
rationibus [illegible] corrumpitur. [illegible] ad
Aristoteles [illegible] Seneca [illegible] in
epistola ad Lucillum. Epistola [illegible]
Epistola [illegible] et Epistola [illegible] ad [illegible]
[illegible] posse virtute ut angeli
[illegible] quod [illegible] in [illegible] quod
omnia bona [illegible] et [illegible]

ho(mo) per se ipsu(m) in hoc d(icitu)r paradoxis ideo
a(utem) ip(s)o(rum) ad h(oc) q(uod) v(er)u(m) u(e)l angeli nec
minimi possit. s(ed) h(aec) (pro)p(ter) q(uo)d no(n) angeli
q(uia) q(uod) in maximo (con)sistit/ angeli no(n) po(ssunt)
v(er)u(m) in maximo (con)sistit/ v(er)u(m) a(utem) ...
... ad op(tim)u(m) in q(uo) p(otes)t ... ita
(et) ... q(uod) ... no(n) p(otes)t/ alio ... feli
cior q(uia) felicitas p(ri)m(u)m bonu(m) ... s(ecundu)m ...
... no(n) ... in ...
... ideo ... d(icitu)r felix (et)
d(icitu)r ... felix ...
... argum(en)t(um) s(ed) v(er)u(m) ... bonu(m)
... d(icitu)r a ph(ilosoph)o ... maxi(m)e
... act(us) ... acc(i)d(en)s
... no(n) ...
... ad ... q(uo)d ca
... ideo argum(en)t(um) d(icitu)r v(ir)tute ...
d(icitu)r q(uod) ho(mo) ... sunt/ ... ideo

[illegible]

Utrum virtus moralis

Utrum virtus moralis sit circa delectationes et tristicias. Arguitur quod non quia ... circa operationes delectationes ... et tristicie ... operationes sed passiones ... Item quia multa ... aristoteles in textu ... a delectatione et tristicia ... et circa omnem passionem ... virtutes ... virtutes que sunt circa delectationes et tristicias ... passiones ... liberalitas et magnificentia ... pecunias que sunt utile bonum / et magnanimitas ... honores que sunt honestum bonum ... aristoteles in textu ... bonum ... bonum honestum quam delectationes. Item ...

[illegible]

[illegible]

De virtutes mor[alibus]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Utrum bona actio

[illegible]

Sed eorum que ad finem sunt ut dicitur in 3o ethicorum [illegible] dicuntur sub alio genere sicut [illegible] sed [illegible] delectabile [illegible] sub bono [illegible] bonum dividitur in bonum honestum et bonum utile et delectabile [illegible]

[illegible]

11

De difficilibus

12

De circa difficilis

13

[illegible]

18

Qu[od] virtus sit habitus

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

De virtute constantie

medium secundum rem quia ei non est sic bonum et ma-
lum modo praedicto de virtutibus moralibus et opera-
tionibus de virtute et non secundum subiectum unde operatio
secundum subiectum ... nec consilio ...
dari quam bonum quam mala ¶ Ulterius sci-
endum quod bonitas actus et virtutis moralis ...
conformitate ... vel sive operacionis ...
... et malitia ... difformitate ...
bonitas ... ab extremo ...
moralis ...
... appetitu ¶ ... ponen-
... aristoteles ...

[illegible]

11

[illegible]

16

Utrum virtus consistat

Virtus consistat in medio [illegible]

[illegible]

2 55

[illegible]

[illegible]

Et vna extima

[illegible]

18

[illegible]

Ethica 21 lib.

Queritur circa tertium ethicorum utrum

Utrum voluntas respectu omnium agibilium [illegible]

[illegible]

[illegible]

ita quod per eam ... sed non ... se habet. Item si rebus sic stantibus ut nunc voluntas mea est determinata ad nolle legere ita quod non possum nolle legere rebus sic stantibus sequeretur quod ... talis libertas non sit ... dignum et ita diceretur quod ... actus ... culpabilis quia rebus sic stantibus non ... ipsum ita agere et non est in suo ... non agere. Sed ad istam rationem ... quod ... rebus sic stantibus ut ... determinata ad nolle legere et non possit nolle legere. Tamen ... libere agit ... stantibus nunc quia multo potius nolle legere ...

[illegible]

[illegible]

Utrum voluntas sit

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

III

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

3

Utrum actus volendi

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Expositis proin

[illegible]

[illegible]

alio aliquod bonum cum volitio eius et tunc
potest acceptare unum bonum et dimittere ambo
simul et voco modo in libro quo indicatum
contingere sumitur aliquod bonum alio et vocatum

[illegible]

[illegible]

[illegible]

aucta[illegible]

Utrum voluntas possit

Utrum voluntas possit velle pr[illegible] tale quod intellectus iudicat. Arguitur quod sic quia aliter non esset libera, et consequens falsum, quia appetitus sensitivus [illegible] [illegible]

[illegible]

[illegible]

6

Utrum voluntas mo

[illegible]

Post omnes vires

[illegible]

De operationibus que

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Octavo operationes que

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

10

Utrum operaciones que

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Utrum homo possit peccare

[illegible]

[illegible]

[illegible]

12

Operatio humana

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

13

Utrum electio sit ipsius

Utrum electio sit ipsius finis vel solum eorum que ad finem. [illegible]

Item illud de electione circa quod circa actum rectificat cum venerit sic dicit electivum. Sed circa finem dicitur rectificat actum qui rectificat intentionem ut dicitur in sexto, et intentio est ipsius finis, ergo etc. Item 2o sicut distinguit Aristoteles ea que sub electione cadunt in licitum et conferens et delectabile. Modo non videtur bonum distinguere a conferente nisi sumatur bonum pro eo quod est sine gratia. Conferens enim est quod est gratia alicuius. Sed quod est sine gratia est finis, ergo finis cadit sub electione. Item 3o sicut dicitur: Eligimus quidem que maxime scimus bona existencia, sed finem maxime scimus esse bonum, ergo etc.

Tercio sicut videtur Aristoteles ista questio querit de obiecto electionis scilicet de ipso eligibili quod quidem eligitur quod sit necessarium etc., ex contrarie operationum sumitur que convenienter patet manifestari per differentiam eius ad voluntatem et opinionem. Item ponit eas Aristoteles ponit quatuor differentias quas non est omnes hic repetere. Sed dicamus nunc quod electio ad voluntatem sumptam pro actu volendi se habet sicut inferius ad superius. Est enim electio volitio quedam preter quod cum in significando superius iam sequitur quod eligibile est bonum vel apparens bonum tamen in aliquo non sequitur voluntas. Et hinc concordat dictum Aristotelis: Eligimus quidem que maxime scimus bona existencia. Sed cum electio in tantum generalis est voluntatem que electio requirit plura et se comparata bona quorum ipsa preferat unum alteri aut aequari aliud vel alius; hoc enim et nomine electionis subgeri videtur sicut dicit Aristoteles. Est enim eligere pluribus propositis bonis hoc illi ponere vel preacceptare et aliud dimittere. Item preterea quod oportet quod illa bona plura interior que cadit electio quandam habeant admixtam impossibilitatem. Si enim possemus ea simul acceptare et prosequi et ita facile et quomodo sicut alterum ipsorum per se nulla non ea caderet electio, ergo patet quod eligibile est bonum cum altero non possibili bono comparatum. Sed iste electio

habet desiderio

Item electio consistit voluntas quia voluntas est tam possibilium quam impossibilium et tam operabilium per nos quam non operabilium per nos. Voluntas enim vult immortalis esse et dominium [illegible], sed quia electio tendit in actum operis [illegible] eligimus quod credimus esse possibile et per nos operabile. Item electio differt ab alia quia que per nostram fuit reperiente sunt et ad imperium talis actus nullam [illegible] electione [illegible] quod electio [illegible] consilium [illegible] melius [illegible] per se que [illegible] consilium [illegible] consiliatur [illegible] Aristoteles consiliabile [illegible] et eligibile idem [illegible] et eligibile [illegible] consiliabile et eligibile [illegible] sic [illegible] consilium [illegible] Electio enim est desiderium [illegible] Aristoteles [illegible] consiliabile [illegible] desiderans [illegible] consilium. Item electio differt ab opinione [illegible] opinio et materiali [illegible] operis et electio in operari [illegible] sit operari [illegible] talis operabilis [illegible] operis et medium [illegible] complectione formata [illegible] operabili [illegible] opinio [illegible] ad [illegible] sed electio tendit in [illegible] vel fugiendum. Eligimus enim [illegible] operabili [illegible] et ita electio [illegible] ad operari [illegible] opinio [illegible] electio in [illegible] ponendae [illegible] opinio [illegible] appetitu. Ex hiis [illegible] electionis [illegible] bonum possibile [illegible] non [illegible] possibili [illegible] Electio [illegible] appetitus [illegible] voluntas [illegible] electio [illegible] consilium [illegible] ad [illegible] appetitum [illegible] ad sensibile [illegible]

[illegible] Electio [illegible] consilium [illegible] alterum [illegible] per [illegible] electio [illegible] bonum [illegible] plurimis [illegible] malis impossibilibus [illegible] ad fugiendum [illegible] bonum [illegible] eligimus [illegible] fugere malum [illegible] electio [illegible] desiderium [illegible] Aristoteles [illegible] electio [illegible] bonum [illegible] Item [illegible] ad quem [illegible] electio [illegible] possibile [illegible] electio non [illegible] bonum [illegible] Aristoteles et [illegible] consiliamus [illegible] quoad finem. Item consiliabile est bonum cum altero impossibili bono comparatum sed sic nullus [illegible] impossibile bonum [illegible] bonum [illegible] ex consilio [illegible] bonum [illegible] impedimentum [illegible] bonum [illegible] impossibile [illegible] Ex hoc [illegible] impossibile [illegible] ordinata [illegible] actum [illegible] electionem [illegible] impossibile [illegible] ad [illegible] vel aliter [illegible] Item [illegible] plures [illegible] electio non sit actus voluntatis [illegible] electio [illegible] bonis [illegible] electio [illegible] impossibile [illegible]

De consiliatione et ele[ctione]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Utrum consilium sit questio

[illegible]

[illegible]

16

Utrum fortitudo sit virtus

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

VI

Ut[rum] fortitudo sit

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Ex fortis aliqui

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Quod fortitudo sit virtus

[illegible]

[illegible]

vortho [marginal note]

[illegible]

Que fortitudo sit

2a

Utrum fortitudo sit solum circa pericula mortis que in bello ... [illegible]

[illegible]

fide [illegible] ista [illegible] [illegible]
[illegible] fide [illegible] ad [illegible]
[illegible] et ab [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] de [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] non aggrediantur
vel [illegible] [illegible] [illegible] quidem [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] et mors [illegible] [illegible]
ad carnales [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et quia [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] mulier [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] falsas
[illegible] [illegible] talia non aggredi
[illegible] non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] fortitudo [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] prudenciam et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] in [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] destruere non [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] omnis
bonus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] bello
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] et defensio [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] defendendo [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] defendunt [illegible] [illegible]
bello [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] non [illegible] [illegible] si [illegible]
non sit possibile non [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] non [illegible] bello [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] si [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] vel fuge [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] salute [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] fugere [illegible] [illegible]
et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] non posse [illegible]
[illegible] labores [illegible] bello [illegible]
[illegible] [illegible] fortitudo non [illegible] [illegible] bellica
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] fortitudinis
actum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

non bellabat [illegible] [illegible] [illegible]
defensione [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et mortem quam mortem
[illegible] fidem et [illegible] [illegible]
[illegible] culpe [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] mulieri [illegible] [illegible] et [illegible]
et ipsa [illegible] [illegible] [illegible] plus
eligit [illegible] [illegible] [illegible] adulterium
[illegible] [illegible] [illegible] fortitudinis [illegible]
[illegible] [illegible] non [illegible] [illegible] [illegible]
non [illegible] [illegible] [illegible] bellum [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] fortitudo [illegible] [illegible]
[illegible] bellica [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] mors
vel [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] vel non [illegible]
vel sustinere [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] bello [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
in [illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] non [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] talia pericula vel [illegible] [illegible]
[illegible] tale [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
non sit [illegible] fortitudo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] in talibus [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] non [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] salutem et [illegible] tale
mortem [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] et non [illegible] [illegible]
fortes talem mortem [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
mortem valde [illegible] [illegible]
[illegible] plus bellant [illegible] [illegible] [illegible] bel
lo [illegible] salute [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible] non [illegible] fortitudo
[illegible] omnia bellica pericula [illegible] [illegible]
[illegible] talia [illegible] [illegible] vel [illegible]
[illegible] ad bonum virtutis salutem
vel ad [illegible] culpe fugiendum
[illegible] et si [illegible] [illegible] ad [illegible]
[illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] non operantur fortitudinis actum
[illegible] fortitudo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
in bello [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
bonum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] fortitudo
[illegible] et operantur [illegible] [illegible] fortitudinem
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] fortitudinis
[illegible] [illegible] [illegible] bonum [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] fortitudinis [illegible]
[illegible] et [illegible] et [illegible] [illegible]
fortitudo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] doloris
illatum [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] vel [illegible] ad bonum
virtutis salutem [illegible] fortitudo [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] vel [illegible]
vel non [illegible] vel non [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] fortitudinem [illegible]
mortis pericula [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] nullus sit
fortitudinis actus [illegible] mortis pericula
[illegible] [illegible] [illegible] fortitudinis actus
sit [illegible] mortis [illegible] [illegible] [illegible]
fortitudo sit [illegible] [illegible] ad [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] ad mortem [illegible]
[illegible] [illegible] culpe [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] non [illegible] fortitudo
[illegible] mortis pericula [illegible] mulier [illegible]
[illegible] actum fortitudinis [illegible] [illegible]
[illegible] adulterium plus eligit
[illegible] [illegible] mulier [illegible] [illegible]

non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] mortis
[illegible] [illegible] sustinere [illegible] [illegible]
fortitudinis et [illegible] sustinere [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] labores [illegible]
[illegible] vel [illegible] [illegible] [illegible]
excellentes [illegible] in [illegible] [illegible]
in [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible] in
[illegible] vel [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] bonum virtutis salutem et actum forti
tudinis [illegible] ad fortitudinem [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] in [illegible] [illegible] operacionibus
[illegible] [illegible] [illegible] in [illegible]
et [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] mortis pericula [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] actum [illegible] mortis pericula [illegible]
actum fortitudinis [illegible] fortitudo [illegible] non [illegible] in
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] corpus [illegible] [illegible] et longas
[illegible] [illegible] bonum virtutis [illegible] bonum
et [illegible] et non [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] possit [illegible] ad fortitudinem
[illegible] [illegible] sustinere non [illegible] [illegible]
ad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] vel [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] ad materiam
fortitudinis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] ad materiam [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] eandem materiam [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] fortitudo
[illegible] mortis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] difficile [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] actus virtutis [illegible] [illegible] diffi
cilium [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
sustinere mortis pericula [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] in [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] si [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

De fortitudine sit 21

Utrum fortitudo sit medietas circa timores et audacias

[illegible]

22

De mansuetudine

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

23

[illegible]

inveniens apparet quedam divina sententia
in suo libello de quibusdam talibus
dicit fortitudinem quam maiores nostri dixe-
runt scilicet spiritum ad ipsam fortitudinem dig-
nosce / Et tertio ponit de magnanimo
quod apparet in omni virtute magnanimus
dicit quod maximum nec memor damni
nec cum maximum recordari mala
sed magis despicere / Consequenter dicit
aristoteles quod de fortitudine posita ipse
dicit / assilla et aliter hoc maxime ex
quo dicto conclusio hoc et de fortitudine circa
[illegible] dicto / Est hoc virtute sicut
hoc [illegible] et bonum desiderium
honoris [illegible] et fuge [illegible]
expone et primo dicendo quod [illegible]
ponit similes fortes / secundo quando
similes vel dissimiles habeant eadem
fortitudine / 3o ex hiis videbitur
Quantum ad primum notandum quod
ponit quinque similes fortes quarum
prima in quibus dicit et ita sicut / prima
est fortitudo politica [illegible]
tives hoc ad que principes [illegible]
[illegible] vel inferre aggrediuntur po-
nentes belli pericula quod [illegible] / sumitur
secundum quod videtur superiore periculo timentes
hoc eadem quod ex legibus interpreces et
[illegible] / et hoc honores / et hoc fortissime
videntur esse apud quos timidi inho-
norati et fortes honorati scilicet apud
[illegible] / secunda quam timentes hoc [illegible]
[illegible] et amissione possessionum
[illegible] periculum scilicet [illegible]
[illegible] supplicia [illegible]
periculo / 3a fortitudo et [illegible] quam
hoc experientiam et [illegible] bellandi homines
audacter aggrediuntur pericula / [illegible]
fortitudo militaris ... hoc
expertiam [illegible] / multa quod in bellis
[illegible] videntur [illegible]

periculo sed [illegible] / [illegible] ar[illegible]
[illegible] bellandi [illegible]
[illegible] ad [illegible] / et [illegible]
[illegible] / hoc quod iste [illegible]
in [illegible] armata pugnant et [illegible]
te [illegible] / ideo [illegible] sunt magis
audaces / Quarta fortitudo est hoc furor
sine [illegible] [illegible] ad
pericula / et ille modus non est [illegible]
sed quasi fortitudo / [illegible] videmus [illegible]
[illegible] bellare hoc [illegible] / quinta fortitudo est
ex spe [illegible] hoc [illegible]
[illegible] / Sexta fortitudo est ignorantia peri-
culi [illegible] ad [illegible] timendi pericula
alii [illegible] aggrediuntur qui non
putant illi talium esse pericula / [illegible]
dicit aristoteles [illegible] pericula [illegible]
fugiunt / Quantum ad secundum [illegible]
[illegible] quod [illegible] apud [illegible]
[illegible] multum [illegible]
[illegible] multa [illegible] aristoteles
[illegible] quod [illegible] quod [illegible]
[illegible] esse virtutes [illegible] prudentia
[illegible] / 2o quod eligens [illegible]
[illegible] / 3o quod eligens [illegible]
[illegible] et [illegible] ipsius operis et
[illegible] / 4o quod firme et immobiliter / [illegible]
[illegible] et addenda quod [illegible]
[illegible] nullus virtuosus [illegible] quod non
gaudet [illegible] operationibus et [illegible]
[illegible] quod [illegible] et [illegible] et [illegible]
[illegible] / Ex quibus [illegible]
[illegible] / [illegible] passio [illegible]
[illegible] / 2o
[illegible] quod [illegible] fortes [illegible]
[illegible] fortitudine scilicet [illegible]
[illegible] quod [illegible] fortes [illegible]
fortitudine [illegible] virtute
[illegible] et [illegible]
[illegible] aggrediuntur [illegible] / [illegible]

fortitudo deficiunt [illegible] et [illegible]
ex eo quod periculo ignorant / non [illegible]
[illegible] quod [illegible] cum timor [illegible]
[illegible] fortitudo non [illegible] / [illegible]
[illegible] fortitudo est [illegible] periculo
[illegible] et labor [illegible] / 2o [illegible]
quod [illegible] fortitudo in [illegible] [illegible]
virtus [illegible] quedam que est ex [illegible]
vel ex passione quod [illegible] ex passione
[illegible] non [illegible] / [illegible] 3o [illegible]
[illegible] hoc [illegible]
videntur [illegible] / et in passionibus [illegible]
[illegible] quod [illegible] non [illegible]
[illegible] fortitudo [illegible]
eligunt / [illegible] fortitudo / 2a [illegible]
[illegible] eligunt / [illegible]
[illegible] quando [illegible]
et si non [illegible] sunt [illegible]
[illegible] quod [illegible]
et [illegible] sed [illegible]
[illegible] / [illegible]
[illegible] fortitudo magis [illegible]
a [illegible] fortitudine sed [illegible]
[illegible] actus [illegible]
in [illegible] operibus ita [illegible]
[illegible] in [illegible] / hoc quod
dicebat [illegible] / non hoc [illegible]
[illegible] sed [illegible] / 3o [illegible]
quod [illegible] fortes [illegible]
a [illegible] fortitudine in 7a [illegible] virtutis
nullus [illegible] fortissimus hoc
[illegible] sed [illegible] hoc honores adipiscere
[illegible] / et [illegible]
/ 2a [illegible] ad [illegible] periculo vel
[illegible] / 3a [illegible] hoc [illegible] et [illegible]
/ [illegible] sed hoc 3a [illegible]
/ 4a [illegible] non [illegible] sed [illegible] sine [illegible]
in passionibus [illegible] scilicet [illegible]
in [illegible] / [illegible] aliter [illegible] videntur [illegible]
[illegible] victoriam / [illegible] quod

sperant eos aggrediuntur / primo [illegible]
quod in prima [illegible] virtutis [illegible] fortitudo
[illegible] / multum [illegible] fortem [illegible] [illegible]
eos magis [illegible] sed [illegible] hoc honores [illegible]
[illegible] bellantium / et magis [illegible]
[illegible] et [illegible] honor
[illegible] apparent / et [illegible] et [illegible]
[illegible] / 2a [illegible] / fortitudo [illegible]
quod [illegible] / [illegible] hoc
quod [illegible] in [illegible]
[illegible] non [illegible] / [illegible]
3a [illegible] / fortitudo non [illegible] quod [illegible]
[illegible] bellantium audacter [illegible] hoc
fiducia in arte [illegible] sperant esse for-
tiores eos [illegible] arte [illegible]
[illegible] / [illegible]
in [illegible] quod [illegible] arte [illegible]
esse fortiores fugiunt / [illegible]
aristoteles / 4a [illegible] fortitudo non est [illegible]
quam [illegible] digne / et [illegible] ut [illegible]
2o [illegible] et non [illegible] eos [illegible]
[illegible] hoc [illegible] primo [illegible]
non [illegible] honores in [illegible]
[illegible] multum [illegible] scilicet [illegible]
[illegible] eos [illegible]
[illegible] non [illegible] esse [illegible]
[illegible] vel [illegible] fugiunt /
[illegible] / [illegible] fortitudo [illegible] et [illegible]
bellantium [illegible] eos [illegible]
[illegible] sunt / [illegible] / et [illegible]
[illegible] fortitudo [illegible]
[illegible] et fugiunt / [illegible] fortitudo [illegible]
fugit eos [illegible] quod [illegible]
in [illegible] / [illegible] in [illegible]
[illegible] fortes [illegible]
[illegible] bellant [illegible] [illegible] de
[illegible] non [illegible] et [illegible]
[illegible] sperantes [illegible] adipisci
[illegible] gaudet [illegible]
[illegible] sperantes [illegible] gaudet [illegible]
[illegible] non gaudet 2a fortitudo [illegible] bellat
[illegible] delectabile [illegible] / Idem

[illegible]

24

Virtutis monum[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Utrum temperancia sit 27

[illegible]

[illegible]

De insensibilitate

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

21

De temperantia

[illegible] sit [illegible] delectationes tactus et gustus solum [illegible] quia [illegible] delectationes [illegible] sensuum [illegible] modulamen et non [illegible] temperantia [illegible]

[illegible]

eis obiectum tactus vel gustus ali-
mentum. Et hoc est quod dicebat / Aristoteles
non autem in aliis animalibus secundum hos
sensus delectatio est / secundum autem accidens neque
enim odoribus leporum canes gaudent
sed cibatione sensum autem odor fecit
neque leo voce bovis sed comestione
quam autem prope esse propter vocem sensit
et gaudere videtur hac. Similiter autem vide-
at neque videns neque inveniens cervum
vel agrestem capream sed quia cibum
habebit. ¶ Et ideo de odoribus
declarat [illegible] sufficienter in libro de
sensu et sensato quod odores aliqui
consequuntur sapores quorum species eadem secundum
saporum species distinguuntur / Et ideo non
sunt / secundum se ipsas delectabiles sed secundum relationem
ad sapores et gustum. Propter quod et idem
dicit Aristoteles videmus quod odores ciborum
et potuum sunt delectabiles esurientibus et ap-
petentibus cibum repletis autem / et cibo non
indigentibus non sunt delectabiles sed potius abo-
minabiles / Aliqui odores secundum se ipsos
sunt non relatos ad cibum delectabiles.
ut quidem rosarum foliorum et multorum
florum non enim propter aliud gaudemus in
odoribus rosarum et delectamur [illegible] nisi quia tales
odores sunt secundum se nobis [illegible] videmus enim
quod canes ad odorem rosarum accedunt
[illegible] in hiis delectationes habentes et sic ani-
malia non gaudent odoribus nisi in re-
latione ad cibum vel ad coitum vel
aliquid aliud huiusmodi pertinens ad salutem vitae.
Dicit etiam eadem ratione quod ut dictum est gaudent
secundum visum vel auditum / natura [illegible]
quae non deficit in necessariis nec habun-
dat in superfluis dedit animalibus sen-
sus solum ad vitae salutem. Scilicet ad
sequendum vitae utilia et convenientia et
fugiendum corruptiva et nociva

Propter quod sicut patet 3o de anima natura non
dedit animalibus tres fortes sensus
de longe perceptivos sicut visum et
auditum et odoratum nisi propter [illegible]
non propter cibum sed quia animalia progres-
siva dedit. Et ideo sicut alia ex
animalia salvant sensus autem non solum
dati sunt / hominibus ad vitae salu-
tem sed et propter cognoscere ut sic [illegible]
manifestent in quibus nos excedimus
animalia bruta. Propter quod et in multis
sensibilibus quae non nobis ad vitae salu-
tem proficiunt delectamur admi-
rando. Nam sicut dicitur primo metaphysicae
est addiscere et mirari delectabile ut / ad-
mirantem [illegible] desiderans addiscere / in addiscere
autem id quod secundum naturam consistit / Et
ob hoc dicit philosophus in metaphysicae quod sen-
sus amamus propter se ipsos diligimus et maxi-
me sensum visus etc. / Sed in obi-
ectum [illegible] quam aves videmus
in cantu suo delectari et non propter cibum
¶ Ad quod dicendum quod si non propter cibum
vel propter coitum quod ad sensum tactus
spectant delectantur animalia in cantu suo
[illegible] naturaliter propter [illegible] et laborem
quae sunt in [illegible] et [illegible] et
[illegible] ordinantur delectationes [illegible]
[illegible] sicut in coitu in lascivis [illegible]
[illegible] et sequentibus quae sunt / propter cantum
et ludos et alios gestus multos propter
hoc de quod [illegible] non
nisi in cantibus [illegible] et
[illegible] ad sua [illegible] sensi-
bilibus delectantur. ¶ Hiis autem visis di-
cendum est / pro solutione dubiorum
secundum Aristotelem [illegible] quod sunt delecta-
tiones animales non est temperantia quia
[illegible] [illegible] Aristoteles quod
sunt honestae vel disciplinae [illegible]

fabulationum narrationes vel per nuncios
vel auditos delectantur ut temperati vel in-
temperati dicuntur. ¶ 2a
conclusio est quod circa delectationes spectantes visum
auditum et olfactum non est temperantia quod
eodem modo probat Aristoteles dicens
quod enim gaudent hiis quae per visum percipiuntur
coloribus et figuris et pictura neque tempera-
ti neque intemperati dicuntur. Similiter autem et
hiis quae circa auditum sunt habun-
danter enim gaudentes melodiis
et ypocrisi nullus temperatos dicit
neque eos qui circa odorem sunt / similiter autem
audiens gaudentes enim malorum
vel rosarum vel timorum et odoribus
non dicimus intemperatos sed magis eos
qui unguentorum etc. ¶ 3a conclu-
sio dicitur esse quod et circa delectationes gustus
temperantia est sed parum non reducitur in
delectationes tactus non est temperan-
tia quia nullos intemperatos videmus
in optimis saporibus vini vel cibi gau-
dere sicut experimentatores linguae nisi propter
[illegible] et si quidam gaudent
delicatissimis saporibus [illegible]
tamen moderate cibis et potibus non
dicimus illos intemperatos esse. [illegible]
gratia sicut dicit Aristoteles / illi qui vina probant
et pulmenta condiunt et non multum
[illegible] gaudent hiis quo ad cibos
et potiones non intemperati dicuntur
sed [illegible] moderata [illegible] quod fit /
propter tactum dicuntur intemperati et in
cibis autem in potibus et venereis
dictis. Propter quod ut dicit Aristoteles et
oravit quidam Philoxenus [illegible]
optans guttur suum longius gruis
fieri ut delectaretur tactu

¶ 4a conclusio est quod circa delectationes tactus
est temperantia et hoc patet per locum a divisione
Cum enim sit et delectationes et non et
animales in 4or praedictis sensibus relinquitur
quod sit et delectationes tactus / Item hoc
[illegible] et luxuriosos intempera-
tos esse dicimus tales autem sunt circa
delectationes tactus superhabundantes sed et
quod est intemperantia excedendo et ideo
temperantia mediando / et ideo hoc concedimus
¶ Quinta conclusio quod circa delectationes tactus
non omnis est temperantia. Cum sicut dictum est sensus
non solum dati sunt / nobis ad salutem vi-
tae sed et propter cognitionem ita et tactus quo-
modo sunt nobis necessarii [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] se ipsos diligimus
[illegible] ut ceteros magis
diligamus sicut dicit philosophus metaphysicae
propter quod [illegible] sunt delectationes tactus [illegible]
nobis in quibus cetera animalia communicant
[illegible] sunt nobis delectationes
in [illegible] liberalibus et in actibus
[illegible] quam non solum
[illegible] sensus sed etiam tactus et
experimentum in hiis [illegible] delectationibus gau-
dentes in [illegible] temperatos dicimus vel
intemperatos [illegible] delectationes non
est temperantia vel intemperantia / Et hanc [illegible]
[illegible] Aristoteles dicens
[illegible] liberalissime [illegible] quae
per tactum delectationes [illegible] sunt / [illegible]
delectationibus [illegible] temperantia [illegible]
[illegible] in gymnasiis [illegible] et
calefactionem sunt / ¶ 6a conclusio quod circa
delectationes [illegible] sensum [illegible] referuntur
ad delectationes / et principaliter tactus est temperantia
[illegible] moderatio [illegible] sunt [illegible] mo-
derationem [illegible] ordinantur ad finem [illegible]
[illegible] ad finem sed delectationes
et [illegible] ordinantur [illegible] tactus

et dant impetum ad eas et quorum moderativa [illegible]
[illegible] sunt ideo [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] / et [illegible] sit [illegible]
ad [illegible] [illegible] virtute [illegible]
[illegible] non [illegible] [illegible] sed [illegible]
[illegible] et [illegible] quod non [illegible] / [illegible]
[illegible] [illegible] impetum
ad [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] color et odor / et sapor [illegible]
[illegible] in cibo et potu [illegible]
[illegible] et [illegible] in [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] ad [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ordinata
[illegible] [¶] Item [illegible] illud delectationes
[illegible] [illegible] est temperantia [illegible] / [illegible]
[illegible] de [illegible] [illegible]
complacentia [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] in [illegible] [illegible]
delectationem non [illegible] [illegible] in non
[illegible] absentia [illegible] [illegible]
in [illegible] / et [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] delectabile / et [illegible] non [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] /
[¶] Et [illegible] sensu [illegible] / experimur [illegible]
[illegible] [¶] [illegible] / temperantia [illegible] omni delectatione
id est delectatione et complacentia quam [illegible]
in visu [illegible] delectabilium / et in tactu
[illegible] / et temperantiam et abstinentiam [illegible]
[illegible] non [illegible] [illegible] / [illegible]
[illegible] non [illegible] et [illegible]
[¶] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
in [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible] delectationes
et in omnibus illis [illegible] [illegible]
[illegible] non [illegible] / [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] tactu [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [¶] [illegible]
[illegible] quod temperantia [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] delectationes [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible] / [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] temperantia et intemperantia [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] [illegible]
et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] delectationes temperantia
et intemperantia [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] in tactu et gustu [¶] [illegible]
[illegible] [illegible] temperantia [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] / et [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
de [illegible] [illegible] [illegible] / et [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [¶] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] temperantia
[illegible] [illegible] et [illegible] delectationes
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] temperantia
[illegible] [illegible] delectationes [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] delectatione in [illegible]
[illegible] [illegible] ad [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
a delectatione et [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] temperantia
[¶] Sed [illegible] non [illegible] ad [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]

modales virtutes sed specie [illegible]
[illegible] et illa est circa [illegible] ideo
quod [illegible] solus dedit [illegible]
[illegible] et aplicabus ad distinguendum [illegible]
[illegible] [illegible] quidam [illegible]
[illegible] obiectum / [illegible]
[illegible] modo distinguendo posuerunt /
Seneca et Tullius [illegible]
[illegible] quarum una est que [illegible]
[illegible] in opere bono [illegible] difficili et [illegible]
que [illegible] est in opere virtuoso [illegible]
[illegible] difficili fit ars et virtus in eodem
[illegible] opera virtuose non fiunt [illegible] firmiter
et immobiliter fiat et [illegible] omni virtuti [illegible]
que est [illegible] difficile et laboriosum
[illegible] se [illegible] ad [illegible] per [illegible]
et consuetudinem [illegible] unde et Tullius dicit
quod virtus est [illegible] modo nature rationi consentaneus
virtus non ex assuetudine fit et consuetudo
est altera natura. [¶] Secunda virtus est que moderat excessus
et defectus in passionibus et operationibus et est
temperantia que [illegible] omnibus operibus est quod virtus
[illegible] superflua [illegible] et defectus vituperatur et [illegible]
[illegible] omni virtuti [illegible] medietas
electiva. [¶] Tertia virtus mensurat passiones
et operationes ad [illegible] ad quas operandum est et
dirigit ad quem bonum et est iustitia que [illegible] generalis
est omni virtuti [illegible] dicitur [illegible] [¶] Quarta virtus
est prudentia que [illegible] generalis est omni opere virtuoso
[illegible] virtutis [illegible] esse recte
[illegible] sapientes [illegible] [illegible] distinguit
Tullius virtutes [illegible] de officiis [illegible] omne
quod honestum est [illegible] [illegible]
[illegible] perspicientia veri sollertia [illegible]
[illegible] ad [illegible] hominum societate
[illegible] distribuendo quod [illegible] sua cuique et
rerum contractarum fide [illegible] quod ad iusticiam
[illegible] animi excelsi atque invicti magnitudine
ac robore [illegible] ad fortitudinem [illegible]
quod fiunt [illegible] ordine et modo [illegible]

ad temperantiam [¶] Et tu iam potes videre quod isti doctores
qui fuerunt in principio [illegible] adducere auctoritate [illegible]
et Seneca sub hac via procedunt et non [illegible] ali-
[illegible] [illegible] ipsorum despexit et [illegible]
[illegible] virtutibus attribuunt et [illegible] omnes [illegible]
sic distincte virtutes assignaverunt [illegible]
modos [illegible] vel effectus virtutum qui casualiter
permiscentur et [illegible] valde permiscetur
sepe [illegible] seu modos [illegible] [illegible] et [illegible]
tamen [illegible] [illegible] [illegible]
diversos agendi modos circa [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] nominibus [illegible] virtutes
[illegible] [¶] Unde [illegible] manifestum est quod isti
[illegible] non debet dici virtus generalis sive magis
proprie loquendo [illegible] omni actui virtuoso
Sed quod debeat esse virtus specialis et circa speciale
obiectum non potest concedi quod sit circa delectationes
[illegible] aliorum sensuum a tactu et gustu nec
circa delectationes intellectus nec per rationem esset
et circa delectationes in pecuniis honoribus in ludis
et in [illegible] [illegible] [illegible] alie posite
virtutes speciales [¶] Item passiones [illegible] ad
valde disparatos mores et [illegible] [illegible]
[illegible] comparatione vel operationes non videtur pertinere
ad eandem virtutem specialem [¶] Sed delectationes
tactus et gustus et [illegible] aliorum sensuum in ordine
ad delectationes valde disparate et [illegible] se
habent in [illegible] ad delectationes animales et ad
delectationes [illegible] visus auditus et olfactus quia
[illegible] [illegible] ad morem et vitam bestialem [illegible]
[illegible] [illegible] animalia nobis [illegible] elevant
homines super morem et vitam bestialem [illegible]
homo male se habuerit circa eas [illegible]
pertinet ad eandem virtutem specialem [¶] [illegible] circa
bestiales sit [illegible] non potest [illegible] [illegible] lo-
[illegible] [illegible] quod sit circa humanas [¶] Et [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] valde bene [illegible]
non est [illegible] in [illegible] animalibus [illegible] hoc

[illegible]

Utrum temperantia

Utrum temperantia sit virtus [illegible] arguitur quod non quia philosophus diversas assignat eius partes [illegible] clementiam et modestiam [illegible] abstinentiam [illegible] castitatem et pudicitiam. Item virtutes distinguuntur per actus et actus per obiecta sed actus [illegible] diversa [illegible] cibi et potus [illegible]

[illegible]

24

[illegible]

Cum dicit: aliarum autem. In naturalibus quidem concupiscentiis pauci peccant et in unum in plus. Iste concupiscentie communes et naturales et tamen contingit in eis peccare for- mando / Primo videamus quid in isto loco dicamus intelligere per concupiscentias naturales, 2° videbitur quomodo in eis cadit peccatum, 3° specialiter videbitur an sint [illegible] for [illegible] soluta vel soluta sicut patebit. Circa primum ad sciendum intentionem [illegible] Aristotelis in hoc loco per concupiscentias naturales et per concupiscentias [illegible] est videndum / per proprias et innatas. Ponit ergo talem divisionem quod concupiscentiarum hec quidem communes videntur esse hec autem proprie et apposite / quam divisionem dicit aliquis esse eandem divisionem quam ponit post in ethicorum scilicet quod concupiscentiarum quedam sunt innatae / et dicit iste quod quas dicit hic naturales et communes vocabat innatas. Et quas vocat hic proprias et innatas vocabat ibi non communes / Et hoc non videtur esse verum quia illas vocavit innatas, sed illas concupiscentias innatas quas hic vocat communes et proprias [illegible] plures dixit / Cum igitur non [illegible] concupiscentie sunt [illegible] alimenti concupiscentia et qui est concupiscentia et venerea et odor et [illegible] et auditum et visum [illegible] quam proprie in hoc loco ponit [illegible] tactus et gustabilia [illegible] delectabilia sicut [illegible] et [illegible] [illegible] ergo [illegible] quod divisio post in ethicorum exposita [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] delectationes tactus et gustus [illegible]

Ista ergo divisio concupiscentiarum in communes et proprias videtur esse [illegible] [illegible] concupiscentiarum quod dicit Albertus exponens divisionem in 3° per [illegible] naturales et necessarie [illegible] est concupiscentia cibi et potus dicitur naturalis quia natura [illegible] [illegible] necessaria quia cibus et potus sunt necessaria ad corporis salutem. Et ideo sunt naturales et non necessarie [illegible] est concupiscentia venereorum [illegible] [illegible] quia natura [illegible] sed non est necessaria ad corporis sustentationem. 3° vero sunt non naturales non necessarie [illegible] sunt concupiscentie habitum acquisitum [illegible] ut [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sunt [illegible] [illegible] / [illegible] autem membrorum [illegible] est [illegible] scilicet quod sunt concupiscentie necessarie et non naturales quia natura non [illegible] [illegible] 3° [illegible] / Hanc autem divisionem [illegible] Albertus [illegible] [illegible] reducit ad duo membra quia [illegible] concupiscentia venereorum et si non sit necessaria ad salutem individui [illegible] [illegible] tamen necessaria ad salutem speciei quia cibi et potus et venereorum actus et [illegible] et absolute accepta sunt naturalia [illegible] [illegible] [illegible] sed [illegible] [illegible] cibi et potus et venereorum sunt [illegible] [illegible] Contrarium [illegible] quia non sunt necessarie [illegible] [illegible] sunt [illegible] specialium ciborum vel potuum vel mulierum [illegible] quod aliqui concupiscunt pul- menta piscium alii [illegible] vel [illegible] alii vinum de Apulia et alii [illegible] alii mulieres [illegible] [illegible] valde [illegible] [illegible] [illegible] concupiscentia [illegible] [illegible] [illegible] specialem naturam cibi et potus [illegible] [illegible] differentie accepta sunt [illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible] cibos [illegible] potus non est necessaria [illegible] [illegible] [illegible] concupiscentie [illegible] [illegible] [illegible] appositas quia [illegible] specialem [illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] concupiscentie [illegible] aliquid naturale [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et speciali [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Quantum ad 2m [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quod [illegible] [illegible] naturalibus [illegible] [illegible] [illegible] peccare [illegible] multum magis in propriis quam in quibus quod [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad cibum vel potum [illegible] [illegible] [illegible] magis [illegible] [illegible] [illegible] concupiscentie [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad ipsa naturali [illegible] [illegible] [illegible] apposita ad [illegible] speciale [illegible] si [illegible] absolute et indifferenter concupiscit cibum et [illegible] speciale [illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] / constat quod primus non [illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible] autem ad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] cibi et potus [illegible] [illegible] [illegible] in [illegible] tactu. concupiscentia [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] tactus [illegible] [illegible] [illegible] gustus in sapore dulci vel visus in colore pulchro ut [illegible] [illegible] dictum fuit [illegible] quod [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] plus quam [illegible] et [illegible] concupiscit [illegible] [illegible] [illegible] quod non [illegible] ut si [illegible] [illegible] [illegible] cibaria [illegible] vel si quis in mensa coram socio suo [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] / [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] divisione [illegible] [illegible] summi modus [illegible] [illegible] aliqui [illegible] [illegible] cibo vel potu [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] gulosos [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] cibo vel [illegible] potu [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] cibos et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et gulosi. [illegible] [illegible] [illegible] quod [illegible] ad debitam [illegible] [illegible] [illegible] et status [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ab appetitu naturali [illegible] [illegible] et difficultate [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

nos ad [illegible] peccatum [illegible] peccare in propriis concupiscentiis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] cibos et potus [illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible] et status [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] non [illegible] [illegible] in cibis et potibus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] cum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] / corporis et [illegible] corporis [illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible] non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quod ad [illegible] [illegible] et [illegible] ad peccandum in [illegible] et in propriis concupiscentiis [illegible] / In propriis autem non [illegible] nos peccare [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] cibo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] / In [illegible] [illegible] [illegible] peccatum [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] concupiscentias [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] delectationes et [illegible] [illegible] [illegible] gaudentes non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] gaudet [illegible] [illegible] non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ab [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] / Quantum ad 3m [illegible] [illegible] [illegible] quod concupiscentia [illegible] [illegible] est naturalis et humana [illegible] [illegible] est naturaliter libera et [illegible] naturaliter obligata [illegible] [illegible] [illegible] filius et filii parentibus [illegible] non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quod non [illegible] peccatum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ligamento matrimonii [illegible] [illegible] [illegible]

Et ad 1a dicit ph' 1am rem q simplex
fornicatio no e peccatum n' q prohibitu i
lege ita q no discordat a rec'e roi simplicit
z ad naz z mores p. d. n. sm pcta //
primi pt alimentu z sm d3 ad bene nutri
q n' e alti obligatu ita ad spei humane
conservatio z sm debz coit' cu moderatione ...
quantumq3 mulierum alti obtin' bo'ma
ad quod pcurat / z nemini fit iniuria ...
z scriptu sunt / ... amicitia ...
fiam ¶ Sz illa opinione vi' a'18 ...
quod o'm'e opus q legale iustitiam ...
... q legale iustitiam q' ad sic
... lex no respicit / ad illud q'
... sz ad illud q' cum
in ... casu accidat ¶ qz ...
... / qz quilibet ex fornicatione ...
... qd' ... ligamentu ...
... lex ...
... contra ...
iustio legali ... fornicari sz
... obligari / ... for
... possz de
... ad illud ... ad durit z ... po
... q opus ... mulier
... filios ... et pri / z ita ... nullos ...
parentes filios ... parentes ...
... nulla esset ...
... z ... esset ...
... aliqui ... /
... ne ...
... de ...
... aliqui ...
... sm ...
... sunt ... quia de
... possz ...
... ad ... mulier ...
... pro ...
... z ...
... possz ¶ ... videmus ...
... lex posita ...

... ad illud q' ... lex no respicit ad ... casu
... ad ... pot'
... de ... z
... quo ...
... z mala ... ab ...
... ad mortem z ...
... sufficient ...
... ut illud sit ... lege
prohibitu ... si ...
... q ...
... ad q' ... ¶ Sz ...
... ¶ ... in...
... nam ... sz ...
... ad mulierem ...
... sit a ... intrinsecus
... si ...
... obligat q ... no ...
diliger z ... q filius ...
sz ... filius ... mulier z mulier
... sunt ... ¶ Itm
... sufficit ... no
sufficit ... neq mulier
... ut pz ... poli ... z ... ¶ Illo
g' ... vir z mulier
... maiorem ... mulieri
... mulier ...
z mulier ... magis ...
... suo ¶ Itm ... quanta est
... vir ... mulieris
neq mulier vi ¶ ... dicitur
... z ... g' z ...
dicitur ut mulier ...
z ad a' ... tenet ...
... ¶ Sz ... ponit ... alia
q mulier sit ... z potens ... no
... possz ... sua ...
z p ... mulier ... mulier no peccaret ...

si eligeret a solo viro cognosci cu no
vellz obligari ... libre
... obligetur ... sufficientie enim ...
z ... no ... po
lege prohibitu ¶ ... ad ...
peccatu moralis p' q ... q ex ...
... se accepti ... oportunum
e ... ut ad ... fiat viri z mulieris quib' p obligatioez
¶ ... quia ... se ...
... pecunie z a
¶ Itm possz ... viri ad mulierem
quos possidet ... q ...
vellz ... gstat q ... fieri no
possz si vir z mulier separet ...
no sit ... obligati / ... ipsorum ...
... no ... obligatioez ... ut puer sit possessio ...
... z q filius sue z ... z ... mulie
¶ Ex hiis g' pz q simplex fornicatio q ex
... obligatur viri ad mulierem z eq
no e licita z m' mores sz ... iudicium
... ¶ ... ad ... z ...
... ad ... q ...
nales ... nobis a na z ... sibi
... sz no z ...
z ... excessiu ... excessiu
... e i eis peccatu. ¶ ... alia
pz ... ¶ ... ad autem ... q ...
i ... nalis z ... sibi z ...
ad mo ... ad ... sit
excessu z ... sz ... nalie
z ... sibi no ... pt ee ...
ad excessiu ... ad ... z i ea e
peccatu ... z ...

De virginitate

... virginitas sit virtus
... ¶ ... q no sit
... q virtus no e na sz virginitas

a na e q a natura nascitur virgines
viri z mulieres. ¶ Itm virtus no e i ... q ...
... q ... na ex ...
... virtus ... no ee virtu
... q ... ppls sit virgi
... q senes ... ¶ Itm virtus
consistit i medio virginitas aut no
sz i extremo s. i abdicatione omnis venerii
actus no ... ¶
¶ Itm no ... malo ... i ...
sz ... malu ... virgini ... ut si
primi parentes s. Adam z Eva fuissent ...
ea ... no corrumpitur ex opere bona
sz virginitas ... ex opere ...
... no e ... sz malo ... q
no peccat ... si nupserit sz ... faciet
s. ... z ... consuetudo
... q ... virtus sit ... z p quo
... no ... corrumpi p solu opus
ad ... licitu z bonu ... virginitas aut ...
¶ Itm virtus ... posse ... q virtus
z vicia ... virginitas aut ...
... no possz ¶ Itm virtus ... ad opandu
... sz ... abstine ... sz licitu
e nubere ... virginitas q ... ad ... abstine
no e virtus ¶ Itm ... virtus ... i ...
finis ad q na ... ordinatur ... filius ...
... statuit ... ppter
... de ... no
... ppe z ... virtuti
... z intellige ...
z ... sz ... ordinatur
membra genitalia z ... ad ...
... ppter ... g' virgi
... ad ... no e virtus ¶
... z ... theologorum
... virtus de virgi
... omnis lauda
... virtus ... / Dicit ... q virginitas ...

p integritate corporis alio p statu eius quia integ
abs[illegible] p tota vita. Tercio 2m ho ponit qrz
q[illegible] q virginitas p integritate corporis e gdi
nobilis et 2o q no e virtus moralis. Primo q virginitas
p statu castitatis pdco e virtus moralis. Tercia q e
virtus distincta s a vidualis castitate. Quarta
q no distinguitur ab ea magnificentie et pnite
s magnificencie a libalitate. Primo q sic
pnt ista gdio e nobilis in corpore quanto q
magis decorat quanto corpus qz optima gdio.
Sz integritas corporis e huius q p p q qq
integritas e status nalis z fctio et opa e s p
ng 2 2o q p integritas est status nalis a na
eius aut fctio e cu q[illegible] violencia. Tercio q
ille fuit status innocentie 2 ille erit status
glie Sz hic 20 pmittit q pressus 2m
theo pnt a oris facultas. In ho aut passu
m intendimus aggredi nisi qd 2 i q ex
[illegible] 2 oe psaso gcludi pt Tercio q
ille integritas no p[illegible] n cu ac vecunda
vecundia aut i pue a i tpibz e ut dr
dicit aps i e huius cal vltio 2 p ratio
ascribitur erubescere q e tba ct ea malorum
d. n. i[illegible] vecundat 2 dicentes 2 facientes
2 facere 2 2o ratio ascribitur erubescere
q e tba ct ea malorum q videtur sire in
ylouatione a pnt a fcorp a futorp. Tercia
q pnt q ille integritas no e status fz
corporis n e etiuus u eli 2 sit
a na no ex assuetudine virtus aut oppo[illegible]
Tercio q pnt q virginitas sit accepta queit
dif virtutis p p q pz ex prie q ipa
e status etiuus Sz q ipa sit imediate ex one
q ad nos d[illegible] rone et Tercia e p
q na no ordian u acts veneos ad i di du
fz ad s pmane ut d 2o d aia 2 oms
gcedut Tercia 2o q nalia s nata ad
maxi 2 ad minimu p phi. Et spa q
gcedi dz i multi homi na n facte
d pos q melig e 2 no studat i sup
fluis n d fueit i necessis. Constat aut
q huane no p gd oie subnlitate 2 ui
2 opes d d[illegible] ostituti 2 p q ol
gano cor lui dinsitatem tot [illegible]
sut indigentie quas ua no suffite

ut s vni quam homi dedit suppleda
relinquit q omnes hoc aut duo aut actu
aut pauca no suffacit ad hanc humana
repellendam indigentiam. Et plurimis eum
artibz indigemus quarum artifices adinuice
pmutatis psus opibz hic possunt ea
quibz indigent de opibz aliorum eo d
pmo politice q ciuitas ama e. Et
ho na ciuile al e. Et q iam gcludi
pt q sibi sunc in toto mundo sicud
cat i pmcia mundi gstatuate sunc
in aliquo clumate no ect homi mul
titudo sufficiens ad dictas supplendas
indigencias v ne pueret. Et p quis
ita vo no dictam quia nichil eorum
que pretii natura sunt e bonum ut d
pma politice. Et homines abstineant
omno aliquo actu s. de uere que q
ad homi multiplicetur ipsa pmane
puida ne frigacitas ordinauit et
tamen pt tanta ee populi multitudo
q s altq ex q tect multum no ect
tra sufficiens instruere alii homibz sufficiens
quod isto tpe naturalis ordo pmittit
pmo requirit ut no omnis pole frau
dentur et no liceat [illegible] nuptie
sit bonus. Tercia ex q isto opibz hua
hug sit multiplicatum sufficienter et
dictamine rationis sit gcedis ne i matrimonio
e q vera vo pmittit quod pseruandi
aliquos p totam vitam abstinere. Ex hiis
nisi matrimonio e q virginitas in mente
gsistat. Ita velle frangere dom[illegible]
integritate corporis [illegible] accidentibz [illegible]
fuit optimus. A [illegible] ut et quo ut quo
e vim exerui vtrup[illegible]. Velle
dut frangere matrimonio [illegible] huam sal
nadi 7 multiplicandi tpe debitum e
alterum exerui semper. Sz vone q e
quibz 7 p q ipsa medietas e q
aduos determinata rone. Est ois
status eligere laudis circa materia
moralem e[illegible] medietas virginitas e
[illegible] e ea a. d no de[illegible] mo
p [illegible] e q ipa e status
eligere. Sz qt sit circa materiam moralem
p[illegible] q frangedo ut frangedo cor
integritate gcingit ex ea de ut [illegible]

2m dimpas [illegible] ut assumit [illegible]
Sz q sit laudabilis p p q [illegible]
laudabilis qui e etiuus nobilis gdi
quado opz 7 ut opz. Et fz integritas
corporis e gdio nobilis ut dicebam. In
virginitas e status eligere qn opz et tpe
quo, [illegible] 7 modo 2m pdicta pmittunt ab
stinere vino psuadet [illegible] pluri
[illegible] delectaces s venereis imminerent
sufficientes ad humane gnis debitam mul
titudinem gseruandam. Ergo isto tpe laudabilis
ee videtur ad hanc nobilem corporis g
dicionem [illegible] ad delectaconibz necessariis
magis necessariis vtilibz abstinere. Et etiam
aliqui gsimat sit ab illo actu que ex
do [illegible] al dum vonis no [illegible]
e abstinere e laudabile q Sz ad summas
[illegible] virtutes acquirendas 7 ad illarum virtut
opa exercenda fz etiam abstinere
e [illegible] cum potit hoc [illegible]
psue 7 opibz virtutis [illegible] i be
ueis 7 aliis delectaconibz carnalibz
no magis sit occupatus. Tercia gos
[illegible], sic i o virtutes sut spe distic
te qui s p o etiuie [illegible] agi
q status dimpas [illegible] fz virginitas 7
vidualis castitas sut [illegible]
p q virginitas p e etiuia integ
[illegible] sit etiua spectue abstinere
ab actibz venereis no cum pt dici
sit p o etiua abstinencie [illegible] integ
[illegible] corporis [illegible]
[illegible] 7 p [illegible]
q ip virginitas qd ut assentit [illegible]
aut castitas [illegible] e ille integritas [illegible]
[illegible] no sit [illegible] e eta
[illegible] spectue abstinere ab actibz vene
reis ergo et. Tercia [illegible] 7 gom
no [illegible] [illegible] fz vedeo s
alias [illegible] ex [illegible] p spinacu
[illegible] cum multis q [illegible]
[illegible] aut fide que no sunt ex
[illegible] rone [illegible]
[illegible] sit [illegible]
[illegible] Tercia [illegible]
[illegible] qua na 7 rc vonis
[illegible] q apta gdio q s
ad [illegible] potuit fz aptua [illegible]
7 [illegible] ut aly sunt gomisse nate
integritas vre rone sit ista gcedut
[illegible] aut [illegible] no potuit si
[illegible] alq s t [illegible]

[illegible] gt aptua [illegible] coris e gdio
nobilior q sit ea integritas p o integritas
e [illegible] et [illegible] fz modo [illegible]
i o t [illegible] eat fz mo e [illegible]
at [illegible] corporis integritas p i s
no e nobilis gdio pluq opta gdo fz [illegible]
[illegible] daynis [illegible] q sit nobilis
ul [illegible]. Tercia [illegible] e q q ip coris integ
tas e gdio decens [illegible] quo no
[illegible] vra vo mihi pmittit fz tu mlier
[illegible] dentibus amando [illegible]
tur aptua nobilior gdio e 7 [illegible]
q sui [illegible] adque ua [illegible] mlie
[illegible] 7 [illegible] gemulud ordinat
sic arbor no e nobilior simpr qu flores
q sa fructu crescente flores cadunt
[illegible] no aliorum [illegible] gcludit [illegible] q
[illegible] no ita decorat [illegible] corpus inte
gritas illa sic [illegible] aptua [illegible]
integritas e status [illegible] fructa [illegible]
q ita flores dut [illegible] flos [illegible]
tu arbore arbor e nobilior simpr
[illegible] flores [illegible] aliud q [illegible]
[illegible] q sut flores. Tercia dco [illegible]
[illegible] loquendo [illegible] nobilior [illegible]
[illegible] q sua [illegible] no [illegible]
e [illegible] ut 7 nobilior q sua
[illegible] pellicula [illegible] tegens [illegible] 7
[illegible] no e [illegible]
sua [illegible] nobilior [illegible] folia flores
[illegible] fructu [illegible] sunt
arbor 7 fructum nobilis gdio [illegible]
[illegible] nobilis gdio fructu ex
[illegible] colligimus 7 [illegible] ad [illegible]
[illegible] nobilis e [illegible] gdio que no [illegible] nobilis
[illegible] nascente [illegible] clau
[illegible] nobilis e [illegible] tpe
[illegible] q no opz [illegible]
Tercia ad alia pt dci q [illegible] integritas
[illegible] e [illegible] fructa [illegible] postea
[illegible] gdio ee nalis. Tercia
no [illegible] q sit aquo nalis [illegible]
[illegible] q [illegible] no [illegible]
[illegible] dimis [illegible]
[illegible] actu cum [illegible]
[illegible] e [illegible] 7 [illegible] opis
[illegible] gdit [illegible]
[illegible] op [illegible] e [illegible]
[illegible] dotat i lo
suo [illegible] e [illegible]
cum [illegible] 7 [illegible] no [illegible]
no [illegible] a ad latius. Tercia [illegible] sunt
[illegible] q [illegible] Ad [illegible] pt dci

Utrum intemperantia sit vicium

et sic videmus sic dicta quod temperantia dum
tales exteriores salvat et facit ad omnem vir-
tutem moralem aliam et intellectualem adipis-
cendam et tandem operibus virtutis exercendum
disponit et tamen ad omnia ad quae valet
alie virtutes quod cum inter quod temperantia etiam sit
ad alias virtutes sic sensus tactus ad alios sensus
nam sic videmus quod sensus auditus sensus
[illegible] et sic sunt nobiliores quam tactus
tamen tactus est ut magis necessarius cum sit tamquam
fundamentum aliorum sensuum sic quod [illegible]
non possunt ita fieri et iusticia sic fortes
virtutes et sic sunt nobiliores quam temperantia
sed temperantia est nobis magis necessaria tamquam
fundamentum aliarum virtutum [illegible] cum mo-
derat passiones tactus [illegible]

[illegible]

Queritur quarta questio quarti ethicorum utrum liberalitas sit virtus moralis. Arguitur

Utrum liberalitas sit virtus moralis. Arguitur quod non, quia virtus moralis, ut dicitur 2o ethicorum, est circa passiones et operationes, [illegible] quod in eo 2o distinguit Aristoteles virtutes morales dicens quod [illegible] sunt circa passiones [illegible], sed liberalitas est circa pecunias, [illegible] passiones nec operationes, igitur [illegible] virtutum moralium, [illegible] quia [illegible] in operationibus, ut [illegible] ethicorum; sed [illegible] liberalitatem non est [illegible] fortune, quia dicit Aristoteles in 3o libri [illegible] in [illegible] publicis [illegible] liberales sunt et ad pecunias [illegible] audent [illegible].

Item virtus [illegible] quod [illegible] ac [illegible] sit bonus ut dicitur [illegible] inclinat quod [illegible] ut in 2o ethicorum; sed liberalitas [illegible] inclinat quia [illegible] delectat [illegible] bona [illegible] inclinat ad dandum; sed liberalitas ad [illegible] inclinat quia dicit Aristoteles: liberalis [illegible] in dando [illegible] moram.

Item [illegible] virtus [illegible] impedit actum alterius, sed liberalitas impedit actum magnificentie, quia dicit Aristoteles [illegible] liberalis [illegible] ad actum magnificentie [illegible].

Item si liberalitas esset virtus, tunc [illegible] quod ipsa non esset [illegible] a [illegible] circa pecunias [illegible] liberalitas [illegible] quia dicit Aristoteles [illegible] non [illegible] bonum [illegible] bona fortuna [illegible] infortunia [illegible] pecunias [illegible] quia [illegible] cardinales sunt [illegible] et meliores, et Aristoteles [illegible] liberalitatem [illegible] dicit quod [illegible] sit liberalitas esse [illegible] de quatuor virtutibus cardinalibus [illegible] ipsa sub nulla cardinalium virtutum [illegible] quam sub iustitia [illegible] quod Tullius [illegible] de officiis dicit: nichil [illegible] liberale quod non idem sit iustum.

Oppositum vult Aristoteles, primo [illegible] quod liberalitas est circa pecunias; 2o [illegible] medio; 3o quod ipsa est virtus [illegible] a iustitia; [illegible] quod ipsa est virtus [illegible] in actu [illegible] concludit quod Aristoteles [illegible] liberalitas [illegible] laudatur [illegible] liberalis [illegible] dicit Aristoteles: de liberalitate laudatur [illegible] non in bellicis nec in [illegible] in iudiciis, sed [illegible] pecuniarum [illegible].

[illegible] pecunias [illegible] solum sed large [illegible] dicit Aristoteles [illegible] magnificentie [illegible].

[illegible] liberalitas [illegible] talia [illegible] magnificentie [illegible] bona [illegible] magnificentie [illegible] liberalitatem [illegible] doctrinam suam.

[illegible] bene [illegible]

[illegible]

De dare et accipere

Dicitur dare et accipere ... et custodire sunt actus liberalitatis ... [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

quod ipsius liberalitatis est dare pecunias et consumere cum modificatione quoniam non recte dabit [illegible] hac autem modificatione docet nos secundum [illegible] et ait [illegible] ultras
ex regulis assignandas. Prima regula est ex parte dantis. Secundum Aristotelem quoniam liberalitas dicitur non in [illegible] datorum quod liberalis [illegible] dat [illegible] dat [illegible] pluribus liberalitatem et minora dante si [illegible] a minoribus detur. Comes enim erit liberalis si non plus dat quam [illegible] militi. Et miles [illegible] si tantum dat quantum comes dat. Secundum dicit Aristoteles [illegible] non dicimus prodigos multos [illegible] possessionibus non [illegible] datoribus [illegible] superhabundare

[illegible]

[illegible]

bee volu[ntati]. ¶ Sexto sumitur [illegible] ex eo
quod est dare [illegible] se habere | Est non libalis dare
delectabiliter dare humiliter dare sine formidine
amissionis et absque spe remunerationis. | Septimum
ad primum dicit aristoteles quod libalis est dare delectabiliter
uel sine tristicia quod probat per hoc quod hoc est omni
uirtuti [illegible] dicitur ¶ Modo enim secundum uirtutem
[illegible] et non triste uel minime triste | [illegible]
[illegible] de libali dicitur neque libalis
diceret qui triste magis itaque eliget pe
cunias bono operacionis. hoc autem non libalis ¶
¶ [illegible] ad secundum dicit [illegible] ex uirtute
in uirtute quod superbia iocunda [illegible]
na [illegible] planaque tribuitur quod ad
dacet in superior [illegible] sup[illegible]
sed quod potu benignus fuit [illegible]
in suo populo [illegible] humiliter recipiendo
[illegible] condonare uidet. ¶ Ad tertium dicit [illegible]
dignus igitur est [illegible] quod de recipiendo cogi
tat ad dacet libalis non emissiuus est et
in acceptiuus neque custoditiuus | Unde
concludit aristoteles | Dicam autem non facile libalem
neque acceptiuum existere neque custoditiuum
¶ Emissiuum autem et non honorantem propter ipsas
pecunias sed gratia dacionis ¶ [illegible] et prin
cipalissime notatur [illegible] finem
unde sicut dicit aristoteles quod secundum uirtutem operaciones bone
et boni gratia libalis [illegible] dabit boni gratia et recte
¶ [illegible] autem dat quibus non oportet sed non boni gratia
sed propter [illegible] non libalis sed alius
quis dicetur. Unde [illegible] dicit aristoteles
quod dare [illegible] propter non boni curare
et differre [illegible] accipiunt ¶ [illegible] tulius
in de officiis [illegible] plerosque non tam
natura libales quam quadam gloria ductos ut benefi
ci uideantur facere multa que proficisci magis
ostensione uidentur quam ab honestate. [illegible]
[illegible] libalitati [illegible] ho
nestati ¶ [illegible] de actione libali
et [illegible] consup[illegible] [illegible]
dicit aristoteles et [illegible] dacionem [illegible]
¶ [illegible] quod dare et assumere [illegible]
[illegible] sunt actiue libalitatis [illegible] concludi
quod et accipere et custodire modificatiua.

sunt actus libalitatis [illegible] velle dare et
assumere [illegible] quibus oportet [illegible]
accipere et custodire ut oportet et quando [illegible]
[illegible] libalis est [illegible] dare et assumere
[illegible] dare
multociens et sepe assumere [illegible] autem
accipere et custodire [illegible] de [illegible]
[illegible] et ita periret omnis eius
actus [illegible] quod dare uel assumere
[illegible] aliquod opus [illegible]
quod ad [illegible] opus ordinatur [illegible] accipere et cus
todire et quando [illegible] oportet ordinatur ad dare
et assumere quando oportet. [illegible] possessio
[illegible] accepcio autem et custodia [illegible]
sunt eius [illegible] et possessio. Dacio autem et
assumpcio [illegible] fuit | propter quod
dicit aristoteles. Unde autem oportet accipere [illegible]
[illegible] possessionibus non ut bonum sed ut necessarium
ut habeat dare neque [illegible] dabit
[illegible] custodiet ut habeat dare quibus
oportet et quando et ubi bonum ¶ [illegible] autem accep[illegible]
custodia sit modificata [illegible] quod oportet ut non
sit iniusta | [illegible] dicit tulius in de officiis
[illegible] libale [illegible] 2°
ut non sit cupiditatis uel auaricie suspectio propter
[illegible] non permittitur labe [illegible]
propter [illegible] duobus [illegible] dicit
tulius in de officiis [illegible] autem [illegible]
familiaris [illegible] labi sine flagicio
[illegible] illibalitatis [illegible] suspicio
posse eum libali[illegible] non spoliare se pri
[illegible] pecunie fructus maior
¶ [illegible] quod [illegible] septe [illegible] aristoteles
¶ [illegible] bonum [illegible] magis [illegible]
[illegible] ad [illegible] ad quod [illegible]
possessionem [illegible] melioris sed
[illegible] fuit dare et expendere sunt pecunie
[illegible] | ad possessionem autem [illegible] recipere et
custodire [illegible] dicebat aristoteles
[illegible] possessionis [illegible]
possedisse ut [illegible] ipsarum [illegible]
[illegible] magis quam [illegible] possidere

[illegible] operacio [illegible] dicitur ¶
[illegible] et [illegible] magis est uirtutis benefacere
quam bene pati si uirtus actiua sit pocior
[illegible] sed dare est benefacere et recipere
est bene pati [illegible] pati eum facere
et [illegible] dicitur operacio eius est omnibus dare [illegible]
[illegible] pati est operacio materie eius et ab
omnibus recipere [illegible] ¶ [illegible] est magis uirtutis
[illegible] operacio uel materie nullius itaque du
bitabile. Sed tamen [illegible] oppositum [illegible] aristoteles
[illegible] dicitur [illegible] benepati quam bene
facere uidebitur utique eligibilius esse | [illegible]
[illegible] assignat [illegible] quod ad [illegible] bona [illegible]
quod ad [illegible] eligibiliora sunt et meliora
¶ [illegible] benepati est bonum ad [illegible]
bonum ad [illegible] quod [illegible] eliget [illegible] si lacere
[illegible] benepati est [illegible]
[illegible] recipere et [illegible]
sed benefacere est bonum ad [illegible] sicut dicit
aristoteles [illegible] est ad [illegible] si lacere
debeat non utique eligere sed facere bonum la
tens non uidebitur utique eligi ¶ [illegible]
[illegible] in libro [illegible] ponit [illegible]
[illegible] ordine non [illegible] quod
[illegible] | [illegible]
[illegible] ad [illegible] pre [illegible]
[illegible] est quod uidetur omnibus [illegible] pluribus uel
sapientibus [illegible] | [illegible] autem [illegible]
uidetur pluribus scilicet uulgo et sapientibus | Bonum
[illegible] honestum utile et delectabile | Sed
[illegible] bonum [illegible] uulgus et sapientes [illegible]
[illegible] potest non [illegible] considerare [illegible]
[illegible] bonum quod [illegible]
sed [illegible] ad [illegible] bonum et [illegible] attendunt
[illegible] summum honestatis bonum | reputant
honores et famam propter quod [illegible] felicitatem
ponunt in honoribus [illegible] benefacere si la
[illegible] boni [illegible] habere putant non [illegible]
[illegible] utile est [illegible] delectabile [illegible] sed nec
honestum [illegible] nullius est honoris [illegible]
[illegible] | Sapientes autem [illegible] maiori bonum
uirtutis [illegible]
[illegible] iudicio [illegible]

[illegible] reputat [illegible] bonum [illegible]
[illegible] facere simpliciter [illegible] melius
esse quam benepati | [illegible] dicit aristoteles [illegible]
et in [illegible] [illegible] sed [illegible] quod
[illegible] pluribus [illegible] autem sapientibus | et [illegible] licet
melius esset bene pati quam benefacere quo ad ho
nesta bona [illegible]. non tamen est [illegible]
[illegible] ad [illegible] est quod est libalitatis [illegible] dare [illegible]
est melius quod [illegible] dando non est bene pati [illegible]
secundum honestum bonum | [illegible] dicit [illegible] quod
studiosus [illegible] amicis pecunias et honores
sibi ipsi bonum magis [illegible] bonum
uirtutis ¶ [illegible] est quod magis est uirtutis
bene operari quam [illegible] non operari. sed bene dare est
bene operari et bene recipere est [illegible] operari [illegible]
[illegible] ¶ [illegible] ad [illegible]
quod [illegible] bene operari [illegible] bonum honestum
et est [illegible] oppositum honesto | bene [illegible]
dare [illegible] quod honestum est [illegible] sed bene [illegible]
[illegible] et non honestum [illegible] licet
[illegible] | [illegible] de magnanimo quod [illegible]
[illegible] ad honores dicit aristoteles quod [illegible]
est [illegible] beneficiare [illegible] autem [illegible]
[illegible] excellentis [illegible] autem [illegible]
[illegible] quod bene recipere non est [illegible] bene operari
sed [illegible] non [illegible] operari [illegible] bene operari [illegible]
ordine ad [illegible] si [illegible] ad [illegible]
bene capiat ut bene det | propter quod est concludi [illegible]
quod [illegible] non est actus libalitatis [illegible] sed [illegible]
[illegible] ad dare et assumere ordinatum
¶ [illegible] aristoteles est quod laus et gratia [illegible]
[illegible] uirtuoso sed laus et gratia magis [illegible]
dari quam accipere [illegible] ¶ [illegible]
[illegible] est quod [illegible] difficilius sit et [illegible]
bene melius [illegible] sed facilius est recipere
quam dare quod ad [illegible] magis [illegible]
[illegible] sicut dicit aristoteles [illegible] non
recipere quam dare [illegible] honest[illegible]
[illegible] non accipiunt alienum [illegible]
propter bonum [illegible] ¶ [illegible] est quod
magis est libalitatis [illegible] actus [illegible] quod magis laudatur
[illegible] libalitatis sed dare laudatur [illegible]

d' libal^{tis} capi^{te} aut ẽ l n capi^{te} no ultu d' libal^{tis} laudamus. laudatus n̄ n capiete no dicimus ipm libalē s; no cupidũ ex-istēte. laudatus aut capi^{te} dicimus ipm similē ut amicũ. s; m̄g^{is} e libale ¶ Excepti vo ē q^{r} virtuoso^{r} maxi^{e} amat̃ libales 2 hoc ē eo q^{d} utiles sūt aliis. Oz ex datorē ē q^{d} sūt utiles 2 q^{d} amat̃. hoc pz q^{d} libal^{tas} p̃ncipa-lius ē ĩ dãdo q^{m} ĩ accip^{o} ut 2 no accip^{o}. ¶ Ex^{ta} ad rones ad p̃mã dr̃ ĩ q^{d} libal^{is} virtus ē solus p̃ncipal 2 p̃mus actus s. dare. ad s'^{am} dĩ q^{d} dõa gsiuue q^{r} sic dr̃ a2p^{o} exp̃esas ĩ dãdo p^{tis} Et ideo e g^{a}vi^{tie} 2 custo^{tie} ad dare 2 expẽde ordīat̃ ¶ Ad a^{m} dr̃ q^{d} diẽ no valet ad felici^{te} si ciuit ut custodi^{tis} s; ut gsupti. ¶ Ad a^{m} dr̃ q^{d} dare qud oz 2 custodire qud dare oportet 3 g^{r}at̃. Oz dare qud oz 2 custodire qud oz n gñat̃. s; dud ad a^{d} ordīat̃. Ec vtr^{r} p^{d}iga^{tis} sit viciũ. [illegible]

De prodigalitate

Vtr^{r} p^{d}igalitas sit viciũ libal^{ti} oppo^{tum}. ¶ Arḡr q^{d} no q^{r} sic se h^{t} ad bo^{m} ut viciũ ad malu. s; 2° hi^{s} dr̃ q^{d} vehois aut vtriq; sūt virtus 2 i^{o} bn̄ h^{ns} p̃fic^{t}. 2 op^{us} ei^{us} bn̄ reddit. ĩ viciũ oē 2 h^{ns} ipm̃ m̃lu 2 op^{us} ei^{us} male redd^{t}. s; p^{d}iga^{tis} no redd^{t}. hoiez malũ dr̃^{te} a2p^{o} q^{d} p^{d}ig^{us} vir-no eẽ p̃uus 2^{m} more no eẽ mali neqz tuii^{us} suphabũdãe dare 2 n accipi^{e}. ¶ Pt p^{d}ig^{us} ē q^{d} suphabũdat ĩ datõe s; tal^{is} no oppo^{i} libali dr̃^{te} a2p^{o} libal aut ē vehe-ment^{r} 2 suphabũdãe ĩ datõe ut deli-quat sibi minora q^{i} ¶ Pt si no sit p^{d}i-pos^{le} suas dare 2 gsumẽ dicias ecce q^{d} oz tur p^{d}iga^{tis} n eẽ viciũ s; h^{o} no ĩ po^{le} q^{r} p^{d}bos 2 ducti s^{os} viros vide^{us} oĩs suas bn̄que di^{cas} s. religiosos me-dicates. ¶ Ad gsin^{r} q^{r} n ẽ po^{le} minus a se abiice talia q^{d} sūt occasio p^{d}endi. s; a2p^{o} dr̃. p^{o} hi^{s} q^{d} multi p^{d}ie p^{p} di^{as} 10. ¶ Co^{m} q^{r} dr̃ a2p^{o} q^{d} libal^{tas} ē mediet^{as} eẽ pecu^{as} 2 q^{d} p^{d}iga^{tis} 2 illiba^{tis} sūt eẽ pecunias suphabu^{ti} 2 d^{f}ect^{us}. ¶ Ad 2°.

aut lib^{o} d̃ ĩ q^{r} diffi^{oe} virtut q^{d} virtus ē medietas dua^{r} mali^{a2p} s^{ni}g^{us} q^{d} d' 2^{m} s^{i} h^{a}bũ^{s} h^{s} aut 2^{m} d'fcũ ¶ Et p^{l}ra dr̃ q^{d} ex^{m}ma vicia oppo^{nu}. adi^{oe} 2 ad virtute g^{o} p^{d}iga^{tis} ẽ mali^{a} liba^{ti} oppo^{ta}. ¶ Pt tũ dixit a2p^{o} libale se bn̄ h^{re} eẽ pecunias dixp^{o}. p^{d}ig^{us} aut 2 ĩ peccat ¶ R^{n}ndeo ẽ sic dr̃ ĩ lib^{o} d' s^{m}u 2 s^{c}paro q^{d} s^{n}mo audi^{t}. exm̃s cũ e dis^{me} dz n. 2 d' s^{b}o 2 d' pas^{oe} 2 d' a^{is} sim^{ili}. s^{b} s^{n}mo^{e} cade^{b}ĩ^{us} in doctna suppone q^{d} d^{r} p nome. h^{o} aut p^{b}at no pt ro-ne cũ noia sint ad placitũ ĩ posita ad significadũ s; oz q^{r} nom̃ vsu gsue-tie ¶ Supponam^{us} i^{o} 2^{m} oĩs moaliũ doctores q^{d} p̃ libali^{te} ĩtelli^{ni}^{us} h^{n}tũ q^{o} q^{s} bñ se h^{z} eẽ pecu^{as} p^{a}pa^{s} ĩ da-tõe ul gsup^{oe} neqz d^{f}ciat ul supha-budat ĩ custodia l ĩ accep^{oe} ip^{a}r p p^{d}iga^{te} aut ĩtelligim^{us} h^{n}tũ q^{o} q^{s} pt ul q^{a} d'cuiue rõe vois eẽ pecu^{as}. eẽ pecu^{as} ĩ datõe ul gsup^{oe} ul d^{f}ciat ĩ accep^{oe} ul custodia ¶ p illiba^{te} ĩtelli^{n}^{us} h^{n}tũ q^{o} q^{s} q^{a} d'cuiue rõe vois d^{f}ciat eẽ pecu^{as} ĩ datõe ul gsup^{oe} ul sup-habudat ĩ accep^{oe} ul custodia ip^{a}r. Et si ita sic m̃ai^{tu} eẽ p se q^{d} p^{d}iga^{tis} 2 illiba^{tis} sūt vicia liba^{ti} op^{ta} si pos^{le} fuit eẽ pecu^{as} suphabũdãe ul d^{f}ci^{e}. ¶ Dico i^{o} q^{d} p^{d}iga^{tis} ẽ viciũ liba^{ti} op^{tu} q^{d} sic p^{a} gñy^{e}. q^{a} mediũ rõe vois eẽ pecu^{as} habũdãe ĩ datõe ul gsup^{oe} 2 d^{f}ciẽ ĩ accep^{oe} ul custo^{a}. h^{o} p^{d}iga^{tis} ẽ viciũ qui^{a} tz ex dãs dũs p^{a} exp̃das ĩ a^{u} quoe deũ n. fuit p^{o} q^{d} oz dare 2^{m} s^{b}ciũ. si ĩ de fuit ul gsumat plus q^{m} s^{b}a paciat^{r} pz q^{d} eãt peciũ d' recta rõne ĩ suphabũ^{a} datõis. Et q^{d} i^{us} s^{t} peciũ q^{r} ĩ cũ^{s} ro p^{s}uade p^{o} q^{r} tal^{s} dãs ul gsupe^{us} dat occasi^{oz} peccãdi. s. accipi^{di} vnd no oz dr̃^{te} a2p^{le} q^{d} plus dãtes ul

gsumetes q^{m} exigat s^{b}a accepti sūt p^{p} velle gsume. ta^{le} aut h^{o} fa^{ue} velociꝰ derelīqt eos s^{c} s^{b}a cogũt^{r} ĩ aliũde acq^{r}re ¶ Et tulius ĩ de offi^{us} dr̃. ad mag^{nas} ĩgue^{tis} di^{u}e multi n. p^{a}tr^{i}monia effuderũt ĩgsulte lar-giendo q^{d} aut stulti^{us} q^{m} q^{d} libẽr fa-cias curare ut id diuti^{us} face no pos-sis q^{r} dicat. Si d'sidas dare stultũ ẽ ita dare q^{d} ampli^{us} no possis dare. Et add^{t} tuli^{us} [cancelled] ect sequi^{t} largi^{o}z rapine. cũ n. dãdo egẽ ceperit aliens bois male affia cogũt^{r}. ¶ Et add^{t} 3^{m} ĩgue^{tis} [cancelled] dr̃. ita cũ beniuole^{r} gpãde cũ bn̄ficia eẽ be-lle no tãta studia assequu^{t} eos. q^{b}us d'derũt q^{n}ta odia eor^{r} q^{b}us admuerũt. ¶ Tñc i^{o} ĩ suphabũ^{a} peci^{t} p^{o}. dãdo plus q^{m} oz ¶ 2° peci^{t}. dãdo q^{b}us no oz puta h^{y}s^{t}riõib^{us} 2 adulatoib^{us} 2 p̃uus. h^{u}mõy. dãtõis nulte sūt irrõnabili^{tes} ¶ p^{o} q^{r} de t^{is} tal^{is} dãco duc^{t} ad illibali^{tem} 2 rapiãdũ ¶ 2° dat mal occasi^{oz} malefa^{di} ¶ p^{m} n. p̃uis bn̄ bois s^{r} dat 2 ita eẽt melius eos ĩdige. Et cui^{ss}ia n ẽ ĩmi^{ca}-tur arma ¶ 3° tal^{is} dãco duc^{t} ad ĩtp̃a^{tem} 2 tãde ad corpis 2 a^{ie} gsup^{oz} bo^{r}. 2 v^{ias} irrõnabili^{tes} tãg^{t} a2p^{o} sūt di^{u}es s; multi p^{d}ig^{o}r 2 accipiũt vnd n oz 2 sūt 2^{m} hoc illiba^{les} ¶ Accipiũt aut sūt p^{p} velle gsume 2 quãq; q^{o} oz ĩdige h^{o}o di-uites fiũt. Et modo^{r} q^{de} 2^{m} mo^{r}e n^{l} vtriq; daret adulatoib^{us} aut l 2^{m} a^{ir} a^{d} volup^{tie} h^{u}me faci^{e}. n. gsumetes 2 p ĩtp̃a^{te} sūt gsupti. ¶ Et p^{p} n ad bo^{m} vĩue ad vo-lup^{tes} d'clinat ¶ Tales n n^{t} ad h^{o}estũ ĩtẽdũt q^{r} p̃uis no daret. n^{t} ad vtile q^{r} pecu^{as} ita supflue no g-sumerẽt. ĩ n^{re} ẽ eos ad ĩ^{a}liquid appetibĩlu s. ad d'lcta^{le} d'clinari.

Jtẽ tales efficiũ^{r} ĩiusti g^{r}ãdo ad bo^{s} 2 ad amicos 2^{m} tuliũ ĩ de offi^{is} dr̃^{te} q^{d} tales p^{m} ĩ eo peccãt q^{d} ĩiuriosi sūt ad p^{x}os qd n. copias h^{ue}^{s} s. p^{p}ros iusti^{us} ẽ r^{l}iq^{ui}s eas trãsferũt ad alienos. ¶ Jte aut tal libal^{ti} cupidi^{ores} ple^{r} capi^{di} 2 aufferdi p ĩiuria ut h^{a}d largie d' suppetat copie ¶ Jtẽ 2^{m} se^{cd}. tales ut p^{l}cturã ẽ sūt p^{r}odes 2 galiaz pnũtiam [illegible] dr̃. ĩ de bn̄fi^{us} pecuniã dabo illi q^{r} gsupt^{r}^{us} adulte sc^{d} ne ĩ fore^{te} ĩp^{is}s fa-at g^{r}a^{ti} ĩueiar si potz ĩ nobs si ĩn^{u}imus no admiabo s^{ce}l^{us} ¶ Jt d' p^{ri}ncipe suas dis-tribuẽte dicias milit^{ib}us ĩpotẽuers dr̃ tuli^{us} q^{d} te malũ ĩ om^{n}ib^{us} ĩ i^{s}ta sp^{e} ĩduxit ut eos ẽ fideles pũ^{v}s fore. quos pecunia corrupisses sūt n. d'tior 2 q^{d} accipit. atq; ad id ẽ p^{p} expectãdũ patior. ¶ 3° peci^{t} dãdo n q^{r}a cui^{us} oz. 2 h^{o} peciũ o^{r}a q^{r} certa vicia pt s^{b}ĩmt^{i}re. dans n. p^{p} plus accipe cupid^{us} ẽ 2 si p^{p} mechai mechus ẽ 2 si p^{p} vulnerare l occi^{re} ĩiust^{us} ẽ ut homicida 2^{t}y^{s} ¶ Et d' tal^{ib}us dix^{t} a2p^{les} q^{d} p^{p} n^{t} bon ĩu de ĩ d ĩmt^{r} 2 vndiq; acci-piũt | dixp^{t}. ẽ q^{d} p^{p} n ad bo^{m} vĩue ad volup^{tes} d'clinãt ¶ Notãd^{u} ẽ dãdo q^{d} n oz 2 vbi n oz 2 ita de a^{iis} circũsta^{tis} p^{o}. dãd fu^{t} ĩ a^{r} quõe ¶ p^{p} q^{d} m̃ai^{us} ẽ sat p^{d}iga^{te} eẽ ult^{r}. viciosã 2^{m} excessũ datõis ¶ 2 id ẽ pz d' d'fcũ custodie ul accep^{ois} nã sic q^{r} hodie hoĩes d' pauperãi 2 statũ s^{u}ue stat dit^{e} p^{p} expẽde^{t}. datõis ita ẽ p^{p} d'fcũ custo-die ul accep^{ois} ¶ Quib^{us} datis n vi^{r} id. eẽ vnd. dicit. n. q^{r} a^{is} circũstãc^{is} obs^{e}uãt^{r} n^{m} ẽ viciũ s; pociꝰ rõi gso^{m} oĩs alienare dicias | q^{d} pz p^{o}. de apos^{t}. q^{r} ĩ^{l}licti oĩb^{us} secuti sūt x^{m} | 2° pz ĩ de d' religiosis mēdicãtib^{us} ¶ s; ĩ^{o}. roce no sūt ad mĩnũ gpositũ q^{r} multa ẽ dĩm^{us} eẽ faciẽda ex doctna fidei p̃uti^{us} p^{p} merẽ eẽ^{t}nã salute q^{r} p^{r} oportunitas

[illegible]

[illegible]

[illegible]

De liberalitate

[illegible]

illiberalitas ope iniusti ... usurarios
aleatores mortuorum spoliatores latrones
et prodigos in divitiis et undique accipientes
vocat aristoteles illiberales Et tamen omnes isti sunt
iniusti | Et avaritia est iniustitia ut dicitur in quinto libro
et tamen illiberalis est avarus quia sicut dicit aristoteles
illiberalitas in dando et excipiendo deficit in accipiendo
et custodiendo superhabundat Et liberalitas
dicitur avaritia ... Et opponitur autem dicit aristoteles
convenienter ... liberalitati illiberalitas quam in dicitur

[illegible]

IIII

[illegible]

De illiberalitate

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

nichil incedant / ut bonum [illegible] ac non
intendunt ipsum dare quibus ad vitam sunt nullo modo
indigentes et neque gallos pullos inve-
dit [illegible] gratia [illegible] / sibi quia [illegible] /
[illegible] / quod sit conformem [illegible] parum
quod dicitur et non datur [illegible] rem in
se bonam propter quod et appetitus adhuc
absque dictamine rationis inclinatur naturaliter in
dationem si non retrahatur propter indigentiam rationis
aliis ac occasionibus [illegible] / movent ad dan-
dum quamquam non oportet [illegible] gratia / ¶ Alii dant
mulieribus meretricibus et [illegible] propter forni-
cationem / alii dant adulatoribus et histrionibus
propter delectationem quam [illegible] in [illegible] illorum opera-
tionibus / alii dant [illegible] hominibus ut
possint [illegible] sua [illegible] ad confunden-
dum inimicos / alii et dant [illegible]
quibus fraudem [illegible] / ¶ [illegible] ac
[illegible] sit prodigi [illegible] / alii ac non [illegible]
sit / [illegible] / et [illegible] gratia quia
prodigalitate illud [illegible] quod et dat quibus
non oportet [illegible] et [illegible] quod multo peiores
[illegible] / sed tales prodigi [illegible] sunt eos
illiberales quod non dant / quamquam oportet sed cum illiberales
isti peiores sunt prodigis simpliciter
¶ Et ita debet intelligi [illegible]
ac sit [illegible] facilis [illegible]
[illegible] movetur ad [illegible] /
tales ac [illegible] non dat quamquam oportet [illegible] ex
[illegible] / [illegible] movetur
ad non dandum / ¶ Alii ac movetur ad
dandum ex appetitu honestatis dationis
[illegible] ac [illegible] bonum honesto [illegible]
et appetitus [illegible] et appetitu bono
¶ Et ex hoc patet quod talis illiberalis
[illegible] tali prodigo quia [illegible]
sunt quod [illegible] ad honestum [illegible]

[illegible] sunt / quia [illegible] ad [illegible]
propter quod et [illegible] sunt / tales ¶ [illegible]
tales simpliciter illiberales et prodigi non
sunt mali [illegible] quia liberales sunt [illegible]
[illegible] quam [illegible] sed [illegible]
[illegible] non dando quibus oportet quam tollit
totum principale liberalitatis actum [illegible]
ac quamquam non oportet ex sola dilectione dationis
non tollit illum actum [illegible] dat
quibus non oportet propter dationem [illegible]
[illegible] quamquam oportet quod et liberalitatis
[illegible] ¶ Et [illegible] quia non dans quibus
oportet directe opponitur liberalitati [illegible] dare
quibus oportet / [illegible] dans quibus non oportet non
opponitur per se et directe liberali sed [illegible]
[illegible] per hoc prohibetur a dan-
do quibus oportet quia ex hoc parum [illegible]
[illegible] quod tyrannos [illegible]
[illegible] licet multa dent quibus non oportet
[illegible] possessionem [illegible]
[illegible] non [illegible] dando quamquam non oportet
possent et affluenter dare quibus oportet
¶ [illegible] et de liberalitate [illegible]
[illegible] dabit / ut [illegible] / dare quibus oportet
[illegible] et [illegible] dabit / quibus non oportet
[illegible] quam oportet / [illegible] alia [illegible]
non enim [illegible] ad [illegible] libe-
ralitatem et in hoc [illegible] ¶ [illegible]
[illegible] non [illegible] quod [illegible]
[illegible] ac et [illegible] verba quod
dans quibus et quando et ubi non
oportet ex eo peccat / quod liberalitatem
quia non habebit [illegible]
et [illegible] ¶ [illegible] possumus [illegible]
[illegible] illiberalitatem ad prodigalitatem [illegible]
[illegible] de quo [illegible]

[illegible] manifestum

[illegible] quod [illegible] prodigus
[illegible] quia plus [illegible] sunt
[illegible] / sed forte non [illegible] sit /
[illegible] sunt [illegible] quam [illegible]
[illegible] ut possit dare [illegible] non
[illegible] volunt accipere sed [illegible]
a [illegible] sine [illegible]
[illegible] et nulla [illegible]
[illegible] tales enim forte [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] illiberalis [illegible]
[illegible] illiberalis [illegible]
volens dare [illegible] sed [illegible]
sua nulla [illegible]
[illegible] accipere et [illegible] / tales ac
nulla vel modicam [illegible]
[illegible] ad honestum / [illegible]
ad honestum licet non [illegible]
honestum [illegible] et liberales accipere
[illegible] ad honestum [illegible]
[illegible] et in [illegible] / ¶ [illegible] plures
[illegible] ac [illegible]
[illegible] omnis [illegible] illiberalitatis
sit / [illegible] prodigalitate [illegible] liberalitate
opponitur [illegible] quia non [illegible]
[illegible] appellantur
[illegible] / [illegible]
[illegible] / [illegible] ac non
[illegible] accipere [illegible]
propter [illegible] et [illegible]
[illegible]
[illegible] non [illegible]
[illegible] ad [illegible] / tales [illegible] non
[illegible] mali et [illegible]
[illegible] non [illegible] reddere [illegible]
sed ad honestum [illegible]
[illegible] prodigalibus / sed in [illegible]
[illegible] plures [illegible] / [illegible]
[illegible] sua [illegible] quod in
et [illegible] ad [illegible] / [illegible]

[illegible] sui statum [illegible]
quod nullus et illiberalis ¶ [illegible]
si [illegible] custodiat / et
[illegible] non sit accipiens et [illegible]
propter indigentiam rationis / et ne rogatus
[illegible] ad [illegible] sic custodiat /
in [illegible] quod prodigus ex
illis [illegible] quia [illegible]
et [illegible] ac [illegible] sufficientes
[illegible] / [illegible] et [illegible] quod sit
[illegible] / paupertate quod non audeat
[illegible] et [illegible]
[illegible] quod propter [illegible]
[illegible] paupertate quod non [illegible] in fortunio
[illegible] statum pauperum
ex [illegible] ¶ [illegible] dans [illegible]
[illegible] ad [illegible] illum ac / [illegible]
non / sed [illegible] ad [illegible]
propter quod et statim [illegible]
[illegible] ac [illegible] ad ho-
nestum [illegible] quam [illegible] ad
[illegible] propter quod [illegible]
[illegible] quod ac [illegible] et [illegible]
[illegible] / [illegible] cum
non ad laudandum et [illegible]
[illegible] et [illegible] / ac ac [illegible]
[illegible] in nobilitate [illegible]
[illegible] ad [illegible]
et detestandum [illegible] et
inhonesta [illegible] ¶ [illegible] ad [illegible]
[illegible] quod in hoc quod prodigus
multis aliis [illegible]
[illegible] ac / multis [illegible]
ad [illegible] quod prodigus quia [illegible]
[illegible] in [illegible]
[illegible] / [illegible] in
quod corpus [illegible] propter [illegible]
ad honesta / et [illegible]
[illegible] / [illegible] ¶ [illegible]
[illegible] prodigus [illegible]

[illegible]

6

De usura sit de[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

predictum [illegible] qui liberalitatem de qua infra
dicetur [illegible] ¶ [illegible] obiectum circa
[illegible] liberalitas est in pecuniis
[illegible] quod enim liberalitas consistat in pe-
cuniis dicit modo in principio capituli de libe-
ralitate [illegible] consistat eas ut [illegible]
[illegible] eadem [illegible] in illa [illegible]
autem est aliqua virtus [illegible] ¶ [illegible]
[illegible] magnificentie est opus magnum
ut magnum [illegible] quod exigit magni-
tudinem [illegible] pecunias ad [illegible]
[illegible] et hec vocatur [illegible] magnificus
[illegible] propter [illegible]
[illegible] quanto [illegible] et qualiter
¶ [illegible] magnum ad idem pertinent
[illegible] que in [illegible] electionibus
includunt diversos fines ista [illegible]
[illegible] fine ut [illegible] electores
[illegible] distincte [illegible] que diver-
sos fines includunt [illegible] autem elec-
[illegible] distinguunt virtutes cum in [illegible] libro
dicatur [illegible] electionem [illegible]
[illegible] et mores [illegible] electionibus [illegible]
[illegible] operibus sed electionibus liberali-
tatis et magnificentie diversos fines in-
cludunt quia [illegible] liberalitas et magnifi-
centia conveniunt in dare [illegible]
in magnificentia hec [illegible]
ut opus magnum faciat liberalitas
autem [illegible] debitis pecuniis exerceat
¶ Alii autem ad idem apponunt aliam ra-
tionem [illegible] morales ex eo [illegible]
tur in appetitu ut [illegible] passionum
moderet et regulat que in natura sunt
[illegible] appetitum ad actum moderandum
et [illegible] ideo cum hec sit difficile [illegible]
est in [illegible] omnis virtus est circa diffi-
cile [illegible] supponatur ¶ [illegible] quod
aliqua sunt obiecta que [illegible] sunt
magna [illegible] nata [illegible]
appetitum ad actum [illegible]

et honores [illegible] quidem [illegible]
[illegible] magnum [illegible]
in eis ex [illegible] honores
autem ex eo omnes [illegible]
excellentia et honorum [illegible] excelle-
ntie [illegible] ¶ Ideo dicit [illegible]
quod honor est de [illegible] honor delecta-
bilissimum [illegible] quod [illegible]
omnes [illegible] alia autem sunt ab-
recta que [illegible] nata [illegible]
ad actum [illegible] magnitudinis
[illegible] sunt [illegible] est fortitudo
[illegible] quod non [illegible]
[illegible] magis
autem [illegible] ¶ Alia autem sunt ob-
[illegible] magnitudinis [illegible] non quia [illegible]
sunt delectabilia [illegible] sed
secundum se [illegible] sunt [illegible] appetitu
[illegible] igitur quod alia est [illegible] [illegible]
secundum se et [illegible] magnitudine
[illegible] et quod [illegible] habere [illegible]
[illegible] modum [illegible] appetitum [illegible]
[illegible] habet bene circa [illegible] et mediocria
[illegible] non habet se bene circa magna
¶ Ideo [illegible] est duplicem [illegible] vir-
tutem circa illa obiecta que [illegible]
[illegible] magnitudine [illegible] sunt
[illegible] appetitum [illegible] duplicem
[illegible] circa pecunias liberalitatem
et [illegible] magnificentiam et duplicem
circa honores [illegible] magnanimitatem et [illegible]
[illegible] sed [illegible] circa [illegible]
[illegible] fortitudinem et [illegible] circa delec-
tabilia [illegible] temperantia ¶ Alii autem [illegible]
[illegible] dicentes quod magnum et [illegible]
non diversificant speciem [illegible]
[illegible] duplicem iustitiam [illegible]
et duplicem [illegible] [illegible]
magna et aliam circa [illegible] et [illegible]
[illegible] duplicem [illegible]

et duplicem fortitudinem [illegible] sed [illegible]
[illegible] magne et parve [illegible] terribilia
[illegible] terribilia magna et parva et de-
lectabilia magna et parva [illegible]
[illegible] non solum magnus sed etiam
in [illegible] ut delectabilibus
[illegible] in moralibus [illegible]
hec [illegible] dispergunt [illegible]
[illegible] magis et [illegible] virtuti
[illegible] ¶ [illegible] hec [illegible] magna
[illegible] non [illegible] que et virtus
magnificentia et [illegible] sed [illegible]
[illegible] nec [illegible] virtutes nec
[illegible] mollitie [illegible]
et magnificentia mollitie et perse-
verantia temperantia [illegible] se
habet et in magnis delectationibus
etiam [illegible] autem et perse-
verantia [illegible] qui bene se habet
in [illegible] etiam mediocribus sed non
in magnis ¶ [illegible] autem
mollis [illegible] qui [illegible] etiam debi-
libus delectationibus [illegible] sed
non ex [illegible] electione in tempe-
rantia autem et [illegible]
[illegible] qui [illegible] ex e-
lectione male se habet hic quidem
[illegible] abundantia ille vero [illegible] de-
fectum [illegible] autem delectationes [illegible]
[illegible] maiores et minores non
[illegible] dicens est
quidem [illegible] hic [illegible] et [illegible]
[illegible] meliores est [illegible]
et quibus [illegible] minores [illegible]
hic quidem etiam delectationes in
[illegible] hic autem [illegible] hic autem
[illegible] mollis hic autem [illegible]
[illegible] ¶ Ideo dixit [illegible]
[illegible] excellentibus delectationibus

[illegible] ad [illegible] sed
[illegible] se [illegible]
[illegible] libertatis [illegible] magnificentie [illegible]
[illegible] liberalitas [illegible] minores [illegible]
[illegible] minores magnificentia autem [illegible] maiores
[illegible] distincti [illegible] ¶
[illegible] attenditur [illegible] maximi [illegible]
[illegible] sunt [illegible] magni
autem [illegible] parvi [illegible]
mediocrem [illegible] et regula
[illegible] maximas [illegible] fortissimas [illegible]
[illegible] alter [illegible] [illegible]
debuit [illegible] distinctum [illegible]
[illegible] quod [illegible]
[illegible] maximas passiones [illegible]
[illegible] non sunt [illegible] ut medi-
ocres [illegible] et magnus ut maximus [illegible] liberalitatis
[illegible] magnas [illegible]
[illegible] ¶ [illegible]
de liberalitate extendi [illegible] que in pecuni-
is operibus magnificentia autem [illegible] sumptuosis
[illegible] liberalitatis
[illegible] que [illegible] opera [illegible]
¶ [illegible] magnificentia
[illegible] liberalitas [illegible]
[illegible]
[illegible]
distinctas [illegible] distinctio
aliorum [illegible] liberalitatis
sit [illegible] pecunias [illegible]
[illegible] magnificentia [illegible] magnificentia [illegible] quo
[illegible] distinctio non sit [illegible] distinctio
aliorum [illegible]
[illegible] eadem [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] eadem [illegible]
[illegible] distinctio
[illegible] distinctorum [illegible]
[illegible] appetitum que [illegible]
sit [illegible] appetitus [illegible]
aliud [illegible]
[illegible] illicitos
[illegible] pecunia [illegible]
[illegible] appetitum [illegible] ad amorem
[illegible] quod [illegible] amor sit inclinatio appetitus
[illegible] virtutum [illegible]
[illegible] ¶ [illegible]

Queritur sexto utrum

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Utr̄ melius sit honorāi

[illegible]

[illegible]

e ipsi honorant opus virtutis [illegible] iustitie
ad invicem iustitie observandum [illegible] simulari
[illegible] egit ut [illegible] in 3o [illegible]
[illegible] honores ut vincatur. Unde [illegible] quod cer-
tantibus actu iustitie [illegible] est danda honor
aut est honor et gloria qui bono honore
debitum impendit iustitie opera. Est hono-
rem mortuis [illegible] per templorum edi-
ficiorum [illegible] constructionem [illegible]
[illegible] immolatione [illegible]
[illegible] mortis honorantes aut debitum iustitie
reddunt [illegible] opera [illegible]
[illegible] bonum mortuis aut quibus honor
impenditur non ad [illegible] bonum [illegible]
[illegible] quoddam [illegible]
est bonum est melius ei qui reddit meliorem
quam ei qui non reddit meliorem honorem
aut reddit honorem melius honori
aut non reddit honorem meliorem [illegible]
honoribus impensis deo [illegible] meliores sunt
si deo laudem et gloriam et honorem attribuunt
[illegible] inde melior non est [illegible]
[illegible]
etiam honorabiles [illegible] ut inde melior
sit ipso peior. Est [illegible] honorem
superiore [illegible] et inferiore et honori
[illegible] superiori [illegible] inferiori [illegible]
non honorare est melius quam melius est iuste
[illegible] pati [illegible] honorem [illegible]
[illegible] melius est [illegible] facere [illegible]
[illegible] pati [illegible] honore superiore est
iuste [illegible] et honori [illegible] est iuste
[illegible] pati honorem non pati est [illegible]
[illegible] facere honori non [illegible] est [illegible]
[illegible] et [illegible] honore inferiore [illegible]
[illegible] facere et honori [illegible] est
[illegible] pati [illegible] Est [illegible]
[illegible] de honore et honore [illegible]
[illegible] honores [illegible]
[illegible] fraudulenter ut adu-
latione ut alias [illegible]
[illegible] multo peius est honore quam ho-
nori. [illegible] honori [illegible]
[illegible] potest honorare [illegible] honorare hono-
[illegible] ad effectum [illegible] multum [illegible]
[illegible] ei [illegible] [illegible]
[illegible] est [illegible]

[illegible] quecumque deo [illegible] maiores
sunt [illegible] quecumque [illegible] maiores
sunt [illegible] ita [illegible]
[illegible] exterius [illegible]
est melius [illegible] diligi [illegible]
illi [illegible] diligi [illegible] multo [illegible]
[illegible] bonum [illegible] exterius timori
exterius [illegible] melius [illegible]
de honore et honori [illegible]
[illegible] maximum est quod [illegible] attribuimus deo
[illegible] est [illegible]
[illegible] sunt ista exteriora [illegible]
[illegible] sunt exterioribus sunt [illegible]
[illegible] interiora meliora [illegible]
[illegible] exterius attribuitur non [illegible]. [illegible]
[illegible] est [illegible] magnum [illegible]
honoris [illegible] exterius
bona que ab aliis possunt [illegible]
affectu honores [illegible] affectu [illegible]
bona interiora [illegible] et opera virtutum [illegible]
[illegible] honor est [illegible] est [illegible]
[illegible] exterius bona et quo ad effectum
[illegible] sunt de magnanimo [illegible]
[illegible] dicit. [illegible] est [illegible]
et [illegible] melius est [illegible] ita [illegible]
[illegible] exterius non honor non
[illegible] virtus [illegible]
[illegible] contra [illegible] non [illegible]
fiet honor [illegible] virtutum [illegible]
[illegible] alicui uno [illegible]
[illegible] attribuere maiorem. [illegible]
est [illegible] non potest [illegible]
honore [illegible] est liberius [illegible] honori [illegible]
potest ad inimicos et ignorantes [illegible]
[illegible] liberius [illegible] in [illegible]
honore [illegible] est voluntate et libere [illegible]
[illegible] quod honor [illegible] in honore
[illegible] statu [illegible] nobilitate [illegible]
et honore [illegible] est [illegible]
[illegible] non [illegible] statu [illegible]
statu [illegible] [illegible]
[illegible] bono et [illegible] intra-
[illegible] que [illegible] attribuitur exterius
[illegible] est [illegible] melius est illud [illegible]
excellit in bonitate [illegible] ut [illegible]
[illegible] illud in quo [illegible] non honoris

non excellit in bonitate honorantis [illegible]
quam [illegible] honori [illegible]
[illegible] honor. [illegible] Ad [illegible]
[illegible] non loquitur [illegible] hono-
[illegible] honori [illegible] sunt [illegible]
[illegible] quam [illegible] melius est ho-
nore [illegible] honori [illegible]
[illegible] velle [illegible] est [illegible]
[illegible] forte non sit ita [illegible] publica
[illegible] non [illegible] tamen [illegible] publica [illegible]
[illegible] qui [illegible] non [illegible]
[illegible] publica ordo [illegible] hono-
rat [illegible] dona [illegible]
ipsum ad [illegible] ut ad
[illegible] ut ipsum [illegible] alia officia [illegible]
dignitatis [illegible]
non [illegible] honorari tamen [illegible]
[illegible] ipsum honorari [illegible]
honor non [illegible] debetur [illegible]
aut equalibus aut quasi [illegible]
[illegible] non est [illegible]

Utrum secundum magnanimitatem

honores sint magis appetendi quam contempnendi. Videtur quod magnanimus magis appetit honores quam contempnat. Nam primo quia magis appetit honores quam contempnat eos. Quod enim non contempnit honores sed appetit quia se magnis honoribus dignificat. Patet autem quod magnanimus ut dicit Aristoteles. Item honorem diis attribuimus et honorem maxime exteriorum quod in divinis. Honor in operis est premium et non premium virtutis honorum dicit Aristoteles. Patet autem nullus bonus contempnit sed sui appetere et extollere. Item nullus contempnit id in quo dignificatur sed magnanimus dignificat se maxime honoribus studiose ut dicit Aristoteles. Item magnanimus vult super excellere et ex magnanimitate magnos appetit quod appetit beneficiare et beneficiatus verecundatur ut dicit Aristoteles. Patet autem valde videtur honores appetere. Item fugiens humilitatem appetit honores eo quod humilitas est contemptus honorum sed magnanimus fugit humilitatem ut dicit Aristoteles quia ipse non potest ad omnibus vivere estimans servile esse blanditores obsequiosos et humiles. Item Aristoteles dicit quod singuli appetunt quorum sunt digni et magnanimus est honoribus dignus ergo appetit honores. Item omnibus bonis maxime appetere [illegible] magis eligibile et propter se ipsum et felicitatem. Unde sed honor est huiusmodi ut dicitur primo huius ergo et cetera. Item omnis virtuosus appetit opera secundum virtutem et opera secundum virtutem non potest esse sine obiecto circa quod est illa virtus igitur [illegible] obiectum contempnere sed appetere sed magnanimitatis est honores magnos circa obiectum proprium ut dicit Aristoteles igitur et cetera. Item extremus excedit in appetendo honorem pusillanimus autem deficit in appetendo eos sed magnanimus [illegible] extremo quam pusillanimus ut dicit Aristoteles ergo plus appetit honores quam contempnit ab apparentibus.

Item oppositum quia dicit Aristoteles quod honor et alia bona exteriora sunt quasi parva ipsi magnanimo propter quod concludit quod magnanimus despiciens videtur esse [illegible] honorem et bonorum temporalium. Item magnanimus non curat opera sed virtutem ut dicit Aristoteles. Patet autem quod contempnit honores quando honor [illegible] propter opera virtutum dicit primo huius. Amplius autem videtur honorem contempnere ut credat se ipsos bonos esse. Item in primo rethoricorum dicit quod honor est signum beneficii [illegible] et propter hoc quod sunt [illegible] quod patet et sunt [illegible]. Item magnanimus non curat laudes ut dicit Aristoteles. Ergo neque honores quando laus honoris signum est specificatum per sermonem expressum. Item Seneca Tullius et alii morales dicunt [illegible] predicaverunt contemptum esse bonorum exteriorum [illegible] et corporis quando virtus propter hoc quod corporalis [illegible] est omnium vitiorum. Unde Tullius in libro suo de officiis dicit neque [illegible] iustus potest esse qui mortem qui dolorem qui exilium qui egestatem timet et Seneca epistola ad [illegible] Lucilium dicit si vis honestus sine honoribus [illegible] et cupiditatibus [illegible] et in epistola clamat dicit omnibus [illegible] capiunt [illegible] similia sunt pecunia et corpus et honores in [illegible] fluida mortalia possessiones [illegible] virtuosi autem talia non appetunt sed contempnunt.

Item [illegible] est sicut in [illegible] dicitur [illegible] de honore [illegible] honor capitur quantum ad [illegible] quem aliquis debet honorare [illegible] a virtutibus [illegible] operibus quod magnanimus honorem contempnit sed appetit [illegible] ipse non [illegible]. Si autem honor capitur [illegible] propter quod alicui debetur honor non [illegible] ad virtutes et opera virtutis [illegible] dignitates officiose de quibus dicit Aristoteles quod nobiles dignificant honores et [illegible] ut [illegible]. Item [illegible]

[illegible] magnanimus [illegible] non [illegible] ut opus virtuosi [illegible] contempnit ea sed appetit quod talia [illegible] eligibilia sunt suis oppositis [illegible] in quo [illegible] libro. Item [illegible] ut [illegible] obstant et operibus virtutum magnanimus et [illegible] omnibus bonis honores contempnit et ea [illegible] producit [illegible] honores contempnit. [illegible] nomine huius studiosus [illegible] agere et pati et si [illegible] pecunias et honores et [illegible] bonorum [illegible] virtutum [illegible] epistola [illegible] bonus [illegible] honesto ulla re [illegible] ad [illegible] nulla [illegible]. Item autem [illegible] honor [illegible] quo [illegible] magnanimus appetat quod [illegible] honorat [illegible] doctor [illegible] magnus dicit quod [illegible] magnanimus [illegible] dicit Aristoteles [illegible] honoribus dignus et iustum quod ab [illegible] honore [illegible] quod magnanimus appetit honorari [illegible] honoribus operato bona et iusta quos [illegible] audientes ut videntes [illegible] honor [illegible] virtute [illegible] ad virtutem [illegible] honor [illegible] sui honorat et glorificat. Item [illegible] quod magnanimus [illegible] contempnit quod appetit honorem [illegible] bonum [illegible] puto esse [illegible] si [illegible] effectus [illegible] operis [illegible] honore [illegible] honorat et [illegible] bonitate [illegible] honor impeditur [illegible] si quis honor [illegible] honorantes [illegible] effectum [illegible] et [illegible] actus [illegible] ipse non [illegible] neque [illegible]. Item [illegible]

[illegible] si [illegible] papiale [illegible] potest opus ut memoria de [illegible] virtutibus ut operibus virtuosis et per que [illegible] et amor illius quod [illegible] honore impeditur et voluntas ad [illegible] et [illegible] et melius operandum. Hec autem ipsi magnanimo et omni homini virtuoso bona sunt et multa appetit quia sunt [illegible] perfectiores et [illegible] et [illegible] ad bona opera [illegible] sed hec omnia sunt effectus quos honorem [illegible] acceptum [illegible] papiale honore [illegible] de tua bonitate quod non aliud est quam bonum fama [illegible] bona fama [illegible]. Constat autem quod magnanimus debet ultimo appetere bonam famam [illegible] ut [illegible] magnanimus et [illegible] Aristoteles in libro suo de [illegible] Alexandrum [illegible] ad appetendum bonam famam propter quod [illegible] magna non contempnit sed appetit honorem valde [illegible] sed [illegible] effectus et [illegible] alia [illegible]. Sed aliquis [illegible] magnanimus ut [illegible] virtuosus debeat appetere bonam famam [illegible] bonum [illegible] quod in [illegible] quod [illegible] si bona fama [illegible] bonum [illegible] consimilis [illegible] multa [illegible] operata sunt ut dicit [illegible] bona fama valde prodest ad [illegible] plurima et magna bona [illegible] bonam famam [illegible] predicare [illegible] omnes ad eius doctrinam [illegible] et [illegible] bonam famam [illegible] obediunt et [illegible] et excellentes [illegible] magnanimus doctores [illegible] dicunt honores magis esse contempnendos quam appetendos [illegible] ad

De magnanimitate

[illegible]

[illegible]

[illegible]

primo quod laudetur sed quod sit laude dignus. Ad alium dicendum est quod ipse est manifestus oditor reproborum ad quos vadit amicus esse non potest sicut videbitur infra. Ad ultimum dici potest quod yronia non opponitur virtuti ... nam yronia que magis vitium est ut aliqui dicunt sub occultatione ut dissimulatio qua magnanimus utitur ad multos scilicet ad minores et similes ad quos non est dignum sua manifestatio magnanimitatis. Vel sicut alii dicunt yronia est reprehensio malorum sub verbis contrarium significantibus per modum irrisionis licet de malis ipsorum ... si quis male operatur dicatur ei tu bene agis ... tu es valde malus quia yronia magnanimus utitur ad multos quia multi sunt mali quo ...

Vitium pusillanimitatis

Utrum pusillanimitas sit vitium per eius capmotes. Arguitur primo quod non sit vitium quia omnes viciosi videntur esse mali sed de pusillanimo et capmo dicit Aristoteles quod non videntur esse mali. Item soli virtuosi sunt honoribus

[illegible]

et tamen recta ratio videtur dictare quod ipsa appetat
honores probatio quia ipsa debeat appetere virtutes
ad quas ex obviato consequuntur honores sed si ratio videtur
appetere animus non videtur esse quod ratio appetere quis
ratione etc. ¶ Item quod fit ex ignorantia non fit ex
vitio alias puer esset vitiosus et dictum fuit
in 3o quod talia que sunt ex ignorantia fiunt sunt involuntaria
et per quos neque virtuosa neque vitio-
sa sed chaymus et pusillanimus ex ignorantia
operantur nam dicit chaymo quod quibus non est dignus
se dignificat. Dicit Aristoteles quod ipse est ignorans
de pusillanimo dicit quod videtur ignorare se ipsum
¶ Dicendum autem quod chaymotes sit peius vitium
quam pusillanimitas quia chaymus declinat ad superbiam
pusillanimus autem ad humilitatem. Et superbia
est valde mala et humilitas bona. ¶ Item
chaymotes declinat ad iniustitiam quia intendit
alios despicere ut sic excellat in honoribus
non vult honorare meliores et bonos viros
sed potius impedit eos. Iniustitia autem
est valde mala et similiter invidia. ¶ Item
chaymus est indignus et pusillanimus est indignus
ut patet de speciosis corpore indignus autem est
digno deterior ratione etc. ¶ Oppositum patet Aristoteles
dicit in textu suo. Est autem magis
pusillanimitas magis quam chaymotes et magis
et deterius est ¶ Dicendum est primo quod chaymotes et
pusillanimitas sunt deteriores secundum Aristotelem sicut dicta
magnanimitati opposita ¶ 2o videbitur quod pusillanimitas
sit peius vitium chaymote ¶ Prima quidem satis
patet ex quo prius fuit positum nomina signi-
ficant. Fuit quod in appetendo honores et in dignifica-
do se honoribus contingit et excedere plus et deficere
plus et minus non se habere magnanimitas autem est
habitus inclinans ad medium propter quod dicendum est ipsa
esse virtus. Habitus autem inclinantes ad excessum
et defectum erunt vitia magnanimitati opposita sed per chaymote
intelligitur habitus inclinans ad excessum et per pu-
sillanimitatem habitus inclinans ad defectum igitur etc. ¶
Sed quod ad secundum sciendum est quod sit chaymote gravius

abiectio et presumptio magnanimitati prout quod de appe-
tere honores sibi acceptos sicut ostensum est videlicet
non propter se sed inducendo eos in opera virtutum
et 2o dignificat se officiis honoribus quibus
ipse est dignus non quod excellentiores ho-
nores sed ut in officiis excellentes exercent
opera virtutum. Et 2m vitia duo contra
dupliciter errare et per excessum ¶ Primo quod in
appetendo honores sibi acceptos plus
quam oportet ut aliquis quod oportet videlicet si magis appe-
tunt honores quam opera virtutum ad quod statim
consequitur se pretendere dignitate officiorum honoribus
dignificare non ad operandum et tamen virtutes
sed ad excellentes adipiscendos honores et hoc
est abiectio ¶ 2o errant et per excessum digni-
ficando se dignitatibus et officiis honoribus
non tamen propter honores exteriores adipiscen-
dos sed magis propter opera excellentiora
in quibus officiis exercere. Et hoc est presumptio
quod autem hoc sit vitium apparet inducendo di-
scurrendo quia media sufficiunt ex quibus mediante
virtute sunt aliorum magna gratia nisi studeat per-
sumat aliquis si quis in theologia nescit preficiatur
dantur nisi in predicationibus obscurissima
declaret vel miles innuere et inexpertus
assumat sibi officium ordinandi exercitum
virtute. Aliquis si quis officium assumat quod ex-
ercere non posset honorifice et propter in expedi-
ut propter aliquos alios velut amicorum alii
circa hoc dicendum ¶ Habitum autem duplicem vi-
tium excessum contrarium dupliciter videtur et tum
defectum quorum utrumque sub pusillanimitate continet
prius et quod abiectioni oppositum si quis nimis quam oportet
appetit et acceptum honores sibi acceptos
¶ 2m et quod presumptioni oppositum si quis ad officium
aliquod honorabile exercendum ubi per excellentes
virtutum opera exercere habeat sufficientiam
sua in amicis in divitiis et aliis ad hoc

iniustitiam et non se dignificat illo officio videlicet
quibus enim pigri vel pueri se ad officium
non sufficere vel fugit officium ¶ Videtur quod
in quod chaymus abiectorum sit multum deteri-
or pusillanimus sed oppositum quam sicut arguebatur
talis chaymus declinat ad superbiam et declinat ad
invidiam diligit adulatores et iniustus
est prius ordine melioribus et non presens virtutibus
honores autem tamen non per virtutes acquirendi
sunt honores non aliquod boni sed potius mali
participat in ordine virtutes sed videtur
quod chaymus qui est presumptuosus sicut quidem abi-
eciunt minor est vitium quam pusillanimus
de opere quia pusillanimus talis non solum se per-
vat honoribus exterioribus sed etiam operibus virtuosis
quas posset et tenetur exercere quod est satis malum.
Presumptuosus autem sibi operatur petit quia mittit
ad ea quae sua facultatem excedunt minus peius
est a bono desistere quam ad bonum tendere quamvis in-
moderate ¶ Item abiectio contrarium sicut primus pue-
rum videtur esse peius ad quod magnificentiam
ut apparet 2o huius sed ad abiectionem magnificentiam
quam ad pusillanimitatem est oppositum propter quod hoc est
detestabilissimorum sicut dicitur primo ethicorum ad pu-
sillanimitatem autem sicut presumptioni oppositum magnificentia
in quod ad presumptionem propter hoc quia sicut dicitur primo ethicorum
desidie otia negligentie luxurie vagee superflue
me detestabiles sunt sollicitudines autem et
studia et conatus tristes sunt ¶ Ad ra-
tionem igitur dicendum est ad primam quod decipitur 1os solos
solvere malos quae sunt aliis iniuriosi
chaymus autem presumptuosus est pusillanimus
non sunt alii iniuriosi sicut vitium aliud quam
magnanimitati oppositum non sunt vitium. Et in textu
Aristoteles quod non sit mali quod apparet per causas aliquos as-
signatur dicit enim non malefactores sunt ipsi
tamen peccant dicta mali loquendo largius quia est
honores habitum appetitum inordinatum ¶ Ad
2m dicendum quod pusillanimus 2m virtutem non

et honore dignus voluntate sua sit inordinate
sua manere sed potius vituperandus sed sic
ipse potest oportet tamen quod sit honore dignus
quod ipse sufficienter habeat in scientia in corporali potentia
in divitiis in amicis ad officium ad honorabile exercendum
et optinendum si vellet sed tamen non se dignificat
ob voluntatem defectum ratione vitiosus ¶ Ad aliud quando dicitur
quod appetitus honoris ordinatus tendit per nos
ad virtutes sed inordinatum appetitum quando sibi honores
sibi acceptos preferimus virtutibus non in-
tendit nos ad virtutes sed ad superbiam ad iniustitiam
ad iniustitiam ratione etc sicut dictum fuit vel videlicet honores
solum deberet impedire bonos tamen vitium impedientem
magis ut per adulatores et lucrum sicut medium
sectum ratione etc. ut et aliquem per bonos viros propter
timore crudelitatis in ordine malorum et potentium impiorum
in divitiis et amicis sicut quod tales abiectorum non per
virtutes quaerunt honores sed per opera valde
mala ¶ Ad aliud quando dicitur est non esse malum quod
quis est amore ignorantia virtutis appetat virtutes
et mediantibus virtutibus appetat honores sed si
aliquis appetat quod mediantibus virtutibus et propter vir-
tutes hoc erit per rationem sic dignificet se
honoribus antequam sit eis dignus peccat ¶
Ad aliud dicitur est quod ignorantia inevitabilis ex-
cusat a [illegible] sed non illa quae provenit ex in-
ordinato appetitu propter hoc sic ignorat omnis
malus ut dicitur in 3o ¶ Ad aliud quando dicitur quod
chaymus abiectorum est deterior pusillanimo sed in
primo quod sunt abiectores erant presumptuosi solum ¶
Ad ultimam dictum fuit quod pusillanimus non est
vere dignus sed esset si vellet vel tamen quando dicitur quod
aliquando pusillanimus est sufficientior in scientia in potentia
in divitiis in amicis ad opera excellentia virtutum
exercenda quam chaymus sed ipse magis deficit
in animi affectu ratione deterior ~~sit quo~~

Utrum philotimia

Utrum philotomia sit virtus distincta a magnanimitate. De quo procedendo ... libalitate et magnificentia ... ad magnificentiam liberalitas ... philotomia ad magnanimitatem ...

[illegible]

Utrum mansuetudo

[illegible]

quoniam illa delectacio in actuali pu
ncione augetur ira aut diminuitur
2° quia quod punicio quietat impetum ire delectaco
quod tristicia facies dum gelidi pt quod ira fortior
sit passio specialis licet concomitantur plures. Tercio
dat passiones quod tamen sic pt distinguendo
passiones diversas nam si de appetitu concupiscibili
loquimur dici pt quod sicut grave leve primo dat
formam levitatis 2° motum ad locum 3° quietem
in loco sic bonum appetitum primo generat in ap
petitu formam que est qualitas ipsi appetitui et vocatur amor
vel complacencia 2° generat motum seu tendencia
in ipsum et vocatur concupiscencia vel desiderium 3° generat
quietem in ipso adepto et vocatur voluptas vel
delectacio ...

Dyca p̄ba° ꝯſimile fantasie s̄ꝫ a̅ꝫ p̄ſta
tu in ſ̄cī ꝯ ſu libiꝫ r̄ois ſic appꝫ i
ebrijs i egritu̇ibꝫ i maniacis s̄d q° bo̅ie
ebrietate tollit ꝯ excludet eo ꝙ ipa ꝯſtit
p̄batiua ꝯonis ſe vigēt in p̄mitt ꝫ ira
ꝫ u ꝫ ſua s̄d bꝫ dr̄ ꝯc̄ñ similiter ē
excludēt p̄ncoſa q̄ vigēt ꝫ no admitt
q̄ admiſſa moderata ꝯcū ſci poſſ ꝯe po
ſuei ut ponda vtore ſt u° v̄ cadiſſe m
pacīm ꝫ negꝫ n ſe ponꝫ ē dīꝫ ꝫ ex
tiſeꝫ ſpeculat affcus ut i° ꝫ in pacia
ble q̄ oꝫ p̄cede ſꝫ i affcu ip° m̄titur

Itē ſi ira ꝯdeſſꝫ h° mag° vide ē i
belliſ ibꝫ ut acuties dūꝫ q° ꝯpe fo̅r
titudis ꝯ° ut p̄ꝫ dicebā. ſꝫ h° no v̄r
ꝯē dūꝫ q̄ s̄d dr̄ ꝯc̄ñ mīꝫ ꝯ° ꝯitio
admiranda ē ſe ꝯtra ē ꝯtre ꝯ ip̄etu opꝫ
ē no ira ſat ſꝫ exurgit ꝫ in ꝯtitu p
tatu opꝫ ꝯ ꝯatū v̄mitt ꝯꝫ mīꝫ aſ
ſumꝫ ro i adiutoriū ꝯmidos ꝫ viole
tos impetu capiēd quos ipa n° ēuitat
habeat q° mīꝫ ꝯprime poſſꝫ n̄ p̄rēs
ill ſiles appoſuit ut ire metu ther
tie ira timor cupidita° ab ſit h° a v̄tute
malū ut mīꝫ ro eū vita ꝯfugiat
s̄d no ē v̄tuꝫ ſꝫ tn̄ ꝯtu ē no poſſe
ꝯ ꝯtu ē no poſſe ſuꝫ ira. dꝫ
tu putas venatoꝫ irata feris bū ip̄e
tuoſis ꝯ effugientes ꝯp̄ēd ēuitētes ex
capit q quo ꝫ ars tuet ira ſimdat

Itē ira a ē v̄ i ē a tuit ē ſi ꝯen
ꝯ pene auidꝫ pena exigat no exigi
ꝯ bꝫ ſi q° auē pena exigi no ipiꝫ
pene auidꝫ ſꝫ q̄ oꝫ no ē admiſerat
iratis ſ a° i vide° lex u aſa ꝯ q°
no nou° i q° in uiſ q° no futos ꝯpar
mi i q° tn̄ pena ꝯſtituit ipiꝫ itaꝫ
ſumeꝫ ē dīꝫ q abſꝫ ira punit q̄
bo°

Itē ex eo v̄r ira ꝯdeſſe q̄
malos tīꝫ ꝫ ꝯp̄tīū effug° ſꝫ ob h°
ira n° ꝯdeſt p° q̄ de q̄ p̄iculoſiꝫ
ē timeri q̄ deſp̄ia. nocē m ē m
ultos timeat q̄ ulta timet ꝫ
itē ſi ꝯ ſapies vires habuit
tiē abſꝫ ira v̄ to r̄ois iudicio
v̄pellꝫ malos p̄mēt ꝫ terreb° ſi āt
ira ſiꝫ ſibi ſe tuē magiſ ꝯponā
ꝯtēptui ē ꝫ diriſui effug°. ꝯ°
i deo h° uitas roces a q° adduc°
ꝫ a q° exhortatoēs ſatis p̄ceſſe vide
toꝫ libꝫ ſi ſeis

Dr̄ m ſi roces
aꝫ p° ꝫ ꝯ° fuiſt exaīate bū q̄
ira mīꝫ ad p̄m° ſtuenda ꝯſueꝫ
ꝯ timidꝫ v̄pulſioꝫ n̄ illo ꝯ
q° i bello triſtiꝫ ſſꝫ eueat ꝯ d
minuēt vires corpis a° tbāt fantaſia
ſꝫ tūc ira calefaciēs ſaguinē ꝫ°
triſtiꝫ ſſꝫ abſorbēs expediēꝫ valde
fortē ꝫ q̄ ꝫ ſi ira vires ani noꝫ
fortificat tn̄ ipa cor° vires aug
mētat q̄ expediēs ē i bello

Et itē
ne ſagittas adiutorīū mittit ad
illas p̄tēs q° indigeāt adiutorio
i duſe cūꝫ q° ro ſtēteraiit iꝫ bello
vires corpis ꝫ no ipāꝫ fantaſia
ꝯ eſtiatiua i duſe Ira i adiutorīū
aſſūpta vires mēbroꝫ augebit
ſenſu doloris extinguit n° adio fan
taſia tāꝫ ut p̄tbꝫ ea ꝫ itē ſi q°
bꝫ diſpoitꝫ fuiſt forti° ſꝫ nudū
ad plenū p̄ſtis ipo p̄tbat pont
i bello tiōe mortis timēre n̄ i eo
ueto ira aſſupſit Iꝫ talibꝫ n ira
ſtimulat vetꝫ roꝫ ꝫ elec° i oꝯcu° ꝯ
iuſti opis ſic n ꝯcede vide bat ro
pīna accepta ab a° p° le° capto ꝯ fort.

p̄dē. q° inatu° ē ꝙ ira a mitis
caſibꝫ expediat aliꝫ nāꝫ no ſtāſſꝫ
ea Iꝫ aliꝫ aut caſibꝫ no p̄ſto
ira aſſumenda ē ſꝫ q° p° poſ° fuit
expellenda.

Conced° ē tn̄ q̄ ie
ſilitudo q̄uꝫ ſuſtinenda ſit q̄ ꝫ ꝯ°
ꝯced° dī no ſeq̄ itaꝫ ira admittenda
ē ſꝫ aliq° ſilanda ſegmēs n amū au
dictiū ꝯcedi ſꝫ ſic tūc ꝯſyetes
ad ē ſu eꝫ ſtimul faciē° q̄ ſubdut
ꝯ acutꝫ aliqꝫ iacēt q̄ ē ꝯ metꝫ a p°
quos ro no ꝯfic°

Ꝫ i° ſic ꝯpendiū
ē ei q̄ facēt ira n̄ memorꝫ ſꝫ dicta°
r̄ois ꝫ ꝯ q̄ n° plꝫ ꝯcludat dem ph̄
ꝯlo ꝯ° maſue°ne

Ad i° i ro ꝯ°
dī ē q̄ ira in ē queres ſtud° ne n̄ i
caſibꝫ p̄dictꝫ i bello ubi iꝫ oꝫ hoiēꝫ
ē mite n̄ umꝫ ſui adiutorē

Ad
a° dīa p̄ē q̄ ira ꝯ v̄ltū gaudꝫ p̄ca
ſꝫ ꝯ ro i adiutoriū accepta n̄ gaudꝫ
n̄ q° ro gaude dēat

Ad a° ſi° ꝯc°
ē q̄ ira ſ ſu ratiū° r̄ois ꝯ ilū tedit
i vidictā ꝫ diffrēte a caſtiga°ꝯe ſꝫ ꝯ
ro accepta in tēdō n̄ ad iuriē repſſa
ul i caſtiga°ꝯe q̄ videt lar ge vōi
p̄ē ad a° ꝯ° dī ꝫ ē q̄ ira ꝯ ro ac
cepta in extend° ip̄etu ſiud i p̄nco
ſꝫ ſoꝫ i v̄lu corpis fortificatꝫ ꝫ ꝯſual
tꝫ ſtiꝫ dīmiuēo ꝫ i inimicoꝫ ſupāco
ea ad a° ro in accepiſſꝫ ea

Et itē
melig ē tlēs ad ira punire q° in ē p°
minꝫ p̄mie q̄ ob ire ꝯſeq ſuccube
ul q̄ voꝫ malit uligre i p̄uriā

Ad
ꝫ° dī q̄ ſic porꝫ modarꝫ
ꝯ p̄tbāt ſeſu ira n° ira moderata
ꝯ ſic dēꝫ fu° i eam ira ꝯtiꝫ ſeſu
q oīo tbāt ꝫ ꝯſcuber apud mīmū
dolois ip̄etu ul tiorꝫ

Ad a°
dī ē q̄ v̄tꝫ ē ꝯ ſe ſuffi°ēs ad red
dendū hoiēꝫ ꝯ bo°ꝫ ꝫ bū inducta
ꝯe ꝫ bū eligēte q̄ dū habeat liberꝫ
ꝯ ſiū r̄ois ſꝫ v̄tꝫ bꝫ i digꝫ ul°ꝫ ad
determinatū ſenſū ut poſſꝫ miſtrāre
r̄oi ꝯ cybo ꝫ cibo ꝫ potu ꝫ ſupno ꝫ
i caſibꝫ p̄dcis Ira ſi° dūtꝫ bꝫ eget
ulꝫ ad opꝫ exiꝫ exeqiendū ſicꝫ mēb°ꝫ
corporiꝫ ꝫ corp vibꝫ ꝫ aliq° exteriorbꝫ
iſtrumētꝫ q° oiā v̄ licita mulliꝫ ſunt
ꝯmidē° ſꝫ digni roe

Concedit ē q̄ ꝯ
tuoſꝫ p̄ē eo dēꝫ ſiū ira ſꝫ no ꝯficiēte
ꝯſu ꝯ dolore ul tiore

Ad a° ꝯcēdo
ē q̄ ſi q° pena exig° in ipiꝫ pene auidꝫ
ſꝫ q̄ oꝫ ip° in ē admiranda irās ꝯ ira
in opā° pl°ꝫ ſꝫ ul ro tn̄ opā° ul ira
q° opa

Ad a° dī ē q̄ bo°ꝫ ē tre
mīcoꝫ ꝫ timeri ab eis ſꝫ ad i° q° no
bello ꝯ ꝫ p̄iculoſo v̄pelleꝫ ſt no ē
v̄tēdū ira ſꝫ ire ſilitudie n° roces ꝯ°
plꝫ ꝯcludē videt°

Dicis ꝯ ꝯ ꝯcludi p̄ē
q̄ maſue°do ſi° v̄tꝫ moal q̄ ē oēꝫ paſ°ꝫ
ꝫ opa°ꝫ ab i° paſ°ꝯe inatū ꝯcede ē
q̄ ꝯtu° ꝯcede p̄ue ꝫ ꝯficē p̄ue i digeꝫ
ꝫ def morali v̄tute icliante ad meꝫ
ſic dēꝫ ē ſepe ſꝫ ab ira ꝫ a p̄u°ꝯe ꝯtu°
ꝯficē p̄ue ad dēꝫ ſit q̄ ſit bo°ꝫ aliq° ira
aliq° ire ſilitu°ne aſſuere

Ad ꝯ° ꝯtu°
ē ira excede v̄tupa° ut oīs ꝯcedit
ꝯſ ē iras i digeꝫ moali v̄° ꝯdaut
ꝯ° maſue°ne ꝯ° ꝯ

Itē ꝫ ſi nūꝫ eēt
bo°ꝫ iraſa tꝫ eū appeꝫ ad h° ꝯ icliēꝫ
no i digeꝫ habitū moali h° q° icliaꝯeꝫ
ꝯprimere ꝫ ad oꝫ icliante q̄ maſue°ne
v̄ ꝯ thē aut habitꝫ eēt v̄tꝫ q̄ ꝯficē
habere ꝫ redder opꝫ eꝫ bo°ꝫ ē p̄ue
q̄ inate ſt ira ꝯīai

Dr̄°ꝫ ad v̄tꝫ
ꝯpo° ꝫ dī ē q̄ a° ꝯnt ponit clemē°
diſtinctū ē v̄tꝫ a maſue°ne q̄ dicit maſ
ſuetu°ne ē moderatiꝫ paſ°oīs i tiorꝫ
p̄u ire Clemē° aut dicit mod°a

ex principiis exterioribus. Et iterum quia clementia solum est superioris ad inferiorem ut Seneca dicit ad Neronem. Mansuetudo autem est etiam inter equales et maiores respectu passionum equales et ad invicem [illegible]. ¶ Ego autem puto quod omnis virtus moralis et sic etiam passiones exteriores et sic etiam passiones interiores sicut ex predictis apparuit et iterum apparebit in [illegible]. Ratio propter irregulares operationes et irregulares passiones. [illegible] indigemus virtute non ad tollendam rebellionem appetitus ad rationem vel difficultatem que est in sequendo modum rationis. Sed autem rebellio vel difficultas oritur non solum ab obiecto [illegible] quod debemus operari secundum quod innata sunt inferre passiones appetitui inclinationes ipsum preter vel contra modum rationis. Et loquor large de passionibus et appetitu prout se extendunt ad ipsam voluntatem propter quod apparet forma dictum quam antiqui posuerunt etc. ¶ Secundo autem dicendum [illegible] quod mansuetudo omnibus personis debetur. Clementia autem solum superioribus ad quos spectat [illegible] subditorum. Sed hec est moralis seu moralis doctrina et non speculativa. Sicut [illegible] de magistro ad discipulum et magistro ad philosophum [illegible] ad [illegible] et sic in [illegible] dicitur de diversis motibus iustitie ad iustitiam ut Seneca dicit in libro de clementia ad Neronem quod clementia est temperantia in potestate ulciscendi vel lenitas superioris adversus inferiorem vel inclinatio animi ad lenitatem in pena exigenda. ¶ Hec autem omnia mansuetudo in superioribus ad inferiores operatur. ¶ Ad rationes. [illegible] Ad [illegible] quod mansuetudo est specialis virtus eo quod ira sicut visum fuit est passio specialis et motus specialis. [illegible] ira et concupiscentia videntur totum appetitum [illegible] communiter a passionibus manifestioribus et fortioribus nuncupantur [illegible]. Ad autem dicendum [illegible] passionem [illegible] mansuetudinem [illegible] et ita dici [illegible].

mansuetudinis virtutem [illegible] quidem pro passione contraria ire et quidem pro [illegible] innominata [illegible] nominis passione [illegible] innata contraria sibi. ¶ Ad aliam solutum est in ultimo articulo questionis. ¶ Ad aliam patet solutio quia in veritate est plurium virtutum nomen mansuetudinis etc. ¶ Ad aliam dicendum est quod mansuetudo non inclinat etiam iratos ad medium virtutis sed ad minus [illegible] quod hoc est contrarium rationi et ita inclinat ad medium rationis quod omnis virtus [illegible] questio.

Utrum ille mansuetus

Utrum ille mansuetus qui est naturaliter inclinatus ad iracundiam sit melior illo mansueto qui est naturaliter inclinatus ad irascibilitatem. Supposito quod iracundia sit vitium peius quam irascibilitas ita quod [illegible] virtute posset illa quo [illegible] de duobus eadem virtute virtuosis quis sit melior vel ille qui naturaliter inclinatus est ad vitium peius vel ille qui naturaliter inclinatus est ad vitium minus malum. ¶ Arguitur primo quod mansuetus inclinatus ad iracundiam sit melior [illegible] mansuetus colericus quam mansuetus flegmaticus [illegible] bonum [illegible] bonum [illegible] evitare malum [illegible] virtus est melior per quam evitatur maius malum [illegible]. Sed per mansuetudinem evitatur magis malum [illegible] in flegmatico quia hic evitatur iracundia ad quam [illegible] irascibilitas [illegible] mansuetudo [illegible] in colerico [illegible] melior [illegible]. ¶ Item aqua est calidior que reducit frigidiorem ad temperamentum quam [illegible] que reducit minus frigidam ad temperamentum [illegible]. Item virtus est melior que peiorem facit bonum quam que minus malum facit bonum. Sed colericus est peior flegmatico quia inclinatio ad peius vitium est peior. Igitur mansuetudo faciens colericum bonum est melior [illegible] faciente flegmaticum bonum. Igitur colericus mansuetus est melior [illegible]. ¶ Item virtus [illegible] est melior que est circa difficilius [illegible] ars fit et virtus. Sed virtus colerici est circa difficilius quia ad reprimendum iram que est impetuosa

valde etc. ¶ Item puer laudatur [illegible] de castitate quia non est inclinatus ad luxuriam. Sed iuvenis castus magis laudatur quia magis inclinatus est ad luxuriam. Igitur ille magis laudandus [illegible] si fiat bonus quia fortiorem habet inclinationem ad malum. Sed colericus inclinatus ad iram fortiorem habet inclinationem ad malum; magis igitur laudandus est si fiat mansuetus. Sed melior est magis laudandus etc. ¶ Item melior est qui ex maiori affectione fit bonus quam qui ex minori. Sed colericus ut fiat mansuetus indiget fortiori affectione propter quandam fortiorem inclinationem contrariam [illegible]. Et patet antecedens quia ex eo redditur [illegible] bonum vel male operans quia voluntarie; ideo [illegible] magis voluntarium tanto melius vel peius. ¶ Oppositum [illegible] quia felicitas que [illegible] omnium bonorum sit eligibilior [illegible] et [illegible] honorandus tamen [illegible] magis honorandus [illegible] plus de alio bono est melior. Sed flegmaticus [illegible] cum virtute mansuetudinis [illegible] minus mala [illegible] inclinatione naturali [illegible]. ¶ Item vitium [illegible] peius quia minus sanabile [illegible] de liberalitate [illegible] illiberalitas peior est prodigalitate [illegible] melior [illegible] minus sanabilis est ad [illegible] inclinatio naturalis ad vitium [illegible] nobis dat lapsum occasionem. ¶ Item [illegible] sicut [illegible] ad corpus [illegible] melior est dispositio corporis que est sanus et fortis [illegible] naturalem inclinationem ad [illegible] melior est [illegible] que est fortior [illegible] naturalem inclinationem [illegible] naturalem inclinationem. ¶ Ista questio [illegible] videtur [illegible] quod [illegible] quibus ipsa possit intelligi. ¶ [illegible] loquendum [illegible] de [illegible] hominis [illegible] quod est homo [illegible] pedes [illegible] capitis [illegible] corporis [illegible] ad inferiorem partem [illegible] ad appetitum sensitivum [illegible]

ad superiorem partem [illegible] ad intellectum et voluntatem et hoc apparuit in [illegible] libro et apparebit in sequentibus [illegible] virtutibus intellectualibus [illegible] sed de moralibus [illegible] in [illegible] libro [illegible] voluntati attribuimus [illegible] dicimus. ¶ [illegible] in [illegible] quo [illegible] mansuetus [illegible] melior [illegible] colerico quam in flegmatico [illegible]. ¶ Ad [illegible] quod ipsa virtus mansuetudinis [illegible] bonum [illegible] possibile. [illegible] quod sit [illegible] omnis [illegible] quod intellectus et voluntas [illegible] ad male [illegible] agendum [illegible] passionem [illegible] corporalem. [illegible] organis et dispositionibus corporis [illegible] potentie [illegible] superioris [illegible] omnes potentie corporales [illegible] loquitur. Hoc autem [illegible] voluntas tam in colerico quam in flegmatico [illegible] non orbata sed potente uti ratione [illegible] dispositionem corporis [illegible] ad [illegible] eligere et [illegible] in uno sicut in alio. ¶ [illegible] virtus [illegible] electionibus [illegible] ipsa voluntas et firmatur sicut in [illegible] appetitus [illegible] et [illegible] firmatur. ¶ [illegible] eligere [illegible] appetitivus magis adversatur rationi [illegible] et rationi electioni quia licet voluntas non necessitetur [illegible] per appetitum [illegible] naturalem [illegible] voluntatis licet ad appetitum [illegible] subditum [illegible] ad istum [illegible] appetitus [illegible]. Et iterum quia [illegible] in 3o libro quod si [illegible] nobis [illegible] sub [illegible] rationis boni et mali voluntas [illegible] rationi boni [illegible] et displicentia rationi mali [illegible] in sua potestate sed acceptare [illegible] rationi boni [illegible] appetitu [illegible] ad [illegible] rationi mali [illegible] ad fugiendum vel [illegible] ab [illegible] acceptatione vel

[illegible]

De affabilitate

[illegible]

[illegible]

Hec autem virtus est in sermones et actiones exteriores gestus extendens. quocumque tamen nomine vocetur probatum est quod sit virtus moralis. Extrema vero vitia sunt. Extremum enim sunt discolia et placiditas. Sed discolia magis contrariatur virtuti quam placiditas. Diciturque vicium submittit actionem virtutis et in applicando convenientibus et in reddendo ... iocundam et delectabilem. Sed tamen moderate. Discolus autem peccat quia ... actus istius virtutis. Placidus autem quod modum mittit delectare tamen ... plus et alii quam oportet et illos quos non oportet mittitur delectare ... est tamen difficile quod placiditas peior efficiatur si alii vicio misceatur ut si non solum propter placere et propter iocundam reddere societatem. Est placidus ... Sed gratia lucri vel ut magis possit aliquid ... decipere. ❡ Ad rationes ... ❡ ...

[illegible]

Utrum veritas sit

[illegible]

excepto se ipsum et fugiendo veritatem aut et bonum et laudabile sicut dicit Aristoteles et reale non possibilibus de ipsum et omne bonum perpetuum et honorabile. Sed mendacium contingit ... et 2m excessum fingendo de se glosam que non sit vel maiora quam sit et 2m defectum scilicet negando que reperitur nobis vel minora faciendo quam sit ... Sed iste ... iactatore quod quod est onerosum quietibus et ... iactantia est ... onerosus ... perhabundantes ... sicut dicit Aristoteles ... in mente audientium quod tales iactatores vellent alios sibi mittere suis superexcellentiis in honore et hoc naturaliter displicet audientibus. Unde Tullius in libro de officiis reprehendit tales dicens Turpe est de se ipso predicari magna. Et cum irrisione audientium imitari militem gloriosum. Et subdit Cum se ipsum laudat cito derisorem inveniet. Yronia autem non sunt ita onerosi quod non se super alios exaltant ... gratiosiores 2m mores videntur ...

[illegible]

Utrum iocum media

IIII

141

[illegible]

pro tanto quia pusillanimus incidit / 2o quia iniquitate
quia insinuatur ¶ 3um sic probatur ubi res ad oppositum
sunt fines ad que est natura et per que distinguuntur
ordinata per ista ordinem diuinitus institutum
sed honesta sunt in omni mendacio / quia sermo
datur et hominibus sicut dicit aristoteles primo politice per
nomen quod non fuit institutum sicut ad significandum sed etiam
de delectabili tristi conuenienti ut nociuo et
ut iusto et iniusto de bono et malo / aliqui
non quod sermo ordinem non peruertimus si fuerit
utimur eo ¶ 2um sic declaratur magnitudo abiicit
quoniam non est equalitas quoniam in equalitas / ubi autem equalitas
esse et reum oportet nec sed inequalitas apparet ubi
et non promissio nota sed in mendacio est inequalitas
sermonis sicut est ad conceptum mentis quia ad re
de quo sit sermo nec quam tamen debet esse uera equalitas tamen
mentis signum et signatum uoce enim non ad placitum instituere
sed ut sit mediare signum conceptum et ut sit
mediantibus conceptibus signum rerum unde primo periarmenias
sunt que sunt in uoce earum que sunt in anima passio
num note idest signa earum passionum sunt et compositi
tudines / Item quia peius est ubi inequalitas est in intellectu
et uoluntate intellectus enim indicat unum et uoluntas
uult aliud ad exprimendum quod unum ¶ 3um sic probatur
iustitia ex humano audituro facere iudicare sed qui
mentitur facit audientem quod in ipso est decipi bonum
enim hominis consistit in intellectu et uoluntate bonum autem
intellectus est ueritas ut apparet sexto huius propter quod
et cetera est malum eius mendaces autem quantum in eo est
audientes intellectum in sed facere contrario ¶ Tamen autem
hoc gaudium quod est pernicium et peccatum quid sicut per hoc
mendaces per fidem mentis et per scientiam nos assumimus
eos et uoce in testimoniis etiam niti et etiam sicut dicendo
mendacium sic falsum nos assumimus eos tamen falsos testes
quod est uis iniuriosum ¶ Item si mendaces per corpus
meum uel per aliud mendacium falsa quod ipsum uel
ipsa obligatio sicut in sic etiam fit assignatio quod iterum
est periculosum ¶ 2o et gaudium quod mendacium est
perniciosum est peccatum quia iniustum est sicut dictum est prius
¶ 3o gaudium et mendacium mendacium esse peccatum
quia unum et semper contrarium ut sicut ordinem
eodem sit bonum per intellectum sicut dictum est in sexto

propter quod uitiosa est apparentia quod delectat in fine
et semper ut propter semper ¶ Ad 3ue et
gaudium mendacium iocosum esse uerum
quia eo dominus sit quod unum et semper est
laudabile boni propter magis habere solacium
in dictis uis iocosis quod in festis ¶ Ibi declaratur
autem uitiosa sicut magis et semper suauitas
malum exhibet ¶ Ibi magis dubitat
de mendacio officioso ut in exemplo prius
dicto idest non est mendacium sit uitiosum hoc
modo quia uita nocuit audienti potest
non sicut in quantum per mendacium quod infert
modicum malum hoc euitat magnum
malum scilicet homicidium de duobus autem
malis minus malum est eligendum quia non
tamen bonum est quod repellitur malum maius
non uidetur uitiosum quia presente in statu ubi
non est tamen et intellectus quia sed uoluntatis
hoc non de re conceptum non inficit appetitum
quia in appetitu non est unum necesse sicut non dicitur
uitiosum quia recta sit uoluntas non op
time non est curare facere sed intellectus
et uoluntas hoc uult
et dato quod hoc non uellet sed magis uellet
eum esse in alio loco tutiori in propter hoc
euitaret et tunc iudicatur sicut esse dicitur
quod uoluntas hoc uellet / ut uidetur uitiosum quia
eo quod id est adequatio uocis signum et ad
conceptum ut ad rem hoc enim non est malum
rei significatum sicut est sed non est malum
uocare ad ipsum et sic non magis sic de
liberata ad hoc significatum quod conceptum ad
non et non apparet uel aliquando pusillanimis ¶ Et si
nos dicitur nobis principaliter sermonem ad
significandum ueritate conceptus tamen eo licet alte
rum in causa sicut equum quod dicitur nobis natura
ad castrandum principaliter imaginari et peperisti
in quo uidetur magnum peruidimus nec sic sermo
nobis datur uerum ad intendendum quod nobis uidetur
sed uidetur / ad hoc autem sicut est mendacium sit
uitiosum hoc non uidetur non uoce appetitus appe
titus ut imperatiuus sed appetitus non uidetur
sine ipsa et ut appetit non quia idest quod sine

imparati ut appetit est inductum in se
malum aliquod aut anime aut alium potest
aut corpori aut alterius autem sed sermo sicut in
tantum peccatur multum uidetur esse malus ut
inductum fuit quo et / Ideo uidetur et dicit aristoteles
3o huius quod quamuis laudatur quia tempore aliquis
ut tristia sustinuit propter magnum et
bonum non tamen de uitio non laudatur est
et sic dicitur aristoteles dicit quod mendacium est
per se prauum et propter se prefuisse de omni
primo perihermeneias / possibilis dicta quod per se in de
monstrationibus propter quod dicitur de quibus
in loco loquitur aristoteles presupponit
de omni / sed in naturalibus demonstrationibus et
magis in moralibus sufficit quod sit in
pluribus et quocumque omnibus in 2o
celi in sicut quod accidentia naturalia quia sunt
semper uel ut in pluribus et quam non / et tamen accidentia naturalia
sunt accidentia per se eum per naturam et sunt quod
est de seculo ¶ Tamen nos concedimus
quod mendacium sit et semper et per se ita quod
ab ipso sit inseparabilis turpitudo propter dif
formitatem esse sermonis quod est sinceritas ueritas
Ex quo dicitur quod omne mendacium sic deus op
ponat dicitur enim quod nunquam est opportu
nitas mentiendi non idest mala facienda
sunt ut eueniant bona propter quod aristoteles sexto huius
capitulo de eubolia dicit quod in inquisitione con
siliativa contingit non bene syllogizare ut
propter sibi per medium assumere falsum ut propter mendacium
est medium ad medium propter quod non est eubolia
ut dicitur 2um quando quod consequitur uel adipiscitur
in quo oportuit ¶ Et puto quod e
uia est tutior unde aristoteles nullum eorum
lebat uitiose super dictum primo huius Et id
fecit plato et aliorum plurium philosophorum quod aut
dicit aristoteles 3o huius quod quamuis laudatur quia tempore
aliquod apparet propter magnis bonis de
turpitudine non de turpitudine uitiosa sed
ignominiosa tamen ut si quis propter ipsius
patriae et aliorum suorum salutem mendacium tradens
potentius uel quod in manu eius erat affectu
mundi / Sed ualet inductio secundum supplicium

quod licet talis sermo sit uerbaliter audiendi
et amico tamen ex eo inficitur aliquis prosecutus et
quantum ad partem rationalem indicatiuam contra oportet
scilicet mentiri quod non est / et quantum ad appetitum
eligere mendacium propter finem bonum quod numquam
est faciendum / Unum et tamen quod licet mendacium non
est peccatum mendacium officiosum et de ipsis in
quibus uenia est et non laus // Sed tunc occurrit dubium
utrum de mendacio peccato quod uirtutem prius quam aristoteles
uocat ueritatem ¶ Ad quod dicitur quod in hoc
mendacium iocosum quod eutrapelia / mendacium per
niciosum quod iustitia / mendacium dulcisonum quod re
pantia quam sicut dicitur 3o huius sic operationis omnis
est quod secundum ipsum delectabilis dicitur non
unumquodque sicut propter quod non dicitur 2o huius quod dat
in bonis sed propter quidem aliquando cum non libe
rales sed alius ad dicunt et quos huius dicitur hoc quod
lucrandi gratia mechatur et accipit hoc
aut apponens et mechatur passiones propter con
cupiscentiam luxuriosus uidebitur utique esse
magis quam auarus Ille autem iniustus luxuri
osus autem non ¶ Item aristoteles declarat in prima uirtute
scilicet de ueritate et uerus oppositus et expressio
unum quod spectat ad iustitiam dicitur non idest de ue
ritate in confessionibus dicitur neque contractibus ad
iustitiam ut iniustitiam que dicuntur altera non est huius
uirtutis sed in quibus nullo talium differente et in sermone
et in uita uerum dicitur eo quod talis est ¶ Item
¶ Item prima uirtus est et in intentu et promissa quia
in hoc loco est omnium materia est quam gratiam
et uerum dicere et mentiri quod in omni uerum spectat
ad primam uirtutem non omne mendacium oppositum ei // autem
tamen dicitur oppositum primo quod aristoteles declarans de
uicio quod peccat quod in prima uirtute in excessu po
nens nos dicimus mendaciorum autem existentes
fingentes nullius gratia prius quod assimilatur non
nomen utique gaudere et mendacio ¶ Uanus
autem uidetur magis quam malus et hoc uidetur patere
ad mendacium iocosum deinde dicit si autem
gratia alicuius hoc sicut ut honoris non ualde
uituperatur ut iactator Et tamen quod prima uirtus non est

Sequitur entropolia ait

[illegible]

[illegible]

Utrum virtuosi sit

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Queritur circa quintum ethicorum utrum iusticia sit

[illegible]

[illegible]

co opi scit iudicare pas. obuiat quod
p vince pas. q opi poss. Si uero
h in fine 2 delectabili ...

Ubi in hys aut quod aliquis possit
...

Hic dicit aptus uo ... Et uidetur
...

ad bonum ... et pro a ratione
...

[illegible]

[illegible]

...[illegible] quia vel cum omnino impetu omnino [illegible] cum alias mulieres [illegible] operaciones. [illegible] Prudencia autem que ad hanc. Et dicitur post quod non erit electio recta sine prudencia neque sine virtute. hec quidem enim finem scilicet virtus, hec autem que ad finem scilicet prudencia. [illegible]

[illegible]

[illegible] ut non tollet ad spiritualia [illegible] questio [illegible]

Utrum bene describit ar[istoteles] [illegible]

[illegible] describit aristoteles iusticiam dicens quod iusticia est habitus a quo operativi iustorum sunt et a quo iusta operantur et volunt iusta [illegible] leges fiunt a sapientibus [illegible] lex [illegible] iusticia est constans et perpetua voluntas ius suum unicuique tribuens [illegible] aristoteles qui neque [illegible] voluntas neque perpetuitas [illegible]

quia hoc duo unicuique importat quod tamen ad
iustitiam requiritur quia non est iusta quod ad unum operationem
iustitia | et ad aliam iniustitia | ¶ Item Aristoteles distinguit
[illegible] per illam lex agitur per me et ista non sit
[illegible] ¶ Item distinguit [illegible] sicut ad
[illegible] iniusti preceptum [illegible]
quia lex posuit [illegible] iniusti preceptum [illegible]
[illegible] lex [illegible]
[illegible] | [illegible] preceptum [illegible]
[illegible] illi precepto non [illegible]
[illegible] quod iusta operari ¶ Item [illegible]
[illegible] sufficientia quam omnes operantes operationem [illegible]
alio quo operatur [illegible] ponitur in clausula quod opera
[illegible] sunt frustra apposita et quod iusta opera
¶ Item [illegible] per actum operari [illegible]
[illegible] in materia [illegible] non manente actuali
operatione [illegible] difficultatem et difficultatem
[illegible] ¶ Item voluntas [illegible] quod voluntas [illegible]
[illegible] non est voluntaria [illegible] quod volunt
[illegible] ¶ Item non operando vel volendo [illegible]
[illegible] sed operando vel volendo [illegible]
[illegible] sit
[illegible] quod volunt et operantur iusta sed quod iuste ¶
¶ Oppositum posuit Aristoteles [illegible] iustitia dicit
quod est [illegible] quod opera iustorum sunt et quod
iusta faciunt et volunt iusta quod ponit
[illegible] per [illegible]
[illegible] et obiectum [illegible] iniustus quod posuit in hac
[illegible] ¶ Videndum est aliqualiter de primis quod
[illegible] significetur [illegible]
[illegible] quia [illegible] lex iusta iustificationem
distinguitur [illegible] preceptum [illegible] ordinata
[illegible] subditos et ea que pertinent ad eorum sub
[illegible] subditorum [illegible]
ut [illegible] ut [illegible]
[illegible] per [illegible]
[illegible] nullus [illegible] instituitur sed si [illegible]
in [illegible] subditos obligetur hoc est ex ordinatione

[illegible] precepto domini superioris [illegible] dei vel [illegible]
¶ Iustum autem est quod unicuique [illegible]
domini preceptum vel ordinatio [illegible]
si domus preceptum vel ordinatum [illegible]
[illegible] est [illegible] et iniustum [illegible]
[illegible] et si [illegible] ex [illegible] ex precep
to domini subditi obligati ad [illegible]
[illegible] est eis scripta [illegible] in libro ut [illegible]
in aliis preceptis domini et obedientia subditi no
tificatus | et ex scripta lege [illegible] possit de
[illegible] memoriale ad quod tenetur et quod [illegible]
¶ Iustitia autem est duplex quedam principis
ad dominum [illegible] principis ad subditum [illegible]
principis ad dominum est [illegible] quod dominus [illegible]
ad precepta et ordinatio [illegible]
pertinent subditus vel [illegible]
[illegible] principis ad subditum est [illegible]
[illegible] ad precepta [illegible] ordinatio [illegible]
[illegible] ¶ Iustificatio autem est [illegible]
exterior operationis [illegible] precedat nomen
[illegible] sed [illegible]
[illegible] | [illegible] iniusta vel
[illegible]
[illegible] videre [illegible]
[illegible] domini [illegible]
[illegible]
[illegible] ordinat [illegible] subditus ad bonum [illegible]
¶ Et ita [illegible] ipsum [illegible] autem [illegible]
[illegible] domini preceptum [illegible]
[illegible] | sed [illegible] subditorum [illegible]
[illegible] ¶ Iustitia [illegible] sub
[illegible] aliquis [illegible] ipsum [illegible]
[illegible] ¶ Et [illegible]
[illegible] iustificatio [illegible] opera
¶ Iustum autem non est opera sed est [illegible]

res operata manens post operationem sed omnis
iustificatio potest dici [illegible] domini
ordinationem unicuique concessa est [illegible] precep
ta [illegible] | si [illegible] operatio [illegible]
[illegible] iustificatio sit et [illegible]
[illegible] | si autem res operata manens post operationem
[illegible] operatio erit iustificatio
et iusta | sed [illegible] iustum [illegible] res
operata [illegible] eius erat operatio ¶ Et ita
patet quod iustum et iustitia [illegible] ¶ [illegible] autem
[illegible] quod [illegible]
[illegible] sit voluntas ut [illegible] quoque
[illegible] potest esse [illegible]
[illegible] ab ipsa voluntate et iustitia [illegible]
[illegible] | [illegible] velle [illegible] exterior et
[illegible] dicitur iustificatio [illegible] duos
[illegible]
[illegible] et ita [illegible] exterior et
[illegible] || [illegible] autem [illegible] operatione
[illegible] quod non putat per ipsum opera
[illegible] ut dicitur [illegible] || [illegible] dicitur est quod [illegible]
[illegible] distinguit [illegible] quod distinguit
[illegible]
[illegible] obiectum et [illegible] actum [illegible]
[illegible]
[illegible] differentie [illegible] ut potentie per obiectum [illegible]
ut per actum [illegible] ut [illegible]
¶ Et ita [illegible] per [illegible] et per obiectum
[illegible] ut actum [illegible] est differentie [illegible]
et [illegible] autem est [illegible] autem
[illegible] est [illegible] et per quos
iustitia [illegible] sit [illegible] | si
[illegible] ad [illegible]
quod est [illegible] sibi [illegible]
acceptas in [illegible] sed [illegible] est [illegible]
[illegible] ita [illegible]
[illegible] sed [illegible] sepe dicit

[illegible] in [illegible] hac differentie
obiectum [illegible] ad [illegible] ad ipsum
[illegible] quod operationum iustorum sunt [illegible]
posuit [illegible] exterior [illegible] et quod opera
iusta | ¶ Et [illegible] interior [illegible]
et iusta voluntas ¶ [illegible]
[illegible] quod [illegible] quod ex lege
allegabatur [illegible] in [illegible]
[illegible] sed [illegible] vel [illegible] quod est
[illegible] preceptorum quod est unicuique
[illegible] || Differentia autem [illegible]
[illegible] || [illegible]
et [illegible] et [illegible] quas lex posuit
in differentia iustitie [illegible] intellectum [illegible]
[illegible] et difficultate [illegible]
dicit [illegible] autem [illegible] sub nomine [illegible]
[illegible] differentie [illegible]
[illegible] et [illegible] habitu
in moralium [illegible]
[illegible] sic [illegible]
ut est operationes [illegible] ¶ De
[illegible] autem [illegible] in hac [illegible] unicuique
dicitur est quod in [illegible] sepe [illegible]
[illegible] differentia [illegible] leges
ponunt [illegible] et [illegible] ut [illegible]
et [illegible] ¶ Et [illegible] hoc et [illegible] differentie
et [illegible] sic [illegible] per se supponit
[illegible] autem quod lex [illegible]
[illegible] et [illegible] per iustum dicitur [illegible]
[illegible] quod [illegible] per [illegible]
¶ [illegible] potest dici quod [illegible] in
[illegible] sed [illegible] operationem
[illegible] quod [illegible] in [illegible]
¶ [illegible] ita [illegible]
[illegible] operationes [illegible]
[illegible] non [illegible] ad [illegible]
[illegible] omnes [illegible] operationes [illegible]

[illegible]

... in actu [illegible] ... operationes iusta ... per habitum ... operari. Et volun[tas] iusta ... iuste volu[n]t et ... operantur ... velle et operari ... per habitum iusta velle et operari ...

Utrum habitus sit

... habitus sit generatus ... liberalitatis actus ... sit generatus ...

[illegible]

Nota

[illegible]

[illegible]

Utrum legalis iusticia

Utrum legalis iusticia sit una virtus specialis distincta a singulis virtutibus [illegible]

[illegible]

plures non specialium virtutum simul occurrunt
tamen quarum quelibet esset operandum si esset possibile
et non est possibile licet esset ad bonum et perfecte
operandum non sufficiat una virtus
specialis. tamen omnes speciales sunt insufficientes
sufficientem / media si non procederet indi-
cavit quod melius est tamen actum fortitudinis
exercere. et quod actum iusticie vel liberalitatis
oportet propter hoc differre vel penitus dimittere.
inclinationem est quod tamen virtus fortitudinis inclinabit
ad ipsius actum agendum primum ad aggre-
diendum. virtus autem liberalitatis et virtus iusticie
inclinabunt ad differendas operationes
tamen sua magis liberalitas non tamen simpliciter in-
clinat ad dandum vel expendendum. sed
ad dandum quando oportet et ad non dandum
quando non oportet. similiter iusticia non inclinat ad
simpliciter corrigendum ipsos iniustos ad simpliciter iusti-
ficandas ipsorum iniustificationes. sed solum
quando oportet inclinat ad operationem quando oportet operari
tamen patet quod propter istas plures virtutes speciales sunt
aggregatas in tamen quelibet sic magis occurrente
potuit operari se habere sicut alia quam virtus disposita
eventibus a peccatis / in non oportet omni diverso
vobis indiget. diversum committit de morale
virtutes. sed eadem virtus tamen sunt obiectum quoddam
ad operationem indigent vobis inclinat / eadem virtus
liberalitatis virtus nunc ad dandum nunc ad re-
tinendum inclinat nunc ad expendendum
expendendum nunc ad accipiendum.

Dicit hoc tamen in virtute magnificentia sunt
custodia quod et ipsa maxime dabit dispositionem
concordat. de legali iusticia dicitur autem
ipsa quod utrum iusticia virtus quam perfecta sed
non simpliciter sed ad alterum et propter hoc perfecta
responsio virtutem esse dicitur et quod ipsa non est
perfecta virtus sed totum virtus neque quam in iusticia
pars malicie sed totum malicie. vult tamen cuius
causa quod tamen apostolus exprimit quantum est virtutis
una quam de morale dicit quod dicitur. tamen libro

quod omnibus videtur singulares mores proprie ut
de quibus et de iusticia / et temperancia / et fortitudine
et / alia autem moralia quia dispositionem in virtute
primum ... quod includit appetitum ad ipsam virtutem
proprie quod dicitur dispositionem quod ipsa non sit perfecta virtus
hoc autem virtus moralis diminuta. in sive et
compositum simul est utraque specialis virtus
accepta per se. tamen quoniam sic tamen magis in
fortitudine tamen timores et audacias et tempe-
rancia delectationes tactus et gustus et consimilia / composita
autem ex omnibus singularibus aggregatum
et perfectior ad virtutem et ad proprium ad quemque
Et tamen virtus ut est in perfecta virtute. sed totum et per-
fecta virtus / et quod virtus si per se est in sola
est ad se ipsum agere et ad suos sed et ad
alios et ad commune bonum secundum dicit Philosophus.
Et virtus per eius usum ad alterum non capitur
et non iusticie non perfecta totum virtus unde hic
exponens secundum Eustratium virtus dicitur et iusticia convertitur
diversas rationes. Virtutem dicitur convertitur quod est
habitus perfectivus habentem et opus eius bonum
reddens. Iusticia vero dicitur conveniens ut re-
ddat quod bonum est ad alterum operandum / Et
hoc intendebat dispositione eum dicit. / Et autem
differt virtus et iusticia. hoc inquantum est eadem
non tamen quod non idem sed convertitur quod ad alterum quidem
iusticia secundum autem quod talis habitus simpliciter virtus
Et exponens Eustratium. Iusticia
tota et omnis virtus est. sed in una quidem et
pars. quod autem differt virtus universalis et talis
iusticia manifestum ab eo non. sic totum virtus Et
ex omnibus aggregata / secundum vero autem et
est diversum advenit convertitur quod totum et uni-
versalis virtus est habitus dicitur vel operationis / iusticia
autem utrum est talis habitus ad alterum / et eadem
essentia et differentia ratione convertitur / sunt
et ideo non habent idem et universalis virtus
et talis iusticia / dicit in Eustratium quod legalis
iusticia a perfecta virtute differt.

appositione videlicet quod ad alterum dispo-
sitiva licet iusticia. Hic autem iusticia
legalis nominata est tamen ad quam intencio
leges ferunt ad eadem intencio ipsius
operationes ferunt. non leges ad commune bonum et
ipsa ad bonum commune operationes tamen leges
et ipsa legalis iusticia eadem magis
respiciunt sed omnia quidem tamen communiter homi-
nes vere agere et pati. precipit
non lex tamen virtutes omnes et malicias sic
quidem iubens hec autem prohibens ut
dicit philosophus et ita iusticia est tota et omnis
virtus secundum dictum suum. differt autem ista
iusticia specialis ab unaquaque speciali virtute
et quelibet specialis virtus unitatem secundum totum
eius quelibet sui parte / quam ipsa secundum dictum
est ex omnibus aliis integratur. Et tunc ad
rationes concedendum est vel quod ipsa le-
galis iusticia non est aliqua species una virtus
sed magis tamen totus mundus est aliqua species una
sed tamen ipsa virtus una dicitur sicut totus
mundus est unum ens per omnium continen-
ciam et aggregationem ordinatam et
compositam / et ipsa quod virtutes speciales continet
secundum totum quod per se supponit et naturaliter videtur dispositio
comparatio materie quod formam et quod magis
quam pars eius / Secundum autem iusticia sit ad a-
lienum bonum sive ad alterum satis apparuit
quelibet enim virtus ad alterum est per se ad
commune bonum. sed hoc non est non in quantum iusti-
cia assumitur. nulla enim virtus moralis ad
alienum bonum non nisi iusticie ratione intellige
assumpsisse / quam tamen ratione qua iusticie et aliis
virtutibus secundum dictum suum nulla est dicta specialis
sed est quedam perfectionalis perfectio
omnium virtutum expliciunt sic quo tamen

De particulari iusticia

Utrum preter legalem iusticiam necesse sit ponere
aliam iusticiam particularem. dicitur quod non quia preter totum
quod omnes includit non est ponere nulla est alia
pars ponenda. sed iusticia legalis totum virtutem

est completa. speciales autem quarumlibet virtutes
quo pertinet ad nullam ponendam est aliqua virtus
Contra iusticia particularis ut distinguitur a legali
iusticia secundum pars a toto vel sic quod unum
non includitur in se reliquum / si primo tunc non
videtur quod secunda sit ponenda una particularis
iusticia sed tot quot sunt speciales virtutes. cum
omnes sint partes iusticie legalis et quelibet virtus
quam dispositio vocavit iusticiam equalem vel particularem
non plus convertitur rei magis debebit dici
iusticia quam quelibet alia virtus quod videtur inconveniens
Si autem distinguatur secundo tunc iusticia le-
galis non erit omnis et tota virtus ex quo
iusticia particularis non erit pars eius. hoc autem
est quod contra id quod dicitur. Oppositum
patet dispositione in libro. Secundo est propositio quod virtus
aliqua ex eo iusticia nominatur sed quod est ad
alterum. ut autem ad alterum ex eo quod ad
uxorem propriam vel parentes vel filios vel
amicos / hec non omnia comprehenduntur ut magna
propter quod ad tales operari est ad nos ipsos
operari sed ex eo iusticia dicitur ad alterum
quia est ad alienos quod scilicet nulla nobis
affinitate coniuncti sunt vel vinculo
amicitie. et sic quod hoc non est tale dicatur
est ut dicitur primo politicorum. Secundo sed quia
exteriorum bonorum quedam sunt nobis propria quedam a-
liena quod bonum nobis et aliis communia. licet non
nulla sint exteriorum bonorum aliquibus appropria-
ta per naturam tamen bona communia non
exponentur omnia est quia ut secundo politicorum
propter dispositionem sufficiat / non secundum dicit Tullius
in libro de officiis plurima bonorum efficta
sunt privata aut veteri occupatione ut quedam
in vacua venerunt aut victoria ut quod
bello potiti sunt / aut lege pactione condicione
sorte aut alio etiam ut quod sunt ita est oportet di-
vinum bonum non posse esse propria sed sive
bonum sed et tamen aliena et communia scilicet ut
dicit Tullius quod quibus ut quibus utantur
privatum autem ut sunt / si queratur

Utrum iustitia sit p

Nota

forte non est bonum quod principaliter sit [illegible]
necessarium sive universaliter adhuc autem quod
ipsa [illegible] disponere [illegible] non
attenditur ad quod bonum [illegible] quod in opere
iustitie iustus intendit plus et principalius agere
ad proprium bonum quam ad quod bonum agit. Nam ad
[illegible] genus sed per hoc intendit primo et principaliter
suum bonum honestum accipere secundum primum Ethicorum et opus
[illegible] per quod eius anima decoratur et
honorem ad quod sibi [illegible] quantitas obligatur. Item autem perfectissima virtus legalis
iustitia secundum dicit Aristoteles preclarissima virtutum et
videtur lucifer clarissima, tunc videtur quod non
solum in se lucet sed eius splendor
ad longinqua loca diffunditur virtus autem
[illegible] clarissima quod sit largitiva sua bonitate
[illegible] autem est iustitia in comparatione ad quod bonum
operatur [illegible] autem [illegible]
fortitudinis et iustitie comparata ad fortitudinem
[illegible] et valde [illegible]
fuerunt nobiliores. Videtur quod fortitudo sit
melior virtus quia ad agenda difficilia
non [illegible] virtus vel non multa virtus sed virtus
est circa difficilia [illegible]
virtus [illegible]
ut [illegible] autem non est ad [illegible]
sed [illegible] quod est magis difficile [illegible]
[illegible] mille [illegible]
[illegible] virtus [illegible]
[illegible] quod difficilius [illegible] mille
quam duos sed fortitudo est circa difficilius quam iustitia
[illegible] distributiva [illegible] fortitudo
sit [illegible] terribilissima et [illegible]
[illegible] mortem. Item virtus [illegible]
[illegible] regulare [illegible] passiones
fortitudo autem est [illegible] quod maxime est
[illegible] et [illegible] mortis
[illegible] autem regulat fortitudo. Iustitia
autem [illegible] regulare [illegible] affectum ad
[illegible] tantum [illegible] Et
[illegible] quod sicut dicitur [illegible] Et
[illegible] contenta [illegible]

[illegible] quam debiles [illegible] ad magis
[illegible] debilis [illegible] passio
non est magis virtus sed illa quod fortiter [illegible]
[illegible] fortior est passio tanto virtus maior.
Item virtutis bonitas [illegible] hoc [illegible] quod
[illegible] ad obediendum rationi quod
[illegible] magis [illegible] est ad [illegible] sed
fortitudo est [illegible] ad hoc quod [illegible]
firmiter et immobiliter et [illegible] obediat
rationi [illegible] est [illegible] virtus
ad opus est fortior [illegible] sed [illegible]
[illegible] et [illegible] ad opus
fortitudinis [illegible]
quod affectio [illegible] ad opus iustitie.
Item [illegible] rationes videntur ad quas [illegible]
[illegible] quod [illegible] plures rationes
ad [illegible] virtus [illegible] est melior quam [illegible]
[illegible] in sua [illegible] et [illegible]
[illegible] principaliter [illegible] autem est fortitudo
magis quam iustitia [illegible] politica [illegible]
[illegible] ad [illegible] bonum [illegible]
[illegible] Item bonum est melius
quod est [illegible] ut dicitur primo [illegible] sed
[illegible] fortes [illegible] quod
virtutes [illegible] ex actibus et in [illegible]
[illegible] quod [illegible] actus fortitudinis [illegible]
[illegible] et difficile [illegible] autem
[illegible] iustitia [illegible] autem dicit [illegible]
quod [illegible] Aristoteles 3º Topicorum
in [illegible] melius est quod in tempore [illegible]
utilius sed iustitia et temperantia [illegible] in tempore
et omnibus utiles. Fortitudo autem [illegible]
tempore belli et [illegible] ad bel-
[illegible] Item [illegible]
melius est quod omnibus [illegible] indigent
[illegible] quod omnibus [illegible] indigent
[illegible] magis [illegible] sufficiens sed
[illegible] fortitudine
omnibus autem [illegible] fortibus [illegible]
indigent iustitia [illegible] Item [illegible] ad

[illegible] primo politicorum virtus est me-
[illegible] quam debet studere legislator
magis sed magis debet studere ad iustitiam
quam ad fortitudinem ut dicit Aristoteles et patet
quod indiget fortitudine tempore belli et non
tempore vacationis. Iustitia autem indiget
tempore belli et pacis et vacationis et non
vacationis [illegible] legislator magis studere
debet ad tempus pacis quam ad tempus bel-
li et ad pacem quam ad bellum [illegible]
[illegible] Aristoteles [illegible] politicorum magis debet attendere
ad meliora et ad [illegible] sed bellum est
pacis gratia et non vacatio vacationis
[illegible] Item virtus est melior que est operativa
in vita meliori sed iustitia est operativa in
vita meliori [illegible] dicit Aristoteles
[illegible] vita in vacationibus [illegible] et non
vacationibus et bellum et pacem et pax est
melior bello et vacatio non vacatione.
Fortitudo autem operativa est ad non vacationem
iustitia autem ad vacationem et non vacationem
et magis pacem [illegible] et vacationibus
ut dicit Aristoteles [illegible] Item idem est
[illegible] et optimus vir et optime policie
[illegible] autem policie optima virtus [illegible]
[illegible] optima est policia in pace et vacatione
in [illegible] autem non est opus fortitudinis sed iustitie
et temperantie ut [illegible] iustitia
est optima virtus optimi viri. Item
[illegible] ex isto [illegible] quod
dicit Aristoteles iustitia legalis est optima
et perfectissima quia est ad alterum sed iustitia
[illegible] eius specialis [illegible] est ad alterum
aliae autem virtutes speciales non sed ut sunt
[illegible] legalis iustitie [illegible] iustitia [illegible]
[illegible] virtutibus specialibus [illegible] et melior.
Ad [illegible] iustitia [illegible] per
[illegible] libri [illegible] quod virtus
[illegible] potest [illegible]
[illegible] bonum [illegible]
[illegible] consuetudinibus
bonum [illegible] libri [illegible]
[illegible] fortitudo [illegible]
[illegible] sit de [illegible]

Et [illegible] virtus [illegible] melior [illegible]
[illegible] ordine ad alia
[illegible] quibus ipsa [illegible] et [illegible] primo [illegible]
quod fortitudo sit virtus melior et [illegible] quam iustitia
sed [illegible] Item [illegible] videntur [illegible]
rationes que ad [illegible] fortitudinis [illegible]
[illegible] et ad [illegible] non [illegible] Ad [illegible]
dicitur quod fortitudo tempore belli et [illegible]
[illegible] adversarios est [illegible] simpliciter
quam iustitia sed [illegible] non [illegible] sit simpliciter melior.
Ad 2ª quia [illegible] videntur [illegible] ad [illegible]
adducte et [illegible] dicit Tullius
[illegible] officiis iustitie [illegible] nam
vocat [illegible] ut [illegible] quibus [illegible]
[illegible] autem et [illegible] tempore [illegible] et ad
[illegible] et [illegible] patria [illegible]
[illegible] autem fortitudo sit non [illegible]
[illegible] non [illegible] indiget [illegible] ad minorem
[illegible] Et [illegible] quod omnibus
[illegible] iustitie non indigent fortitudine quam [illegible]
ad [illegible] sed ad [illegible] meliorem
[illegible] et [illegible] omnes rationes
que supra fuerunt [illegible] politicorum. Et
[illegible] quod iustitia [illegible]
est ad alterum [illegible] non [illegible] quam
[illegible] non [illegible]
[illegible] sed valde [illegible] rationes [illegible]
[illegible] iustitie [illegible] ad alterum [illegible] fuit
legalis [illegible] ad alterum est quia alteri bonum
[illegible] autem sibi [illegible]
bonum [illegible] et [illegible] modo
[illegible] quod [illegible] debeat comparari ad fortitudinem
[illegible] difficilius est [illegible]
[illegible] delectationibus abstinere [illegible]
fortitudo [illegible] virtus est maior et [illegible] magis
[illegible] sed [illegible] melior est [illegible] ad [illegible]
[illegible] plus [illegible] et sic et
iustitia [illegible] indiget ut dicitur [illegible] politicorum
[illegible] fortitudine [illegible]
[illegible] plus [illegible] quam [illegible]
fortitudo [illegible] magis est [illegible] ad
[illegible] quam [illegible] autem magis
ad [illegible] quam fortitudo [illegible] principes
et [illegible] magis [illegible] fortitudinem quam [illegible]

[illegible]

[illegible]

sed dem fuit quod omnis in bellando [illegible]
[illegible] secundo ethicorum non cadere [illegible]
[illegible] et [illegible] et mansue-
[illegible] habentibus [illegible] alia [illegible] mag-
nitudine alia. [illegible] de
quo fecit iudicium [illegible] non iniustum fecisse
[illegible] iniustum fecisse [illegible]
[illegible] aut iniusti quia [illegible]
[illegible] pena
[illegible] corporis [illegible] pauperum
ad hoc autem ad tantum non [illegible] locum libera-
litas [illegible] ad [illegible] liberales ma-
[illegible]
[illegible] ad bonum [illegible]
[illegible] ad omnia attendentes [illegible]
[illegible] laudare et honorare.
[illegible]

Utrum iusticia commutativa

[illegible] iusticia commutativa et iusticia
distributiva sint diverse species iusticie [illegible]
[illegible] diverse [illegible]
[illegible] diversitates [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Hec iusticia particu[laris]

[illegible]

quod utraque medium sunt. primo videndum quantum ad primum
sunt operationes et quod utraque istarum sunt circa res per se
videndum quantum ad secundum quod dicitur quod bonitas et distinctio
virtutum moralium sumenda sit ex fine. Sed
operationes [illegible] ut patet in primo huius [illegible]
[illegible] operationes circa quas est virtus sunt multe.
iustitia namque est distribuere commutare [illegible]
commutata et distributa reducere ad equalitatem
vel equale. [illegible] operationes fortitudinis sunt aliquid
aggredi aliquid fugere aliquid expectare [illegible]
diversitas operum non diversificat virtutem [illegible]
quibus ex bonitate operis dicitur virtus bona [illegible]
dicitur quod ex passionibus quidem ex isto dicitur virtus [illegible]
[illegible] et distinctionem [illegible] quod ipsa virtus
[illegible] operationes [illegible] passiones

[illegible]

Nitus

[illegible]

et diverse non una passionum earum ipsa mo-
dat ipsorum scilicet affectionem qua tenemur ad
nos ipsos et affines nostros in habitudine ad
extraneos et eam qua possumus nos et nostros
conservare propter quod non etiam ad applicandum
nobis vel affinibus nostris ut bona aliorum quam
videntur nobis congruere. Hanc autem passionem mo-
derat iustitia que non permittit rapere rem
alienam nisi secundum debitum iure fuerit accipienda.

[illegible]

per se primo illata ab obiecto principali propter quod
...

Utrum mechanicus propter lucrum sit avarus

[illegible]

[illegible]

Utrum iustum sit medium

Utrum iustum sit medium dampni et lucri [illegible]

[illegible]

a non volente plus debito capiat cum minus debito sibi tribuatur vel relinquatur. Istud plus debito et istud minus debito dicuntur dampnum et lucrum iniusta. Hoc igitur et non quocumque capiendo lucrum et dampnum committitur, ad iniustitiam facit iniustum et capere lucrum et pati iniustum et recipere dampnum. | Et si tu forte obicias quod distributor fortem et plus peccantem eis debita forte distribuerit plus debito plura et minus forte et ita faciet iniustum et tamen nec lucrum recipiet quod totam pecuniam distribuendam distribuet. Quare non committitur facere iniustum et recipere lucrum. | Dicendum est sicut prius dictum fuit quod si distributor non propter ignorantiam dat plus debito uni et alteri minus distribuit, hoc est propter magis affinem alteri quam alteri quia affinem suo favore et dampnum in ordine ad expensas tamquam nobis aequivalens reputantur. | Et ex hiis autem faciliter patet quaestio. Omnes in illud accidunt de iniustitia, quia in bonis communicandis vel distribuendis capit sibi plus vel affini suo et alteri minus debito relinquens ipso iniusto. Istud autem iuste distribuens vel commutans dicatur quia neque plus neque minus capit sibi vel alteri relinquit. Ex quibus iam patet quod plus debito et minus debito sunt duo iniusta, scilicet unum ex parte facientis et alterum ex parte patientis, et ita in opposito iusta sunt duo iusta, unum scilicet ex parte facientis, alterum vero ex parte patientis, quorum utrumque est neque plus debito neque minus, et non sicut verus si utrumque quantitatum sic fuerit quantum utrumque potest dici patiens, si enim iniuste distribuit ille dominus et iniuste [illegible] hoc quomodo contingit dicatur tamen aequaliter iniustitia fuit ad aliud sicut propter quod oportet in oppositione iusta duo esse iusta. | Et in opposito iusta duo esse iusta non procedit. | Ad ultimum dicendum est quod istud neque plus neque minus sit medium plus et minus in quibus nullo modo est esse plus et minus quia ita manifeste concluditur quod utrumque

iniustorum, et inter medium duorum iniustorum scilicet plus debito et minoris. Et quia idem est quod plus debito lucrum et minus dampnum, sequitur quod iustum sit medium lucri et dampni, et quia etiam plus et minus sunt inaequalia, medium eorum est aequale, ideo concluditur Aristoteles quod iniustum est inaequale et iustum est aequale. | Sed aliquis obiceret primo quia ad hoc positum quod duorum extremorum sit plura media secundum eundem gradum, sicut secundum diversos gradus sicut possibile est albi et nigri fuscum et pallidum. | Item non oportet quod inaequalium medium sit aequale, quia si essent scilicet duo ligna, scilicet unum [illegible] et alterum [illegible], et reliquum duorum medium [illegible] est quod duo praedicta ligna essent inaequalia, et tamen esset medium ipsorum et tamen non esset aequale. | Ad primum dicendum quod in aequalibus duo fusca eiusdem gradus intermedii in duobus extremis et tamen utrumque esset medium albi et nigri. | Et forte dici posset quod illa duo fusca non essent media albi et nigri secundum eandem proportionem albi et nigri, sed secundum quod hoc [illegible] esset inclinatum magis ad album et nigrum. Fuscum enim esset medium albi et nigri [illegible] et in eo esset medium albi et nigri. Fuscum igitur in forte unum esset medium albi et nigri [illegible] et secundum quod plus potest esse albus quam nigrum, et hoc forte consonat ei quod dicitur quarto Physicorum quod forte [illegible] medium est in quo prius apprehenditur [illegible] mutatum quam in quod ultimum; forte autem de albo in nigrum mutatur, vero tamen sit per fuscum plura. | Et si ita dicatur, quod tunc sicut suppositum dictum possibile, scilicet quod si forte iuste commutet plura, ipse neque plus debito neque minus habet, medium plura et minora in quantum ipse possit habere plus et minus [illegible] quia ipse possit habere plus et possit habere minus, et non est ita esse possibile quod unus eorum habeat plus et alius minus. | Ad aliud dicendum quod si plus et minus intelligantur quod est medium accipiendum comparative ad istud et ad medium solum, videtur concludere quod nullum oportet illud medium esse aequale, sed si plus

et minus et medium comparetur ad alterum quod unum sit plus et alterum minus et reliquum neque plus neque minus, et oportet quod illud ad quod istud comparatur medium sit aequale, nec sicut est in proposito de iusto et iniusto sit ad alterum. | Et tunc ad rationes in oppositum. | Ad primam dicendum fuit in quaestione quod lucrum et dampnum non sunt iusta medium, ut patet in voluntariis commutationibus de quibus tamen argumentum procedebat. | Ad secundam dicendum est quod istud lucrum et istud dampnum sunt utrumque pro debita in talibus lucri et dampni, non est iustum medium, sed lucri quod est plus debito et dampni quod est minus debito sicut dictum Aristoteles sic exposuit. | Ad ultimum dicendum quod lucrum vel dampnum iniustum non accidit nisi [illegible] in ordine speciali iniustum facientes eo quod ipse appetit aliquid commutare vel distribuere, licet iniustum [illegible] fraudulenta [illegible] et non ad iustitiam vel iniustitiam. Si iniuriator perdit animam suam, non iniuriam passus nichil ille lucratur. | Sed autem iniuriator propter iniuriam punitur et tamen dampnum recipiat, hoc non est per illam actionem iniuriosam [illegible] sed propter aliquid [illegible] quod indigne recipiat lucrum et ergo dampno auferendo a lucro sicut dicit Aristoteles. | Quaeritur [illegible]

Utrum talis modus sit

[illegible] quod non sit simul medium in distributiva iustitia sicut in iustitia commutativa. Probatur quod sic, quod de ratione [illegible] utrumque sit quod sit medietas et medium [illegible] ut apparuit in secundo Ethicorum quod in omni virtute quae est eiusdem rationis specie debeat esse eodem modo simul medium. Sed dampnum fuit quod iustitia distributiva et iustitia commutativa sunt eiusdem speciei specialis [illegible]. | Item si ita esset in eis eodem modo simul medium, hoc probatur ex eo quod in distributiva attenditur dignitas personarum et in commutativa non attenditur. In hoc quarto Ethicorum dicit Aristoteles [illegible]. Sed hoc non concludit nisi propter quam in commutationibus personarum diversitas attenditur dicit

Aristoteles quia si princeps percusserit non oportet repercuti, et si princeps percusserit non solum percuti oportet sed puniri, quia id esse nisi quia attenditur ad dignitatem et statum personae. | Item differentia [illegible] sed in ultimo differentia specifica, modo simul medium, scilicet quod ad modos et secundum Ethicorum [illegible] debet simul medium in virtute [illegible] eodem. | Oppositum dicit Aristoteles. | Ad cuius quaestionis [illegible] videndum est quomodo medium simul dicitur in distributiva iustitia; secundo in commutativa; tertio [illegible] proposito. | Quantum ad primum sciendum quod [illegible] distributio quando distribuuntur quae sunt debita distribui [illegible] personis ut aliquibus bonis [illegible] quae pro aliquo laboraverunt. | Aliquando quae sunt debita distribui sed non [illegible] personis ut ecclesiastica beneficia. | Aliquando autem distribuuntur propter meram puram et liberalem donationem, scilicet distributor possit sua iuste retinere. | Item ergo ad [illegible] distributor [illegible] sed liberalitas [illegible]. | Quantum ad secundum dicendum quod distributor iuste distribuit si digniori, iniuste autem si indigno. | Sed quaeritur si indigno det beneficium nulli fit iniuria quia nullus est quod ob hoc habeat causam agendi de iniuria. Modo iniustum non videtur fieri quod nulli fiat iniuria. | Solutio: licet alicui nulli speciali fiat iniuria, tamen communitati fit iniuria [illegible] de iniuria potest agere communitas vel illi qui in officiis constituti sunt pro communitate et pro iuribus eius salvandis [illegible] praelatos corrigere de iniusta distributione beneficiorum. | Sed tunc quaeres [illegible] possit dicere quod illi qui est pro communitate ecclesiae sunt sub papa, puta cardinales et praelati, possunt et debent ipsum de hoc reprehendere et ei monstrare suum defectum. Et hoc nisi faciunt magna puniendi tenentur viri. | Primum autem distributio quae maxime pertinet ad [illegible] vel iniustitiam, dicendum est quod distributor fit iniustus tribus modis. Primo si retineat illud quod distribuere tenetur. Secundo si totum distribuat non tamen quibus est debitum distribuere. Tertio

singulis debitorum totum distribuatur sed unum plus debito et alterum minus et quia debitum est quod qui plus meruit plus habeat, tum maioritas est quod sic se habent ad invicem illi quibus est distributio facienda in quantitate meritorum, ita debent se habere quae eis distribuuntur in quantitate proportionis seu valoris, et non loquor hic de meritis nisi quibus est distributio facienda. Verbi gratia si militibus ratione militiae distribuenda est pecunia, tunc oportet melioribus et magis pugnantibus plus distribuere secundum merita eorum in militia seu eius qui plus in militia laboravit. Si igitur Sortes ad Platonem sit dupli meriti, oportet quod res Sorti data ad eam quae datur Platoni sit dupli valoris. Patet igitur quod aequalitas oportet esse proportionum in rebus distribuendis in quantum ad valorem et in his quibus fit distributio quantum ad meritum vel dignitatem. Et hoc intendit Aristoteles dicens et aequaliter quibus et in quibus. Et ulterius patet Philosophus quod si non fiat ita distributio pugnae vel accusationes erunt propter iniusta, scilicet si aequales inaequalia vel inaequales aequalia habent et in distributionibus differant sic habentes. Igitur aequalitate proportionum consistit iustitia, inaequalitate autem corporum iniustitia, cum statim sequitur unum plus habere debito et alterum minus, maior ea proportione rei ad rem alterius excedit proportionem eius ad alterum, id est plus habet debito, alter autem minus. Sed in aequalitate quantitatum et rerum distribuendarum hoc attendit iustitia quia scilicet dare est si Sorti et Platoni esset melioris meriti quam Platoni, esset iniustum quod aequale daretur utrique. Ponatur igitur quod Sorti et Platoni sit sex denariorum distributio, et quod Sortes sit duplicis meriti ad Platonem. Argumento distribuendi fit in duobus primis quorum primus est tertius. Sic se habent Sortes ad Platonem ita quatuor denarii ad duos; igitur a permutata proportione sicut se habent quatuor denarii ad Sortem ita duo denarii ad Platonem, et coniunctim sicut se habent totum ad totum, ita ipsis secundum eandem proportionem dispositis sicut se habent quaelibet pars ad partem secundum eorum [illegible]. Hoc ex mathematica supponitur, sed tamen sex denarii satisfaciunt coniuncto Sorti et Platoni secundum possessionem, quatuor denarii satisfaciunt

Sorti et duo Platoni. Hoc igitur dat ei esse iustum. Haec scilicet proportio nominatur a Graecis geometrica. Est autem iustum in quatuor minimis et proportio eadem dividitur, scilicet si sunt duae lineae et quatuor termini, secundum quod a ad b, ita c ad d, et permutatim a ad c sicut b ad d, sive totum ad totum; igitur a cum c ad c sicut b cum d ad d, in coniunctione, ut distributio iusta est.

Quantum ad commutationes autem praedictas, et quod si tu de re mea plus capias quam ego de tua, reddas ei iniustitiam facis; iniustum igitur oportet ut tu mihi reddas in valore quod capis. Secundum Sortem sic rerum commutandarum ad invicem comparatio. Ut Aristoteles dicit: de dignitate patet (?) quod iustum in consistit in aequalitate proportionum utrarumque commutandarum et proportionum commutantium, sed in aequalitate valoris rerum commutandarum.

Et sic consideratur post (?) multiplex. Ordinat igitur medium, quod est iustum distributivum, et medium quod est iustum commutativum. Secundum Aristotelem notandum est quod in medio distributivo siue commutativo necessario attendit ad merita seu dignitates personarum; in commutativo autem non, nam sive dicatur personae non differt sive studiosus privavit vel non; sive privans studiosum neque si mechatus sit studiosus et vel privans; sed ad nocumentum duarum respicit, secundum quod dictum est quod commutantes considerandum quamvis sint aequales in ordine ad res commutandas quando res commutandae debent esse aequales si iusta debeat fieri commutatio et unum et alterum, sed aliter secundum proportionem quibus fit distributio; non oportet quod sint aequales in ordine ad res distribuendas, quod plus debetur illi qui maioris meriti est sicut dictum fuit. Consequenter dicit comparando medium iustum ad excessum et defectum in quo quod lucrum est excessus et quod damnum passus est. Sed medium commutativum ad excessum et defectum est secundum arithmeticam proportionem, sed distributivum est secundum geometricam proportionem. Notandum autem medium secundum arithmeticam proportionem quod sumitur secundum dispositionem quantitatum in regula et ubi ut duo sunt medium ad quatuor et quinque ad decem. Et dicitur proportio arithmetica quia fit in expositione numerorum continue (?) secundum aequalitatem numerorum et secundum imparitatem (?). Sed autem in commutationibus medium ita se habeat ad excessum pro

quod Sortes vel Plato ad commutationem imputetur aequales. Si Sortes pari damno in duobus quam Plato lucratus est, medium est quod Plato excedit Sortem in quatuor. Iustum autem consistit in medietate istorum, scilicet in duobus, quia quae duo auferenda sunt a lucro et addenda damno; sic enim videbuntur aequales. Sicut etiam dicitur commutationes mediorum autem in distributionibus sic intelliguntur: quod si sunt sex distribuenda Sorti et Platoni, et Sortes sit duplicis meriti, iustum est quod Sortes habeat quatuor et Plato duo. Ergo quod Sortes decem quamquam et Plato unum solum, manifestum est quod Sortes excedit Platonem in quatuor quorum duo sunt medietates, et tamen non esset iustum quod duo auferrentur et darentur Platoni, tunc enim utrique haberet tria, quod non esset iustum. Oportet igitur medium attendere apud geometricam proportionem. Dicitur autem medium secundum geometricam proportionem aequalitas proportionis alterius duorum vel plurium, et dicitur geometrica quia unius partis in continuis secundum veritatem mensuram habent ubique similitudinem quod totum a ad b et quod dicitur b. Dicimus enim quod proportiones diametrorum illorum quadratorum quamvis sint quadrati ad latera corporis sunt aequales, sed diametri sunt incommensurabiles costae. Quod autem sic medium fiat in distributionibus, oportet satisfacere ex datis, nam si in casu prius posito Sortes decem quamquam et Plato unum tamen proportionem rei Sortis ad rem Platonis excedit proportionem meriti, concluditur oportet igitur quod medietates eius in quo Sortes plus habet quam Plato tollatur ab eo, scilicet quod tunc auferatur quod proportio rei ad rem sit aequalis proportioni meriti ad meritum, et sic iustum erit.

Consequenter dicit quod tunc quod medium habet ubique in quibus potest est quod dicere quia alio secundum rationem medii vero et quo ad nos sicut patebit. Et quia medium habet plus habere debito neque minus. Consequenter ad rationes quod medium est ad patiendum dicitur et quod in nona decimo oportet secundum medium in operationibus vel passionibus sit propter id secundum operationes vel passiones, sed oportet quod sit idem in ordine ad nos, scilicet quod sit propter

Mutus

nocumentum rei et homo damnum fuit primus.

Consequenter ad argumentum dicit quod iustitia commutativa in talionibus dicitur distantia patiendo quia sic sed solummodo damnum illatum. Et quod dicit de principe quod non oportet principem percutere dicitur est quod hoc in percutiendo ex distantia principis per se sed ex maiori vel boni nocumenti illato quia percutiens principem non solum iniuriatur principi in persona eius sed toti civitati cuius ipse gerit vices. Non sic autem vel in tali casu iniuriatur civitati quod percutit personam privatam. Non damnum est ex una parte magis et ex altera minus. Et ideo etiam dicitur quod propter privatum plus emit punire quia percutere sit vel ecclesiam. Et distinctum est quia quod percutit sine gravatione minus punitur quod privatus alteri quia lege laedit civitatem et quod ingluvie est per civitatem. Plus autem laeditur civitas quando laeditur pars eius nobilior quam quando laeditur vilior et ideo puniri.

Utrum operatio iusta

Utrum operatio iusta sit medium inter iniuste facere et iniuste pati. Arguitur quod non quia aliquid dicitur et Philosophus videtur velle quod iustitia non est media inter duas iniustitias; igitur pari locum a coniugatis neque iustum erit medium inter duo iniusta; sed operatio iusta est quod dicitur iustum et facere iustum et pati iniustum sicut iniusta. Igitur et consequens. Et confirmatur per Philosophum in aliis locis. Verbi gratia quamvis operatio temperata non est media inter intemperate agere et intemperate pati, sed inter intemperate agere et insensibiliter agere; ita operatio fortis est media inter facere opus forte et pati opus forte sed inter operationem audaciae et timoris et cetera.

Oppositum dicit Aristoteles. Sit

Proceditur autem hic sic. Manifestum est quod iusta operatio media est eius quod est iniustum facere et iniustum pati. Et fit dominus et prius quod iniustum est medium duorum iniustorum, scilicet eius quod est plus debito habere quod pertinet ad facientem et eius quod est minus debito habere quod pertinet ad patientem. Igitur proportionaliter iusta operatio est medium duarum

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Utrum iusticia sit medium

Utrum iusticia sit medium [illegible]

[illegible]

[illegible]

18 **Utrum iustum sit idem**

[illegible]

[illegible]

Utrum omnia commutabilia

[illegible] omnia commutabilia sint una mensura [illegible]

[illegible]

[illegible]

b

Utz indigencia una

[illegible]

plus vel minus indigeret 2m quia res est plus vel minoris valoris 3m autem ceteris quibus rei valor communiter mensuratur per valorem et indigentia per indigentiam et tempus per tempus [illegible]

[illegible]

17 **Utrum numismata**

Utrum numismata sit necessarium ad mensurandum communitatem [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

quidem alia ut medium quo mensuratur per quod ponit aliquid mensurari. Ad 4m [illegible] quia numisma est certum mensura venalium [illegible] ad quantam indigentiam. Ad 5m dicitur quod [illegible] non possumus [illegible] nobis [illegible] per quam omnem artem possumus nobis acquirere et per quas omnia nobis necessaria providere [illegible]

18 **Utrum ius politicum**

Utrum ius politicum sit [illegible] primo vel [illegible] quod non quia omne ius naturale est ius politicum [illegible] principaliter dispotica et principaliter regali [illegible]

[illegible]

Utrum sit aliquod

vinculados et manifes^do nali aliq secta vive-
re ad q humana vero non sunt explicata
non potuissent pervenisse et ideo dicuntur ordinatores
puta et debet dici iura divina et non iura
naturalia nec iura humana nisi forte passive
quod sunt hominibus precepta. ¶ Sed de hiis forte
nichil videtur intendere Aristoteles propter quod hiis pre-
missis ad secundum dubium quod est natura de se sed
pura autem sicut dicitur per 2° physicorum dicitur dupliciter scilicet
materia et forma. Sed materia nostra sed divina secundum pri-
maria [illegible] ordo dicatur secundum exigentiam et tempore
agendum et formam. Natura autem in homine sunt plures
forme substantiales vel unica habens diversas potestates
tamen non tendimus in plures formas et potentias quas
intrinsecas vel saltem mediante quantum operantur
sicut sunt appetitus et voluntas. Accipitur autem natura
tunc sicut conveniens in anima et ut sunt humane
sed de potentia naturali dicitur Aristoteles in fine primi
ethicorum potentia autem et appetitus quedam vero licet sint
convenientes ceteris animalibus tamen in homine spectat
ad mores et ad virtutes humanas. Unde potentia
aliqualiter participat rationem secundum quod est audibile et
obedibile. Dicendum non est primo hoc quod ista potentia
sensitiva inclinata est ad universalem rationem et est incli-
nata et obediens quantum de se est tamen ut ipsa inclinata
est ad universalem rationem non est in humana vita generale
dictum secundum quod precepta vel consilia solum ad-
mittenda sunt secundum quod consonat rationi. ¶ Di-
citur quod quedam que per se sensitiva intellectus insti-
tuit ordinatores et precepta ex vita hu-
mana in quibus et est quorum vero quantum imagine
et sunt librorum peccatorum et vis elatae
impulsio sicut dicit Albertus. Sed tamen super hoc
per se rationalis intellectus [illegible] ratione et precep-
ta nobiliora propter rationabilia [illegible] appo-
sita? quod precepta que nomine puto dicta iura
naturalia secundum strictiorem modum vocantur precepta rationis
iura gentium eo quod gentibus id est hominibus propria
racionalia. Sed tamen precepta sepe vocantur natura-
lia quia in proposito aliqui sed tamen ex instinctu
naturali proveniunt si autem aliqua sunt que necessario
per se [illegible] ex instinctu naturali necessario
ratione sicut magis ad unam partem ex na-

vel deliberabilia que ad aliam et per principes
seu legislatores deliberantur qui unam parte
deliberant proponunt de ista precepta vera
iura distincta que per eam iura gentium et
naturalia et illa naturalia videntur Aristoteli vocare legalia.
¶ Alii autem aliquid vocant ea civilia. ¶ Alii
alii dicunt quod sicut in speciali quedam sunt pura
? quam quedam que sunt iura de se consequentiam
?que a principio non sunt cause sic cognita
sed quod sunt in questione rationabiliter ex sola naturali
relatione intellectus ad intellectum. Comprehendimus
ea statim et gaudemus eo nobis occurrunt
alie autem sunt conclusiones in statim quod esse sed per
deductionem causarum ex principiis primis per eas
aliqua sunt que si ita sit ut alicubi non dif-
fert in ordine ad principia naturalia conclusa vel
conclusiones ex eis deductas. ¶ Ita in operationibus
quam ad practicum intellectum quedam sunt principia natura-
ab omnibus concessa et ex inquisitione aliqua sed
que instinctu naturali scilicet cognita naturali ...
ad ipsum bonum et ipsum bonum. ¶ Alia autem sunt
que ex eis principiis rationabiliter puta [illegible]
et alia sunt que non dicuntur sicut sunt ut alicubi fuit
¶ Pro[illegible] quod dicitur iura naturalia. ¶ Secundo videtur
iura gentium apud legistas et vocatur
quod nomine apud Aristotelem dicitur iura naturalia
quia scilicet rationale est ex hiis non sunt determinata
ad ea licet differentia sicut ad primam sunt vocata
et ad secundum provocatum. ¶ Et sicut primo fuerunt
fuit ad indifferentibus principes unam parte
deliberant. Prima precepta vocantur secunda Aristoteles
iura legalia scilicet que non ex natura sunt
sed solum quia lege posita sunt apud legistas
autem vocantur iura civilia pro tanto quia sunt
alia et alia in aliis et aliis civitatibus. ¶ Et
duo modi dicti distinguuntur sed primo quod quod
modo patet quod iura naturalia stricto nomine appel-
lata puta que iura gentium distinguuntur
sunt precepta [illegible] puta tamen instinctu
naturali scilicet puta a causis superioribus quod in
fallibiliter apud deliberationem et dubietatem fiunt. ¶ Et quod

autem modo predicto quod iura naturalia sunt secundum quatuor
modos nisi que rationi iubentur. Sed illa vocantur
iura naturalia stricto nomine ad quod vero propter instinc-
tum naturalem determinantur. Absque ratione deliberatione et inquisitione
et forte hoc est melius quia ut in quantum actibus
est bonum nec propter hoc iustum non puta est conformi-
tati rationis sicut in homine sustinentis bestialem
et etiam ut naturalia. ¶ Tertio aliqui dicunt quod dis-
positiones ille dicuntur homini naturales que sunt con-
venientes ad attingendum [illegible] et naturale bonum
secundum quod est sicut potentie convenientes non quid di-
cuntur naturale et disconvenientes innaturale. Sicut dicitur quod sani-
tas est naturalis animali et caliditas innaturalis
ea autem que in humanis vivunt et plus
sic sunt ad hominem et apud corpus et apud
animam. Apud corpus non apparet quod que debeant
convenire corporibus bene disposita sicut quod corpora
optima sicut in convenientia. Alia vero sunt que et sua
optima conveniunt. Alia vero que conveniunt non corpori
bene disposito sed egro ratione egritudinis ut
dieta vel aliqua alia medicina que autem natura-
lia sunt convenientia illa dicuntur simpliciter convenientia propter
que sunt naturalia | que vero conveniunt defectibus
nature talia dicuntur convenientia secundum quid et non naturalia
secundum quid et simpliciter innaturalia. Que autem indifferentia sunt
dicuntur accidentalia. ¶ Eodem quoque dicitur de hiis que
spectant ad regimen politicum que non expedi-
unt in civitate bene sic ordinata propter quod iustum
naturale consistit in corpore observatione que
autem conveniunt civitati defectuose ratione sui
defectus quod sibi bene sic convenire conveniunt
in corporis observatione iustum consistit non naturale
simpliciter sed secundum quid. Alia autem sunt que sic ut alia
sicut civitati conveniunt indifferenter et sic ad
alteram partem principes consuetudine deducunt
sunt ut aliquando ordinatio observata consistit in
tu accidentaliter. Primo quoque ex hoc iustum corporale bonum
iustum naturale propter causam peccatum. A legistis
autem secundo duo decem dicitur in ius naturale
stricto nomine et in ius gentium. Tertio autem
iustum vocat Aristoteles legale [illegible] quia

ea sola magis est iustum sicut quod alii quia lege
determinatur | et legislator dominatur ipsum inequale
quia scilicet aliud et aliud in aliis et aliis civitatibus
secundum voluntatem determinatores principio
[illegible] secundum autem iustum deducuntur alique ad primum
quoniam in non different ex parte ut sicut et alii sed
alii autem deducuntur primum ad tertium quod est alia et alia
in alia et in alia civitate. ¶ Sed naturalis est ex se quod
deducatur in hoc in civitate bene sic humana et in [illegible]
ubicumque. Secundum iustum cadit ad tertium sub secundo
membro divisionis. Sed vero iustum deducatur in [illegible]
quod ex parte rei est iustum et ex parte iustum
et in [illegible] quod ex re in differentia sicut ut alia sed
sed propter solam legis determinationem tunc secundum iustum ad
primum cadit sub primo membro divisionis et
in ceteris que dicta sunt satis non apparet quod questionem
etc. scilicet quomodo que sunt iusta naturaliter secundum duos
modos. ¶ Sed videlicet sciendum est quod convenire actui
naturali ordinata puta dicitur naturalia nam aliqua
per se naturalia sicut Deum fuit ex parte [illegible]
[illegible] asserit naturaliter eo quod secundum Albertum natu-
re deprecata sunt in naturali inclinatione rationis et
illa sunt quedam principia per se rationis ut quod bonum
est persequendum et quod malum fugiendum quod non est
in iuriam | quod parentes sunt honorandi et filii
sunt nutriendi naturaliter sicut dicit Albertus. Alie
vero non sunt consona principiis non principaliter hoc est
in eo contrarium per naturam sicut non sunt principia
sicut si non contrarium principiis sunt in eo per naturam
naturaliter non ut facit ad aliquem finem cum non quod facit
principio per quod sunt de medio in eo. Alia ex parte
in [illegible] et aliter occasione. Alia autem sunt naturalia
in eo quod faciliter ex potentia per se naturalibus
deducta sunt. Non ordinarie iusta vel iniusta di-
cuntur puta sed differentia quod non obstante ex eis
sicut quoque ex principiis et in tantum vocat Aristoteles ad hunc
naturalia. Aliqui dicunt quod stricto nomine vocantur iura
gentium. Alia autem omnino ex predictis principiis in
sicut quoque sed conclusionem voluntate deter-
minantur quorum ad expositiones verbis concludi po-

q fuit primo dq sit s. q̄ ro gsuidi· eo q 2ᵐ
vi naz ro differt uerp ... ulta° p q leys-
lataes mo.. ... ... · 2 i
... ... pūt dia ... nalia
uira f· i qurto sut ... pricipius et
... pt· vois q ... nalia uira dici·

¶ ad rous q°· di· ē ad p̄maq pt ob-
iectio ... ē a na ro p ... oz ... ee
a na· s p doctrina ut assuefacti pt ...
... ee obm q ē a na | ut pt ... q
iusta· ē nalis · i · ... ...· ut n ...
guata i nob p nam pur guare p...
... a guare p nam ut assuefcaz
2 ... ē iustitia nob nalis 2ᵐ ...
... p ... p assuefactioz · ... dr· a...
neqz g° na nez pt naz ifuit leyes s
... q nob suscipe eas · p... aut
p assuetu·· ¶ ad a... ... di· ē q ...
... fut nales q · ad ...
... ale ... p° poli· s ...
p solu· ... 2 p assuetu· ¶ ad a...

[illegible]

Utrum iusti politici ...

[illegible]

[illegible]

21 Utz ygnorantia bene

[illegible]

... quod noct[illegible] precedit a[illegible] ex parte po[illegible] ... ex parte po[illegible] appe[illegible] ... ex ignorancia ... ex parte po[illegible] ... ex pa[illegible] ... subdiuidas ... ex parte po[illegible] appetitiue ... ex electione ... ex passione ... habitualis ... actualis ... ex dispositione ... bona ... in 3o libro ... ignorancia ... dicitur ... potuisset si diligenciam ... adhibuisse ...

[illegible]

[illegible]

22

Utrum omnis iniustificans

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Utrum aliquis patiatur

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

2p

Iudex corruptus

[illegible]

27

Vtrum difficilius sit

26

Utrum epikeya sit

Utrum epykeya sit virtus moralis. Arguitur quod non quia [illegible] consuetudine per [illegible] nulli volenti et ut oportet operari est impossibile. Possibilis virtus est [illegible] in 3° dicit Aristoteles quod virtutes et malitie voluntarie sunt et in nostra potestate. Sed epykeya non potest in nobis esse cum libere voluerimus, quia ad epykeyam spectat interpretari leges, sed talis potestas hoc autem non est cuilibet sed solum principi qui leges condidit. Dicunt enim iura quod eius est condere leges cuius solius est interpretari.

Item videtur quod epykeya ad nos non spectat nisi ad iudices, non omnes autem possunt iudices fieri.

Item nulla virtus moralis opponitur alii virtuti, sed epykeya opponitur virtuti morali et iustitie, quia ipsa ut dicit Aristoteles est moderativa iustitie et [illegible] legis [illegible].

Item sicut iustum epykes ad iustum legale ita epykeya ad iustitiam. Sed iustum epykes est melius iusto legali ut Aristoteles dicit. Ergo epykeya est melior iustitia legali. Sed nulla virtus moralis est melior iustitia legali, quia [illegible] perfectissima [illegible] et [illegible] omnes virtutes et maior [illegible] perfecta virtus sit, dicitur in primo huius. Oppositum arguitur per Aristotelem qui dicit hic de epykeya et virtute morali.

Et confirmatur quia epykes [illegible] iusti, ut ait hic et in primo rhetorice. Ergo epykeya est [illegible] iustitie; que est virtus moralis. Sed omnis [illegible] virtutis moralis est virtus moralis [illegible] animalis est animal [illegible]. Primo videndum est quid est epykes et quid epykeya. Propter quod sciendum quod [illegible] consuetudinibus singulares et [illegible] actibus [illegible] [illegible] legislatores non [illegible] possunt in ferendo leges proprie omnes circumstantias quia [illegible] apud reddere [illegible] ut malum iniustum vel iustum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. Sed fiunt leges que applicantur ad aliquas circumstantias [illegible] quod casus [illegible] [illegible] posset [illegible] quod non esset iustum sed omnino iniustum operari secundum legem scriptam ubi si lex que [illegible] quod depositum [illegible] reddi [illegible] petenti [illegible] non est reddendum petenti furioso volenti

inficere innocentem. Leges [illegible] quibus sit [illegible] [illegible] [illegible] omnino [illegible] [illegible] ignorat legislator ut dicit Aristoteles [illegible] forte legem [illegible] [illegible] intendit quod omnino [illegible] tenendam. Sed [illegible] quandoque contingit casus exigens legis exceptionem aliquando [illegible] et ut in pluribus est iustum operari secundum legem scriptam. Et aliquando non est iniustum operari secundum legem scriptam immo oportet operari preter vel contra scripturam legis [illegible] quando lex non est dubia in lege committenda [illegible] preter eam [illegible] legis [illegible] [illegible] voluntatem [illegible] secundum Aristotelem primo rhetorice iustorum duo sunt, scilicet [illegible] scripta [illegible] non scripta. [illegible] scripta sunt [illegible] legibus [illegible] sunt [illegible] duo sunt [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ab omnibus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] benefacit [illegible] bene et [illegible] alia talia. Alia sunt [illegible] legum [illegible] ut iustorum [illegible] [illegible] [illegible] exceptiones [illegible] [illegible] [illegible] solum [illegible] et [illegible] epykes idest quod iustum [illegible] iustorum epykeya autem est habitus inclinans ad tale iustum [illegible] et operandum. Aliquando epykes [illegible] [illegible] iusto quod [illegible] [illegible] epykeye sed [illegible] [illegible] [illegible] epykeya habitus [illegible]. Hoc viso dicendum est quod epykeya est virtus moralis quia omnis habitus [illegible] bene et male [illegible] [illegible] [illegible] agere et male est virtus moralis [illegible] Aristoteles [illegible] [illegible] quod liberalitas est virtus [illegible] pecunias. Sed epykeya est habitus inclinans in legislatore direccionem [illegible] [illegible] [illegible] bene et male [illegible] secundum excessum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] legis scripte [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] dicendo a scripta lege. Item omnis habitus [illegible] ad [illegible] inclinans ad opus virtuosum [illegible] ad [illegible] est virtus moralis. Sed [illegible] [illegible] est [illegible] epykeya est habitus inclinans ad iustum epykes opus autem iustum est opus virtuosum epykeya [illegible] ad [illegible] et moderationem legis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. Item omnis habitus inclinans ad [illegible] [illegible] virtus moralis epykeya est habitus [illegible] ut apparet per [illegible]

Aristoteles [illegible] [illegible] epykeya [illegible] [illegible] legis sed ad legislatoris respicit [illegible] verba sed ad intentionem et non ad partem sed ad totum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ut ad [illegible] [illegible] aliud [illegible] epykeye [illegible] sit oportuna valde et [illegible] iustitie. Sed dubium est utrum epykeya sit [illegible] iustitie [illegible] [illegible] sit [illegible] ad iustitiam. Ad quod dicendum est ut puto quod [illegible] species iustitie valde distincta [illegible] [illegible] iustitie [illegible] inclinans ad operandum iustum secundum legem scriptam [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] est iustitie [illegible] inclinans ad [illegible] operandum [illegible] [illegible] [illegible] nulla [illegible] [illegible] inclinat ad [illegible] operandum [illegible] legem scriptam quia [illegible] inclinatur ad malum [illegible] [illegible] inclinat ad [illegible] operandum preter legem [illegible] [illegible] operaretur male. Sed una et eadem virtus [illegible] materia [illegible] inclinat ad [illegible] operandum [illegible] secundum diversas rationes [illegible] quod una et eadem est virtus secundum [illegible] inclinans ad operandum secundum legem [illegible] et preter legem [illegible] [illegible] differens secundum [illegible] [illegible] sicut [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] differt a [illegible] in theatro et ita [illegible] quod epykeya magis [illegible] quod [illegible] [illegible] moralis iustitie [illegible] quod sit vera [illegible] ipsius. Ad rationes [illegible]. Dicendum ad primam [illegible] quod epykeya potest in nostra voluntate [illegible] [illegible] [illegible] quod ipsius est interpretari legem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] principe [illegible] [illegible] spectat. Propter quod sciendum quod interpretari legem est quod lex propter aliquid dupliciter. Verborum fuit dubietas [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] debeat lex [illegible] [illegible] spectat solum ad legislatorem [illegible] [illegible]. Sed posito quod lex [illegible] sua fuit [illegible] [illegible] epykes potest videre et iudicare quod [illegible] casus [illegible] [illegible] lege [illegible] [illegible] [illegible] legislatoris [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sub lege [illegible] potest epykes [illegible] exigentiam circumstantiarum iudicare [illegible] augmento vel diminutione [illegible] et ita penam legis diminuere vel augere. [illegible] [illegible] interpretari legem sed [illegible] [illegible] legislatoris [illegible]. Et non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] aliquis a [illegible] sit aliqua lege dubia interpretari. Ad [illegible] dicendum [illegible] quod ad casus accidit secundum legem iudicandum si sit possibile iudicem inferiorem [illegible] ut alterius [illegible] ad legislatorem [illegible] [illegible] [illegible] et non interpretandum ubi tamen [illegible] [illegible] possibile iudex [illegible] inferior potest interpretari legem dubiam et non [illegible] legis [illegible] [illegible] [illegible] magis racionale [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] interpretatio iudicis inferioris et [illegible] interpretatio legis conditoris dat vigorem [illegible] [illegible] [illegible] lege interpretatur et ita [illegible] [illegible] lex ab omnibus tenenda est [illegible] [illegible] iudex autem inferior legi non dat vigorem sed [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quod eius est condere legem cuius solius est interpretari legem. Ad aliam dicendum quod epykeya nulli virtuti opponitur quia [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. Ad aliam dicendum est quod iustum legale [illegible] quod [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quod est legi scripte non est iustum [illegible] [illegible] [illegible] sed [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] ut [illegible] fuit in [illegible] quod contingit et aliquod [illegible] non est iustum sed [illegible] [illegible] [illegible] ut in pluribus [illegible] iustum sed iustum sit in opere et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] principalis sed in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] iustum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sit melius iusto [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] est quod iustum epykes est [illegible] iusto legali [illegible] [illegible] [illegible]. Et [illegible] [illegible] epykeya est [illegible] iustitia legali. Dicendum quod iustitia legalis potest dici [illegible] [illegible] iustitia legalis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] legislatores [illegible] [illegible] et [illegible] est virtus perfectissima et epykeya non est melior ea sed est ipsa

ut dantur diversis personis actiones. Iusticia
legalis precipit … ad observandum
verba legis et ista non est iustitia
simpliciter nec virtus simpliciter sed debet semper se
habens ut in pluribus ad bonum operis id est
videtur sed est semper magis bona quam mala
et … semper bona sed epikeia est simpliciter
… et … quod epikeia est melior
legali iusticia etc.

Utrum epikeia sit

directiva iusticie naturalis
et per consequens iusticie legalis dicitur quod sit directiva
iusticie naturalis quia epikeia habet esse directiva
omnis iusticie quod indiget directione sed iusticia
naturalis aliquando indiget directione. Probatio. Probo
quod de iure naturali omnes homines erant similis
libertatis hodie autem iure … directum
est … …
… … … hanc …
omnes … libere voluit … et eadem
gaudebant libertate ut patet in octavo huius.
Item de iure naturali videtur quod omnia debent
esse communia … officium
autem … sed de bene ocupantis
ut … victoria
qui bello potitur. Hoc autem ius naturale
indiget correctione quod 2o politice
declaratur quod decet bonorum omnia esse
communia. Ad quod ponitur auctoritas philosophi in … curas
… … … ad hoc autem
aliud sed … quia omnia sunt
… … cura … quod plurimorum
est … … minorem curam de quibus
autem … … … …
… … … negligunt
… … … …
… … … …
… … dicit philosophus de officiis
quod … si quis
… … … …
Item de iure naturali est … …

… hoc … … ista … et indigere directione
… a furioso gladium … …
… Item ubi maius est periculum
magis indiget directione sed in iure naturali
… maius periculum quam in iure legali
… … … … in lege …
… … … … …
… … … …
natura … … … …
monstra … … … …
… … … ad aliud …
… ad … … corpus …
Item … philosophus quod … …
keya est directiva iusticie naturalis sed legalis
… … quod epikeia directa
legis … deficit … Item …
… … in … directione sed iusticia
naturalis … … … …
… … … … …
… quod naturale iustum … …
… … … iustum … …
… … … iustum … …
… Item non … ab … …
… … … …
… … … …
… … … directio
… Contra … … … … opera
… … … … …
… … … ab impedimento …
… … … … possibilibus
… … … … …
… … … … …
… impedimenta … … … …
… … … … …
… … … … naturale
… … … … …
… … … … …
… … … … … iustum
… … … … … …
… … … … …
… … … … …
… … … … …
… … naturale … … …
… … … a regula
… … … … …
… … … … … …

… … quod legislator … …
… … … iustum naturale …
… … … … … …
… … … … … …
iustum legem … et …
… sic acceptum … … …
iustum … … … … …
in opere suo … regula … observ-
abit sed … regula …
et modificat si impedimenta …
ut … … quod … …
… … … impedimenta
… … … … …
ut … … impedimentum …
… … … … … … regula
regula … … … …
… … … … …
… … … … …
regula iusta naturalis … …
… … … … casum
… … … … … ut
si … … gladium suum
… seu … Item … …
… … iustum naturale … …
… iustum … … iustum
… … … … …
… … iustum naturale … … …
… … casus … …
… … … … epikeia … di-
rectiva … iusta naturalis … …
iusta legalis … … …
… … legislatore … …
naturale … … lege … …
… lege … … … …
… … iustum … … …
… loco legem … legalis iusticie
… iusta naturalis … …
… … … … epikeia
… directiva legis … …
… … … … … opera

quibus impedimenta … … …
… … … … et quod luna …
… … … … sed …
iusta naturalia … … et lege
… … … … quod …
… … … … omnis
… obediendum … … quod
… … … quod … adulterandum
… … … … … …
… … … … …
locum … epikeyes … Item
ad rationes. Ad primam … quod epikeya
est directiva omnis iusticie quod indiget aliqua
directione et … quod ius naturale … …
… … indiget aliqua directione sed
… … quod omnes homines de iure naturali
erant similis libertatis … … …
si omnes … … sed … …
… oportuit … … …
… … … … corrige-
… delinquentes et … policia
… et superioritas …
… … et … … …
… … quod omnes sunt liberi … et …
… … … libertatem suam amittebant
… … politice dicit aristoteles … … …
… … … ad policiam sed
salutem et … … quod omnes de
iure naturali erant … libertatis … omnes
erant … … … …
… … … … politice declaratur
aristoteles … … quod … homines na-
… et … … … …
… … … Ad aliam quod …
quod de iure naturali omnia erant omnia …
… quod … si omnes vellent …
… oportet sed … …
… … … fiat ut … quod
… … … … …
iure naturali … sic … sed …
… … … de iure naturali … …
… … … et

28

Utrum contingat sibi

[illegible]

in eodem puto quod subintrat iniuria iniusta tio et dolo proposito ut si quis re de villa mea surripuit in domo mea ponat vel furtum fecit sed ego non [illegible] eum quod dixit aristoteles non moechatur [illegible] quamvis [illegible] Et non suffodit [illegible] [illegible] fecit iniuria ¶ 2a [illegible] duas rationes [illegible] [illegible] erat morte dignus [illegible] principes [illegible] [illegible] concludunt ¶ Ad 3m dicendum est quod volentem [illegible] est iniustificare sed si volens [illegible]

quaestio vicesima nona

Utrum iniustum facere sit

Utrum iniustum facere sit peius quam iniustum pati et quia quaestio supponit videlicet quod utrumque sit malum ideo primo arguo quod iniustum pati sit malum quia non malum [illegible]

[illegible]

7

[illegible]

185

[illegible]

Queritur circa sextum ethicorum

Post finem questionum disputatarum super quintum librum ethicorum restat alias quasdam super textum eiusdem disputare quarum prima est utrum virtutes convenienter dividantur in morales et intellectuales et quod non quia aliqui sunt naturales, ut patet sexti huius dicitur omnibus enim singulos mores existere videtur aliqualiter esse enim iusti et temperati et fortes ... [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[De] medium virtutis

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Utr potencie anime sit

[illegible]

Sextus

Questio decima 2° quib(us)

Vtz scientificum quo anima

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Utrum intellectus practicus

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Utrum omne sensibile

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Utr actio et factio

ille trise in cptu m. for n. opa te i
initos c pan te abos potq z mu talia
te peruniaz. Et magis qui stit ciuitas z magn
edificia z ius ille actus trise i mas
extiores. Item quia ars opa dnt diu
fact z n act. si ars z pdn bn disfi
p h quia ars sit quid fcm z ars z pdn
quedam act qui gt a si mltz operationes
i manentes ptet ad artes belle n z
i ter ptinet ad artes sed ad pdn q
p ma z tolu artes opant sed
z pdent. Aliq vero dnt quia a i q me

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Utrum ars sit virtus

[illegible]

[illegible]

Textus

Utrum prudencia sit virtus

inte dnti no n atted ecti vtq in dist
nedo pste tolodo in obscuro ymo qnqz
ma esset vtq eati q possz i obscuro pti
tolores gsuse qz eati qui distigwent
int co res in lucido // Sile n oz dre q
ma vire pducat na rany qz mostru
ymo gtige dee ut pt q mayor sit vtq
nate pducet mostq Sz tn ran pdu
te no pt q ab intell in pcta no
atten qz vtq nate i faccdo psem sz fac
de po q melq est circustacys gtigeti
bq atted Dic i nz vtq actiui inte atte
di insp indicado ve q sit melq aut
peyq sim sz i ve indicando q sit peyq
aut melq zm q e po te sodz matias
z suppositis thys que cognosce est i
nostra potestate z eo modo quo ca
cognosce est in ma potestate Sic er
go gclusio inventa per prudentiam
ratiocina oz aliqn de cadat altero ppt
mutabilem aliquoz in facto cosiste
ciu ignorantia hot non obstat quin pru
denci sit virtq actiui inte Et p h
etia respondetur ad ultimaz rationem
Illo namqz casu quo de agibili nem
possemus firmiorem habere cognitiones
qz probabiles ul suspicaces coniecturas
solam in nobis opiniones uel suspicatio
nes generantes tam prudentia secundum
illam notitiam certitudinem hot aut illud
esset agendum uel fugiendum ro noz
in quietens aliis rones sed opinioz
generantes ul suspicatoz spectat ad
virtutem actiui inte q sz certa eadem
illius est in potestate inte firma z in
fallibilem habere notitiam demonstra
tiuaz opio uel suspicio ut alius quittz
habitus qua contingit dicere falsum non est
virtq inte sed solu scientia intellec
tus sapientie z ar Et consequenter gra.

|a

Utrum prudencia

Utrum prudencia sit ab omni arte dis
tincta z arguitur q non quia ille vir
tutes sunt eedem q sunt circa idem obiec
tum et ppt eundem finem Virtus enim opera
tiuus maxime spectatur ex obiecto z fine
sz sic est de virtute z prudentia quia circa ide
operatur in bello fortis qui ppt defe
nsionem operatur in bello et miles qui
per artem z ppt eundem finem qz ppt
victoriam Et dicit aristoteles vi
dentur aut prudentes esse posse bene con
siliari circa ipsi bona et conferentia non
secundum partem puta qualia ad sanitatem
ul fortitudinem sz ad bene viuere totum
Ex quo sequitur videlicet quod posse
bene consiliari secundum partem pertinet
ad partem prudentie licet non ad
totam prudentiam quoniam ille
non potest bene consiliari ad to
tum viuere qui non potest bene consili
ari ad qualibet partem Sz constat q
militaris artem est bene consiliari se
cundum partem ut artis militaris de
illis que ad bellum spectant ad
victoriam obtinendam et ita naui
gator de illis que ad naui
um et sic de aliis ergo tales ar
tes sunt partes prudentie 2a ro

Tertio quia arguitur probat q prudentia et ars
non distincta obiecta finalia [illegible] a de act
et alio n factibili [illegible] ide sunt ut sibi in
vicem gtinue [illegible] cum acto et facto necessario
[illegible] acto e ut dicit capitulo Item q
prudentia et ars non distinguuntur sic q ut pru
dencia e spes artis ut alia ars e spes pru
dencie [illegible] aut diuersas multiplices assignat
[illegible] e expte [illegible] quib n [illegible] alium
[illegible] ars aliqua prudencia
[illegible] formalia [illegible] distinguuntur Item
cum alium arte factibile [illegible] alium
aut prudentie e actibile [illegible] ac [illegible]
[illegible] sit actibile [illegible] di
uersas [illegible] Item
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] honesto fine
ad turpe [illegible] ut honesta
Oppositum aut dicit [illegible] q ars e di
uina factor ut ars [illegible] bo
[illegible] Item prudencia aut e diuersa ar
[illegible] ut sit medietas ho
nestas [illegible] honesto fine Item [illegible]
[illegible] prudencie
e honeste [illegible] ars e [illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible] ars [illegible]
Et si quedam [illegible] non corrumpat
arte sic prudencia [illegible] q malicia affectus
[illegible] fine turpe [illegible]
fine [illegible] tendit prudencia i honesta
prudencia aut e q honesto tempore [illegible]
ars aut non Item [illegible]
q [illegible] arte [illegible] volens [illegible]
e eligens [illegible] prudencia [illegible]
[illegible] volente [illegible]
volunt [illegible] ars [illegible] prudencia
[illegible] ars [illegible]
i voluntate [illegible]
volunt [illegible] arte
[illegible] volunte [illegible] prudencia [illegible]
[illegible]
[illegible] volunt [illegible]
[illegible]
[illegible] ignorancia Item [illegible]
[illegible]
[illegible] ars [illegible]
[illegible] intendit honesto q est
[illegible] ars aut non [illegible]
de qua possimus [illegible]
male [illegible] tyrannus [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]

Utrum intellectus sit ver[us]

[illegible]

[illegible]

tu 2 ad oia hq dm di e 2m custand
q ses sw ssibilis iduc uol expiencia
no astituunt causali intel cognico
nec eius ectitu s som inuestiali ei rp
setando resp sensi spes Jnt aut
agens e q stat de pote intellis po ac
tu intellca ut dr gm 3o d aia q intel
agens ut lycal p pptr vore vm doc
tore q incite mnt illumiat 2 dilatat
oia dit sic g quas creditu nob sunt
apud inq p ssi 2 p ssi iducti
d ex pria absq aliis ex pu alis p
oribus ul itellctuali roxmacoe dber
dici itellectibilia pua ul idemira
q cogco al hug dr intel q cogita
no st 2 edita pu n ex nali lume i
tellcus ut abstrat q tlia pua iduce
puia cognosci qm iducto grad forme
w d ura gclud inci eud p iduc
pue gcludi oia sin adsunt infinita
dm si tu sic arguis Iste ignis calefa
2 ile 2 ille g oie ignis calefac oz q
tu dicas qo tu sausti q ita ect de sin
q tu accipis i pmiss tu n potes dice q
p ss cz singlos n ssisti C 2 ita si ita
nouisti ee d singul a tu cognouisti
eos oms seorsu 2m eorp roes singu
2 ssas qd e ipossibile ul 2m ss eorp gem
roes 2 tuc ura ect cogsce q oms ig
nis calefac 2 ita g accipe i pmiss
Io oz q induc n d nca gcludat gna
forme s mr i mlt singu dides ita
ee 2 n bedes roes p qua no debeat
ita ee i aliis cogit ex ei ictia nali
ad hm gcdeq ita sit i alis Et sic tide
multis pus credulit finat Sic g
intelli e q induc lz iroictu idemo
strao no qr ctificat sim s nustriali
som sd dam fuit C Resp aut tle pu
sic p induc sed p expia accepta debe
at dici p se no ul no Rest dici
q pu st g pa pua p se manifesta q pua
oib tu pme nota ta q ps q ig qui
sp oz q pua itellcus opa tios sin
apphede pms q p 2a opa eos cpone
uel diide C Sz qp roib pua q sit q p tam
q m ad rones dicetes q nois se man
incluadur ita q ipis noti sapp appeat
intellcu q supponit ex eodc uel 2 se
maifeste cocludur ita q ipis noti stati
appeat q u supponat ex eode 2 tlia

pu itellcu noti tmie p se ma p p
uacos cu lz pme noti ig e sed i sesu
su i itel n forte 1a g p a noti requa
ad notificadu q nois tmiorp hq di forte
pua cent ee e eius sba e eius albedo
e color ul 2 albedo n e mys do ho e
al vole no e irrole mortu n e buiu
uiuu no gtigit ide sil ee 2 no ee uel
e quodlib ee uel n ee 2e d mlt ars
pncipis cugiby q spalib C a aut
st g pua q tm quad ad rones
dicetes q nois n ma se icludu
n ma se excludur caret tu mo
q q tle pu possit ex manifestioib
notis gcludi C Dicedu g q tlia pu
ad hoc q i sua vi fiat itellcu ma
indiget q i ssu fuit puia noti gois
tmiorp 2 istorp pu q sunt stati i
tellcu credita ex eud ss toe puia
a bo ex pdicus dta bo i diget mult
pmis ssia obus incorise et expiencie
sd dam fu ista tn pua dici p se
ma p pua pop pu g p
q pue d nca gcludi Et hq di forte
pu st ta sin q blia ut q ie ignis
e calid iste ho e v alig cuit oie ig
nis e calid oe reubarbarp sauat co
lera 2e d mlt ars 2 ho sr d pmo
am C Qu ad 2m arabu incorado
o q pu q st gp rones dictes ghuois
tmiorp sit ma se icludur uel ex
cludur q noti tmis itel incio bi
assentat 2 no pt dissentire a aut gp
rones tmiorp n sit ma se icludur
uel excludur q q ad tlia pu po osse
ruit itellcu intel q no nolo assent
bi sup s pt dissentie q q ee pmu
mo pu no gtt errare noti tmis
ee 2m aut modu gt i qu ad 2m
mo pu n bi ee dubiu q ad
pmu facili 2 fimit di Bey Jtcd
hom ltu acqsito supaddito itel
q po ee ea q ipa uidta e dige
2 errare ipad e su ltu supaddito
dtinato sufficiet ad fimit pme
2 facili dige 2 mq errare C Sz qu
ad pmu mo pu q diceret q quis
i itel pt po itellec nllus po

nec e ltcq ad diceudu dd ee ea cq ro
ee bi q ipotecia nullg e pone
ltuus supadditu n pp altu duo p
q pm e ut potes se hus ad opa
d tmiet p ltud ad uiu oppoitorp
q admo appe p sortitu dtuie
tur ad sustinedu 2 expectadu m
picula sd oz p tum ditate ad sp
fugiedu 2m e ut po ad bum ctu
opus dtiatu tu stat i op itud fimit
p sse pmpte 2 facili intel aut ap
meutorp ee dad pu uide indige
ltu supaddito q stati a pu q tn
tia pua p occurit tmis notis ipe p se
ipm sit e dtmiacq ad diceudu fimit
vep pmpte 2 facili q stati assentit eis
2 no pt eis dissentie C a aut dcu
roi assentes dicuit i itel m ee ltm
ponedu acqsitu ad bm dicedu ee hq
pua gceduut tm i eo ee ponedu ha
bitu n acqsitu s na insitu itellcu
q gde bonit itellcm agente C a aut
vocaut ipm itellcuale lume q i
aia huana sit creatu e cu ipa aia
ab intellecta diuo q admo gntas 2
leuitas st gformis gnui 2 leuiu
huan ad q iste oz di gm 8 phorp
q dans forma dat oia gseqnt ad form
C a aut dicet roi gsequetes gcedut
i itel ponedu ee ltum acqsitu
ad di bm ee dcu pua s istu ltum
no a ee dicut gm nota ul actua
le ul ltuale tmiorp ipoorp puorp
C De ltis aut oponibg ho gcedi dz
q ad nota itellectuale pu ogg
req itel acts 2 itel pos 2 itedi
notig puia tmiorp d lue aut itel
lectuali ltus supadto poss dici q
nulla ro bi nos cogit necio ad ponend
pt intel agente tale lume Jntel
n agens ut d 3o d aia e sic luxe q
g a a luce ul lumie i digens s tm
q oia pcep ca ul facit ad cpoitu
nos n i pm d tlt ltu n iquireus
s gnus au ex actuali nota pu de
lug i ltu itellcu ds ltq q no sit
au ltgmoi actuale nota iclinas itm
ad gsilis pncipiorp actuale nota
q admo 2 opes forma sit ltus

appetitu iclinas itm ad opandu for
tia 2 q admo ex actibg castitatis fadi
deliuq i uiciu q da ltg quo uincit i
clinat 2 abilior redd ad castitas fanda
pnt dicitur 2o q q ltus e ex q lib3 opa
tionibg gnat ad gsiles iclinat no
ergo qmnis brep ad diceudu berdee
pu ignat nota pua tmorp s qmq
brep ex dicendo sel uel plies vm ee pu
gnat ltg i itel actias su finaq
su abilitas ipm ad itm dicedu bm
ee ipa pua C Et forte no obstare
rone superius inducta n ee igue
eius dia ex actuali nota pu ge
nerdi ltud i aia iclinatu ad fina
ce intel ad assenaedu itt pu hs
ita tn q no dico q i ltus sit necius
ad dicedi bm ee ita pua Et adno oz
gcede q ltus saeasicq sit necius ad
assentiedu gm 2 dicedu bm ee
ea nec ltus usa ad opandu tud
pmo ltq ut appuit i 2o gnat ex
pimis opacoibg ma n e q q uig
ali pmo nob dimrat nos absq ltu
pmo ad hoc nos iclinante seu de
tmiante cogmi p nota pmissap
dubito ms ordinatap sylo ad assentiedu
gm uel ad gcedendu ea ee bera ita
g ad nota sunt nob tmi ultorp pu
gplexorp nos ex nali iclia itel
cogm absq ltu pmo gcede talia
pncipia ee ba C Ity sd tu bidebit q
ita oz pmagiari ee pua C Ad n g
fuit dimrata tn pp sophisticatoes
ad oppoitu gtretus forte i isolubiles
assensus sed adhesio q stute adhesi
ois seu dimraoz hes ad ita g oz h
illa debilitat liz tu n poss dice g
dissentire moneb n ligata n pt
ita firma ee sd si ect libe ab ei
ligamento pp eud ad ligamenta a
picareb formidat n assuetudo tol
lat formidine sd n assuetudo sus
tinedi terribilia fit cuq ut formidi
ne uel timore q ue ista terribilia i
nata sunt i se sic assuetudo i spreadi
dimos a oz assentiedi gm fimat
adhesione 2 tollit formidine gnate

sed propter sophisticationes a principio occurrentes non est studendum in istis. Primo nos videmus si quis per moniculam exhortationis vel solum forte propter audire dicta consuevit alicui dicto assentire, licet falso, tamen firmiter sicut eius adhesio quod frangi non potest etiam si ei oppositum demonstrare. Unde 2° metaphysice dicit Aristoteles quantam vim habeat quod consuetum et leges ostendunt in quibus fabularia et puerilia magis quam de valent cognitione de his propter consuetudinem. Propter quod dicit Commentator in prologo 3° Physicorum quod ... fides religionis et ... quam fides philosophorum qui vulgus non consuevit audire aliud. ... aut audit multa. Sic igitur est apud ... nos ... assentiat et non possit eis dissentire ...

[illegible]

12 Utrum sapientia sit intellectus

Utrum sapientia sit intellectus ... arguitur quod ... intellectualis ... intellectus ... sed sapientia est ... intellectualis ...

[illegible]

De prudentia

ita quod est vel in practica. Sed de speculabilibus dicit Aristoteles 6° methaphysice quod in solum eorum que unum debeat scientia speculari, sed et dictorum ad unum; nam quod scientia unius scientie potentia non solum ea operabilia considerare que unum dirigit sed et ea que ad unum dicuntur. Sed constat quod omnia humana opera et operabilia ad unum finem ultimum reducenda sunt videlicet ad beatitudinem secundum quod in primo libro dictum fuit. Igitur de omnibus humanis operationibus debet esse una scientia [illegible] et una [illegible] que reducuntur sunt in istum finem; talis autem scientia non est nisi prudentia in principio. ¶ Tertio ratio ad idem sic: sicut Aristoteles dicit 2° de anima quod sensum communem oportet esse unum respectu sensibilium diversorum sensuum particularium propter hoc quod comparat ea ponendo quietem et differentiam, ita oportet scientiam esse unam que comparat aliqua plura ad invicem vel saltem unum pluribus. Sed prudentia comparat omnia obiecta omnium virtutum moralium et omnes operationes [illegible] ad invicem, verbi gratia nimia adiuvandum civitatem debent [illegible] et duo cives discordes; nam discordia [illegible] facit nobis iusticia [illegible] nos ad invicem bellare. Si tu valde famescis vel sitis et [illegible] cibum et potum retinere [illegible] obiecta [illegible] virtutum [illegible] videlicet fortitudinis iusticie et temperantie. Cum igitur comedere et bibere [illegible] iusticia [illegible] obiecta [illegible]. Constat autem quod una prudentia hec considerans et singulas [illegible] circumstantias attendens et comparans ad invicem dirigit [illegible] agere [illegible] quod oportet esse unam iusticiam [illegible] et collativam omnium operum et operabilium humanorum. ¶ Et tertio ad rationes. Ad primam dico quod omnia operabilia humana sunt obiecta prudentie [illegible] sub una formali ratione scilicet quod sunt [illegible] ordinabilia. Sed non sunt obiecta virtutum moralium [illegible] eadem ratione [illegible] non ordinare [illegible] morales virtutes sed in idem inclinare quod per prudentiam

inclinatio [illegible]. ¶ Ad secundum dico quod [illegible] virtutes morales in appetitu ponende sunt [illegible] ut ad [illegible] passionum ut ad tenendum appetitum [illegible] ut ab obediendo rationi [illegible] passionum. Ad hoc non [illegible] ut appetitus [illegible] obediat rationi [illegible] et ei obedire [illegible] inobedientie non quia passiones [illegible] inclinare [illegible] operabilia humana sunt obiecta virtutum moralium [illegible] appetitus per passiones quas [illegible] propter quod [illegible] rationes [illegible] obiecta virtutum moralium [illegible] que sunt [illegible] passionum [illegible]. Ex quo patet quod [illegible] virtutes morales sunt plures, prudentia tamen [illegible] una. ¶ Ad aliud dico quod artes non [illegible] sunt fine [illegible] et [illegible] omnium operum humanorum sed fines speciales et [illegible] ordinabiles. [illegible] in [illegible] propter quod sunt speciales [illegible] dictum fuit, ita nulle artes considerant totum opus humanum sed omne absolute quod [illegible] operabilium humanorum [illegible] plures sunt artes, prudentia autem una tamen sunt. [illegible] ¶ Ad ultimam [illegible] solvendo [illegible] ad primum [illegible] patet [illegible]

Utrum prudentia [illegible]

[illegible] prudentia monastica et prudentia [illegible] et prudentia civilis sint eadem [illegible] vel diverse [illegible] quod sunt diverse [illegible] et hec sunt diverse [illegible] ¶ prudentia sunt [illegible] ut patet in libro [illegible]. ¶ Item scientia monastica que traditur in libro ethicorum et scientia yconomica que traditur in libro yconomicorum et politica scientia que traditur in libro politicorum diverse sunt, igitur similiter et prudentia [illegible] monastica et politica [illegible] ¶ Item habitus [illegible] obiecta formalia distincta sunt [illegible] sed obiecta [illegible] prudentiarum sunt [illegible] obiectum monastice [illegible]

[Capitulum]

[illegible] domus et obiectum politice civitas. Habitus ergo [illegible] specie [illegible] et non solum multiplicantur [illegible] ut dicitur [illegible] ¶ Item habitus illi operativi sunt diversi quorum fines sunt diversi [illegible] fines operativorum [illegible] sicut fines speculativorum speculativi. Non [illegible] distinctio [illegible] ex diversitate finium [illegible] videlicet metaphysice [illegible] ex diversitate finium [illegible] sed fines diversarum prudentiarum alii sunt: bonum proprium, bonum domus et bonum civitatis. ¶ Item [illegible] potentie sic et habitus distinguuntur per actus, sed actus [illegible] quibus proprium bonum [illegible] et actus quibus [illegible] bonum domus. Et actus quibus [illegible] bonum civitatis. ¶ Item [illegible] dicit quod hee prudentie differunt specie [illegible] congruunt et [illegible] domui et [illegible] civitati. ¶ Item idem [illegible] ad [illegible] ratio [illegible] quia prudentia nobis per experientiam [illegible] ut hic innuit Aristoteles. Sed [illegible] prudentie [illegible] indiget [illegible] experientiis diversis specie ut dicitur [illegible] et [illegible] differre. ¶ [illegible] quia [illegible] bonum viri [illegible] studiosi et [illegible] prudentia viri boni [illegible] studiosi sed eadem [illegible] boni viri et civis studiosi ut patet 3° politicorum [illegible] prudentia eadem prudentia [illegible] boni viri [illegible]. Prudentia monastica [illegible] Aristoteles dicit [illegible] prudentia autem boni civis est prudentia politica [illegible] ¶ Item in [illegible] libro [illegible] quod virtutes morales [illegible] sunt [illegible] bonum et [illegible] prudentie. ¶ Item non [illegible] corpora [illegible] ad unum [illegible] sed [illegible] ad unum [illegible] una prudentia ut [illegible] in alia [illegible] bonum [illegible] ad bonum [illegible] reducitur [illegible] et posterius [illegible] patet [illegible] politice [illegible] prudentia [illegible] bonum [illegible] ¶ Item [illegible] rationibus ad [illegible] probandum [illegible] posse [illegible] ad [illegible] applicare. ¶ De [illegible] autem [illegible] dicit Aristoteles libro 6° [illegible] gradu [illegible]

[illegible] eadem [illegible] Diversi [illegible] autem [illegible] dicunt [illegible] dicunt quod [illegible] prudentie sunt eedem [illegible] scilicet [illegible] quod [illegible] eodem subiecto reciperentur videlicet in intellectu practico [illegible] quod sunt in [illegible] subiecto eadem [illegible] sed [illegible] quod prudentia monastica [illegible] et politica [illegible] bonum [illegible] ad [illegible] sunt [illegible] bono domus et civitatis [illegible] ignorat bonum [illegible] civitatis [illegible] ut dicit Aristoteles [illegible] sub [illegible] fortem [illegible] yconomica neque [illegible] urbanitas. [illegible] ad hoc [illegible] disponere [illegible] manifestum. Ideo autem dicit Aristoteles esse [illegible] dicunt [illegible] quod [illegible] prudentie sunt in [illegible] eodem subiecto distincte essentialiter. Idem non sunt esse et essentia [illegible] debet videri in methaphysica et quia [illegible] ponunt idem esse [illegible] rei [illegible] et ipsam rem [illegible] dicunt quod [illegible] prudentie sunt distincte realiter [illegible] sicut due res quemadmodum albedo et dulcedo in lacte sunt due res [illegible] sunt [illegible] specie [illegible] eodem subiecto [illegible] duo accidentia solo numero [illegible] ut accipi [illegible] methaphysice. ¶ [illegible] autem opinionem quod [illegible] prudentie sunt [illegible] habitus realiter quod non sunt diverse res ad quod probandum [illegible] adducunt [illegible] quod si [illegible] diverse res possent separari sed non possunt [illegible] [illegible] ab Aristotele [illegible] ¶ [illegible] tamen [illegible] non videtur efficax quia prudentia licet sit alia res a virtutibus moralibus licet tamen [illegible] connexionem non possit separari. ¶ [illegible] non sunt [illegible] prudentie [illegible] connexionem quod sunt eedem res. ¶ [illegible] opinio scilicet [illegible] prudentias [illegible] diversas res [illegible] Aristoteles subiungit esse [illegible] ipsis. [illegible] Hoc [illegible] intelligunt quod [illegible] prudentie non sunt eedem [illegible] formales [illegible] rationes.

non dicitur quod specie distinguantur. Dicendum quod distinctio specifica non sumitur ex eo quod res sunt plures sed ex distinctione formali rationum. Unde quarto metaphysice dicit Aristoteles quod eadem specie sunt quorum ratio est una. Dicitur igitur quod cum huiusmodi eandem rationem possunt esse [illegible] ut [illegible] unde si ubique ponitur quod passio et [illegible] sit eadem res vel relatio ut suum fundamentum ut actio et passio que tamen genere distinguuntur. Unde quod dicit Aristoteles quarto metaphysice quod quecumque sunt unum in uno sunt unum in specie non est intelligendum de omnibus huiusmodi que sunt unum uno quocumque modo sed in specie que sunt unum uno modo et cetera. [Ad] quartum autem dicitur quod cum dicatur esse autem non [illegible] ipsis [illegible] intellectu [illegible] ratione [illegible] accidentaliter. Dicitur enim quod eodem habitu prudentie vocamus hoc bonum ipsius hominis et quod est hominis et de bono ipsius et quod est civitatis domestice ut aliis [illegible] distinctione [illegible] hominem domum et civitatem prudentia et respectu ad hec est diversificata accidentaliter ac si diceretur quod fortitudo ut est in bello vel foro est alia a seipsa ut est in theatro vel forte magis proprie exemplificando si diceremus alterum et alterum esse intellectum quo intelligitur deus et quo intelligitur creatura non quia sit in se realiter sed quia alia sunt obiecta que intelliguntur scilicet deus et creature. Sic enim licet eodem habitu prudentie primo et eodem actu procuremus nobis bonum et toti civitati [illegible] vel actum aliquem dicimus alterum esse et alterum [illegible] sed [illegible] quia aliud est bonum quod procuramus nobis ab eo quod procuramus civitati vel quia alii sumus nos et civitas [illegible] istud bonum procurandum [illegible] opinionibus forte magis speculativa [illegible] generabilia [illegible] magis specialiter [illegible]

Consideremus igitur primo quod monastica prudentia sive personalis [illegible] consistit in posse bene consiliari ad bonum proprium procurandum et salvandum. Prudentia vero yconomica dicitur in posse bene consiliari in bonum domus procurandum et salvandum

et prudentia politica dicitur in posse bene consiliari ad bonum politicum civitatis procurandum et salvandum. Sed bona hominis propria possunt considerari triplicia scilicet bona anime cuiusmodi sunt virtutes et virtutum opera et bona corporis sicut sanitas et pulchritudo et bona exteriora cuiusmodi sunt pecunie honores et huiusmodi. Horum autem bonorum sola anime bona sunt bona simpliciter et per se. Alia autem non sunt bona simpliciter [illegible] bona anime non ad virtutes et virtutum opera referuntur omnia. Bona tamen corporis et exteriora sunt [illegible] male mala [illegible] ut dicit primo politice [illegible] iniustitia habens arma. Propter quod declaratum fuit in primo [illegible] non est bonum nec honestum. Quoniam bona autem corporis et exteriora non sunt honesta si non referuntur in bona anime sed ipsa tunc honesta fiunt si referuntur ad virtutes et opera virtutis. Ex hiis igitur concluditur quod prudentia monastica consistit in posse bene consiliari et discernere ad acquirendum sibi virtutes et opera virtutum et in sciendo ordinare omnia que sunt corporis et exteriora ad operandum secundum virtutes. Habitus autem quo quis scit bene consiliari ad acquirendum sibi bona corporis et exteriora absque hoc quod reducantur in opus virtutis dicitur non esse prudentia sed astutia que est simul et vituperabilis. De hoc bene dicit Aristoteles [illegible] nono huius capitulo [illegible] Dicunt autem vituperantes amatores sui qui sibi ipsis plus tribuunt in pecuniis et honoribus et delectationibus corporalibus. Si quis autem semper studeat iusta agere ipse maxime omnium vel temperata vel qualiacumque alia [illegible] secundum virtutes et totaliter bonum sibi acquirit nullus obprobriose diceret philautum id est amatorem sui neque vituperabitur. Videbitur autem utique talis magis esse philautus secundum rationem virtutis tribuit enim sibi optima et maxime bona. [illegible] prudentia monastica operatur [illegible] et quia virtus [illegible] in quo consistunt [illegible] maxime constitue [illegible] ut [illegible] in bene [illegible] et tota [illegible] dicit primo [illegible] virtus est potentia benefactiva multorum et magnorum

[illegible] et [illegible] et [illegible] fuit in precedentibus libris [illegible] primo [illegible] Aristoteles [illegible] quod de studioso dicitur [illegible] ipsum [illegible] gratia multa agere et pati [illegible] et pecunias et honores et totaliter [illegible] bona procurans sibi ipsi bonum virtutis. Ex quibus [illegible] quod bene consiliari et operari ad procurandum bona amicis et patrie quo consistit prudentia politica est idem quod bene operari et consiliari ad bonum virtutis sibi acquirendum. Propter quod manifestum est quod [illegible] prudentie idem habitus sunt et non [illegible] ratione [illegible] Unde et [illegible] operatione quo vel qua aliis bona procuramus eodem habitu et eadem operatione bonum virtutis [illegible] acquirimus [illegible] ut dicit Aristoteles [illegible] habitus [illegible] ratione diversificari per rationem [illegible] in ordine ad bonum virtutis quod ipso nobis acquirimus [illegible] dicitur prudentia monastica sive personalis [illegible] in ordine ad bonum quod [illegible] acquirimus [illegible] dicitur prudentia yconomica [illegible] politica [illegible] considerandum est quod bona corporis et exteriora [illegible] anime [illegible] magis [illegible] non sunt bona corporis et bona exteriora [illegible] que [illegible] sunt [illegible] bona [illegible] quod [illegible] sepe [illegible] bona corporis et exteriora. [illegible] amatores sui qui sibi plus tribuunt in talibus bonis ut dicit nono huius amatores [illegible] ut dicit Aristoteles [illegible] qui sibi plus tribuunt in pecuniis honoribus et delectationibus corporalibus [illegible] appetunt et student [illegible] ut optima [illegible] Igitur apud [illegible] prudentia monastica prudentia yconomica prudentia politica. Quia prudentia politica [illegible] consistit in posse bene consiliari ad utilitatem communem procurandam et salvandam. Prudentia vero monastica consistit in posse bene consiliari ad sibi acquirendum divitias et delectationes corporales [illegible] primo forte [illegible] [illegible] bene [illegible] civitati [illegible] et [illegible] qui laborat [illegible] affectu [illegible] sibi ipsi [illegible] acquirendas [illegible] Aristoteles [illegible] prudentia politica [illegible] prudentia [illegible] sola [illegible] consiliari [illegible] et

tas sive proprias pecunias acquirendas [illegible] opinio [illegible] Euripides [illegible] prudens [illegible] in negotio [illegible] opinio [illegible] Aristoteles [illegible] dicit [illegible] forte [illegible] opinio [illegible] assumitur quod prudentia monastica [illegible] est [illegible] et [illegible] prudentia consistit in posse bene consiliari et operari ad acquirendum sibi ipsi bona [illegible] quod [illegible] bona corporis et exteriora esse bona [illegible] et optima [illegible] in [illegible] divitias acquirere [illegible] sed bonum virtutis [illegible] Aristoteles nono [illegible] pecunias honores et [illegible] omnibus eligit bonum virtutis. [Ad] rationes [illegible] ad primam quod [illegible] prudentia [illegible] distinguuntur [illegible] plures [illegible] sed [illegible] ratione. Ad [illegible] dicitur [illegible] Ad [illegible] dicitur quod bonum hominis domus et civitatis sub eadem ratione formali considerandi [illegible] prudentia licet [illegible] rationes [illegible] formaliter et specie distinguuntur [illegible] Ad [illegible] rationes formales considerandi [illegible] considerandi intellectuales [illegible] et distinctionem attendunt [illegible] ordinem [illegible] reducuntur [illegible] ad unum [illegible] prudentia [illegible] ut patet [illegible] metaphysice ita [illegible] agibilibus [illegible] una prudentia omnium que prudentia considerat [illegible] ordine ad unum [illegible] fuit prudentia [illegible] omnium operum humanorum [illegible] prudentia [illegible] ordine ad [illegible] considerat [illegible] bonum [illegible] domus et civitatis et ita [illegible] sufficienter ad [illegible] prudentia monastica yconomica et politica [illegible] et [illegible]

Ad [illegible] dicitur quod prudens [illegible] considerat [illegible] ordinat ad bonum [illegible] ad pecunias [illegible] ad delectationes corporales [illegible] ad bonum quod est summa felicitas prudens [illegible] ad utilitatem communem operatur [illegible] alia ipse agit ut adipiscatur [illegible] bonum virtutis quod solum est verum et [illegible]

bonum prudentia ... ad multas et diuersos fines operatur tamen ... reducuntur omnes operationes ... ad ultimum finem propter quod ... prudentia ad bonum quem domus ut patet et ad bonum proprium agentis ... et eadem ¶ Ad 4m dicendum ... quod idem sunt actus quibus operamur ad quem bonum ... et saluandum et ad bonum uirtutis ... nos agrediendum ... actus diuersi ... ad alios ordinant reducantur non diuersificant prudentiam ... ut dicebatur in alia questione.

De prudentia politica

17 Utrum prudentia politica et prudentia ... sit ... quod non quia sicut ... quae dicta sunt ... custodiri ... prudentia monastica prudentia yconomica prudentia politica sunt diuerse species ... domini ... principi et subditi ... ¶ Et ... in libro 6to ... idem ... apud omnes est idem ... aut ratione prudentia aut non ... ¶ Item ... leges ...

[illegible]

[illegible]

[illegible]

nec tunc sit princeps prudens vel prudens subditus ergo prudens homo [illegible] quod sic dicitur consonat hiis que 3° poli[ticorum] demonstrata sunt in recta namque et optima et optima politia princeps statuere debet cum suo toto posse in tali officio omni suo et civium felicitate [illegible] ipse et alii fiat bonus non quidem [illegible] quod [illegible] boni homines sunt et ad illum finem ponit suas leges et omnes suas dirigit operationes [illegible] quod leges iubent [illegible] omnes virtutes et prohibet [illegible] malicias operari sic ergo eadem est prudentia qua dicitur aliquis esse prudentem principem et esse prudentem hominem primo et 2 esse prudentem civem [illegible] probari civis est possibilis principari et subici unde dicitur in 3° poli[ticorum] [illegible] plures autem politiones [illegible] oportet esse putant in [illegible] dicitur quod princeps non statuit [illegible]

[illegible]

Utrum questio alia [illegible] 16.

16

Utrum prudentia sit

Utrum prudentia sit [illegible] sine [illegible] arguitur quod non quia [illegible] physico [illegible] dicitur quod vite secundum rationem non [illegible] sine [illegible] secundum [illegible] quod de [illegible] aut prudentia [illegible] prudentia in ratione est [illegible] cum sit habitus intellectualis et quia dicitur [illegible] diffinitionis dicitur ipsam esse habitum verum cum ratione activum [illegible] bona et mala ergo ipsa est [illegible]

[illegible] Item si ipsa esset [illegible] quod ipsa esset oblivio quia [illegible] ut dicit [illegible] quod in esset cum [illegible] prudentia non [illegible] oblivio [illegible] artis vel [illegible] prudentia [illegible] communiter nobis [illegible] per totam vitam et quod [illegible] communiter [illegible] prudentia [illegible]

[illegible]

[illegible]

quia multorum particularium per quae [illegible] oblivio [illegible] prudentia est memoria omnium [illegible] a decem annis vel a viginti [illegible] [illegible] rationes [illegible] qui [illegible] producitur [illegible]

Utrum prudentia ars sit

Utrum prudentia sit idem habitus scientiae moralis tradita in libris ethicorum politicorum [illegible] et in libris legum et doctorum [illegible] primo quod non quia [illegible] distinguit [illegible] prudentia [illegible] scientiam [illegible] scientia eadem est cum prudentia. Item prudentia est virtus [illegible] omnium agibilium [illegible] virtutes morales [illegible] quia sicut [illegible] prudentia [illegible] in diversis libris traditae sunt plures et [illegible] distinctae [illegible] idem habitus cum prudentia. Item multa [illegible] libris [illegible] [illegible]

[illegible]

[illegible]

De eubolia sinesis

18

[illegible]

De virtus moralis 19

[illegible]

Utrum virtus moralis

[illegible]

[illegible]

[illegible]

21

Vtr virtutes morales

[illegible]

Sexta

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Utrum sapientia sit virtus

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Sexta

[illegible]

[illegible]

Queritur circa septimum librum ethicorum

[illegible]

De virtute heroyca

[illegible]

[illegible]

De continentia sit

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Utrum mulieres vel be[...]

Utrum mulieres vel bestie ut hores bestiales [illegible]

[illegible]

[illegible]

De continentia dicitur

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

6 **Utrum de aliquo opera[bili]**

… aliquo operabili possit … alias non possit … talia ad fugiendum … [illegible]

[illegible]

… pri(n)cipium quod … questione quesita … Et ex sequentibus … [illegible]

[illegible]

Spm pum q(uod) [illegible]

[illegible]

pp s[?] apparens nocumentum. ¶ Ad a[?] satis vnsum fuit i[n] questione [illegible]

Utrum ignorans sciat

Utrum ignorans sciat qui prave agit quod sit[?] ut dicit capitulo arguebat quod non quia nullus nisi ignorans agit quod non putat esse bonum appetitus n[?] q[?] exigit ad agendum nisi indicans [?] ad bonum vel apparens bonum et non possumus [?] putare esse bonum quod scimus esse malum, ad non possumus sic iudicare contra ut [illegible]

[illegible]

scia in universali et particulari quod voluntas
non posset velle oppositum quia ¶ Circa dictum
primo sit quod contingit scire dupliciter. uno modo in
habitu solum absque actuali consideratione. secundum
in scientia actu in actu secundo scilicet in actu consi-
derando scibilem tertium satis ¶ Dicitur
quod sciens in habitu solum potest agere contra scientiam
quia intellectus non est prius motus secundum quod in
habitu solum sed secundum quod in actu verbi gratia sciens quod
per incontinentiam non est mechandum non actu
considerans propter incontinentiam sed considerans
actu quod sit delectabile coire cum tali mu-
liere et quod delectari sit bonum non
est mirum si mechatur. Et iste sit primus
¶ Item dico possibile esse scire in actu secundo dupliciter
uno modo in universali tamen ut quod nulli est
mechandum alio modo in particulari ut nunc cum
ista non est mechandum ¶ Dicitur ergo quod
sciens in universali tantum potest agere contra scientiam
particularem et non universalem considerando movet
ergo dicit motus non est actiones sunt circa
singularia scilicet ergo sciens in actu quod nemini
nulla esse fornicationem et videns hanc mulierem
potest imaginari quod sit pregnans eo
quod non considerat eam esse nullam propter hoc magis
inclinatur ut non est impossibile scire actu
quod nulli sit mechandum et tamen putare
quod nunc cum ista sit delectandum et coire
et ista sit secunda conclusio ¶ Item aliquis agere contra
scientiam actualem et particularem potest intelligi
dupliciter uno modo directe et formaliter
alio modo indirecte et non formaliter sed conse-
quenter voco autem agere contra directe et for-
maliter si eadem ratio ego moveor
ad agendum hoc aliquid et eadem qua ego scio
ipsum non esse agendum. sed voco agere contra
non directe sed consequenter si scio eadem alia
ratione hoc non esse agendum et eadem alia
ratione ago ipsum ubi gratia agere contra directe
est si scire formaliter et directe quod non
est mechandum non cum ista sed mecha-
ri eadem appetitu retinente formaliter in
mechari non cum ista et hoc videtur esse impossibile
quod hoc esset simul habere contraria in eadem parte
nulla dicitur appetitus non in intellectu
formaliter non mechari non cum ista nisi

iudicaretur quod nunc sit mechandum cum
ista sed sit habere iudicia contraria est impossibile
ut dictum est in alia quaestione et hoc sit tertia conclusio.
¶ Cuius propter quod non est possibile contendo in proposito
volo regredi super eam ¶ Dicitur quod aliquem
contra indirecte sed consequenter et non formaliter
est si scire formaliter et eadem aliqua ratio quod
nunc non esset mechandum cum ista et me-
chari eadem appetitu retinente formaliter
non mechari cum ista sed delectari cum
ista per coitum et hoc est bene possibile quod forte
ignorare vel non actu considerare quod sit
delectari esse mechari. posse enim
simul habere iudicia non contraria non sunt enim
iudicia contraria quod non est mechandum et
quod est delectandum vel coeundum quod cum
aliquis posset coire non mechando verbi gratia cum
uxore sua et tamen ergo dico non esse contraria
iudicia nisi ego actu considerarem quod
sic delectari est mechari. Et hoc
sit ista conclusio vel forte haec duae conclusiones valde
possent ex dictis patere scilicet de omni scientia
actuali et particulari potest aliquis habere duo
vel plura peccata vel non ignorando
non considerando vel indirecte particulariter
operando vel non ad operandum et omnino potest
agere contra scientiam quod contrarium sit habere iudicia
contraria quod si actu iudicaret quod non est me-
chandum cum ista et cum hoc actu iudi-
caret quod coire cum ea est mechari
cum ea contra actu iudicaret quod non sit
coeundum cum ea quod scilicet contra et prius perfec-
te iudicaret sub alio modo ignoraret
conclusio hoc autem stante non ageret non sit
iudicaret coeundum et non coeundum cum
ea et quod perfecta ¶ Et hoc sit quinta conclusio.
¶ Ad quintam concedo satis actualem et particularem
scientiam et ad primum ignorando vel
considerando vel indirecte et ceteris etiam potest
agere contra scientiam non tantum directe et forma-
liter sed directe ex quo et ista sit sexta
conclusio ¶ Tunc autem considerandum videtur
et de principalibus quod est bene notandum quod
iste quod ablatae et ab omni passione perfecte
appetitus magis omnis consentit et videtur

et cognoscit potest per passionem et perfectum perfectione et
motum eius quod iste quod passione ligatur et
sicut hic sobrius et vigilans magis potest
ebrietate et sopnolentia et omnis ceterae
conditiones respice quod ebrius et sopnolen-
tus per passiones spiritus ... non sunt
motus sanguinis. Et aliorum humorum
vel spiritu quod motus sic est magis perturbat
sensum et ex his ipsum intellectum debite
iudicare quod tamen intellectus dicit proprius ... ...
non potest bene et perfecte sine sensu quia est
ministro iudicante sensus igitur ad secundum pri-
mo dicendum non sit aliud quam appetitus sen-
sitivus passione detentus facit non
attendere intellectum ad vel iudicium adunatum
non ad passiones et ita iudicaturum est corpus
genera passionis quod non sciens sive per pas-
siones ad omnia adunatis ¶ Dicitur ergo
quod incontinens cumque passione detentus sit et
postquam a passione liberatus potest omnia libere at-
tendere et cognoscere et de omnibus absque igno-
rantia vel consideratione iudicare ...
quod ipse scit potest scientiam particularem actualem et perfectam
quando malum esset hoc agere et quod male egit
si hoc ageret et quod male egit si hoc egit
propter hoc dicitur ipsum penitentem esse sicut
dicit Aristoteles ergo perfectam scit incontinens quando
male egit et dum scit quam male agit
si hoc ageret et ista est quod perfecta ¶
¶ Quarta quod est quod incontinens dum incontinenter agit
scit in habitu quando prave agit sciunt in-
du et ipsud non est oblitus quod cessante
passione adhuc scire idem non de no-
vo addiscere ¶ Quinta quod est quod incontinens
dum incontinenter agit sit aliquando actualiter
vel et in actu particulari non tamen directe vel non
perfectam scientiam quando prave agit Et hoc totum potest
ex predictis conclusionibus ¶ Dicitur quod nullus
incontinens dum incontinenter agit scit quando
prave agit scientiam actualem particularem et perfectam
quod et totum malum est ex predictis ¶ Ad
rationes ergo dicendum est ad primam magis conclusio
quod scientia est melior scientia actualis particularis
et perfecta ... ad aliam dicit conparationem ignorantiae
et operationes dicit potest ¶ Ad rationes in oppositum
ad primam dicitur est quod consuetus scire
quando male agit consentit viri de scientia

iudicia et perfecta potest non esse ... sicut
quando tempore agit sed et actu non iudicat quod
nullo tamen tempore sit agendum vel et ergo
sit tunc nulla causa agendi est tempore sed
non considerare tempore agere ¶ Si dicit incontinens
consentit se scire quando male agit scientiam
actualem et particularem et completam consentit forte. Et
si aliquis ratio ad placitum adducat quod ma-
le agit tamen interius mente non iudicat sic
esse quod dicit verbi gratia si fecit istam supplemen-
tum nullo cum mechandum est sed non convertitur
est mechari ergo non est coeundum talis
propositione iudicare propositionem vel talis iudicans
de ea sicut ebrius vel maniacus proponit
verba impedientibus ut dicit Aristoteles Et sicut
isti quodque iudicare de iudiciis tamen stantur ad
delectationes appetitus cadunt ab istis iudiciis
¶ Ad aliam cum sunt quod iste non obliviscitur
est propter impetum sensus iudicium vel per
tempus sine complere scientia non rebus non impro-
volentis ¶ Ad aliud concedendum quod aliquis
potest scire male agere nunc per dolens non aliter
¶ Ad ergo dicitur quod non esset peccatum quod consentit
dicitur est quod humana mentis potens potest bene ad
agere illud quod scit esse inhonestum vel
deo displicere sed tamen non iudicat quod ho-
nestum vel non quod deo placet sic
perfecte iudicare vel debeat quod aliqua ope-
ra agit ... ¶ Quando dicitur quod non esset peccatum
quod esset malum dicitur quod peccatum ex certa
malitia non dicitur quod peccans dum peccat
iudicet bene et certitudine sic male
agere sed quod ex certa consuetudine omnis consuetudo
operis sui et cum sciat et cogitat opus
suum inhonestum et deo displicere si
statim dicit verba ¶ Quando dicitur quod omne peccatum
esset ex ignorantia dicitur quod satis apparet
in libro primo omnibus quomodo et quando peccatum de-
beat dici ex ignorantia ¶ Quando etiam dicitur
quod aliquando non ... contra actum
et aliter voluntas non esset libera dicitur est
quod ex hoc voluntas non dicitur libera quod possit
velle quod iudicatum est esse malum et hoc
illo iudicio stante sed quod ipso stante
iudicio de bonitate et malitia potest

[illegible]

Utrum voluntas necessario

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

De appetitu s[ensitiv]o

[illegible]

[illegible]

De materia propria seu

Circa materiam propriam seu obiectum proprium [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

De incontinentia

[illegible]

12 **Utrum intemperancia**

... sit peior quam bestialitas ... [illegible]

[illegible]

13 **Utrum continencia sit**

... sit simpliciter melior quam ... [illegible]

[illegible]

18

De intemperantia

Utrum intemperantia sit peior quam incontinentia. Dicitur quod non. Sed arguitur dupliciter quia qui male agit non suasus agit. Et ideo magis sanabilis est quam qui suasus agit, sed dissuasus. Deterior enim est qui sua suasus agit et ideo minus sanabilis nam qui suasus agit dissuasus abstinebit. Sed intemperatus male agit suasus a ratione intemperato [illegible]

[illegible] concordans passionibus incontinens autem agit dis-
suasus [illegible] reclamante ratione et credit abesse
et agit quod credit esse [illegible]. ¶ Consequenter cum Aristoteles ponit
duplicem incontinentiam scilicet precipitationem quia propter non consi-
derare sequitur passionem et debilitatem quia consiliati
non immanent propter passionem. Et quamvis Aristoteles
posuit precipitationem esse meliorem [illegible] tempore [illegible]
[illegible] est tempore prior quam incontinentia quam ipsa magis
debet assimulari [illegible] tempore prior scilicet debilitatem
quam [illegible] melior scilicet precipitatio [illegible] est [illegible]
magis [illegible] assimilare precipitationem quia
[illegible] sine deliberatione [illegible] passionem.
¶ [illegible] Aristoteles. ¶ [illegible] quod [illegible]
ad [illegible] in bono ita [illegible] ad [illegible] in
malo [illegible] est melior [illegible]
[illegible] est peior. ¶ [illegible] quod [illegible]
[illegible] malus [illegible]

[illegible]

[illegible]

Utrum incontinentia [illegible] peius

[illegible]

[illegible]

Utrum electio concors rationi [illegible]

[illegible] electio concors rationi erranti sit bona vel illa que a ratione errante discordat [illegible] illa que est concors [illegible] quod voluntas non potest [illegible] quod est bonum [illegible] quod malum [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Vna° tm̄ q̄ntu vel agē multiplicat autē demale ut dicit̄ e i 2° lib̄. Volūtas n. elecciōis ꝑ q̄uit ꝯformacia ad roz ꝛ ad vatz elecciōne ad hoc ꝛ ille q̄ sic agit peccat nō ex eo ꝙ agit ꝯ̄ rōne errantē. ꝭ ex eo ꝙ agit q̄ ea p alu errore supuenientē videliꝫ quod crēdit delectabile ꝑferendū esse honesto ob hoc n. ꝑfert delectabile quod credat honestū esse ꝛ sic sit dictū de q̄stione

Utrum incontinens p[…]

[illegible]

[illegible]

passionibus | et eis consuetis qui tedat et si una questio debeat scrupulose qui pertractari forte videretur ... [illegible]

[illegible]

Vtz ad istum septimum

Vtz ad istum septimum librum ethicorum prius ... [illegible]

[illegible]

Ad q[uestionem] quesitam est quod de delectatione [illegible] ad 10 libri et ad 7 [illegible]. Sed dicunt quod ad 10 librum spectat principaliter considerare de delectationibus spiritualibus et similibus, de [illegible] de intellectualibus. [illegible] ut spiritualibus per hoc fiat nobis notiores et [illegible] pro tanto dictum est de duo libro. Ad [illegible] forte concluderet [illegible] obstaret ei, scilicet affirmans maior delectationis et tristicie ad [illegible] et perseverantia quam ad [illegible] et alias [illegible] et ad hoc dicit [illegible] consideratio de delectatione et tristicia [illegible] quia [illegible] sufficiebat ad considerationem de [illegible] et [illegible] non sufficiebat ad considerationem de eis [illegible] ad [illegible] delectationes et tristicias. De hoc autem quod [illegible] tractatum de delectatione tractatum de felicitate [illegible] assignata fuit [illegible] sed [illegible] [illegible] opiniones [illegible] [illegible] demonstratur [illegible]

Utrum omnes

Utrum omnes delectationes sint bone vel omnes male vel alique bone et alique male. [illegible] quod nulla sit bona sed [illegible] male [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

a° e opa° nec pficit ut videt̃ 2 ppria
q stat cũ p sto ee 2 fine ut e ipa
met sialis pfcio nec qp q 2 fine a=
nexa dleccio stat cu fine ¶ Ad alia
di° q sit tpatu n fugit illos 2 porn
Sic neccarios sit n° dlectacões annex
as eis ß eas pse qu oz 2 ut oz ex=
cessivas aut fug°. Ducitur ad tē=
pancia 2 i° ñ sit bo°. Et h° tn° sat
az i 3° li 4 ¶ Ad aliam ad dico q
q° un bñ psē aliquas dlectacões ut
aliq° delectabilia n quiz ad sau=
ne ut ad bona hitus° dlcabilia
exsistetia h° appetz nec furitur 2 ut
oz ut d° i 3° ¶ Ad alia d° q dlca
cões nocte 2 ymesurate 2° rōnem vōz
no impedime prudentie ß ad actu
pru° dispoiunt ut est actu 2° psi
aut excessive tn̄ apediut io q̄o°
e quod delcacio no e bonū i y n̄e mois
ex eo quod e dlcac° ß ex eo q° e gso°
nec roi pp q tu debes gclude deleca°
meliore ee no q maior ß q magis
gsona roi ¶ Ad alia a° sta nega
da e ad opacões n. ycōtra gseq°das
n e avs ß pru° io no ee bonū hiu°
ante gse. bo° e ne° q ars ioci
lacoia 2 pulmentaria vide ee dleca°
ut di° ar°s ¶ Ad alia di° q pu=
eri ffa° magis gsequnt dlcacões ma
iores s. q sunt i opibs vñrn q pu
eri nait magis gsequnt̃ corporalis
ri° nec io tales no st bo°. ¶ Ad
a° gcedit q dlcacões aliq sunt nociue
2 valde male ß no omis Et q° d°
no nullū bo° e d yn̄e malorꝫ di°
q du° e ye° s. nale 2 morale: ye°
nale sunt ab ipa na 2° p̄e gren
aut morale sunt 2° gsonaciā ut
dissonaciā ad rectā rōz. sit n. duo
sunt gña moralia s. bonū 2 malū
bonū quod gsonat rce roi malū
quod dissonat ab ea gcedo g° q nullū
morale bo° e de yn̄e morali ma

lorꝫ ß nullū e inquātū bo° morale
2 malū morale ee d eode ynerali
ymo e 2 eode spe spalissia. quiz i y.
e bo° eode actus 2 quiz ñ ¶ Ad
alia pt dici q n sit eede dlcacões co=
munes bois 2 mali ß hec gmesurate
2 i° ymesurate sicut est dicendū q
no ee i° e malū quod quent mali pe
cuina. n. sunt logo e bo° 2 aliud ee
quod vt eos mali ñ oppositū pt ee
ee q° illud e malū mal q eo male
vadt ß n st. g° malū sunt sic non
st vñu e pbricardum malū ut mali
porn q° vñu e mali porn ¶ Sed
etia 2° n° de e ad roes adductas i gñe
gtra pmū di° q dlcacio sunt 2 yp̄e
accepta e bō 2° rōm ymerg ipi°. ß
si delcacio capiat q° n e vezꝫ h°
i° pt 3° g°as ee ut pls ¶ Et ad ide
reducenda e auctas eudoxy. Ad p°
roz eudoxi ydebat pls Dicendum
illa n ee bene bonū e q oia appetūt
dicebat n. ffu° quoz obviat roi ut
eciā dicebatur pmo li° io nec neūū
dicebat ee quod appetimus 2° senste
Tamen pt d°: ar°s pls nā bñ nega
bat illa ppoz pmo qz q oia appetūt
h° ut° oibz bo° e aut vi° oibz h° e si
gcedendū totus gio q accepcio qui
negz talia merimus passer credi
bilioza dice ¶ At q° prudentes 2 boi
viri appetunt h° e bo° sunt. ß q oi
appetunt boi vel appetunt h° h° e bo°
Et si quis quo° viri mali bonū ap
petunt Tercio z arf° q cu ut sit ex
toto malū i pmus e ad nale bonū
quod appetit ipsū bo° 2 sat d hoc
Hūc e p° li° quoe e° 2 7° ¶ Pt q° da
ad roñe eudoxy q no gplibz delecaci°
appetunt omes ß aliquā vñā omes nat°
appetunt 2 i ea requiescat Et hoc hac
no pcipiat omo n. tēciam i ipam
felicitatem 2 p quis m aliqua ee de
lecacione h° aut sat dan e p° li°

¶ Ad alia roz eudoxy videbat
plo q n oz si tristicia e mala quod de=
leccacio sit bō qz aliquā malū oppont
malo ut illiberalitas pdiga° 2 ita
dicebat tristicia dlcacōi opponi ut. q est
malū oppo bono dicebat utriq dleca°
2 tristicia° oppoi medio q neuter sit illaꝫ
vbi tristicia 2 dleca° e q dicebat ee
bonū ß qz primus verꝫ sit i aliisq q ma=
lū malo oppo. tamen i pposito n e veꝫ
qz si utrūq ee mala utrūq ee fugienda
q° e F° qz sic dm fut omes delecac°
gsequuntur. Dr. g° q tristicia delecacōi oppo
n sic malū malo ß sic malū bono ß
dicendū q n oz oem tristiciā ee morali
mala. io n° oez dlcacoz ee bonā
¶ Ad a° gcedo q omis dlcacio sunt
2 psē ß est e 2° se eligibilis ß capien=
do dlcacōem gñr n eit veꝫ dice
q dlcacio sit eligi° 2° se ß gsonam
q me surata e rce roi Et q° di°
q delca° hz mo° fis pt dici q veꝫ
e de illa q q° e finalis opacoz psē
q aute gse. opacoem ordiata ad fine
n hz modū finis sic n° ista opacio
nisi forte modū finis quo n ydia
q Et q° di° nec no distinguit° ab
vali pt dici q bo° vtile delecabile
2 honestū n di° vñivoce ß 2° roz
de hoc aute sat dm fuit i 2° q°
sudicta ¶ Ad a° di° q sic dlcacio i
opacōe bō reddit opus magis bonū ita
delcac° i ope malo reddit opus valde
malū io hec sunt bo° i° male ¶ Ad
alia pt dici q si na ipe dicat nec
omis mora ut gsuetus i na ee bo°
ß si na largiga accipiat put ad oem
gsuetu° sic hitū gsuetudinale ee ordi°.
Consuetudo aute solz alia na dici q
rectat q° no nec nec no oz bonū ee
ee quod tendit in nam ut etia q°
alia pcedit quod n. i pmā gsuetu°
tendit ut quod ab ea pcedit n est
bonū sed oz g° oem delectacione ee
bonū ¶ Ad alia pt dici q quīto bm
q° qz hz d entitate tanto hz d boi°

2 pfcioe nec tn. n. hz d sili° ad pmū
vnus quod etia e pmū bonū ß de boi°
mor° no oz ita ee n eius oz q quīto ad
hz de entitate quod tanto sit gsonū roi
¶ Sz q i° ta° solucoz obvi°. quod nullū
e bonū corpis q pt nām ut di° a° poli°
Tulig. n. in libo d offic° d°. q nichil ee
decoru adulsare na ß e° sili° ad luci
lū epla clavario dicit ibide pt pt
g° malū ad° ee morali sit bo° boi°
ne. n° mizꝫ sic eni ee veꝫ oi bō gso°
sit 2 ee bo° oi bono gsonae vi°. Et n
ex h° pz q na a deo rigit a intelligencijs
q no errant io nez na errare pt q sic
vult ar°s n° habūdat i superfluis nec de
ficit i necis g° quod ne dissonat deo
dissonat 2 intelligencijs Tale aute ee
bonū no pt ß be° pallegata epla
pbat de bono morali q n posset obvi
are bono ne di° s sit bonū sed rone
nullū e sc aute ro nāz Ex g° e ro
sc. ymitato. Ob e summū hois bonum
Ex na nolut se gerere ¶ Ad h aute 2
gsilia dicendū e q ad pt dici bonū
di°. duo° sunt. ta° aliu dici° ad bonū
simpliciter qz 2° eiq nāz sunt accepta
dei sili° de° in pncipat. Di° aut bonū
alia quod e gsonū nec illiq n° oz q e
sunt bonū ee bo° vnicuiq qz caliditas
2° eius tempata natur e pfcior 2 melior
q frigiditas tn n e melior aq ß ma
la 2 disgruens 2 corruptiva ipi° Con
cedo g° q sic ad e 2° nāz sic e bo°
Et sic e q nāz sit e malū qz g° ee eo
simpliciter accepte e 2° nam yntute
ad q° sciencia pncipandi ipi° deo q e ca
toaque io quodlibz eo sunt la° q e
ee bonū Et qz multa st dissona ne hois
2 ypedicua pfcois ipius cum nõi
sunt ora vñia 2 opa viciosa io nulla
st bona hoi ~~opa~~ bonū mort n s°. quia
ee quod bo° sunt ß s° bonū aliam
s. nec i oiginali io ois mos q e 2° nāz
morale est bonū mort Et si e dissonū
ne eiq ee malū mort Ad g° dlcacio

p[ro]p[ter] quod l[ice]t [secundu]m veritate[m] n[on] b[on]um sim[plicite]r q[uia] sim[plicite]r [con]sonat n[atur]e s[ed] in ord[in]e n[on] b[on]um ... q[uia] n[on] omnis [con]sonat n[atur]e i[n] originali // ad alia ... quod est sim[plicite]r ... delectabile e[st] sim[plicite]r eligibile ... sim[plicite]r bonum s[ed] delectabile ... n[on] e[st] bonum ... sim[plicite]r ... eligibile ... s[ed] apparens alicui bonum sic p[atet] q[uesti]o ... tristicia

20 Utrum omnis tristi[cia]

Utrum omnis tristicia sit mala ... quia ... q[uia] ... ad sit ... opa ... mala s[ed] ... tristicia ... [con]tinua ... tristicia e[st] bo[na] ... quod ... a malo ... ad opa ... bona s[ed] tristicia ... ob hoc ... a pare[n]t[i]b[us] n[on] bonum ... // ... q[uia] ... volup[ta]tes mala ...

[illegible]

[illegible]

[illegible]

... alia tristitia eis conveniens a parentibus que sunt bonum et plus libet eos a malis et ad bona inducunt. De aliis autem que in hoc proposito occurrunt que sunt dubia, que omnes sunt solvende principales rationes sunt inde adducte satis, nunc ponitur expositio . . . 2 . . . questio secunda vicesima prima

Utrum delectationes

Queritur utrum delectationes spirituales sint meliores intellectuales aliis quod sit quia illud est medicativum ... quod est ... [illegible]

[illegible]

sensuales propter 2 rationes, prima conclusio primo per conditionem quam delectatio consequitur et ponit quod delectatio magis consequitur conditionem intellectualem et nobiliorem cognitionem sensitivam actibus quia est perfectio intellectus potentie. Secundo [illegible] ex natura ipsius delectationis [illegible] quam consequitur et ponit delectationem [illegible] quod delectatio similiter [illegible] sit bona et mala, et bona sit tanto melior quanto [illegible] malo opposito in [illegible] [illegible] delectationem magis delectatio [illegible] [illegible] [illegible] melior quam [illegible] annexam vel contentam sibi tristitiam. Sed delectatio intellectualis non [illegible] quod [illegible] tristitia annexa ex labore vel fatiga [illegible] propter hoc quod intellectus [illegible] sit [illegible] ab [illegible] non laborat [illegible] [illegible] fatigatur [illegible] delectatio autem [illegible] ex fatigatione [illegible] tristitia annexa vel contenta saltem [illegible] [illegible] divi[illegible] propter hoc quod [illegible] in [illegible] laborat et fatigatur propter [illegible] requietam [illegible] [illegible] ludum sit [illegible] [illegible] [illegible]. ¶ 3° [illegible] ex eo quod [illegible] et [illegible] [illegible] in omnibus [illegible] principalis est melior [illegible] et [illegible] [illegible]. ¶ Constat autem quod apud studiosos intellectus et appetitus intellectualis [illegible] [illegible] et principatum super [illegible] vel appetitum sensitivum propter quod [illegible] [illegible] [illegible] delectationes [illegible] delectantes [illegible] et appetitus [illegible] delectantes [illegible] intellectuales sunt meliores [illegible]. ¶ [illegible] ex opposito [illegible] est quod in viciosis delectationes intellectuales [illegible] multo peyores sensualibus [illegible] de delectationibus [illegible] viciosis [illegible] in malis [illegible] principalis est peyor [illegible] [illegible] voluntas et intellectus [illegible] [illegible] [illegible] et appetitum [illegible] [illegible]

[illegible] omnibus [illegible] ad malum inducti intellectus et voluntas erunt peyores et [illegible] quam appetitus sensitivus et per [illegible] operationes et delectantes erunt peyores quam sensuales. ¶ Sed [illegible] in [illegible] [illegible] per sensualis [illegible] intellectuali [illegible] ex ratione [illegible] quod [illegible] est peyor. ¶ Sed [illegible] non [illegible] quia in potentiis [illegible] ratione [illegible] per sensualis [illegible] [illegible] intellectuali [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] voluntatis [illegible] [illegible] et voluntas [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] in malis [illegible] de [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et appetitus [illegible] [illegible] intellectuali [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] malos [illegible] [illegible] [illegible] ad eos [illegible] [illegible] in [illegible]. ¶ [illegible] 2 peyor [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] intellectuali [illegible] [illegible] intellectualis est [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sit [illegible] quia si [illegible] [illegible] rationis ut in [illegible] [illegible] [illegible] delectatio non est [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] rationis ex eo [illegible] [illegible] alis [illegible] sit [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sit est [illegible] et [illegible] est [illegible] [illegible] reddi [illegible] eo [illegible] quod [illegible] [illegible] [illegible] quod non [illegible] [illegible] [illegible] videre [illegible] [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible] delectatio. ¶ [illegible] [illegible] [illegible] non quia [illegible] [illegible] in [illegible] et [illegible] ad [illegible] de [illegible] sit [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] non non est [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in [illegible] ad [illegible] non sit [illegible] [illegible] ad [illegible] delectabile [illegible] si non [illegible]

[illegible] [illegible] et ad tanto magis et impetuosius [illegible] [illegible] delectabilis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] non est [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] deteriore sic situ liber et [illegible] [illegible] eadem lapidem [illegible] [illegible] non [illegible] lapidibus [illegible] [illegible]. ¶ Et ille delectationes sunt peyores quia sunt [illegible] [illegible] de [illegible] quam ille [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ista magis [illegible] ex eo quod [illegible] [illegible] laudatur et [illegible] [illegible] magis mala quam [illegible] [illegible]. ¶ Sed delectationes male sensuales [illegible] [illegible] [illegible] omnibus [illegible] [illegible] delectationes autem intellectuales [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] delectationibus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] malas obstinatas [illegible]. ¶ [illegible] delectationes sunt peyores [illegible] [illegible] [illegible] ad bonum quia [illegible] non [illegible] delectationes intellectuales [illegible] impetum ad bonum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] non [illegible] intellectus [illegible] delectationes sensuales non sit [illegible] [illegible] ad bonum quia intellectus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. ¶ Deinde [illegible] [illegible] delectationes intellectuales [illegible] [illegible] delectationes sensuales non [illegible] [illegible] non [illegible] intellectual [illegible] multo [illegible] [illegible] delectantes sensuales [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] saltem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et ex [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et intellectus. ¶ 2° [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] delectationes [illegible] ponit [illegible] delectationibus [illegible] [illegible] et [illegible] intellectuales est [illegible] ex [illegible] [illegible] [illegible]. ¶ 3° [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] delectationem [illegible] [illegible] quod est cognitio. ¶ 2° [illegible] delectationem in [illegible] [illegible] [illegible] istorum duorum [illegible] [illegible] [illegible] cognitio intellectus est [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] ipsa est [illegible] magis cognita

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] intellectus et delectatio [illegible] surgit ex apprehensione rei delectabilis. ¶ 3° sic dicitur [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] intellectus in timor est obiectum quam [illegible] [illegible] attingit ad [illegible] obiecti [illegible] aut cognoscit [illegible] [illegible]. ¶ 4° dicta [illegible] [illegible] ex parte [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] est [illegible] [illegible] est [illegible] et [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] est [illegible] et [illegible] delectatio. ¶ [illegible] [illegible] ex [illegible] [illegible] delectationis intellectualis [illegible] in [illegible] est melius quod est magis purum et firmius. ¶ Sed delectationes intellectuales sunt [illegible] [illegible] [illegible] maior [illegible] [illegible] [illegible] et obiecti [illegible] [illegible] in [illegible] maior [illegible] [illegible] [illegible] obiecti et ponit [illegible] ut [illegible] sunt [illegible] et maioris [illegible] durationis et [illegible] eo quod [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible]. ¶ Deinde dicit quod sunt puriores [illegible] quia [illegible] [illegible] ponit et [illegible] [illegible] omni [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quia non [illegible] tristitia [illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. ¶ Deinde dicit quod sunt firmiores quia [illegible] ex parte [illegible] [illegible] in firma [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ab [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ex [illegible] [illegible] [illegible] vel [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quam sensual [illegible] ex obiecto [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible] delectationes [illegible] [illegible] et [illegible] et [illegible] [illegible] quod [illegible] [illegible] ut [illegible] [illegible] sufficiunt quod delectationes sensuales

vel obiecta et [illegible] tedium sunt meliores quam delectationes et intellectuales [illegible] ob[iecta] [illegible] de[lectationes] [illegible] probatum sunt quod sunt meliores quam spirituales et quod est melius [illegible] melius est magis bo[num] [illegible] [illegible] non obstantibus [illegible] plurimus quod delectationes spirituales sunt meliores et eligibiliores quam [illegible] intellectuales et [illegible] assignat eandem [illegible] et [illegible] [illegible] quia [illegible] est quod delectationes corporales habent contrariam sibi contraria quam [illegible] maxime absorbet [illegible] delectatio est ex [illegible] medicina multa [illegible] [illegible] contraria famis et sitis expellit [illegible] delectatio quod fit in comestione et potu [illegible] delectationes videntur maxime [illegible] quia non solum appetitur eo quod delectantes sed multo magis quia expellit [illegible] contrarietate [illegible] [illegible] quod [illegible] maxime delectatio in potu et cibi [illegible] valde famescit et sitit propter quod [illegible] aliquid preparat sibi sitim [illegible] salsa [illegible] [illegible] propter quod in potu [illegible] delectetur [illegible] et [illegible] quod magis apparet [illegible] [illegible] sunt [illegible] contrarium [illegible] autem delectationes [illegible] contrarias sibi contrarias [illegible] magis [illegible] delectationes autem intellectuales non habent contrarium propter quod non [illegible] ita [illegible] Et [illegible] est quia plurimus [illegible] [illegible] ignorant non possunt uti delectationibus intellectualibus sed gustant spirituales solum propter quod non [illegible] [illegible] appetunt eis maxime et [illegible] qui mel non gustat non gustat dulcedinem mellis [illegible] [illegible] quod delectationes intellectuales valde [illegible] et [illegible] quam non est [illegible] delectatio [illegible] et [illegible] delectat [illegible] [illegible] [illegible] firmi[illegible]

sed [illegible] quod delectat [illegible] et [illegible] esse [illegible] [illegible] delectationes corporales delectat [illegible] infirma [illegible] patiente [illegible] defectum puta famis aut sitis [illegible] ad [illegible] frigoris aut caloris [illegible] [illegible] [illegible] delectabile est [illegible] [illegible] aut [illegible] delectationes autem intellectuales sunt [illegible] non indigent [illegible] esse [illegible] delectationes corporales [illegible] [illegible] sunt [illegible] medicinales habent [illegible] [illegible] [illegible] indigentia [illegible] [illegible] nocent [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sed intellectuales delectationes [illegible] sunt meliores [illegible] magis [illegible] propter quod [illegible] sunt [illegible] delectationes et [illegible] Et [illegible] firmiter esse dei delectationes [illegible] non est [illegible] [illegible] et indigentis sed ad [illegible] [illegible] et [illegible] delectationes sunt [illegible] [illegible] sunt [illegible] [illegible] quam [illegible] indigent et [illegible] [illegible] [illegible] sit desiderabilis esse [illegible] [illegible] indigentie [illegible] Ad [illegible] [illegible] dicendum est quod [illegible] appetit intellectuales delectationes quia [illegible] [illegible] sunt desiderant sed non [illegible] [illegible] [illegible] et gustare propter [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] si [illegible] omnes aut plurimi [illegible] [illegible] [illegible] esse meliores Ad [illegible] [illegible] dicendum quod apud illos [illegible] [illegible] delectationibus [illegible] [illegible] delectationes spirituales non sunt potentes propter quod dicitur [illegible] [illegible] [illegible] quod [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] gustare delectationes [illegible] [illegible] omnia desideria [illegible] [illegible] est [illegible] quod delectationes spirituales non [illegible] [illegible] sed [illegible] impediunt delectationes intellectuales [illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible] ne possit intellectum [illegible] Ad [illegible] [illegible] sunt quod delectationes [illegible] [illegible] [illegible] maxime Et [illegible] [illegible] est quod spiritualis non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

absorbent iudicium rationis Si autem [illegible] [illegible] et [illegible] inducunt [illegible] non est quia sit maior quam intellectualis sed quia sunt [illegible] quidam [illegible] [illegible] et spiritum [illegible] non [illegible] intellectuales delectationem autem [illegible] [illegible] non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] delectatio sit cum commoda in mobilitate [illegible] [illegible] vicesimo [illegible]

Utrum delectationes 22

Utrum delectationes intellectuales habeant contrarias sibi contrarias [illegible] quod sit quia sicut [illegible] iudicium intellectus [illegible] iudicii [illegible] ita possibile est quod delectationes intellectus [illegible] delectationem [illegible] sed [illegible] [illegible] delectatio et contrarium [illegible] [illegible] intellectus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] generetur delectatio non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] non differret ab [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] delectationem [illegible] [illegible] Et non magis [illegible] quod delectatio intellectualis habeat delectationem sibi contrariam [illegible] [illegible] quia [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] delectationes contrarie sed [illegible] intellectualis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] esse [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ut dicitur [illegible] Et ex eodem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] actu delectatur [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] delectationes intellectuales [illegible] adhuc in [illegible] [illegible] ut dictum est [illegible] quod delectatio intellectualis [illegible] habere contrariam [illegible] Et sicut delectatio spiritualis [illegible] tibi [illegible] contraria de eius absentia ita [illegible] [illegible] [illegible] quod [illegible] delectatio de in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] non possit [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et delectationes esse [illegible] [illegible] et [illegible]

puta [illegible] quod [illegible] [illegible] non indigentie [illegible] et quod ille delectationes [illegible] sunt [illegible] [illegible] [illegible] non [illegible] [illegible] hec autem [illegible] sunt [illegible] non delectabilium et non [illegible] Tales autem maxime [illegible] delectationes intellectuales [illegible] delectationes intellectuales non habent contrarias contrarias dicit [illegible] [illegible] decimo [illegible] [illegible] sunt [illegible] delectationes [illegible] et quod delectationes hec [illegible] [illegible] hec autem [illegible] Et [illegible] [illegible] [illegible] non habent contrarium Illas autem [illegible] [illegible] habent contrarium [illegible] contrariis [illegible] delectationes intellectuales propter quod dicit [illegible] [illegible] decimo [illegible] [illegible] [illegible] delectationes habet puritate et firmitate [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] putant fuisse [illegible] [illegible] quod delectationes spirituales habent [illegible] et non delectationes intellectuales quod [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible] non [illegible] [illegible] non solum dicitur de intellectualibus sed et de [illegible] spiritualibus dicit [illegible] decimo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] delectationes et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et auditores et [illegible] [illegible] [illegible] et memorie et [illegible] [illegible] [illegible] sunt delectationes non [illegible] [illegible] quod ille non habeat contrarias contrarias [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sibi contraria et [illegible] non est admixta ei [illegible] et omni contraria [illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] contraria ut [illegible] [illegible] et non [illegible] forte et quod [illegible] non [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] non [illegible] propter quod [illegible] videndum est quo [illegible] [illegible] delectationes ad [illegible] Et [illegible] [illegible] quod delectationes intellectuales vel et spirituales habeant contrarium Et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] dicunt [illegible] quod delectatio [illegible] [illegible] obiecti contrarie [illegible] de absentia eius de [illegible] [illegible] delectatio

incomparati de presenti et futuri bonorum contra-
tristitie de absentia eorum, et hec est secundo
effectorum dicitur quod pravitates malorum
dent per eas [illegible] quod impossibile contrariantur ama-
ris delectationibus, et est ibi motivum quia ava-
ri in cumulatione pecuniarum delectantur pro-
positum pecunie proxima et sibi propter possi-
tamen de possessione, et gulosi per ciborum
sollicitam [illegible] et huiusmodi motivum autem est quod de-
lectationes de cumulatione pecuniarum contrari-
antur tristitiis de positione pecuniarum, nisi
enim potest dici quod avarus delectatur in
cumulatione proxima propter tristitiam in cumula-
tione quia nunquam in cumulatione pecunie
tristatur. Item fames et sitis sunt [illegible]
de absentia cibi et potus, et tamen ipsi videntur
contrariari delectationibus ex repletione quod sit
[illegible] tristitie contraria delectatio que est
ipsius contraria corrupta. Dicendum quod delectatio que
ex repletione seu ex sumptione cibi et
potus est corrupta tristitie quam in fame
vel in siti consistit. Similiter delectatio ex
salute naturalis est abiecta tristitie
quam erat ex eius infirmitate, ideo et cetera. Item
sicut delectatio et tristitia comparantur ad
appetitum sicut quies naturalis et quies vi-
olenta ad naturam, [illegible] autem [illegible]
delectatio est ei quasi quies naturalis appetitus
in bono, tristitia vero est sicut quies
violenta appetitus in malo, cum [illegible]
in volito adepti sunt letantur, et cum
in malo de timente in volun[illegible] tristan-
tur. Sed constat ex [illegible]
quod respectu eiusdem quies naturalis contraria
quieti violente, et quies in medio acqui-
siti [illegible] ad quem [illegible] tristitie de
malo contraria delectationi de bono oppo-
sito. Item quia contrarietas delectatio-
nibus ad tristitias [illegible] sumi ex contrarietate
obiectorum [illegible]
[illegible] tristitie de malo [illegible] contraria de-
lectationi de bono opposito. Item

contrarie delectationibus ad tristitiam dicitur sicut sit
contrarietas famis ad [illegible] quoniam fames
est ex privatione quieti calidi et [illegible]
tudo ex defectu illius privationis. Sic
delectatio ex quiete obiecti et cetera [illegible]
ex defectu ex defectu quietantie
sed satietas que est ex privatione [illegible]
contraria [illegible] que est ex defectu privatio-
nis. Secundo delectatio que est de presenti obiecto quie-
tantis contraria [illegible] que est ex carentia. Dicens
autem [illegible] non enim
videtur quod delectatio de aliquo sit contraria
tristitie de suo contrario, sed tristitie de eadem
[illegible] delectatio de presentia alicuius
non sit contraria tristitie de eius absentia
sed tristitia de eiusdem tibi presentia, et
[illegible] sit contraria non sunt eiusdem
motivi. Sed delectari de salute [illegible]
[illegible] et tristari de eius destructione sunt
eius motivi, delectari autem de eius sa-
lute et tristari de eius salute sunt con-
trariorum modorum, et non proprie eidem sit
in esse simul et cetera. Item contraria non competunt
ad invicem sed competunt sicut quis gaudet
de prosperitate vicini vel proximi sic
[illegible] videremus tristari de eius ad-
versitate. Et sic in [illegible] tristari de
prosperitate sit gaudere de adversitate ideo
et cetera. Item sicut actus virtuosi contrariantur
actibus vitiosis sic virtutes vitiis. Sed gau-
dere de prosperitate vicini est actus
virtuosi et de ea tristari est actus vitii
[illegible] delectatio et tristitia de eodem contrariantur
et non delectatio et tristitia de contrariis.
Item delectatio sit ratione quietis obiecti
ad potentiam et tristitia ratione disquietis
[illegible] quieti [illegible] pro similitudine ad
[illegible] non contraria disquieti [illegible]
ad magnum [illegible]
[illegible]
albe [illegible] est similis nigri et dissimilis [illegible]
[illegible] delectatio appetitus de aliquo [illegible]

eius tristitie de contrario. Alii autem dicunt
quod per se loquendo [illegible] delectationi contra-
ria tristitie sed delectationi delectatio. Nam con-
traria per se accepta debent esse eiusdem
generis non diversorum ut [illegible] metaphysice.
Sed dulce in sapore non contrariatur ama-
ro in sapore nec [illegible]
saporum per se [illegible] quod color et sapor sunt di-
versa genera [illegible] plures species contrari-
orum [illegible] adhuc sunt eadem species generis
contrariantur. Sed delectatio et tristitia sunt di-
versa genera, delectatio enim potest plures et
diversas species [illegible]
[illegible] tristitia
plures [illegible] et cetera [illegible]
[illegible] delectatio contraria tristitie nec econtra.
Item delectationes sequuntur actus contrarios
[illegible] contrarie ut delectatio studio
[illegible] et delectatio [illegible] delectatio
amici de proximi prosperitate contraria
est delectationi inimici vel invidi de
ipsius adversitate. Sed autem delectatio sit
contraria delectationi [illegible] quod ipsa non sit con-
traria tristitie quia unius est unum tamen contrarium
ut dicitur [illegible] metaphysice, ideo et cetera. Item
ista videntur [illegible] satis difficilia [illegible]
[illegible] ad ingrediendum [illegible]
ampliorem sic distinguamus circa ad
delectationem vel tristitiam [illegible]
[illegible] est obiecti [illegible]
obiecti [illegible] ut [illegible]
quietans vel disquietans. Appa-
[illegible] autem quieti delectat et dis-
quieti contristat [illegible]
[illegible]
[illegible] ratione ab-
sentie [illegible] obiecti
[illegible] ut absenti [illegible] quieti
[illegible] et absenti disquietat delectat
[illegible] autem contristant et forte quod
tristitia [illegible] reduci ad [illegible]

quod disquietet absentem indicat
tamquam quietes et quietet absentia
tamquam disquietes. Sed forte quod ab
obiceret [illegible] quod in [illegible]
et species obiecti quietet sunt alii de-
lectabiles [illegible] non sit quie-
tum nec presens [illegible] primo
[illegible] quod in omnibus talibus me-
morat vel sperantes quasi presentie
putat [illegible] quod amat. Habent enim
presentia obiecti si non realiter [illegible] tamen quod
amo [illegible] fantasia ex quo [illegible]
Sed tamen ab [illegible] quod amicus abest
vel et mortuus est tamen in plora-
tibus et lamentationibus [illegible] delectatio
[illegible] delectatio
autem commemorando et videndo
aliqualiter illum et que egit et qualis erat.
Item tamen [illegible] ad delectationem vel
tristitiam est [illegible] quietatio
ipsius obiecti ut disquietatio et presen-
tia vel absentia [illegible]
delectatio non quiescit lapidibus vel [illegible]
[illegible] carentibus [illegible]
ad delectationem vel tristitiam esse principa-
liter [illegible] quod obiectum delectat si non
sunt quietens [illegible]
[illegible] quietet et presens
[illegible] mala [illegible]
[illegible] disquieti delectatio quia
indicat illam quietem [illegible]
[illegible]
[illegible] delectationem [illegible] non apparet [illegible]
potius tamen ipsius [illegible] principalitate dubium
est [illegible] delectatio sit idem realiter [illegible]
modo indicium vel apprehensio vel
sic [illegible] tamen naturaliter ad-
[illegible] de quo dubio [illegible] in [illegible]
Dubis autem [illegible] quod si delectatio
non sit idem quod illud indicium tamen
illud cum aliis duobus antecedentibus

psibilitas vel obiecti passionum aut disposi-
tio et contrarietas si non fortiter tamen
ex tempore de necessitate et aliquando
sunt ex dispositione subiectorum vel ob-
iectorum contrarietas per alterationes et
speciei albi extrate cuilibet tamen pro-
ductorum Si secundo contrarietas attenda-
tur penes contrarios obiectorum aliis duo-
bus manentibus eisdem tunc delectatio et
aliquis subito contraria tristicie de obiecto
contrario ut gratia delectatio frigescit quod
fit ex calore est contraria cuius tristicie
quod fit de frigore et delectatio de
salute civitatis est contraria tristicie
eius de ipsius destructione cum iste
passiones sunt contrarie quod successive
sunt eidem inesse et non simul sed
sic est de delectatione et tristicia pro duobus
constat enim quod frigescens et manens
in eodem individuo debet convenientiam
disconvenientiam caloris et frigoris sed
in individuo isto quod calor est sibi
conveniens non simul delectatur per deca-
lefactionem praesente et frigore praesente non for-
te scilicet duas partes quod non sunt ei simul
praesentia calor et frigus sed successive et
si calor prius frigus sibi praesente utrumque
isto modo non contrariatur delectatio delecta-
tioni quod stante eodem iudicio praedicto de
convenientia caloris et disconvenientia fri-
goris impossibile est delectari de simul
Et est sciendum quod delectatio et tristicia
secundo modo contrarie non contrariantur ad in-
vicem in genere moralis scilicet bonitatis
moralis et malicie sibi opposite sed po-
tius quantum ad mutationem eiusdem ra-
tionis Eidem enim modo delectari
de salute civitatis et tristari de eius
destructione non repugnat ad boni-
tatem vel malitiam sed eiusdem est
moris de proximi adversitate et tristari
de eius prosperitate utrumque enim ipsi

in videre Si tertio contrarietas sumatur penes
obiecti eiusdem praesentiam et absentiam ma-
nente et eodem iudicio de illius obiecti con-
venientia vel disconvenientia et delectatio
de praesentia contraria tristicie de absentia
et non delectatio delectationi et etiam
delectatio et tristicia de eiusdem morte
de quibus fuit de primo modo et potest capi
exemplum de praesentia inimicorum civitatis
et eorum absentia et hoc totum est ratio-
nale quod de quibus fuit quod iste mutue contra-
rie debent adsimul Si autem contrarietas
attendatur penes contrarietatem iudiciorum
manentibus aliis ... et delectatio
est contraria tristicie cum sic ipsis argue-
batur ille passiones sunt contrarie quae sunt
eidem inesse successive et non simul sed
tamen eiusdem obiecti praesentia ipsum non potest
delectari simul et tristari nisi forte
scilicet ... obiecti duplices rationes ut Si
obiectum illud scilicet ad aliquid conveniens et
scilicet ad disconveniens et hoc apparet
quod idem et scilicet idem non potest simul ab eo-
dem iudicari conveniens et disconveniens
tamen successive ab eodem tamen eiusdem obiecti
praesentia propter contrarietatem iudiciorum delecta-
ri et tristari quod ipsius iudicare disposi-
tio multa possibile est quod iudicet idem
nunc conveniens et post disconveniens ut
frigescens iudicat calorem sibi conve-
nire et consequenter ex tali sensu iudi-
cabit eum sibi disconvenire propter quod delecta-
tus in principio de calore tristabitur in poste-
rius et ita malus de ista prius
de prosperitate proximi fiet bonus de-
lectabitur de eadem et constat quod ista
delectatio non contraria delectationi nec tri-
sticie Est ulterius apparet quod in praemissis
ad modos dictos contrarietatis delectationis
et tristicie non potest attendi penes solum
delectationes et tristicie vel etiam penes
eius causas ipsas sed et attendi penes bonitatem
moralem bonitatis et malicie Et si

delectatio de prosperitate proximi est bona
moraliter quod tristicia de eadem prosperi-
tate sit mala scilicet ... et hoc est ratio-
nale quod velle iudicium et ratio conveniens omnium
actuum sequentium et sic bonitas et ob-
iectum et malicie sed delectatione intelligendum
est quod aliorum delectationum vel tristiciarum
contrarietas non attenditur penes unum
solum tantum praedictorum sed penes duo-
rum vel omnium tamen sic attendatur pe-
nes ... est tamen ut ... per
contrarium obiecti conditionem et penes absen-
tiam et praesentiam et ... scilicet iudicio ma-
nente eodem et tunc delectatio non erit
contraria tristicie quam iudicio eodem ma-
nente mutato utrumque alterum necesse est vel
utrumque delectari vel utrumque contristari
Verum quod de praesentia amici delectat
ipse et de absentia inimici delectatur
scilicet in utroque tristatur de praesentia salu-
tis proximi sui manifestum est
quod ipse tristabitur et de absentia tempes-
tatis vel proditionis et isto modo de-
lectatio delectationi contraria et tristicia tristicie
Verum gaudens de praesentia Petri a-
mici ex contrario gaudebit et de ab-
sentia eiusdem si sciens fuerit eius idem
inimicus non sit quod impossibile est eun-
dem esse simul praesentem amicum et absen-
tem inimicum quod tamen est possibile successive
et ista contraria non scilicet sic de se potest
Et tertio non quod dicta contrarietas delecta-
tionis ad delectationem scilicet quod repugnant
eas simul inesse eidem et intelli-
gitur si dicte due contrarie tamen obiecto
accipiantur tamen ad supponentem in mo-
do sic impossibile est tamen simul et alicui
praesente et inimicum absente sed si de
contrariis accipiantur tamen obiecto dicto simi-
liter non erit delectationi ad invicem
repugnantia unde magis potest simul quod

eidem possibile non est quod tu gaudeas de
praesentia Petri amici de absentia Walt-
heri inimici Et ideo non possibile tu-
dens appellantur aliquibus praedictarum con-
trarium vel et Dudarum utrum tibi videbitur
expediens Esse nimis prolixo super
prolixitatem in omnibus explicare
Alio modo potest attendi contrarietas ex par-
te conditionis obiecti et iudiciorum sic
alio manente eorum utrumque praesentia et absen-
tia Verum bonus homo et iniquus de prosperi-
tate vel adversitate proximi sunt iudicii con-
trarii ...em ad ipsius proximi dicta
prosperitatem et ad adversitatem utrumque et
praesentia vel utrumque scilicet absentiam et
tamen apparet sic prius quod delectationi non
contrariatur delectatio quam in utroque prius
bonus delectabitur iniquus in praesenti contrarii
tristabitur et econtra absenti bonus de-
lectabitur iniquus tristabitur in absenti
contrarii Et sic delectatio erit contraria de-
lectationi et tristicia tristicie quam eidem
simul non potest inesse delectatio et tristi-
tia de praesenti prosperitate proximi et de praesenti
adversitate quod sit quemadmodum adver-
sitas non potest et prosperitas nisi forte
scilicet quando tamen quod id non potest simul esse
iudicium contraria quod tamen adhuc exigentur
tamen successive tamen est possibile quod eisdem
nunc potest esse in medio et post bonus et vi-
cissim potest nunc bona fortuna contingere et
post mala Et sic apparet ex praedictis quod inducta contraria est et con-
trarietas moralis scilicet ratione bonitatis
et malicie propter contrarietatem iudi-
ciorum Quarto modo potest attendi contrarietas ex
parte praesentie et absentie et ex parte
iudiciorum simul et tertio manente eodem
scilicet natura sive qualitate obiecti Verum quod bonus
homo et iniquus ... ad prosperi-
tatem et absentiam prosperitatis amici et est
secundum hunc casum sic de primo in modo etc.

pte dam fuit. Alius pt attendi
contrarietas delectationum et tristitiarum ex par-
te omnium tamen predictorum sicut 2° de-
lectatio contraria tristitie et 2° secundum
modalitatem 2° ratione bonitatis et malitie
dicitur. Sed cum bonus delectatur in operatione
virtutis dicendum in bonis tristabilibus et ab
[illegible] ad virtutes et hic autem considera-
ti predicta. Iste autem considerat autem quod
rationes duarum opinionum predictarum narra-
tarum quod contrarium sunt. Ad primam
rationem 3e opinionis dicendum est quod
non omnia contraria [illegible] dicta sunt
medio genere sed [illegible] ad invicem sunt
transmutationum sunt eiusdem generis et hic de
propter meta[physice]. Tertio [illegible] et in toto
sunt contraria ut dicitur [illegible] et qui-
tator et non sunt generis et [illegible]
dicitur. Ad omnia contraria [illegible]
est vel medio genere esse ultimo
rius generibus ut ipsa [illegible] esse [illegible]
ficat ibidem [illegible] de omnibus [illegible]
modis forte [illegible] dici quod delectatio
et tristitia [illegible] contraria [illegible] genus
[illegible] vel [illegible] obiecti [illegible]
et absentia [illegible] sunt eiusdem generis
naturalis quia delectationes [illegible] depra-
ta bona [illegible] et [illegible]
Ad 4m dicendum est quod est [illegible]
delectationes contrarias delectationi sed non
obstat quia ipsa [illegible] posse [illegible]
contraria tristitie [illegible]
tamen [illegible] intelligendo [illegible]
do [illegible] 1a contrarietatis sed [illegible]
ad [illegible]
[illegible] quas [illegible]
[illegible]
[illegible] ad [illegible]
[illegible] delectationes
spirituales quam intellectuales sunt contrariae
[illegible] est quod alii delectationi.

2m pncle

vel tristitiam de obiecto [illegible]
[illegible] quiescentibus vel [illegible]
[illegible] vel absentibus et 1° de ge-
lectatio [illegible] contrarium ex [illegible] obiecto-
rum [illegible] delectans [illegible] contrarium et si
[illegible] non [illegible] contrarium tamen delecta-
[illegible] contrarium [illegible] ex illius [illegible]
[illegible] et ab [illegible] vel ex [illegible]
[illegible] delectatio et [illegible]
[illegible] de frigido [illegible]
[illegible] calido. Ad [illegible] aut
[illegible] delectatione alii vel tristitiam [illegible]
tibus vel [illegible]
[illegible] vel appetitus [illegible] aut
[illegible] est [illegible]
[illegible]
ut [illegible] 3° de anima. [illegible] aut
actu [illegible] appetendo [illegible] ratione
quiescens [illegible] veritate [illegible]
est nobis [illegible] quietus est
[illegible] delectatio
[illegible] est [illegible]
[illegible] appetendo [illegible]
tibus [illegible]
in [illegible] alii [illegible]
[illegible] actus erronei appetitus
vel [illegible] forte [illegible]
in [illegible] actu [illegible]
vel [illegible] actu dolor [illegible]
[illegible] obiecti et sic [illegible]
[illegible] delectatio [illegible]
[illegible] loquendo [illegible]
ex [illegible] videtur [illegible] est
[illegible] illud actum [illegible]
[illegible] quiescit et [illegible]
ent. [illegible] actus [illegible]
[illegible] apprehensiones [illegible] vel
[illegible] non sunt [illegible]
sunt [illegible] in esse [illegible]
[illegible]
[illegible] alius [illegible] delectatio [illegible]

actu et non [illegible] contrarium [illegible] contra-
rietate ex contrarietate obiectorum [illegible] nichil
ut puto [illegible] delectationum contra [illegible]
[illegible] ex contrarietate 2° [illegible]
[illegible] sicut [illegible] delectationum
[illegible] sic [illegible] dispositionis
[illegible] multo plus
tristia [illegible] recusat [illegible]
[illegible] non solum [illegible] comestionem et
potationem et a [illegible] sed et [illegible]
[illegible] 2° apud multos
sic [illegible] delectatione [illegible] veritate [illegible]
[illegible] inveniens sic [illegible]
[illegible] quod alii [illegible] elenco [illegible]
[illegible] non potest [illegible] sic
non [illegible] quod [illegible] debita [illegible] visi-
one intellectuali gaudet et quod
[illegible] tristati contraria [illegible]
[illegible] dispositionis. Alius aut est actus
[illegible] indicatus [illegible]
[illegible] vel [illegible]
[illegible] contrarium ex quod [illegible]
sunt [illegible] iudicium quod deus
est diligendus et iudicium quod deus
non est diligendus et sic medio
[illegible] non [illegible] contraria ex quo [illegible]
delectationes [illegible] actibus [illegible]
[illegible] non solum 2m [illegible] sed 2m
modalitatem 2m rationem bonitatis et ma-
litie sic [illegible] Et est 1a contrarie-
[illegible] delectationum [illegible] de [illegible] actu
intelligendi [illegible] reflexione [illegible]
[illegible] illud actum ut [illegible] primo
[illegible] quiescit. Et [illegible] quod
ex contrarietate dictorum obiectorum [illegible]
[illegible] delectatio non est contraria tristitie
[illegible] non [illegible] iudicium [illegible]
[illegible] illud iudicium [illegible]
et quiescit [illegible] iudicium [illegible]

[illegible] non est de iudicio [illegible]
esse [illegible] iudicium
[illegible] quiescit [illegible]
[illegible] in suo iudicio delectatur [illegible]
tamen est quod [illegible] iudicium
tu reddiens ad [illegible] iudicium [illegible]
[illegible] iudicasse errasse et de
[illegible] tristatur [illegible]
[illegible] delectatio esse
contraria tristitie sed [illegible] contrarietate
iudiciorum reflexorum [illegible]
iudiciorum obiectorum. Ad [illegible] est et quod
[illegible] actu cognoscendi [illegible] iudi-
cialem [illegible] esse delectatio contraria tristitie
[illegible] contrarietate [illegible] illius iudicii [illegible]
tia et absentia [illegible] ut [illegible]
ante sic [illegible] delectatur [illegible]
veritate cognoscere [illegible]
tes [illegible]
[illegible] ut non [illegible]
aut ad 3m propositum. [illegible] dicendum
est delectatio [illegible] est [illegible] ut
[illegible] alia est [illegible]
[illegible] et [illegible] tendit [illegible]
et hoc est quod non [illegible] apprehen-
de [illegible] quiescit
2° [illegible] ut [illegible] delectatio et [illegible]
delectatio [illegible] est maior tristitia [illegible]
[illegible] ibi aliquid [illegible]
[illegible] ibi tamen [illegible]
si ad appetitum delectatio [illegible] non esse
[illegible] diminute
[illegible] aut tendens [illegible]
apprehende illam [illegible]
motu [illegible] quiescit tamen quod
[illegible] actum [illegible]
[illegible] contraria [illegible] removet [illegible]
[illegible] tristitie et sic [illegible] mo-
tu sic [illegible] delectatio [illegible] quia

3m pncle

delectatio que est ad mixta tristicie propter quod
quod impossibile est perpetue moueri nisi
per accidens careat aqua per fines
ad quem tendit, non sic per accidens pro
quiete delectamur ita per accidens
eius absentia ex dicto tristatur. ¶
Hijs autem visis rationes, et auctoritates
ad utramque partem adductas prout
contrarias faciliter et exponuntur auctoritates
enim que fuerunt adducte 2o
f. ad partem negatiuam arguitur
non quod delectationes intellectuales
non habeant contrarium sed quod delectationes
proprie non habent contrarium est de per
se mixta tristicia, siue sint
delectationes spirituales siue intellectuales
ideo quod arguitur de delectatione
in eius [illegible] Ad quod dicit de
delectationibus que fiunt in actu videndi
vel audiendi sicut philosophus allegatum
fuit prius, et dicte auctoritates exponi
que ad hoc quod cum fuit
in actibus contemplatiuis et specialiter
in actu intelligendi substantias
separatas non sic omnibus intellectualis
delectationes contrarias tristicias contrarias
sit quod fuit ut obiecta ex tedia et
sensibilia sequitur etc.

23

De tristicia

Vicesimo 3o queritur utrum
tristicia sit magis fugienda quam delectatio
appetenda. Arguitur quod sic quia sic
[illegible] naturalibus ita comparabiliter
esse in voluntariis sed in naturalibus
actio grauis fit ad velocitatem
motus [illegible] in tractu quod

gelat vel dicitur primo metheororum. Ergo fu-
ga tristicie sit ex genere mali instant
appetitus autem delectationibus ¶ Item fortis
ex eo magis laudatur quod tristitia que restat
ut impetum fortiori sed ipse restitit
fuge tristicie contrarius aut impetui de-
lectationibus ideo etc. ¶ Et confirmatur quia
quod dicitur est 3o Ethicorum difficilius
est tristiciam sustinere quam a delectatione
abstinere ergo impetus ad fugiendum tristiciam
est maior quam ad prosequendum delectationem ¶
Item simpliciter loquendo tristicia est malum et de-
lectatio bonum sed magis est fugiendum malum quam
prosequendum bonum probatur quia illud est
magis faciendum per quod minus malum euitatur
sed per fugere malum euitatur malicia et
per prosequi bonum euitatur virtus seu bo-
nitas etiam. ¶ Et non est dubium quod peius
est esse malum quam non bonum. dicitur ¶ Item
non fortius sic illud est magis faciendum quod
non facto status hominis manet peior
sed si quis non fugit malum ipse erit
malus ¶ Si bonum non appetit bonitatem
non est bonus et peius est esse malum
quam non bonum ideo etc. ¶ 3a ratio fortior
sit fugere maliciam et non fugere malum
opponitur ¶ tamen appetere virtutem seu bo-
nitatem et non appetere virtutem seu bo-
nitatem opponitur sed non fugere malum est peius
quam non prosequi bonitatem ergo fugere
est melius quam prosequi vel appetere bo-
nitatem ¶ contra pro ratione [illegible]
si appetitum magis et oppositum in oppo-
situm in opposito ¶ Contra quod magis
diligendum est ait quam odiendum
i. inimicus delectatio autem amica est
tristicia i. inimica ideo etc. ¶ Item fuga
tristicie est a malo repellente appe-
titus delectationis est a bono [illegible]
sed bonum videtur potencius malo quod bonum

est virtus et malum magis est [illegible]
priuationis tantum quod malum non est
integrum bonum. vel bonum magis est integrum
et hoc non est dubium. quia optimum sit
pessimo potencius ¶ Item finis est
principalius in modo appetendi sed delectatio inest
per modum finis tristicia autem non est
modum finis et tamen tristicie
non sic standum in ea sed vult
ad delectationem procedendum ¶ Item sic
dicitur fuit tristicia simpliciter est malum
et delectatio bonum sed magis est prose-
quendum bonum quam fugiendum malum
probatur ¶ Primo autem arguitur, 1o quia
dictis ¶ 2o virtus est magis bonum
quam contraria non comparantur ¶ 2o quia id
est magis faciendum quo facto status
est melior sed bono prosecuto
status est melior quam recto malo
quia melius est esse bonum quam non
malum ¶ 3o quia melius est con-
finis propter quod est melior sed appe-
tere bonum est finis propter meliorem
quam fugere malum quia sic dicitur
melius est esse bonum quam non
malum ¶ Idem arguitur quia neutrum
est melius alio quia idem motus
non videtur esse melior seipso ¶ Sed
fuga tristicie et appetitus delectationis
videtur esse idem motus sicut re-
cessus a nigro et accessus ad album
Idem enim est motus de quo ad
quem. ¶ Sic quod neutrum est bonum
neutrum est melius ¶ 3o neutrum per se de-
testandum bonum quod dicitur in 2a questione
quod prius appetere delectationes magis
comparantur et prius fugere tristicias a
quibus recedimus ¶ Et si ita esset
quare non tunc verbum delectationes

sint magis fugiende quam tristicie sustinende
¶ Et arguitur quod sic quia fugere delectationes
euitatur intemperantia et prosustinere tristicias
euitatur vicium timiditatis vel mol-
licie sed intemperantia est vituperabilior
timiditate et mollicie et illud est
melius per quod vituperabilius euitatur ergo
etc. ¶ Contrarium quia virtus magis est circa dif-
ficilia ut dicitur est in 2o Ethicorum
difficilius est autem tristiciam sustinere
quam a delectationibus abstinere 3o Ethicorum
¶ Et quia sustinere tristicias et turbi-
dum ducit ad fortitudinem fugere autem de-
lectationes ducit ad temperanciam ¶ Item
fortitudo videtur esse virtus laudabilior quam temperantia
ergo sustinere tristicias ducit ad
melius ideo est melius ¶ Dicitur in breui quod
sicut sic difficile declarare ista conve-
nienter dicas quod predicta comparatio sit duo
attendi penes delectationes et tristicias
sibi inuicem contrarias ¶ Secundo modo penes
delectationes et tristicias sibi inuicem contrarias
2o penes delectationes et tristicias disparatas
¶ Si primo fiat comparatio ut disparatas
videlicet delectationes intellectuales et tristicias
corporales videtur michi quod aliquis delectationes
sint magis appetende quam quecumque tristi-
cie fugiende sic prima conclusio quod sic
probatur sic quia appetere delectationes ad
fugere tristicias itaque appetere delectationes
ad fugere tristicias sed magis est appeten-
dum ad delectabile quam fugiendum quia cuius
tristicie terribilis quod mors est ad comminu
tristicia corporali et in Ethicorum sustinendum
est mortem propter actum virtutis exte-
rendum sic probatum fuit in 1o libro Ag
gone io et Silv et eius videtur in
quod tristicie intellectuales aliqua sunt magis
remouende quam quecumque delectationes
corporales prosequende et hoc sic 2a conclusio

p^z ^z Bir cpstans in virtute fortitudinis ad
repellendum immitas puidere tristiciam sibi intellectualem in sentes non
possit omnem delectationem corporalem postponere sed et mortem
tristitie se offerret Sed j^a q^o sequenda
ne ponenda est quod tristitie intellectuales remouende sunt per repulsiones
inferentes tristiciam et non sit quod ipso
manente non erit tristans verum fortis
ad expulsionem et mentem exponit
se morti Sed manentibus causis
impossibile expellere et continue opponi
confugientibus fortis non tristatur a
sua tristicia sed solum moderatur eam
rone Sed i aut fiat comparatio per se
delectationes et tristitias contrarias quas
per mens toto illas quia tunc de obiectis
sunt verum pres delectationes de salute
animabus et tristitia de salute eius de
ut penes delectationem et tristitia de eius
perditione tunc vel obiectum erit delectabile
et veritate at delectatio erit appetenda
et tristitia fugienda Et erit quaestio
quidem magis vel obiectum
et veritate tristabile tunc et erit supponenda
et delectatio abiicienda et quanto quidem
ergo magis Sed si quo obiectum sit et vere
tatis delectabile verum contra bonum proximi
vel salutis veritatis verum mihi quod delectatio
erit magis appetenda quam tristicia
fugienda et ista erit tertia conclusio
ex qua patet quod supra appetitus primo respicit
finem et habet maxime delectationem non
non in contrariis finis statuit delectationem
ad a. sed delectatio vel tristitia sed ad
appetitum Ideo magis simus tristitia aut ut
tristabile Sed et proportio
est de appetitu aliis sic est de appetitu
naturali Sed agens intendit calorem

magis intendit inducere calorem
quam frigus destruere ymo tamen omnibus
intentione non sit in bonum similiter et intentio
sic naturaliter esse quam non esse ymo similiter
non esse non est bonum sed quod agens calorem
intendit per se calorem et quod non
tendit frigus destruere nisi per accidens sed in
quantum repugnat calori intento per se
similiter appetitus aliis intendit per se
per se delectabile et per accidens contrario
repugnanti E Ecce obstat
quod est idem motus de termino a quo et ad
terminum ad quem per se quia licet sit idem
tamen non est ratione Sed dico quod licet
idem re et ratione intentionis tamen non
quod sit dispositio intentionis agentis
terminum a quo et terminum ad quem ymo
si non esset a quo tamen esset ad quem intenderet
Sed i aut tendat ad quem non intenderet
tendere nisi esset a quo abiiceret quod
ex quo patet quia multa producuntur ab agentibus
in esse absque abiectione contrarii
aut alio a quo agente corporali
nisi forte per potentias actiuas aut agentes
absque alia productione dico naturalis
tamen per processum non sit melior forma
tamen melior quam abiicit quam esset
tamen non bonitas magis attendit motum
quod est quam ex quo quod est absque
Sed aut obiectum sit tristabile vel
veritatem verum contra dampnum proximi
tunc ego puto quod magis est fugiendum
quam delectationem abiiciendum et ista sit
conclusio Et nunc patet quod est bonus
per se quod est melius eo quod est ab
que dico melius sicut in medicina
quod est Ideo melius tamen
alia cura et per fere totalis
ergo sic illud intelligo quod deus
intendit magis attendit ratione bonitatis

per se ipsa sibi ipsa quam ... quia fuit q
mula sibi et aliis Sed verum
est tristari de dampno proximi et
deo magis quam tristabile Et aliis aut
quae est de his non delectari propriis
vel aliis quae nec bonum neque mali ex
sentientes non curarent de bono proximi
vel malo Et sed quod his duabus
quo in his i. inter praedictis fuit a
et corrumpentes Prima corrumpentes
penitentie et vitae Prima quia
ista Et tunc obiectum simul delectabile per
quod est tristabile sunt tristitia sufficere quam
non delectari sed delectationem abiicere quod
tristari esset opportunum vicioso delectari
aut quae esset ei quae nec esset virtuoso
nec vicioso non bonum nec malum
vel saltem minus malum Secunda conclusio
est quod tunc obiectum simul tristabile per se
sed delectandum quam non tristandum et i q
non sed propter est et ista z q
nes et ... ponitur illa rem et
respicere sed opponitur modo contraria propositio
propositio quod ut ibidem ... quae
dictum ... non in ipso Et
... fiat comparatio penes delectationes
et tristitias contrarias quae per se ...
quod fuerit tunc obiectum contraria vel opposita
contrariae et ad inuicem et ... modum
tamen bonitate vel malitia tunc est
quod ... magis delectandum sit in obiecto
delectabili de quo ... puto quod magis de
lectandus sit in delectabili quam tristandum in tri
stabili quod ... sicut patet ... Sed statim
obiectum ... ista contrarium quia videtur esse
contra ... naturam omnia aliud plus
tristarentur omnibus de suis contrariis
fama vel quam ... repleri
delectationibus plus ... tristitia de inuidia
contrariae quam delectationem de eius
fama plus et tristarentur de ea

tor Iβ solucatos quam gauderemus
de omni corporum integritate Ad aut
omnia dicendum est quod esse et viuere
naturaliter summe delectabile sed magis quam quodque
aliud sit tristabile quod ex eo patet quod
nullus ... intus vel et nullum
aliud tantum passus est tristiciam
quam abhorret magis mori quam i
tristicia sufferre et non videmus
quod una maior tristicia corporalium et dolor
mulieris parturientis quam non licet
excepta tantum abhorrere quantum
pro delectatione in veneris ... quam
absit Patet deinde quod omnes ... et tota
radicaliter ... de tota ...
agibilium et quia ... contraria
de ... dolor sunt tristicia
tactus cum sint excellens quam ...
et ... non opponatur nisi delectationi
tactus tamen ex contrario opponitur omni de
lectationi ... et ... et verum
delectationem quia in esse et viuere et
... magis abhor
ret naturaliter quam sola delectatio tactus
appetatur non tamen ... soli delecta
tioni tactus opponitur Vnde si esset dum
sa tristicia illa ... magis per
delectationibus opponitur ... non magis
abhorreret quam delectationem sibi oppositam
sibi appeteret sed ... videmus
sibi ab ... famem et sitim
ut delectetur in cibo et in potu sed
... ad ... auferre
delectationem ... desideratam quod est de
... et ... dicitur aut
... istis ... scrupulosus
studiosus relinquo Ad primam ... rationes
dicendum quod actus contrarius repellentis et actus
... et ... reddit ...
motum ... quam ... tamen

ad rones

sed propter hoc non oportet quod contrarium prosequendo accep-
tum reddat motum velociorem quam quiescere
motus propter acceptum. Ad aliud dicendum quod conce-
di quod tristitia vehementer tactus est ve-
hemens impetus quam delectatio aliqua
corporalis tactus cum ille delectatio sit de
esse sive de bene vel nisi includat
eam virtualiter uno modo non sunt de-
lectationes et quod est impetus a quibus
est facilius abstinere quam tristitias sus-
tinere quod alii fortibus sustinere propter vir-
tutem fortitudinis. Causa autem contrarius
tristitia est vehementissimus impetus
et valde fugiendus sicut est virtua-
liter opposita omni delectationi. Ad aliud di-
cendum est quod non magis prosequendum
bonum quam evitandum malum. Et quan-
do dicitur et melius propter quod magis ma-
lum evitatur, istud potest concedi et con-
ceditur quod malitia evitatur non solum
per fugam mali sed et per prosecutionem boni
ita quod prosecutio boni claudit in se
virtualiter fugam mali et ad addit
ultra quod melius est vel potest dici quod
fuga mali [illegible] ad personam [illegible]
[illegible] malitia [illegible]
[illegible] ad quem [illegible] malitie pro-
secutio autem [illegible] bonitatis
[illegible] ad quem [illegible]
[illegible] Vel potest concedi possibile quod fuga
mali est melior quam prosecutio boni
in ordine ad illos ad quos tamen ducit
prosecutio boni est melior quam mo-
[illegible] et inclinationes magis perfectam
[illegible] ad quos tamen ducit quam [illegible]
[illegible] concedi quod prosecutio boni
est melior. Et eodem modo patet
ad formam. Ad aliud concedendum
quod [illegible] sit non fugere malitiam
quam non prosequi bonitatem [illegible]

[illegible] quod melius est fugere malitiam
quam prosequi bonitatem [illegible]
quod sit delectatio est secundo Topicorum [illegible]
in [illegible] [illegible] [illegible]
non modo [illegible] Ad [illegible]
[illegible] arguebat quod [illegible] sit me-
lius reliquo [illegible] motus [illegible]
sunt [illegible] et [illegible]
[illegible] sit bonum de [illegible] sunt
[illegible] sunt quod delectationes vel
tristitie sunt bone et quod male et
quomodo [illegible] et [illegible]
[illegible] non sunt delectabilia [illegible]
sed fugienda quod delectationes [illegible] sunt
fugiende quam tristitie sustinende [illegible]
dici sit et de [illegible] rationes [illegible]
sunt quod [illegible] forte [illegible]
[illegible] motum fuge et motum prosecutio-
nis ad illos ad quos sunt [illegible] sed non
comparando eos ad illos ad quos tamen
ducunt [illegible] ad [illegible]

Utrum delectatio

Vicesimo secundo queritur
Utrum delectatio sit motus
[illegible] per diffinitionem ipsius datam
[illegible] est delectatio et motus [illegible]
[illegible] et [illegible] sunt tota [illegible]
[illegible] in [illegible]
[illegible] quod delectatio [illegible]
velociter vel tarde delectabat
et tarditas sunt proprietates motus
[illegible] et [illegible] delectatio et [illegible]
sed [illegible] esse quedam
motus [illegible] tertio Physicorum [illegible]
delectatio fiat [illegible]
est motus sed [illegible]
[illegible] quiescet [illegible]

motus [illegible] ipsa esse actus imperfectus [illegible]
[illegible] impotentia [illegible] destructa esse
[illegible] ca esse motum [illegible] non
[illegible] esse motum [illegible] tota
[illegible] [illegible]
[illegible] non [illegible] est divisibilis [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] delectationi [illegible]
[illegible] delectatio esse [illegible]
[illegible] est motus [illegible]
[illegible] appetitus [illegible]
[illegible] appetitus [illegible]
[illegible] dicit [illegible] esse
in [illegible] sunt in [illegible]
[illegible] quod delectatio et tristitia [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] Et [illegible]
[illegible] quod delectatio non est idem [illegible]
[illegible] nec est [illegible]
et [illegible] sed [illegible] est [illegible]
[illegible] aut [illegible]
[illegible] dicit [illegible]
quod motus [illegible] est actus [illegible]
[illegible] est actus [illegible]
[illegible] ad [illegible]
[illegible] movet
[illegible] et [illegible] non tota [illegible]
[illegible] totum [illegible] est
[illegible] Alio modo motus actus [illegible]
[illegible] extendit ad [illegible]
[illegible] in [illegible] modo [illegible]
[illegible] extendit ad [illegible]
[illegible] in suo [illegible] dependente
[illegible] ab [illegible]
[illegible] ad [illegible]
[illegible] omnibus [illegible] vel de-
[illegible] dici motus [illegible]

[illegible] quod appetitus [illegible]
quod ipsa [illegible] ad [illegible] et [illegible] quod
motus [illegible] dicitur aliis modis [illegible]
non [illegible] Dico autem quod [illegible]
delectatio sit motus secundo modo [illegible] est aliud
[illegible] ipsa sit idem quod [illegible]
vel [illegible] postea in [illegible] De
tertio autem modo capiendo motum [illegible]
est quod [illegible] delectatio [illegible] esse motum
quod dependens [illegible] ab [illegible] delectabili [illegible]
ut [illegible] et [illegible] et omnium [illegible]
[illegible] dicimus esse motum. De secundo autem
modo [illegible] primo dicitur [illegible]
[illegible] primo modo capiendi motum [illegible]
in [illegible] ad cuius evidentiam videndum
est ut [illegible] videndum est utrum delectatio sit
divisibilis. Secundo utrum [illegible] tota sit ut [illegible]
[illegible] Circa videndum est [illegible]
[illegible] De quo [illegible] est [illegible] quod
delectationes spirituales sunt [illegible] divisibiles
ad [illegible] sive [illegible] quod subito sunt
[illegible] corporea et [illegible] delecta-
[illegible] autem intellectuales isto modo non sunt
divisibiles [illegible] quod intellectus et voluntas
sunt potentie separate a materia [illegible] quod
non sunt extense [illegible] magis.
[illegible] quod [illegible] sunt divisibiles [illegible]
[illegible] sensibile [illegible] dividi sed sunt [illegible]
et remissa. Omnes enim experimur nos
[illegible] magis [illegible] delectari aliquid
[illegible] vel in [illegible] Immo sepe videmus
[illegible] delectari nos [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] De [illegible] potest
dici sit dicimus [illegible]
sit delectatio [illegible] et remitti [illegible]
corpore [illegible] corpore [illegible]

Lumen stati sit ita intensum quam exigit
na. lucidis et na. dyaphaneitatis illorum
corporum ita quod apparet mediatam equalem corporis lu-
cidi sit corpus dyaphanum lumen non fit intensius
quam esset prius sit in omnibus sic lumen totum
sit non una parte gradualiter prius a. et g. c. tempus
ad fit in instanti tamen lumen incor. dya-
phanum equaliter et continue incedit apparet g. c. g.
corpus lucidum intenditur alteratum effici et g. c.
lucidius ut apparet esset quod corpus dyaphanum
alteratur et etiam eius dyaphaneitas sit g. c.
purus ut dyaphanus sit et apparet quod
corpus lucidum g. c. sit corpus illuminatum propinquius
sit g. de dare quod obiectum quietatum preci-
to et Iudicatur de eius quietatione et pre-
sentia sit delectatio rei intensa quam exigit
obiectum et iudicium et conditiones apparet ita
quod apparet istarum modum equalem delectatio
non intendit et apparet tantum apparet experientia
Dum videmus aquam intensam ut intensius
iudicatur tantum incipit cantare album ut
incipit ad delectandum aspicere ut audire
sit prius et omnis quod delectatio sit in principio
iudicium de quietatione ut prius obiecti et apprehen-
possumus iudicare obiectum esse quietatum ut plus
quam prius sic sit et ex esse de delectatione
sit g. contingit delectatio sic sit tota non
prius remissam quam intensam quod levius
sit in instanti Et g. c. intenditur dex in-
tendatur tantum dicit verum in visio quod
etiam quod tunc tempus propria esse non enim est
indigens ullo quod in prius iis suum perfecti-
at propriissimum esse aut verum et delectatio ¶
Totum in quodam est et etiam nullum tempus at-
tingit quam vere delectationem tamen simplex tempus
facere perficiatur speciem / Tamen indubitan-
tandum est quod delectatio potest intendi et re-
mitti temporaliter et continue apparet g. c. quod obiectum sit

quietatum vel dispositionis remotam sit
propinquius propinquius ut corporis intro minutorum ut
prius hoc quod nos iudicando de eius quiete
tia ut distinguendum magis aut minus in te-
dius ad obiectum apparet esset verum dicit extra in re
tamen quod nullus continue delectatio quod labo-
ri tempore illo ad quod delectatio sit. verum sit dicitur
quedam delectat nova cum procedit aut non
Similiter apparet g. c. quod primum per deperditia mediata
est intus et in tempore et ea operatur quam ad
minus et etiam verisimiliter apparet propterea non sit dicta apparet
sed neglecta apparet quod delectatio obstruat
Et forte quod adhuc non est malum am-
plius delectare predicta sed quod ut verum quod sit
lumen possit sic totum sit quam et ad totalitatem
extensionis In magnificentie fenestre apparet sole ap-
pareat tota aer in camera sit illuminata et
non prius g. c. per propinquius fenestre quam per remo-
ta tamen totalitate extensionis lumen non fiat
totum simul sed prius remissius et per totam g. c. in-
tensius et quod fenestre g. c. magis et magis ap-
periantur in fenestre valde modicum apparet
est lumen in camera et valde remissum apparet
quam experitur et eodem modo contingit si camera
esset apperta et illuminata per apertionem cande-
le non per candele lucem prius obicitur obscu-
tamen quam totum lucis et per lucem non est inte-
se illuminat sic tota primo quod plus esset non
esse ex opinione sustineri ut mihi videtur quod to-
aer camere super extensione non illuminat
sit sed sic per propinquius et cum lucido di-
recte prius quam per remotior ut mediator
quod corpus lucis aliud sit esse debile quod
illuminare non posset in partes actus propinquos
sibi ¶ Et quia lux augere ut minu-
ere tamen illuminaret aerem ad maiorem
vel minorem distantiam non operatur propter
potentia lucis ad illuminandum tamen dat
esset prius dat minorem eo quod data quantitas

appertura fenestre esset prius dat minoris
sic motus appertionis fenestre sit divisibilis
in infinitum Verum g. quod in appertione fenestre
sit dari aliquam illam partem lucis suffi-
cientis ad illuminandum partes a. b. in ca-
mera propinquius fenestre quod non verum suffi-
ciebat quod ad illuminandum remotas sic Et
puto quod hoc intendebat allegandum commentator in tras-
mutatione esse in tempore sed quedam lata suffi-
sit quantitatem reciperent contra positorum sic
tamen non obstantibus quod puto et etiam lata et verum
esse verum quod lumen quamvis sit esse facile
est totum sit sic instantaneum Ita quod hoc
sibi non repugnat ex parte sui sed ex parte
agentis aut passi aut applicationis eorum
ad invicem non si lucidum prius in instanti
applicatum prius corpori dyaphano lumen esset
eque factum intensius in quocunque parte pari-
bus sit prius ita quod apparet modum lumen
non efficeret intensius prius quam ante et ut
puto de magis intendere et verum sit quod illuminatio
sit instantanea i. quod non repugnat
ex parte luminis quod sit instantanea quamvis
accidit sibi successio per modum possibile ad
motum magis a. Et forte id verum
est de lumine quod ita dicitur de immissione
non visibilis ita quod una per videt sit quod
obscura verum et maius per magis et claris sit
intensius videt non totum obiectum non sit
prima visui sed nova prioritate fiat
per appertionem oculi sic fiat per applicationem visus
ad visum per motum eius localem aut quan-
titatis et forte quod ita esse de omni mutatione
tota ut appertione tamen prius quam melius quod
apparet et melius ut sic in dare in statu
per absolute voluntatis quod potest differre attribuen-
tendi Io prius est ea mihi velle dominum
prius quam obiectum fuit sufficiens ex parte sui prius

ad intensum actum per dictum dicitur Dotem
posito concedendum esse quod actus intensus sit
lumen Item sic fieri tota sit et per remissius quam
intensius et ad hoc sufficiant de ista
materia propositis cum ea ut amplius dili-
genter inquirat de qua sit aut quam sic verum
mihi esse dandum quod prius sustinere
magis et minus aliquod sunt quod prius non re-
pugnat sic tota sit et quod sic fiat per talem
et g. c. g. c. est per modum possibile ad a. minutorum
g. c. tamen modi sunt lumen visio delectatio et
multa talia / Alis sunt quod ex parte repugnat
sic tota sit quamvis agentis extenderet approxi-
mationem passo sufficientem talibus et figurationibus iste
in forte per modum agentis supra passum inte-
dum g. c. aliquando a. motu quacunque passi
ut agentis dicitur g. d. et verum est quod et
forus non est per se motus quod motus est
quidem continua per sic prius per illam appositionem et
quam est motus sed illis formis non quietus per se
primo solum reducens aliquando per modum possibile quod
certum sit quam g. c. per sic prius per a. io et c. ¶
Tamen nullum esse in quietis concedo quod
etiam illas formas esse aliquam partibus motus
i. mutatio g. c. et equalis sit apparet ex
predictis / et quod verum est delectationem visionem
illuminationem et multa talia esse de natura ut
modum forme io maior est quod etiam delectatione
per se non est motus sed partibus posset etiam
tamen esse motus i. minus g. c. cum sequen-
mat differentias motus data et positorum sic
actus impotentie et etiam impossibile sic actus inper-
fectus tamen processu g. c. ad videndum perfecte
velis notandum est quod differentia est inter delectationem
spiritualem et delectationem materialem non delectatio
intellectualis quam est de per se sit sic adhuc mo-
tu quoniam apparet hoc quod propter actus intellectus
intellectualis et etiam incorporea // delectatio

[illegible]

... motum ... et sic etiam delectacio

27

Tx delectacio

Vicesimo quinto queritur ... utrum delectacio sit quando ... quod sit ...

[illegible]

Sepcio

[illegible]

nz visioib ¶ Tr° scd° lest sic dom impe-
dientib9 fiunt q delta.° z disiapnt
si° pcabilr z q tinue apre mutoz q ti°
in ag° eoz q ad eandem delta.° vel
uisioez exigunt ¶ Ad z q delta.m z dis-
om no repugt cosa q stant tote
sil io daz loq° de eis at si stant sep-
to.° sil dna s. ipaz no esse gnatoez
tpalem z distincta a gnatio esse q
si ess eaz gnacio tlis q° tn no quec
eis a° l sic ipam s3 pmo l seqle ad
mutoz tpalem meis ad q delta.° vel
visio q sc ¶ Ad ndm q plur anz
tiqz dixert delta.° esse gna.° sp°
in naz vel repletoz attendens ad
illas delta.° q fiut z° l cibu z potu
qz cu cor9 in famez z siti destitutu
fuit ad disspoe rorli ad que resp.°
supetz cibi z potu ¶ Cu aut cor9 fuit
resp.° tib9 no est amplius delta.°
q° aut bn esse pq° l p delta.° no

[illegible]

Trii delectacio 26

Tricesimo 6.° queritur utrum
delta.° psiat opacoez. q no qz
q impet prudente esse no psic.
opacoez tn n.° pspsic esse psiat opacio
sed prudencia ¶ Ad z delta.° impeditiue est
ei q est prudentem esse ut dic de z
quato mg gaudz tato mg impe.° ut
ea q veneraz nllm n. valq pposse
ad mittgre

[illegible]

hoc et pactum reflexum vel pactum secun-
dum agere quo apprehendimus illam primam ap-
prehensionem primo boni seu quietis et perfecti
ita quod prima prior apprehensio fit obiectum secunde apprehen-
sionis propter quod fit delectatio de prima priori et secunda red-
dit quod semper delectatio fit de aliquo obiecto per suam
apprehensionem. Secundo sciendum est quod obiectum de
quo fit delectatio quandoque est operatio nostra vel operatio a potentia
nostra dependens ita quod ipsum vel ipsius perfe-
ctio est in nostra potestate sicut esse aerem sere-
num vel mare tranquillum vel sanitatem vel pul-
chritudo corporalis et huiusmodi propter quod
quod composita sunt dicuntur intelligi. Quomodo
de operatione que est ipsa apprehensio propter quam fit
delectatio de obiecto. Secundo de operatione que est aliquod
obiectum de quo per suam apprehensionem fit delectatio.
Dico quod loquimur de operatione que sit obiectum et
illa non subsit potestati nostre sicut est ventus
vel pluvia constat satis quod delectatio nostra
non perficiat talem operationem pluviam
nec perficit nec augetur nec continuatur eius eo
quod decet delectari et quo videtur per nos.
Si autem illa operatio de qua obiective delecta-
mur fuit in nostra potestate ut est actus
cytarizandi specialiter vel huiusmodi tunc est dicendum
quod delectatio quam eius perficit et continuat operationem
quando est dictum quod ipsa agimus et causa velocius
vel operatio fiat intensior et diuturnior
et hoc est per experientiam manifestum. Et ideo consequenter est
quod omnia salutis et perficiuntur delectationibus et bes-
tie et homines ut dicitur septimo huius. Et ideo
philosophus recte dicit quod delectationes non omnia a...
perficiuntur et gratia ipsius delectationis appetuntur delecta-
ri. Sed valde ad hoc et amet quod
iste velle sicut quod ipsum esse non potest et delectatio
non potest esse sine obiecto delectabili nisi forte
divinitate ut apud primam vel metaphysicam vel [illegible]
speciem obiecti delectabilis in summa reputat.

quam gratia delectationis melius ad volendum operationem
delectabilem vel obiectum delectabile. Sed quod volumus
si sit in nostra potestate sic facimus et continuamus si
aliquid non impediat. Secundo delectatio quam habemus vel habere
intendimus de aliqua nostra operatione incitat
nos ad continuandum illas operationes et ad continuandum
ipsas et ita delectatio perficit operationem de qua
obiective delectamur. Sed dubitatur propter quid modo
non videatur perficere posse eam in suo
modo formaliter vel finaliter vel effective. Ad quod mo-
do videtur michi dicendum esse quod non perficit proprie modo
effective obiectum nec delectationis et apprehensionis
quia actus naturaliter delectationem et apprehensionem eum
quod efficiens precedat naturaliter effectum delectatio
non potest esse causa effectiva [illegible] de obi-
Et tamen potest dici quod sicut desiderium potest esse
effectiva movens ad obiectum adipiscendum ita
delectatio potest poni causa effectiva mota quando
[illegible] ut est causa effectiva
mota videtur eiusdem desiderio prima
quantum ut est causa finalis videtur eiusdem de-
lectatio. Item nec delectatio videtur michi [illegible]
te operationibus esse causam formalem proprie lo-
quendo obiectum delectationis et apprehensionis perfecte
[illegible] appetitus et [illegible] sed sic [illegible]
actum sed ipsa delectatio [illegible] consequendi vel
faciendi vel conservandi potest se habere per modum
finis sic quod quo apprehendimus delectationem [illegible]
[illegible] desiderat eam [illegible]
tam vel [illegible] conservare [illegible]
gratia desiderat habere vel conservare [illegible]
quod est [illegible] vel [illegible] ad [illegible]
vel conservanda [illegible] est obiectum et
intentio et appetitus [illegible] movet ad illud
obiectum non adeptum adipiscendum vel ad
adeptum conservandum gratia delectationis inde
provenientis vel provenientis et ita [illegible]

quod intellectus et appetitus et alii [illegible]
animae et appetitus continuat augent et perficiunt
operationem de qua obiective delectamur vel
delectari intendimus. Delectatio autem prima primo
quidem apprehensa et amata sicut est in [illegible]
sicut finis. Si autem loquatur de operatione
que est ipsa apprehensio propter quam de obiecto app-
rehenso fiat delectatio tunc et docet experientia
quod delectatio sic perficiat operationem quod ipsa aliquando
est causa vel occasio quod operatio fiat intensior
et diuturnior. Intensius autem et diuturnius
audimus melodias vel fabulas quando de me-
lodiis vel fabulis pro auditu delectamur. Et
dimus et intensius respicimus aliquem ludum
quando de ludo prius delectamur et cetera. Sed sicut
prius dictum est quomodo delectatio perficiat huius-
modi apprehensionem et satis manifestum est ut
michi videtur quod hoc non est primo modo agentis na-
turalis delectatio non precedit naturaliter illam apprehensionem
sed potius eam sequitur. Sed autem agens precedit naturaliter
id quod actione producit. Secundo et videtur manifestum
michi quod delectatio perficit potest illam apprehensionem
per modum finis amati et intenti sicut dicebatur
de operatione obiecta nam cum sit reflexio in-
tellectus consecutive et appetitive super illas delectationes
et earum operationes vel et super eas directe et cetera con-
sequentie super eis ferantur propter eas et illa delectatio
sub ratione boni et quietis apprehenditur
et conservari desideratur propter quod omne
cuius gratia desideramus habere et conservare opus
nostrum et conservandum ad opus tendendum vel conservan-
dum cuius est illa apprehensio et precedat
solummodo sicut precedebat prius de operatione ob-
iecta. Et tamen hoc non obstante [illegible] dicitur
quod aliquis relinquit imperfectum medietas [illegible]
Nota [illegible] et primam intentionem de-
lectationis decamus eligere operationem vel con-
trarium enim sepe apparet magis bonum eligere
illud quod est melius et principalius ut sic quod
eligatur propter [illegible] dictum et est melius

delectatione ordo perfectus sit principaliter et primaria in-
tentione appetitus secunda sit magis bonum et eius
gratia sit magis bonum sit tamen intentione primaria
secunda minus bonum et alia intentione secun-
daria fiat reflexio sicut magis bonum licet
perfectius ut sit primaria intentione dili-
go deum propter se ipsum et contraria intentione
appetitus mei sed quod minus bonum finis eius de
istis duobus modis sed primaria intentione
et secundaria prout commentator perficit declarat
secundo celo et mundi commento [illegible]
[illegible] sit propter notandum quod alii diligunt
operationem propter delectationem tamen dicendum est quod [illegible]
dicitur finis aliquis intentione prius de quo dictum
precipue in [illegible]. Cum dicitur est verum de-
lectatio perficiat dictam apprehensionem primo modo
sicut sibi inherentes et statim videtur consequenter
quod non apparet [illegible] quod prima apprehensio intentione tamen
in prius et delectatio in appetitu. Sed istam
forte non [illegible] multa efficiunt ponendo quod idem sit
realiter intellectus et voluntas sed anima [illegible]
[illegible] quod delectatio est in anima
tamen in prius recto in quo tamen in prius [illegible]
est apprehensio et non obstante hoc diceret
quod anima prima in ordine ad actum apprehensionis
[illegible] et in ordine ad actum delecta-
[illegible] appetitus. Alii autem dicerent delectationem
esse in apprehensione sicut ipsa [illegible] in me-
[illegible] quod anima non potest delectari
[illegible] apprehensione [illegible] non disposi-
[illegible] ad receptionem alicuius formae [illegible]
[illegible] ad illam formam sicut habere [illegible]
[illegible] sit disposita [illegible] agendum ad agendum
aliquem effectum [illegible] ad illum effectum actu
efficiendum. [illegible] quod nec ista [illegible]
[illegible] ponere quod anima non habere [illegible]
adhuc modo activo passive [illegible] et active et
ita esset dicendum an apprehensio illa sit dispo-
sitio ad delectationem activa vel passiva. Secundo

[illegible]

Tertia delectatio

[illegible]

iudicando ipm esse conveniens utrumque contrab.
iudicando ipm esse disconveniens uel vnde de-
lectabi. et a.a contrabi. Si g° virgo delectab.
bi. gra virgo in psaltria mulierem et audi-
ta in eo dulci sono tunc delecta. in ope-
ribus pone no in delectac in ope alio
sed potius augebit. Et dolet n. plus delecta
in cantu psaltri. mulieris et lascive q
in cantu ipe et in dectatibus tribu-
ens odorantes plus [illegible] q ipe [illegible]
[illegible] in modo. Ita ipe est colligi
[illegible] ex tribus ad tam [illegible] in rebus.
Cum n. [illegible] ples concordat de quan-
tis contrarie firmius adhibet ex iudi-
ciis et in maiorem sic delecta. Et com-
mo sic maior contraria si ples [illegible] dis-
cordat de disconvenienti. Si b° discor-
dat tunc delecta vnius misceri contraria
alia et cum ipe hoc g° contraria nullus
sic iudicium sed q dubitat an totale obm
sit sibi conveniens uel disconveniens et ita
nec delecta nec contrabi. mente [illegible]
[illegible] ex [illegible] mente delectabitur ut contra-
[illegible] ipe corporis colligata ad di[illegible] mea
[illegible] q [illegible] q si [illegible] indicaverit
ad esse in iudicia [illegible] ut potu [illegible]
[illegible] bonum sunt sapor et odor et gustus
ab [illegible] et olfactus. Si i aut delectat
a contrarie plus [illegible] sunt [illegible]
[illegible] et no [illegible] [illegible] [illegible]
q p° dirixit. Si q delecta in delecta
a t. t. et cum mo dicto. Sic n. [illegible]
[illegible] q amatores philosophus no puta
[illegible] inter. Si audivit philosophus
q gaudent [illegible] vehemens no [illegible]
aliud et a.a [illegible] aliis [illegible] plantes
[illegible] et a i [illegible] nam enim equi
[illegible] ut faciat pedem dolor. Secundo
aut ex q [illegible] sunt [illegible] i [illegible] [illegible]

a dicto patet. Si quis intendit aliquid n
fit ar[illegible] q delecta. no [illegible] delecta
q tu [illegible] no sic dicto sic et [illegible]
ni multa inventa mus mea [illegible]
probant. Vicesimo octavo queritur.

Tx principali m

Utrum philosophus intendat delecta sit
[illegible] opa. [illegible] opa [illegible] delecta.

Multi aut probant inter q opa sit [illegible]
dilectam [illegible] philosophus [illegible] rones [illegible]
[illegible] et eudoxe [illegible] est ista. Ce°
sit [illegible] inter dicit per fines aliorum et
magis bonum [illegible] bonum sed enim de [illegible]
est [illegible] ut dicit a° politicorum. Sed de-
lecta [illegible] esse q appetitum [illegible] Sic [illegible]
Eudoxus [illegible] ma[illegible] illud esse o.
q omnia appetunt. Et [illegible] omnis [illegible]
esse [illegible] bo sit obm appe. [illegible]
primo obi posse ad [illegible] omnia appe
[illegible] sit in bono [illegible] et [illegible]
omni enti bo sed no est omni enti bo
nisi q est o. [illegible] Si illud
[illegible] appe. et [illegible]
esse app. omnibus [illegible] q omnia
appetunt [illegible] sed delectationem
appe. omnia [illegible] rationalia [illegible]
[illegible] ut [illegible]. Haec aut [illegible]
[illegible] ab eudoxo primo dicitur [illegible]
[illegible] in a° [illegible] duo. Ex [illegible] aut
omnia et bestias et [illegible] delectationem
q da est eius q est esse [illegible]
[illegible] est q statu [illegible]
[illegible] [illegible] a° [illegible] q dicta
[illegible] esse [illegible] sic omnia eadem delecta.
appetunt sed no est ita. Alii enim et alii
a a° alias appetunt delectationes. Ita ad in
dicere [illegible] appetat

delectationem tunc n° delecta est q omnis
[illegible] appe. [illegible] nulla delecta [illegible]
q sit q app. Sed dicere quid instantie in-
[illegible] primo [illegible] Sed q
no eadem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] delectationem [illegible] eadem omnes
delectationem tunc omnes. Ex q [illegible] sunt [illegible]
mas [illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] q [illegible] no [illegible] appetat delecta. [illegible]
est q no est omnium eadem na. [illegible]
nalis [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] na. enim [illegible] [illegible]
[illegible] no [illegible] [illegible] delecta. [illegible]
sibi [illegible] [illegible] ut [illegible] Sed
[illegible] omnium eadem na. [illegible] et [illegible]
[illegible] omnes appetunt eandem
delectationem et ista est q [illegible] [illegible]
[illegible] q [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] est ac si omnibus [illegible]
[illegible]. Secundo [illegible] [illegible] [illegible]
aut [illegible] [illegible] Sed q
[illegible] toti delecta. [illegible] appe. [illegible]
[illegible] q omnes appe. delectationem sed [illegible]
no omnes eandem appe. [illegible] q [illegible]
[illegible] finales et bone bonos [illegible]
[illegible] [illegible] aut est [illegible] q [illegible]
nat [illegible] appe. [illegible] ad delecta. est q
[illegible] Sed [illegible] aut [illegible] instantie [illegible]
[illegible] [illegible] aut [illegible]
no [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] Secundo
n. na. q [illegible] Ex q [illegible]
q [illegible] alii [illegible] a.a° [illegible] [illegible]
[illegible] appe. a.a° et a.a° delecta. [illegible]
[illegible] omnes eadem appe. finale
delectationem et [illegible] [illegible]
de [illegible] finali delecta. [illegible]
dat. Sed [illegible] [illegible] sit q [illegible]
[illegible] appetat delectationem [illegible]

q q° naliter appe. aliqua opa. [illegible] sibi a-
nexa delectationem [illegible] et naliter appe. delecta-
[illegible] Omnes aut [illegible] [illegible] ut
dicit [illegible] et omnes [illegible] sunt [illegible]
[illegible] si no sunt impediti. Et si
appetat q dicit [illegible] [illegible] [illegible] ap-
petunt et [illegible] no [illegible] [illegible]
[illegible] q omnes aliq appe. [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible] [illegible]
n. [illegible] si [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] no [illegible] illa [illegible] omnes
[illegible] in [illegible] [illegible] ut [illegible] ad aliud
[illegible] ordinatur [illegible] Omnes [illegible]
ne [illegible] vnius [illegible] omnes [illegible]
in ista finaliter ordinantur sicut [illegible]
[illegible] [illegible] felicitas et [illegible] sunt de-
claratum in primo [illegible] in [illegible]
et in [illegible] Sed [illegible] q [illegible]
[illegible] appetat na. ista [illegible] delecta.
[illegible] summa [illegible] annexa est [illegible]
[illegible] ut dicit q omnia enti [illegible] [illegible]
[illegible] sunt na. [illegible] q [illegible] q na-
[illegible] [illegible] et hoc et [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] aut et
[illegible] est [illegible] nale bo. [illegible]
[illegible] [illegible] appe. [illegible] et illud
[illegible] ut nale bo. [illegible] est [illegible]
[illegible] na [illegible] [illegible]
[illegible] primi bo. ut [illegible] [illegible] recipit
esse [illegible] a primo et summo bono [illegible]
[illegible] in [illegible] [illegible] suum
[illegible] [illegible] [illegible] sit [illegible] declarata sit
[illegible] appe. [illegible] [illegible] et eudoxi
2° ad [illegible] ar. sic [illegible] ex eodem [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] est [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] sed [illegible] omnia [illegible]
bona delecta. [illegible] esse [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] finalitat [illegible]
est in [illegible] appe. [illegible]

nullum autem quantumcumque bonum [illegible] appetitur [illegible] quam delectatio. Et eciam sequitur quod sint
omnes bestias et homines appetunt delectaciones igitur
delectatio est prima in genere cause finalis et propter
quam operatio est intencio principalis propter [illegible]
Et propter hoc principalis intencionis ordinatur
ad suam racionem [illegible] in finem sed de-
lectatio perficit sicut operaciones. Et forte [illegible]
quod delectatio perficit operacionem non quocumque modo
sed ut superveniens finis quidam ut dicit [illegible]
Et omnia quanta bona sunt intencio princi-
pa [illegible] operacio est quod est ipsa felicitas [illegible]
[illegible] sicut [illegible] delectatio esse sicut
et quod [illegible] racione felicitatis
[illegible] sit operacio propter se et operacio non propter
[illegible] aut est delectatio quia delectatio [illegible]
Et principalis intencio [illegible] est
melior ut dicit [illegible] politice sed delectacio
esse melior operacione quia ipsa est [illegible]
perfectior tamen ipsa consequitur ad operacionem [illegible]
autem [illegible] sunt perfecta [illegible] sunt [illegible]
[illegible] ut dicit [illegible] novo
[illegible] Et [illegible] quia sic [illegible]
[illegible] est perfectius [illegible]
finis delectatio aut est perfectior operacio [illegible]
illud est maxime eligibile et propter quod omnia alia
sunt eligibilia propter [illegible] quod est eligibile non propter
ad aliud nec aliud [illegible] aut [illegible]
est delectatio ut dicit [illegible] [illegible]
[illegible] cum [illegible] delectatio ut [illegible]
[illegible] eligibilis delectacio unde et [illegible]
[illegible] delectacio [illegible] propter [illegible] et
[illegible] delectacio appetitur delectacio [illegible]
aut est [illegible] bonis et finibus [illegible]
[illegible] est de isto [illegible] quod est delectacio
ad res meliores et excellenciores quam de [illegible]
quod est que rebus vilioribus [illegible]

[illegible] delectacionibus est magis appetitiva rebus excellenci-
oribus et [illegible] operacionibus [illegible] magis que rebus
vilioribus [illegible] [illegible] magis
[illegible] de quibus delectamur quam de quibus
operamur maior [illegible] [illegible] quia [illegible]
[illegible] est [illegible] magis cum vilioribus [illegible]
sed solum in quo cum [illegible] minor [illegible]
[illegible] et [illegible] que [illegible] operacio sed solus
[illegible] non ad quod omnibus sed solis [illegible]
tibus [illegible] delectacio Et [illegible] quia si de-
[illegible] operatoribus et delectantibus [illegible]
[illegible] operatores [illegible] et [illegible] bonos et [illegible]
[illegible] cum bonus [illegible] operacio [illegible] sed de-
lectacionibus de [illegible] erunt ad bonos [illegible]
[illegible] non in [illegible] delectacio. Et [illegible]
[illegible] in loco suo naturali [illegible]
[illegible] est sibi [illegible]
[illegible] finis quam motus [illegible]
[illegible] ad [illegible] Et delectacio est [illegible]
[illegible] modo [illegible]
[illegible] in [illegible]
et [illegible] Contra [illegible] quod delectacio [illegible] non
eligitur propter operaciones sed [illegible] quia [illegible] delectacio
[illegible] delectaciones [illegible]
[illegible] et quod [illegible] non delectatur
propter operacionem [illegible] in [illegible] ad
[illegible] operacionem [illegible] de-
[illegible] et [illegible]
[illegible] operacio esse [illegible]
[illegible] sed [illegible] naturam [illegible]
[illegible] quod [illegible] propter delectacionem [illegible]
et non [illegible] est
[illegible] magis [illegible] alij [illegible]
amore esse de quod delectacionem et [illegible]
amor [illegible] felicitate et propter quod delectacio
esse felicitatem sed [illegible]
[illegible] bonum quantum [illegible] omnia [illegible] sunt [illegible]
[illegible] delectacionem. Et [illegible] non obstantibus

[illegible] Eustracius et Albertus in suis commentis [illegible]
[illegible] quod [illegible] Eustracius arguit
[illegible] propter [illegible] quod [illegible] non dicit delectacionem esse
sicut operacionibus sed [illegible] sicut propter [illegible]
quod non sit [illegible] sicut intencionaliter principalis Et
[illegible] intencionem et [illegible]
[illegible] suo fines [illegible] ad [illegible] opera-
cionibus et generacionibus quia sunt fines delectacio
aut sit que est [illegible] nam operacio
[illegible] non est finis [illegible] Et [illegible] non
[illegible] illa [illegible] quia delectacio et si
non sit perfectior operacione [illegible] est tamen
perfectior [illegible] operacio non sit
[illegible] ipsa delectacione Et tamen Eustracius
[illegible] esse sicut delectacionis Et [illegible]
[illegible] ut [illegible] est sicut [illegible]
et [illegible] [illegible]
sed [illegible] sit [illegible] et tamen [illegible] ut
[illegible] non [illegible] perfecciori [illegible]
sed [illegible] felicitas quantum [illegible] esse [illegible]
ma [illegible] et [illegible] sit [illegible]
[illegible] et non [illegible] ipsa felicitas quod est
[illegible] et [illegible] delectacio est [illegible]
et tamen [illegible] perfectius ipsa felicitate [illegible]
[illegible] ista [illegible] Eustracij non [illegible]
esse [illegible] non [illegible] quia [illegible] quod delectacio non
est sicut operacionis propter aliud [illegible]
[illegible] est generacionis aut motus est finis
generacionis aut motus [illegible] Eustracij
est quod si delectaciones essent sicut operacionum
sequitur quod nulle [illegible] operaciones
[illegible] esse [illegible] delectaciones [illegible]
[illegible] et [illegible] quod omnes operaciones
[illegible] essent [illegible]
[illegible] delectacio [illegible] et [illegible]
[illegible] quia non [illegible]
[illegible] est [illegible] non [illegible] [illegible]
est sicut omnia [illegible] fini et [illegible]

[illegible] contra [illegible] ut [illegible] fortitudo
ut fortis [illegible] quod facit [illegible] expectat
[illegible] aut et mortem Ubi plus est do-
loris et tristicie quam delectacionis ut dicit [illegible]
[illegible] Et [illegible] esse [illegible] et nulli [illegible]
[illegible] nulli est [illegible] non [illegible]
[illegible] vel [illegible] rebus [illegible]
[illegible] plus delectacionis quam [illegible]
[illegible] delectari [illegible]
[illegible] esse in [illegible] esse [illegible] et si
sit [illegible] vel in delectabilibus et omnia [illegible]
[illegible] esset delectabilia et
[illegible] dicit [illegible]
[illegible] dicas [illegible] quod [illegible]
[illegible] faciet [illegible] si [illegible]
[illegible] et si [illegible]
et si [illegible] quod [illegible] non
faciet et si [illegible] auferret et si [illegible]
[illegible] et si [illegible]
[illegible] ad [illegible] nulla [illegible]
Et tullius [illegible] de officiis [illegible]
[illegible] esse [illegible] mortem [illegible] dolorem [illegible]
[illegible] aut [illegible] sunt
[illegible] operaciones non
sunt propter delectaciones Et [illegible]
sit [illegible] alij [illegible] quod non
omnes delectaciones sunt [illegible] sunt
[illegible] operaciones sed operacio [illegible]
sunt [illegible] delectaciones et [illegible]
sunt [illegible] et [illegible] delecta-
[illegible] non sunt [illegible] unde
delectaciones [illegible] dicatur delectaciones
[illegible] ut [illegible] quod sit [illegible]
[illegible] delectacionum [illegible] operaciones [illegible]
et male sit [illegible] delectacio
[illegible] operaciones [illegible] et [illegible]
[illegible] et quod [illegible] preferenda
est propter [illegible] quod [illegible] illud

ppt bonu spes reduci in bonitate o-
pis rois q etia exhort pz q etatie gu-
q sut bone z honeste q sut z irem
indicatio rois ut si quis amico ul
tpor [illegible] doluit q doleat z de eis
[illegible] z [illegible] q istud amplius de-
lectabi qd ut d. de fe in [illegible]
Ad rones alias p tres p̄tendes ad p-
ma dr q opa melior est delta-
z 9dare istud esse opa q oma
appetut in[illegible] q̄ ria. z h no est
nisi deo 9cedere z q omia appetut
delta in qn appe opa q in est
delta si z sit oma appe opa q
sit deus est delta sic est opa Ide
em a deus dei delta z ipi 9rama-
nes opa ut pz z mc. Ibi aut
de alijs delta z opa si in
illis in qbus delta dis ab opa-
mbus tc est eque ul mg 9cedend q
omia appetut opances q appetut
deltances na appet em acta z pa-
nalia naltr appetit [illegible] opa-
nes ppt acta statu agut naltr pa-
pate z patim pa acto pate qu
d. q omia 9ne bntia appetut
opatur q delta [illegible] no solu
[illegible] delectabilia z ct ag
[illegible] inferencia Ad illud q additur
ad arg q omes appe ead delta ul
oms [illegible] delta eide rois d ndu
sic q mtu appetut eade
opa gra cuiq appetut eam delta qu
to addit z q d. delta z totu gu
tidre appetitu dr q no intu pa.
si roe opatois q q. si sut appe bos
z no infectu Ad z rone q excea-
de radice q ce sic pma unde sic
ad pma Ad a ppt dca q [illegible] quz

Delta ppt dca q bn est si no mtu [illegible] [illegible]

melius est sua [illegible] Et finis eius p-
fa n. alij est sua z p [illegible] z carnibus
in genes ad n. ma nltis accidentibus
sibi [illegible] q fiat z ty sua aia
[illegible] est aim actue ut dit qmta-
to z de aia Et ut qt z tn bn dic cuist-
ius delta no p fiat opa sic finis
pn z pma intecc dictu ut dic [illegible]
ut qd finis i. tamq finis z [illegible]
intetue accept qmo dicit ppt esse
meli ut ac p qnta [illegible]
Ad a dictu fuit q z [illegible] dua
su [illegible] delta no est [illegible] nec
opa si [illegible] talem Ad
alia qn dici q pticu bia [illegible]
ora bia p [illegible] dndu est q 9pando
res sin ad inuice ppo illa mlta
paci instrm ard nag rolis melior
z no. om suo actua [illegible] gra-
toe mlta [illegible] illa sic q bitate
q q dm duat motq 9placois i. tndu
rei ad suu 9plemetu pp totu sit acc-
tu q est ptcis mth motu est melius
toto q erat [illegible] ita gtt de aggratu ex
aia z eis opatoe melius ee q amma
nuda z opa cu delectane q opa sic
delectane [illegible] n. 9iuata cu mto
bonoz reddit eligi ut d. [illegible]
Ad q z q appo. si q finis q3 rones bz
timi d. uno mo q q est bm de fine q
tiat motu ul qualitas 9pando admo-
tu z tam mouete si ille no est finis
dictus pna intetoe sic z i. insticas sic
finis dei z cor [illegible] ut pz z [illegible]
finis aut pmaria intetoe dicitur
a ijs omnibus tamq ea pma oim a. sic
em deus finis est oim a. d. z a. mo
q sic dictu pma intetoe est [illegible]
resolutois effcu in sticas [illegible] z q est
q ipe est pma [illegible] degratatur

finali p studiu [illegible] est in sexis ppe
Ad a. ppt dici q mlta sut q sedm se
essent eligibilia q tn mg ppt alia eligu
[illegible] ipa bi. [illegible] ppt se ipas esset
[illegible] eligibiles [illegible] abeis opa-
i q [illegible] ipe sut q pfectoes aie z tn ipe
[illegible] mg eligibiles sunt ppt opances q
ppt se ipas ppe hoc q opatoes sut
meliores z sic [illegible] sic q 9ceda-
mus delectatones esse ppt se ipas eli-
gibiles si tn mg ppt opances q ppt se
ipas Et sia siquis [illegible] dre q de-
lta q [illegible] opatoe q est ipa felicitas no
sit gra eligibilitas alicuius [illegible] mtelligi q q
no est eligibilis gra alicuius ulterius p[illegible] si
no d3 excludi qn eligibilis gra opantis
q 9se [illegible] pfco. ea z decorabit
pulchritudo iuuentute Ad d a. dndu q
ta [illegible] q mala [illegible] mores pnt esse
q eod gne ul loyco ul nali dndu est
z q [illegible] est gng ~~[illegible]~~ q
ad delta 9quenit [illegible] z maialt sic
opa z delta q est gn 9trw s opa
no quenit maialt Ita ng 9 [illegible] q
est genq 9trw so opa z illa ro
ullas 9mtit excellen pa. sup opa-
nez nz delectois sic [illegible] z z [illegible]
opay [illegible] [illegible] obm opc q delta
tn ita delatq est ad bos opacoes sic
ad bos delectaes z si opa alin cu ma-
la [illegible] intetoe pnli z totali finali
nuq opa nisi ca bo. z opa si [illegible]
Ad d alia ppt dici q mq pances
aie delta mag 9cerat appetat cu de
lta opa ad opa alig opa [illegible]
z finalis 9cerat appe. Ad a. dndu q
opa ludi ordia ad delta tn [illegible]
lta [illegible] ordiat ad opa na sic di-
ax inquerit est sic est [illegible] studet

n. z laboat ludi gra in sipiet [illegible] z [illegible]
pueile lude aut ut studeat [illegible] ana-
tarsis rcte [illegible] regei eni assimilat
ludus impotentes aut aut 9ti labodare
requie indiget eo [illegible] finis requies
sit n. gra opatois Ad [illegible] aut dndu
est q no est appe mtn pnli ppt de-
lta sic dem fuit [illegible] aut [illegible] ppt m
[illegible] [illegible] no cessant acutu sic
[illegible] aialia pt ee Et ma ppt nobi[illegible] z
excell q plexiois [illegible] difficilius est
[illegible] [illegible] [illegible] q malis aliis
Ad adsueret [illegible] diffi na ingenia
ut [illegible] oim tpe mag z delta pondet
ad [illegible] ut oim tpe [illegible] [illegible]
[illegible] q no [illegible] z pauca [illegible] nec
in pluribus quibus alioz aialia Ad alia
q no est ide amor z delta nec est
ad [illegible] an felicitas pomi debeat [illegible]

De amore dilectionis

Dicesimus [illegible] queritur Utrum
amor dilectionis z delta sint id
realt q no q illa no sut ide q3 gra
no sut ide sic est in pposito q z [illegible] ma-
ior pz q si oppo in oppo z opposita
ppsita z [illegible] Et q bonitas bn
est q[illegible] io meth [illegible] q [illegible] delecta-
mus est odiu [illegible] bo delectans est
[illegible] aut delta z [illegible] no sic
id ppt ar mltr Pmo q [illegible] qui
est [illegible] z no no [illegible] odiu
aut est [illegible] z q deq ultimo si
[illegible] [illegible] delta ut ac [illegible]
z tn deus odit malos put ambo leges
9cede bm [illegible] q odiu esse ppt ea ab-
[illegible] q pnt eide [illegible] aut no
bn esse nisi ul ex ppti ul [illegible] bo-
ni [illegible] odiu est quo quis vellet
aliqm no esse [illegible] aut est [illegible] in appe-
titu derelicta ex aliquo displicenti ul
[illegible] nocuo [illegible] q ta no bn essen.

pp. vel ymaginibus cognoscitur per diversas tres
sic. tres eundem actum appetitiva qui excedit
actu appetitivo alio et alio indicto pp.
vel ymaginacionibus secundum alios et alios motus
tamen id non dicitur videtur michi videtur quod licet
sit aliqua apparencia de diversis motibus
apprehensis tamen illa videtur sine parte dedu-
ci motibus nullomodo apprehensis vel ymaginatis
per apprehensionem cuius modi fuit predicti motus
Et Item actus appetitus secundum nullo et non est ac-
tu apprehensionis unitas quod impossibile est appl
secundum cognitiva apprehensio quod alia apprehensio est vero
sed alius appetitus Et item magis ponderate
tas communes diversorum motuum esse diversas
quam tales remotas, non motum ab appetitu
congruente procedenti appetitus est tamen principium
et quasi motor secundum et sic Et est simile de
appetitu naturali et alii naturalis enim sit simul
eandem motum alias autem sit secundum apprehensionem
apprehensam appetitus quod illa secundum quam primis de-
tribus concedamus sed quod delectacio et actus delecta-
cionis actus desiderii et actus fuge vel abhomi-
nacionis secundum rationem differunt actus appetitus sit
n. desiderium non est idem quod delectacio sit
non est idem quod tristicia quoniam possibile est secundum de-
siderio et ipso non remisso cessare tristiciam vel
tamen et delectacio sicut in materia precedentis
tunc nullus remanet appetitus Sed maior ut
michi videtur est dubitacio de complacentia pre-
cedente actum desiderii de qua illi dicunt quod actus
ille complacencie michi est actus quo delectacio
quoniam delectacio non solum sit apprehensio realis presen-
cie sed et apprehensio eius presentie quantum possibile est
et maiore delectacione sunt delectacio ut dicit
philosophus decimo ethicorum Constat autem quod illa complacencia
sit possibilis delectacio presencia magis quam in absencia
Item ut dicunt aliqui communis idem nos
intelligere cum dicimus hoc quod michi complacet
et hoc quod est michi delectabile vel michi
delectatur vel michi complacet mihi et ita

concluditur enim actum voluntatis appetitus esse de-
lectacionem vel desiderium et omnes actus formatum
i. omne nolle esse tristiciam vel abhominacionem
seu fugam intellectus per abhominacionem actum de-
siderio contrarium Et dicitur ipsi quod quod concluditur
quod omnis amor est delectacio vel desiderium
quoniam omnis amor est actus ipsius appetitus appetitus
Et quod omne odium est tristicia vel abhominacio
propter quod omne odium est actus contrarius
appetitus Et item confirmant eam doctores
dicentes quod intellectum cum dicimus hoc quod amo
vel diligo et hoc quod michi complacet vel est
delectabile Item omnis amor est concupiscencie vel
amicicie omnis n. amor vel tendit in
amatum vero quod eius bonum intendit vel racione
quod eius amanti bonum primus autem non est amici-
cia et secundus est concupiscencie Et omnis concupiscencie
si sit de absente est desiderium si vero sit
de presente nunc est delectacio delectata Et si
sit de presente magis tamen solum est delectacio propter
desiderium quam desiderium satietur et maneat Et
omnis amicicia si sit de absente est de-
siderium non quidem quo desiderans optat sibi bonum
sed quo amicus optat bonum quod non est Si autem
sit de presente in re i. de bono quod amicus
habet sic est delectacio vel iam quod delectamur
bono amici sic si sit de presente solum mente
tamen sed delectacio propter hoc desiderium sit dici-
tur de concupiscencia Et sic actus seu effectus
amoris non videtur esse nisi velle amatum
bonum et bonum amato vel impossibile transferre
vel se condonare amato vel se mereri ac-
tare Et autem omnia sunt desiderium vel delecta-
cio enim delectamur aut complacemur quod in proprio
spiritualiter transit et dat se ei et tamen ea
eo ... ut ab ... Et sic item confirmant
auctoritate augustini xiiii de civitate dei capitulo
vii dicentis quod amor inhyans i. de-
siderans habere quod amatur cupiditas amor

autem habens id quod amatur eo quo fruens leticia
est seu delectacio Amor vero fugiens quod ei ad-
versatur timor est et accipit dolor timore quod
abhominacio vel fuga quod opponitur desiderio
Et sequitur idem sic et addit sentencias quod ita
et isti finaliter concludunt non omnis amor
esse delectacio Sed quod omnis amor qui non
est desiderium est delectacio Et communis ista
opinio fit specialiter et specialiter tamen videtur michi quod
sit ea probabiliter sustineri Et primo quod
supposito quod concludenda est dilectio seu amor
vel amicicia si per habitum capiatur quia illa
non est delectacio tamen delectacio sit actus ipsius ap-
petitus quia non. opposita mittere de actua-
li amore qui appetitus actu fit et ama-
tum ponamus quod delecte amor petrum a-
more amicicie sed appetit se ipsum et ponamus
et eius opinionem primo narravit explicite actum appe-
titus et vero tercio delectacio quod sit cum ob-
iectum et votum quarto de desiderio quia
sit omnis nullis nomine concordat et ipso
tertium primum complacentia de quo fortassis dubi-
tatur sit delectacio vel non et sit secundum dicen-
dum nobis predicti ac michi quod amor
ille quo tu amas petrum non est delectacio
quoniam possibile sit tu non delectari illa delectacione
nisi apprehendas quod sit bene petro Et si
apprehendas quod sit male petro tunc oppositum
sit. Et neutrum horum apprehendis tu
amas paulum vel petrum quoniam amor ille
nec est ita delectacio nec illa tristicia
Item si scias male esse petro et non vero
tu non delectaris i. delectacio sed contristaris i. tristi-
cia contraria sit dixi et tamen tu non cessas
amare petrum quoniam amor ille non est
tibi delectacio Item amor tuus quo diu
obiecto sicut petrum dicitur amo petrum
sed delectacio tua non tamen dicitur scilicet pe-
trum sed super hoc quod est bene esse petro quod

eius quod tristicia contraria sit contrarie tradit sed sic si
quod est male esse petro tunc quoniam actus sit de-
sig quoniam obiectum fuit diversum sed quod anima non est
illa delectacio Sed tamen delectacio contraria dicitur
sed amor quo amas petrum non contrarius et
sed sic stat quod tu amas petrum et contristaris
de male esse petro i. et secundo Secundo videtur quod
amor non est desiderium quia cum stat dil-
ectus amans petrum et non dicatur desiderare petrum
quia licet forte dicatur desiderare videre eum vel
audire vel ad bonum sibi esse Et desiderium
est absentis sed tu necessario te amas petrum
non considerans an ad bonum est ei ullus
quoniam ille amor non est desiderium Item ille
amor non magis abhominaretur malum petri
quam desideraret bonum petri possibile quod si ille
amor sit desiderium boni petri quod sit et
abhominacio mali petri quod est impossibile quia
illi actus sunt diversi Et tertio videtur michi quod
ille amor non sit complacencia sed complacencia
sit delectacio quia sit quaedam delectacio expellit vel
minuit quia ... sed ... sed ...
... sit quaedam tristicia videtur expellere
vel minuere quaedam delectacionem sed contrarias sit quia
... Et tu summe contristare videns tyran-
num velle interficere petrum amicum tuum
et tu tamen non magis amas eum quoniam ille
amor tuus non est aliqua delectacio Et
ponatur quod ille sit amor carnalis patris
ad filium qui sit naturaliter appetitus et vide-
as filium tuum in manibus tyranni tu summe
contristaberis sentiens ... cordis quoniam
tu et summe amas filium tuum ac tamen non
contristaris in tantum quod si ille amor esset delectacio
tu summe delectaris ex quo sentires materia
cordis delectacio sed hoc est impossibile sed quod
nil maxime delectare et sit maxime contristari
quoniam ille amor non est aliqua delectacio
Et sit videtur dicere ... quod omnibus
videtur esse ... aut ...

[illegible]

de ista questione dubitatur in sermonibus ... quod sufficit ... dicit quod ... omnis actus voluntatis et velle vel nolle ... obiectum sub ratione boni vel convenientis ... actus volendi et si sub ratione mali vel disconvenientis actus nolendi ... aliquis actus voluntatis ... intelligendo velle et nolle ... ad placentia vel displicentia ... Si tamen velle et nolle ... velle ... moveat ad ...

[illegible]

[illegible]

credibilia dicit. Et omnes isti videtur ad i tu suum duci ad mortem vel se ipsum dicit se nullam omnino habere delectacionem vel saltem nullam magnam et tamen asserere se talem de amato amicum aut se ipsum quam illa est et quam intimius non dicit credibiliora et sic est ita quod ille amor non est aqua delectacio. Et videtur michi quod racionis aliorum michi quam hec concludunt. Ad illud quod ipsi inducunt de spe et memoria quod sunt delectabiles dicendum est quod spes et memoria delectabiles sunt non ex eo quod sunt delectabilia presencialiter [illegible] Si et se[illegible] quod [illegible] esset delectabile quod est [illegible] sed sit delectabile [illegible] primo [illegible] spes et memoria delectabilium sunt delectabiles ex eo quod res memorate et sperate quam amo [illegible] ad fantasiam ad [illegible] apprehendum tamquam presentes [illegible] Eciam aut est delectari in [illegible] sensu [illegible] fantasia aut [illegible] debilis et [illegible] memoria [illegible] quod memorie et sperat [illegible] aut [illegible]

[illegible]

[illegible] amatum vel ad sibi bonum fuit apprehensum quod [illegible] vel [illegible] de [illegible] amor [illegible] delectacio aut [illegible] amor [illegible]

[illegible]

Septimi.

Utrum autem delectacio ad quod dicitur amicus non sequitur quod delectacio sit amicicia sed quod ipsa consequitur ad eam ad presenciam rei amate non [illegible] ad alia dicendum est quod non est inquietus [illegible] et cetera [illegible] amor est eam delectabilius et aliis et sicut esse carnalis amor [illegible] amor [illegible] forte non videtur amor [illegible] non est inquietus quod idem sit effectus amoris et delectacionis [illegible] non sit idem amor et delectacio. Ad aliud dicendum sunt [illegible] amor et delectacio [illegible] sibi [illegible] et [illegible] nec eodem ordine [illegible] ab obiecto nec eandem sibi apprehensionem [illegible] Ad aliud et de [illegible] et [illegible] dicendum sunt [illegible] Ad [illegible] dicendum est de odio ad [illegible] et [illegible] sit dicendum est de amore ad delectacionem et complacenciam et cetera.

Tricesimo quint[o] 30

Tricesimo et ultimo queritur utrum delectacio sit [illegible] quod [illegible]

[illegible]

abstractum et concretum delectare autem et delectari
quae sunt concreta delectationis sunt agere et pati
ergo delectatio ad praedicamentum actionis vel passionis
pertinet non ad praedicamentum qualitatis. ¶ Et delecta-
ri et tristari sunt actus ipsius appetitus sensitivi
et intellectivi et intellectus sic ergo sentire
et intelligere sunt passiones ut aliqui
dicunt vel actiones manentes ut aliqui vo-
lunt et non qualitates ita delectari et tristari.
¶ Omnia quae imprimuntur [illegible] gaudii
et de malo et cuiuscumque esse de tertia specie qualitatis
secundo [illegible] delectatio et tristitia [illegible] sunt passi-
ones appetitus sensitivi. ¶ Et bonum et malum ad
qualitatem pertinet dicuntur [illegible] in qualitatem
quae de his dicuntur delectantes autem
et tristantes sunt aquae bonae et aquae ma-
lae ut ante dictum est ergo et cetera. ¶ Ista quaestio
est magis speculativa vel logicalis quam moralis
sed forma eius quae [illegible] tangit communiter
minime ergo tractanda est et [illegible] dif-
ficultatis [illegible] remittere de [illegible]
ad alia loca dicamus ergo multi ponunt
quod [illegible] praedicamenta abstracta concreti magis
supponunt [illegible] rebus [illegible]
credidere quod nulla res esset eadem quae sit
quantitas et qualitas aut relatio vel actio
et vel passio semper alia et alia et sic de a-
liis praedicamentis. Haec autem opinio [illegible]
esse falsa. Eadem enim res [illegible] dicitur [illegible]
[illegible] notabilis [illegible] per [illegible]
diversorum praedicamentorum. Eadem enim res ut qua-
litas vel albedo est qualitas et similitudo
et dissimilitudo et actio et passio. Eadem
res magnitudo [illegible] qualitatis vel [illegible]
[illegible] et loci et hoc suppono alibi de-
clarandum. Si ergo [illegible] quae res sunt
quales et quae actiones vel passiones et quae
[illegible] vel quantitates dicitur quod omnis res est
qualitas quia supponit illae [illegible] qualitas.

de aliis [illegible] de quibus [illegible] iste [illegible] qualitas
et sic dicitur de spiritu et cetera de actione
et passione et aliis praedicamentis. Et ergo non delectatio
[illegible] [illegible] ponendo [illegible]
[illegible] ¶ Prima quaestio quod omnis res est ad aliquid quia
omnis res est causa vel causatum primum vel principiatum
eam sibi diversa ab aliis [illegible] causatum
principium vel principale [illegible] esse est ad
aliquid [illegible] quod delectatio est ad aliquid. Et
[illegible] sufficeret quod non [illegible]
res est relata. Si enim [illegible] loquimur [illegible]
res cognoscitive vel cognoscibiles sunt relativae vel
[illegible] autem est quod refert et comparat
[illegible] ad illud [illegible] autem potest dici [illegible]
[illegible] refert [illegible] ad illud sit
[illegible] est calefactio [illegible] et calefactibile [illegible]
est aliud [illegible] a referente. Et [illegible]
[illegible] ad [illegible] sic [illegible]
[illegible] ad [illegible]
[illegible] non est nisi [illegible]
[illegible] refert [illegible] non omnis res
est [illegible] non omnis res
est relatio [illegible] delectatio est [illegible] et si aliquis
[illegible] imponenda ea [illegible] ad
[illegible]
et dici quod omnis res est quantitas vel saltem
per quantitatem. Si enim nulla est res [illegible]
vel [illegible] res [illegible] vel [illegible]
[illegible] sunt [illegible] est per [illegible] vel [illegible]
[illegible] et omnis res est [illegible]
[illegible] quod omnis res et omnis
res [illegible] sunt [illegible] vel per [illegible]. Et [illegible]
est quantitas ergo omnis res est quantitas vel
per quantitatem et [illegible] delectatio est quantitas per [illegible]
quantitas [illegible] delectatio est quantitas sicut
[illegible] quod omne [illegible] est [illegible]. ¶
Ponentes autem quod omnis res [illegible]
[illegible] est [illegible]
ponendo quod delectatio non solum est quantitas quia
est [illegible] et quia est [illegible]

dici quod omnis delectatio sit [illegible] vel [illegible] quia
aqua est [illegible] et [illegible] de [illegible]
[illegible] delectatio [illegible] dispos-
itio et poni quod omnis res est qualitas. ¶ Eadem
[illegible] supponendo quod [illegible] de praedicto qualita-
tis sunt omnes quas [illegible] intelligere [illegible]
non sit [illegible] ad genus [illegible]
[illegible] autem [illegible] intelligere de [illegible]
[illegible] dicitur [illegible] et bonus sapiens
et benignus. Corpus dicitur [illegible] dicitur [illegible]
vel cubitum. Numerus dicitur par vel impar [illegible]
[illegible] vel impossibilis [illegible] vel [illegible] vel
[illegible] Albedo dicitur clara vel obscura intensa
vel remissa. Vox et clara vel grossa a-
cuta vel gravis fortis vel debilis. Si-
militudo dicitur intensa vel remissa [illegible]
dicitur naturalis vel violenta [illegible] naturalis vel [illegible]
[illegible] fortis vel debilis. ¶ Et motus et actio vel
passio dicuntur naturales violenti regulares et
irregulares veloces et tardi. Dicitur autem
[illegible] data [illegible] et [illegible]
[illegible] pertinet ad praedicamentum qualitatis. ¶ Et non
[illegible] est quod in pluribus [illegible] pertinentium ad
praedicamentum qualitatis [illegible] concreti et abstracti suppo-
nunt pro eisdem rebus et de eisdem praedicantur
quae [illegible] sunt [illegible] et [illegible]
[illegible] esse omnis [illegible]. Est
enim [illegible] dei idem et non aliud quam deus
[illegible] idem quod [illegible] et
[illegible] idem quod [illegible] par et [illegible] vel cla-
ritas [illegible] idem quod [illegible] intensa vel clara et
de aliis [illegible] et [illegible] ita [illegible]
[illegible] de omnibus quia non est idem [illegible]
[illegible] vel [illegible] quod [illegible] cale-
[illegible] et [illegible] suppono quia alibi [illegible]
¶ Deinde tertio [illegible] quod [illegible]
[illegible] ad praedicamentum qualitatis [illegible] intelle-
ctio abstracto [illegible] praedicatur iste [illegible] qualitas
et ita dicitur de quantitate et sic de aliis

praedicamentis [illegible] solent in [illegible] quanti-
tatem abstracti [illegible] esse [illegible] est esse qualitatem [illegible]
[illegible] qualitas [illegible] vel bipedale vel
[illegible] est esse [illegible] ut pedalitas
vel [illegible] est quantitas [illegible] est agere et
[illegible] pati [illegible] est actio [illegible] est passio
et [illegible] ¶ Ex quibus [illegible] quod [illegible]
[illegible] omnis magnitudo corporis est qualitas quae
est figura et esse figuratum est [illegible] et omnis
[illegible] est qualitas omnis et [illegible] est et qualitas
quae est par vel impar [illegible] vel [illegible]
est qualitas. Et ita potest arguere [illegible] multa alia
[illegible] ut apparet. Ex hoc autem quod omne
corpus est qualitas [illegible] illos qui dicunt [illegible]
[illegible] praeter corpus esse corpus quod
omnis res quae non est intellectus vel intelle-
[illegible] est qualitas [illegible] quod nulla alia
res ab intellectu et a [illegible] existentibus est [illegible]
[illegible] autem quod omnis [illegible] est
quantitas [illegible] quod omnis res est qualitas vel
per qualitatem quia omnis res est [illegible] vel per
[illegible] ¶ Et idem esse probatum [illegible]
quod omne quod movetur vel omne mutatum mo-
vetur vel mutatur [illegible] omnis motus vel mu-
tatio est velox vel tarda regularis vel irre-
gularis violenta vel naturalis velox autem tar-
da regularis et irregularis sunt velocitas
et tarditas regularitas et irregularitas et [illegible]
[illegible] qualitas ergo omnis motus vel mutatio
est qualitas. [illegible] omnis actio vel passio
est motus vel mutatio ergo omnis actio vel
passio est qualitas. ¶ Et suppono quod [illegible]
[illegible] et ad [illegible] non suppo-
nunt pro rebus aliis ab illis pro quibus suppo-
nunt de aliis praedicamentis. Et quia nulla est res de
qua non supponunt de aliis praedicamentis [illegible]
[illegible] quod nulla est res [illegible] quae non
sit qualitas. ¶ Restat nunc videre de [illegible]
[illegible] et [illegible] de omnibus [illegible]
[illegible] esse magnitudines quia [illegible]
qualitas. Si autem non [illegible] esse magnitu-
dinibus [illegible] est [illegible] quod sunt

partes sunt nimis et ipsa est sine partibus et
omnis numerus est quantitas igitur etc. Item [illegible]
autem scientia [illegible] est libera et non est in
eis aliud liberum et libertas et tamen esse libe-
rum sit esse quale libertas est qualitas igitur et-
iam scientia est qualitas. Et de forma [illegible]
videmus [illegible] sicut est iustus et bonus
sapiens et benignus ita ipse est iustitia et
benignitas. Igitur omnis res est qualitas quare
et omnis delectatio. Et in speciali patet argumentum quod
delectatio sit qualitas quia [illegible]
et [illegible] et non est in specie sed res
[illegible] non autem omnes di-
cant [illegible] esse qualitatem propter hoc videtur
etiam de delectatione. Item notandum est quod [illegible]
est questio an delectatio sit qualitas aut actio
vel passio et questio an iste terminus delectatio perti-
neat ad predicamentum qualitatis vel actionis vel pas-
sionis. Cum igitur [illegible] sit [illegible] modus questio-
ni [illegible] est etc. Ad cuius evidentiam
sciendum est quod refert dicere calidum ca-
lefieri et calefacere et caliditas et calefactio.
Esse autem calidum est esse quale. Unde iste
terminus calidum pertinet ad predicamentum qualitatis ut [illegible]
[illegible] ad predicamentum qualitatis. Calefieri vero est
pati, calefacere est agere. Unde isti termini calefi-
eri et calefacere pertinent ad predicamenta agere
vel pati [illegible]
[illegible]
Iste autem terminus caliditas pertinet ad predicamentum
qualitatis vel qualitatis non quia [illegible] sed
quia [illegible] Et eodem
modo dicendum est quod iste terminus calefactio accipitur
active et passive pertinet ad predicamentum agere
et pati vel actionis et passionis. Sicut etiam ca-
liditas est qualitas ita calefactio est actio
vel passio. Aliud notandum quod [illegible] in delecta-
tionibus et tristitiis non sunt nomina [illegible]
[illegible] ad [illegible] tamen
non repugnat ex parte rei quod posset

imponi verbi gratia sit dictum calidum et calidum
sit dicta tristicia et tristis et pertinebunt [illegible]
omnia ad predicamentum qualitatis sit absolutum et
concretum et sit dictum calefacere et calefieri et
calefactio sit dicta [illegible] et tristari et tristare
et pertinebunt [illegible] nomina ad predicamentum actionis vel
passionis vel agere vel pati. Consimiliter di-
cimus delectatio delectari et delectare et [illegible] no-
mina pertinebunt ad predicamenta actionis et passionis vel
agere et pati. Sed sicut nobis deficiunt nomina
[illegible]
[illegible]
absolutis de predicamento qualitatis [illegible]
[illegible] delectari vel esse in delecta-
[illegible]
delectari vel esse in delectatione et ita patet quod iste
terminus delectatio pertinet sit absolutum ad predicamen-
ta actionis passionis et qualitatis. Tertio notandum [illegible]
[illegible] et non sit ad [illegible] an de-
lectationes et tristicie [illegible] ut in
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ad rationes ad primam [illegible] dicitur quod
[illegible] delectatio [illegible]
[illegible] actionis et passionis ut [illegible]
non est de predicamento qualitatis sed actionis vel
passionis. Et ideo patet [illegible] iste [illegible]
[illegible] ad [illegible]
vel [illegible] non pertinet ad predicamentum qualitatis.
Hoc tamen non obstante [illegible]
qualitas [illegible] Et ad rationes [illegible]
[illegible] Et sic est finis sep-
timi libri.

Octavus

Queritur circa octavum ethicorum utrum ad istam scientiam libri ethicorum

Sequitur nunc questio super octavum librum ethicorum de amicitia et primo queritur supponendo. Utrum ad istam scientiam libri ethicorum pertineat determinare de amicitia. Arguitur quod non quia [illegible] pertinet esse ad politicam non pertinet ad istam scientiam cum tamen scientia sit diversa ab [illegible]. Sed de amicitia pertinet ad politicam quia de eis pertinet ad politicam quod maxime convenit civitatibus et ad quod legislatores magis studere [illegible] pro eis [illegible] seditionem pertinet politice. Sed amicitia est huiusmodi ut dicit textus. Videtur autem et civitates continere amicitiam et legislatores magis circa ipsam studere quam circa iusticiam [illegible] et in medio [illegible] videtur amicitia [illegible] seditionem [illegible] politice igitur etc. Item de amicitia pertinet ad yconomicam [illegible] non ad istam scientiam quia quedam est amicitie patris ad filium et quedam alia viri ad uxorem et quedam domini ad servum et [illegible]. Talia autem pertinent ad yconomicam [illegible] domus [illegible] ut dicitur primo politice. Item de eo quod est commune hominibus et bestiis et quod convenit eis [illegible] non pertinet ad istam scientiam sed potius ad naturalem sed amicitia est huiusmodi ut dicit textus [illegible] in esse [illegible] ad id quod genuit genito non solum in hominibus sed in volatilibus et pluribus aliis. Et ideo Tullius in libro suo de amicitia. [illegible]

[illegible] dicit quod amicitia [illegible]
[illegible]
[illegible] ad [illegible] et ad [illegible]
[illegible]
[illegible] de amicitia
pertinet ad moralem vel ad scientiam naturalem [illegible]
[illegible] est [illegible] de amicitia
in scientia sua naturali. Item alio modo [illegible]
[illegible] amicitia pertinet [illegible] concordia vel [illegible]
[illegible]
[illegible]
adquirit ad scientiam naturalem [illegible] ad librum
de animalibus [illegible] de amicitia. Item tertio [illegible]
adquirit amicitia [illegible] concordia seu
benivolentia vel [illegible]
[illegible]
[illegible] et sic de amicitia pertinet ad mora-
lem. Et ista conclusio [illegible]
[illegible]
est quia de eo quod est [illegible] ut a
[illegible] moralibus [illegible] moralis scientia
[illegible] Sed amicitia est huiusmodi ut patet
[illegible] igitur etc. Item secunda [illegible] quia de
[illegible] vel [illegible] quod est maxime ne-
cessarius ad bonam et sufficientem vitam du-
cendam pertinet ad moralem scientiam [illegible] ad
[illegible]
[illegible]
firmat quod dicit ad [illegible] motum
naturalem [illegible] cordis vel [illegible]
et alios [illegible] naturales. Sed [illegible] ami-
citia maxime [illegible] est in omni vita
ut dicit textus. Sine amicis nullus eligeret
vivere [illegible] omnia quod primo de-
clarat de divitibus et principatibus et potentatibus
[illegible] Primo quo ad [illegible] bonorum
[illegible] quo ad custodiam [illegible]
quarto ad [illegible] bene for-
tune ablatis [illegible] quod sit maxime et
[illegible] ad amicos. Item deinde quo

ad custodiam dicit vel qualiter utique salvabitur sed aut quanto enim maior fortuna tanto magis periculosa. Deinde declarat idem de pauperibus dicens: In inopia et reliquis infortuniis solum constat refugium esse amicos. Tullius autem in libro suo de amicicia tractat de divitibus et pauperibus dicit: [illegible] esse fructus tamen in prosperis rebus [illegible] nisi haberes qui illis ut te ipsum gauderet. Adversas vero ferre difficile esset sine eo qui illas gravius etiam quam tu ipse ferret. Et etiam post dicit natura et secundas res splendidiores facit amicicia et adversas res partiens communicansque facit leviores. Deinde declarat necessitatem amicicie declarat etatum differenciis dicens: Et iuvenibus autem necessaria est amicicia ad [illegible] et senioribus ad famulatum et deficienciam actionis propter debilitatem adiutorium [illegible] qui in adolescencia ad bonas actiones. Deinde declarat idem tali vita perfecta, quia in vita perfecta duo simul venientes et intelligere et agere potenciores. Deinde secundum quanto ad omnes declarat necessitatem amicicie propter quod natura [illegible] inest in [illegible] in necessariis [illegible] per quod videmus quod [illegible] erroribus [illegible].

Tertia ratio est ista de illis pertinentibus ad moralem scienciam quod magis salvat civitates et ad quod legislator maxime studet. Sed sic dicit Philosophus: amicicia videtur continere civitates et legislatores magis circa eam studere quam circa iusticiam etc. Et Tullius: Quod si exemeris ex rerum natura benivolencie coniunctionem nec domus ulla nec urbs stare poterit nec agricultura permanebit. Et idem si minus intelligitur quanta vis amicicie et concordie sit ex dissensionibus atque discordiis percipi potest. Que enim domus tam stabilis, que tam firma civitas que non odiis et discordiis funditus possit everti.

Quarta ratio potest esse propinqua tercie quia de illis considerare debet moralis quod magis est appetibilis in civili conversacione quam iusticia. Amicicia autem est huiusmodi quia sicut dicit Philosophus: Amicis autem existentibus nichil opus est iusticia, iusti autem existentes indigent amicicia et [illegible] sepe et in civitatibus rigor iusticie pro criminibus infligendus ne [illegible] [illegible] propter [illegible] quod est de eo considerare moralis quod magis videtur [illegible] esse [illegible] quod sunt amicabiles ut dicit Philosophus. Quinta ratio est quia de eo considerare moralis quod non solum est utile sed et honestum. Amicicia autem est huiusmodi [illegible] quia amamus philosophos id est multorum amatores laudamus et inde nulla proveniat utilitas. Laus autem est boni honesti [illegible] quod etiam existimant eosdem esse viros bonos et amicos ut dicit Philosophus. Ex factis quod iste rationes non solum concludunt quod de amicicia pertineat ad moralem sed vel concludunt quod moralis valde debeat solicitari circa amiciciam quia ipsa sit inter cetera et actus virtutum nobis valde necessaria et plurimum recommendata, quam et Tullius inter cetera bona recommendat. Dicit: Est amicicia enim nisi divinarum humanarumque rerum cum benivolencia et caritate [illegible] qua quidem haud scio an excepta sapiencia quicquam melius sit a diis immortalibus datum. [illegible] ut putant [illegible] ut laudant voluptates ut [illegible] ut dolorem [illegible] et in [illegible] fungantur cotidie amicicia res plurimas continet quoquo te verteris

ipse est ut locus excludi nunquam intempestiva nunquam molesta est itaque non aqua non igne ut aiunt locis pluribus utimur quam amicicia. Sed iam ad [illegible] primo quod illam [illegible] videtur amicis [illegible] nullus eligeret vivere sine amicis habens reliqua bona omnia. [illegible] in pluribus [illegible] qui sibi vitam solitariam elegerunt et quia felix est per se sufficiens ut dicit primo huius. Huius autem [illegible] per se sufficiens eligeret vivere sine amicis quantumcumque bonis.

Et non videtur quod legislator magis studeat ad amiciciam quam ad iusticiam cum nulla corpora precepta sint de iusticia. Et quia legislator per magis studet ad illud bonum quod est excellencius et quia ad minus bonum [illegible] sed sine amicicia sit virtus sine annexa virtuti iusticie est bonum huiusmodi quia ipsa est omnis et tota virtus et in iusticia sibi contraria tota malicia. Sed iusticia est bonum excellencius cum ipsa sit preclarissima virtutum et neque hesperus neque lucifer ita admirabilis ut dicit quinto ethicorum.

Et non videtur quod in civili conversacione sit magis appetibilis amicicia quam iusticia quia iusticia salvat civitates et omnes communitates. Iusticia [illegible] violencias et omnes [illegible] sunt quando [illegible] et in sibi debitis [illegible] vita sua amicicia autem [illegible] et sic fit etiam in iustificacionibus [illegible] dicit [illegible] primo rethoricorum. Iudices [illegible] amare [illegible] non sunt [illegible] sufficientem [illegible] et [illegible] dicit eadem amicicia [illegible] fecit

iudicium autem non iniustum fecisse aut [illegible] iustum fecisse odienti aut [illegible] et ut dicit [illegible] primo [illegible] in iudiciis est amor et odium [illegible] veritas ut dicit primo [illegible] sit amicicie [illegible] quod magis [illegible] de iusticia quam de amicicia.

Et non videtur quod amicis omnibus existentibus non esset opus iusticia cum tamen iusticia sit et ipsa bonum honestum et perficiens animam magis videtur quod opus esset ipsa [illegible] bona et [illegible] quod [illegible] existentibus virtutibus moralibus [illegible] prudencia non posset esse bona vita dato quod omnes essent amici. Sed ablata iusticia auferrentur omnes virtutes morales et prudencia [illegible] ut [illegible] huius [illegible] amicicia [illegible] iusticia.

Et non videtur quod aliquando pro conservanda amicicia rigor iusticie debeat postponi quia vel iusticia non est simpliciter bona vel nullus actus virtutis ledit eam sed rigor iusticie est actus virtutis ergo rigor iusticie non ledit amiciciam si ipsa sit bona simpliciter. Et ad [illegible] ad heremitas quod [illegible] eternam vitam post mortem eternam fide et caritate merendam dei gratia propter corporis maceraciones et penitencias actus et pro oratione addendum multiplicatis. [illegible] sibi eligere vitam solitariam [illegible] ad [illegible] sed ad [illegible] [illegible] modo [illegible] ut non nisi forsan [illegible] tyrannos aut [illegible] sibi eligere vitam solitariam [illegible] infirmitatibus et indigenciis [illegible] ut dicit Seneca epistola

Inmito ad lucillum [illegible] sic [illegible] ad vitam beatam non est [illegible] sed [illegible] admi-
nandum est [illegible] vita speculativa et virtute [illegible]
[illegible] est ipsa sapientia [illegible] est [illegible]
[illegible] ut dicit [illegible] huius [illegible] tamen sa-
pientibus sit per se sufficiens [illegible]
[illegible] ut [illegible] erunt [illegible]
[illegible] Unde [illegible]
[illegible] reputat [illegible] bonum [illegible]
[illegible] Ad illud autem quod [illegible] videtur quod fe-
licitas est per se bonum sufficientissimum [illegible]
[illegible] libri [illegible]
[illegible] est quod duplex est iusticia
scilicet [illegible] legalis et particularis. Legalis
autem iusticie [illegible] est tota virtus [illegible]
[illegible] precepta [illegible] legislator ad
[illegible] aliud [illegible] student [illegible] ad pacem
et [illegible] iusticia particularis [illegible]
omnia precepta legis [illegible] est illa [illegible]
[illegible] iusticia et a-
micicia [illegible] de iusticia particulari [illegible]
[illegible] est [illegible] non potest
esse ad multos nec ad [illegible]

[illegible]

Tum amicicia

[illegible]

pertinere illi quidem sed quia ipsa vera amicicia genuit ¶ Oppositum arguit autem Seneca Epistola nona ad Lucillum quod amicicia est virtutem dicens Ex sapiens et sufficiens ei est se tamen habere solet amicum ut ex tanta amicicia ne tam magna virtus lateat Et a Tullius in libro suo prefert eam omnibus rebus humanis dicens Ego vos tamen hortari possum ut amiciciam ut amiciciam omnibus rebus humanis anteponatis nam nullus [illegible] quod non sit verum est sed omnibus humanis rebus anponendus ¶ Item parum post dicit nichil a diis inmortalibus datum hominibus melius amicicia excepta sapientia Et videtur quod sapientia longe superata preut excedit se ad preminenciam excipiendam sed quod virtutes alique intellectuales excellunt eos morales Amicicia autem si sit virtus non est virtus intellectualis sed moralis et ita ipse prefert eam omnibus aliis virtutibus moralibus quod esse non potest nisi ipsa sit id quod legalis Iusticia vel pars eius nobilissima virtutis de qua dicit quinto Ethicorum quod ipsa est preclarissima virtutum Et quod neque hesperus neque lucifer est ita mirabilis et hoc multi putant esse verum / Item nullus habitus videtur esse magis necessarius in civili conversacione quam virtus moralis tamen dicit Aristoteles magis esse amiciciam quam iusticiam quia tamen est quedam virtus Dicendum quod ad concordandum diversas opiniones doctorum philosophorum et ad salvandum raciones eorum que multum concludunt ut puto dicendum est de amicicia et similiter de dileccione vel amore respectu [illegible] mois verum premittere ¶ Dicendo quod amicicia quandoque accipitur pro passione appetitus animalis [illegible] quamvis dicit Aristoteles inter passiones enumerat amiciciam et odium Et ideo in [illegible] et [illegible] Rhetoricorum declarat diversas que movent ad amiciciam passiones Et ita amicicia ut patet secundo Rhetoricorum sic describitur amicicia est passio appetitus inclinans ad bene volendum et benefaciendum amico ipsius gratia Isto autem modo videtur

quod amicicia non est virtus quia sicut dicitur in secundo huius passiones neque sunt virtutes neque malicie ¶ Et secundo videtur statim sequi dicendum est quod ad huiusmodi modo passiones que sunt tanta malicia et odium contingit se habere bene et male sicut aliquis in eis intense vel in eis remisse sicut alius mediocriter secundum dictam rectam racionem sic et contingit circa alias passiones et quod patet sic ex tristiciis vel gaudiis vel sic ex aliis corporibus dictas passiones consequentibus et amicicie conterminis plures [illegible] visi sunt apud nouos adventos amicorum in dem[illegible] fletum amittere ut gestum et mem[illegible] [illegible] tamquam impetu nimis passionis absorbente usum racionis Et medio visi sunt alii propter mortem amici fuisse furiosi et sepius propter mortem desperacionis eam morte videntur et quod plurimos [illegible] quod videntur exinvies ad amiciciam recepisse et inde sepe fuisse deceptos ¶ Sic secundo in ultimo contingit secundum amiciciam separatis aliis modis contingit secundum amiciciam specialiter dubitat quando [illegible] de quantitate et [illegible] et dubitat quando [illegible] facere et contingit alii desperacionem sed [illegible] quod [illegible] et contingit alii deficiencia sed [illegible] in [illegible] amicitias et plures alios Et si non recte [illegible] tamen [illegible] mali [illegible] et hoc totum [illegible] declarat [illegible] in [illegible] ¶ Ideo ex hiis autem sequitur manifeste quod [illegible] tris passiones sit aliqua esse virtute moralis diversarum passionum inpetus refrenancium et moderancium Et ad eam que recta racione dictum medianem que est in tota tam [illegible] circa alias passiones apparet [illegible] virtutes morales videlicet fortitudo circa timores et audacias temperancia circa delectaciones et tristicias et cetera sicut [illegible] apparuit [illegible] sic [illegible] circa [illegible] passiones et [illegible] excessus [illegible] et defectus virtutes [illegible] esse virtutis altam [illegible] laudabilis ad [illegible] [illegible]

et tunc summe morte et potius [illegible] hant autem virtute virtute passionis [illegible] et autem indubitanter amicicia est virtus Sed ita est secundum cum nomina sint ad placitum quod nomen amicicie non solum [illegible] capi pro passione et virtute predicta sed et aliis principalis et excellentissimo actu dictarum virtutum que est se vult condonare amato et ipsum perfecte transferre voluntate Sed tamen secundum dictamen recte racionis ut inde fiat idem velle et nolle amicorum Sic autem tamen nomen amicicie dicitur quod dicit Aristoteles modo huius dictis nobiliter amiciciam non esse habitum sed assimilare habitum amacionis autem passioni quoniam ille actus qui est condonare se amato et se transferre in amatum quando provenit ex impetu passionis dicitur proprie non amicicia sed amacio / Et ideo quando provenit ex habitu virtutis per rectam sententiam recte racionis tunc vocatur amicicia et sic amicicia assimilatur habitui quia provenit ex habitu virtutis amacio autem passioni quia provenit ex impetu passionis ¶ Scias tamen quod istis nominibus verum sepe permistive [illegible] largum usum [illegible] Et et secundum quod amicicia sit actus tantum necesse est quod dicendum quantum actu [illegible] attribuit amicicie ¶ Videtur enim quod recta racio dictat se totaliter condonandum esse amato et secundum voluntatem et secundum operaciones necesse est ut amatus sit plenus virtute et quod redamet amantem et quod hoc sit verum manifeste [illegible] loquendo quantum excepte Aliter enim esset periculum si totaliter se condonaret amato propter quod sepe videtur [illegible] quod dicit multo loco sepe de amicicia peccatum quod si concedatur Dicendum est quod amicicia non est virtus et hoc efficaciter concludunt raciones negancium quod amicicia dicatur dici virtus Et racio [illegible] esse talis Si amicicia esset virtus ipsa esset virtus quod moralis Hoc autem esse non potest primo quod illud non potest esse virtus moralis eo quod [illegible] presupponit omnes virtutes morales sed [illegible] amicicie predicto actu excellentissimo illius virtutes presupponit omnes virtutes

morales prelato quod presupponit aliquas et ipsius prudenciam tam in amante quam in amato quod presupponit omnes quarum per anexionem racionem virtutum moralium sibi invicem et prudencie sed excelencia quarum declaratum fuit in sexto quoniam propter quod dicit in primo octavo dicentem quod nec acceptabile oportet nec esse amicos antequam utrique utrique appareat amabiles et credantur Cum quod non sint amabiles nisi virtuosi sicut prius dicebat dicit dicit quod inter aliquos amicicia illa sed non dicitur donec utrique fiet [illegible] de virtute alterius ¶ Hoc autem [illegible] non potest nisi ante permultum tempus presupposita virtute in utroque ¶ Dicit est sic in nono dicit quod a quibus possibile est ista racione verum accipere quod amicicia quoniam inter bonos non exigatur [illegible] [illegible] tale loquendo tempus quod bonos et quod de tribus virtutibus que sunt convenit videmus statim ad invicem facere amicabiles et ita videtur quod statim sunt amici ¶ Ad secundam autem quamvis dicit plurimum dubitari [illegible] autem cito ad invicem amicari facium solent quoniam amici esse non sint autem si non sint amicabiles vel amabiles et hoc fiet sicut voluntas quidem quod velox amicicia autem non ¶ Istam sentenciam dicit confirmat Seneca 3a epistola ad Lucillum Errat ille qui amicum querit in atrio [illegible] temptat an tamen [illegible] a quibus recipiendus sit tamen placuit sed tota illum pectore admitte tamen [illegible] omnia tamen amico delibera sed de ipso prius ¶ Secundo arguit ad idem sic nulla virtus moralis aufert ab aliquo propter vicium morale sed amicicia accepta sic aufferatur si amatus fiat [illegible] sunt [illegible] quod talis amicicia non potest esse nisi bonorum et secundum virtutem sicut ut dicitur ¶ Tercio arguit sic nulla virtus moralis potest fortune talis autem amicicia potest fortune [illegible] et cetera [illegible] plures apparent [illegible] [illegible] est notandum quod illud ad quod est amicicia potest esse omni tempore [illegible] fortune [illegible] vel [illegible] Ad quod sed amplius

non esse illa amicitia quia talis amicitia non est virtus cum ipsa non potest esse sine virtute sicut dictum fuit et ita dicitur quod illa distinctio debet [illegible] quod amicitia sit virtus quedam vel cum virtute virtute [illegible] ¶ Adhuc posset aliter responderi ad illam questionem secundum aliud nomen sequendo nominis [illegible] est quod circa contrarias passiones et circa operationes naturales provenientes ab eis est eadem virtus ab operationibus et [illegible] contrarias passiones et operationes [illegible] unius rationis. Eadem est virtus fortitudinis circa timores et audacias ab operationibus [illegible] ad aggrediendum [illegible] ad fugiendum [illegible] quod eadem virtus est circa passiones passiones amoris et passionem odii [illegible] ad amandum quosdam et [illegible] ad odiendum [illegible] vel et ad benefaciendum [illegible] amore [illegible] quosdam et quosdam [illegible] de amicitiis [illegible] ¶ Sed [illegible] ut [illegible] non [illegible] sibi imponitur secundum totum ambitum [illegible] amicitia [illegible] ab amore vel ab amatione non [illegible] illi virtuti que se extendit ad amorem et odium [illegible] nomine qua exigat [illegible] imposita est tamen [illegible] aliquis propter [illegible] non se extendit vel [illegible] consequentes [illegible] imponens exigentiam et sic illa virtute in toto suo ambitu possumus vocare amicitiam [illegible] in isto octavo sic [illegible] fuit nomen amicitie non aliquis [illegible] moralis in libris suis omnes dicunt amicitiam [illegible] de qua ipsi locuntur [illegible] amatorum et [illegible] et [illegible] notitia [illegible] de [illegible] amatorum et [illegible] et de bonitate amantis et [illegible] amantis que non exiguntur ad illam virtutem predictam que erat [illegible] et [illegible] amoris et odii et operationum [illegible] ¶ [illegible] sic nos videmus de una [illegible] virtutum quod aliquis non [illegible] ab aliquo [illegible] vel ab aliqua passione circa quam ipsa est

[illegible] vel ab aliqua conditione [illegible] sui obiecti vel ab aliquo [illegible] significat illa virtute non [illegible] totum ambitum sed [illegible] [illegible] passiones vel [illegible] obiecti [illegible] liberalitas [illegible] magnificentie significat liberalitatem [illegible] dictum fuit [illegible] et liberalitas illa nomina frugalitas [illegible] castitas et pudicitia significat [illegible] [illegible] possit [illegible] de virtute que circa amorem et odium [illegible] est ¶ Et [illegible] dicitur quod non [illegible] de [illegible] amicitia [illegible] in [illegible] significat [illegible] virtutem non [illegible] totum [illegible] sed [illegible] excellentie [illegible] fuit [illegible] nomine amicitie [illegible] esse talis et positum fuit quod non [illegible] predictam virtutem [illegible] totum ambitum [illegible] amicitia [illegible] magnificentia ad liberalitatem [illegible] est liberalis et non [illegible] est [illegible] amicitia sit virtus sicut [illegible] de magnificentia non est virtus [illegible] virtute [illegible] ab [illegible] non amicitia [illegible] non [illegible] ad [illegible] ¶ [illegible] quod [illegible] non [illegible] et ille [illegible] fuit [illegible] discordes sunt [illegible] non [illegible] de quo non est amplius [illegible] non fuit ad [illegible] ¶ [illegible] non [illegible] acceptum significat [illegible] actum et quod non illa virtute [illegible] supponit [illegible] illo actu appellando illam virtutem ¶ [illegible] ponit [illegible] non [illegible] [illegible] supponit [illegible] est [illegible] Et forte [illegible] ad ista [illegible] non de re sed de nominis significatione [illegible] non [illegible]

Octavus

amicitia esse virtutem vel cum virtute sicut in [illegible] dicit quod electio est intellectus appetitivus vel appetitus intellectivus Sic in [illegible] ad [illegible] nominis electio convertitur actus rationis et actus voluntatis ¶ [illegible] quod [illegible] non [illegible] electio supponit pro actu rationis et appellat actum voluntatis [illegible] prima [illegible] [illegible] aut [illegible] [illegible] ¶ Sed forte quod aliquis vellet [illegible] [illegible] rationes que [illegible] fuerunt adducte ad probandum quod amicitia non sit virtus [illegible] [illegible] ¶ Dicendum est ad primam et [illegible] quod illa virtus [illegible] et amicitie non presupponebat [illegible] virtutes morales et prudentiam immo [illegible] [illegible] Sed [illegible] est quod ipsa presupponebat illas virtutes [illegible] quod ipsa fiet vel dicetur amicitia sit [illegible] quod ista ratio [illegible] est [illegible] antequam fiet [illegible] ¶ Ad [illegible] rationem respondetur quod virtus [illegible] est [illegible] amicitia non aufert [illegible] si ille quem amabas fiet [illegible] immo ipsa manet sed ipsa desinit esse amicitia sicut dicetur quod [illegible] non desinit esse [illegible] sed tamen ipsa desinit esse [illegible] ¶ Et eodem modo dicendum est ad [illegible] rationem ¶ Et ad rationes [illegible] dicendum quod rationes [illegible] ad [illegible] non [illegible] procedunt [illegible] [illegible] quod [illegible] dixinus Et [illegible] respondi ad rationes [illegible] primo [illegible] dicitur quod medium [illegible] virtutem [illegible] virtutes ¶ Sed [illegible] dicit Seneca [illegible] magna virtus latere debet exponi [illegible] magnus effectus virtutis latere [illegible] autem Tullius dicit [illegible] quod ipsa est [illegible] quod dicit amicitia [illegible] est ad [illegible] esse [illegible] [illegible] esse [illegible] ¶ Alii

aut dicit felicitatem in actu sapientie [illegible] quod Tullius non [illegible] amicitiam [illegible] omnibus [illegible] bonis excepit sapientiam in actu sapientie [illegible] est [illegible] Tullius non quod amicitia sit [illegible] omnibus [illegible] bonis sed omnibus [illegible] aut et [illegible] virtutes [illegible] possunt et [illegible] allegata ad partem negativam [illegible] excepta virtute [illegible] sit [illegible] amicitia ¶ [illegible] enim dicitur quod non [illegible] Tullius omnem virtutem [illegible] sed [illegible] virtute sapientie [illegible] summa [illegible] actu felicitatis [illegible] dicitur quod amicitia non est [illegible] virtus sed est actus procedens ab [illegible] virtute Sic aut [illegible] tenetur [illegible] [illegible] amicitia [illegible] esse virtutem [illegible] ad primam rationem [illegible] dici [illegible] de amicitia [illegible] [illegible] de aliis virtutibus [illegible] quod ipsa non [illegible] ab omnibus esse virtus vel forte [illegible] de ea [illegible] [illegible] de aliis virtutibus [illegible] quod non amicitie [illegible] non [illegible] illa virtute [illegible] fuit de [illegible] est [illegible] de [illegible] ut [illegible] [illegible] de amicitia [illegible] ad domesticam et civilem [illegible] de aliis virtutibus [illegible] [illegible] partes amicitie [illegible] partes [illegible] ¶ Vel forte [illegible] placuit [illegible] [illegible] Aristoteles [illegible] moralem [illegible] de singulis virtutibus [illegible] esse virtutes et non [illegible] de [illegible] ¶ Vel quod erat de [illegible] rationes [illegible] erat de [illegible] de virtute que est amicitia [illegible] illa ratione [illegible] que dicitur amicitia [illegible]

Utrum ipsa sit virtus

in gra s. ut inde nt valitudas eius
n3 illud apq no esse ut sit illis virtute s.
sp tact ad blandicias ul adulatoz ut de
dq. Illa aut esse put quis est ad eos
est inclinatus lenis z remissa ppt q ipam
d. ipse amor ul amat. ia n3 z. ea
ut sic est [illegible] ipse [illegible] amici. s. illa
affectio [illegible] ut [illegible]
ut [illegible]
tate z [illegible] redamacoz aut ad [illegible]
ut ipa ia [illegible] amat. ul amor
Et q [illegible] ea ipa noie [illegible] amici.
Quys aut [illegible] intentu q
intensio ul remissa passionis z [illegible]
[illegible] est [illegible] ad quos [illegible]
no [illegible]
[illegible]
[illegible] ad [illegible]
[illegible] ad amicos [illegible]
[illegible] amici. [illegible]
[illegible] passiones
declarat [illegible]
[illegible] amici.
[illegible]
[illegible]

p deesse passiones [illegible] de amici.
de amici. [illegible]
esse [illegible]
[illegible]
illam [illegible] ad illud [illegible]
[illegible] amor [illegible]
[illegible] admirat. ut dr. [illegible]
[illegible] magni. q ia amici. [illegible]
Quys aut [illegible] illa [illegible]
affectio [illegible] ad delectandu
[illegible]
illa magna z forte affectio q ia [illegible]
[illegible] amor [illegible] amici.
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] amici [illegible]
[illegible]
[illegible] amici. [illegible]
[illegible]
[illegible] adquirit amat [illegible]

Octauus

no sit distincta a iusticia ppt q [illegible]
[illegible] est iusticia z amici. [illegible]
[illegible] est q iusticia z amici. sunt [illegible]
[illegible]
z [illegible] illa [illegible]
[illegible] bona [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] distincta [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] amici. [illegible]
[illegible]
iusticia [illegible]
[illegible]
[illegible] amici. [illegible]
q amici. no equat [illegible]
[illegible]
[illegible]
no sit distincta [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] amici. [illegible]
[illegible]
[illegible] illa [illegible] no sit distincta
ab illa virtute [illegible]
[illegible] amici. [illegible]

[illegible] sunt [illegible]
[illegible]
[illegible] illa [illegible]
amici. sit distincta ab illa virtute [illegible]
[illegible] amici. [illegible]
[illegible]
[illegible] illa virtute [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] illa virtute [illegible]
ab amici. [illegible]
[illegible]
esse [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] amici [illegible]
[illegible]
[illegible] amici. [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] amici. no [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] Illa aut [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
Volebat [illegible] illa [illegible]

non dicitur amicitia ad inanimatos vel corruptos sed sic dicit ab amicitia eo quod ipsa ad idem est sive passione i. sive necessaria passione anima n ad illos 2m quidam benevolentiam tantum sic dicitur sine dubio. s. quasi reputans maiorem parvitatem ad maiorem quantitatem bonitatis dixi. sive passione i. [illegible] dixit et sive eo quod est diligere quia talis affectio non assumit sibi nomen dilectionis vel amoris donec ipsa recipit magis intensionem. Ad 1m dicendum dicit quod ad [illegible] ad eos ignotos vel non aspectos anima assimilatur amicitie sic quod apparere 2m illa bonitas quasi modicum actum diligere assimilatur non est tamen apparendum quod dicit illarum virtutum modicum esse actionis magis anima ad bonos viros sic mutuo redamans et quasi factos [illegible]. Contra quod circa eadem amicitia sunt divisa in amicitia propter bonum propter honestum et amicitiam propter delectabile et amicitiam propter utile

Utrum amicitia

Videtur quod non quia [illegible] comparatur magis honestum est quod non sit delectabile et utile et contrarium sic arguitur sicut in undecima questione libri. Et dicit et in secundo quia vera amicitia complectitur in se omnia scilicet honestatem delectabilitatem utilitatem. Item dicit dicit sola amicitia que est propter honestum esse vere amicitiam [illegible] solum per accidens. Item non videtur quod amicitia per accidens dividi sufficienter in duas quia infinita bona accidunt ut dicitur secundo physicorum et quia ea que sunt per accidens non cadunt sub arte vel scientia ut patet sexto methaphisice. Item ista divisio non est artificialis vel sufficiens. Item pater amat filium et tamen talis est quod neque propter bonum honestum quia filius potest non propter utile quia sepe dampnificat parentem et nichil boni affert sibi nec propter delectabile quia pluries parenti infert tristitiam quam delectationem sepe agat contra voluntatem patris. Item contingit multi amant se invicem et cum sunt separati non tamen propter honestum quia possunt esse simul bonum virtuosum nec propter utile vel delectabile quia temporibus separatis cessant amicitie quod est falsum et patet quia quamvis separatos non conferunt sibi invicem utilitatem neque delectationem quibus tamen cessantibus cessant ille ut dicit dicit. Item doctores quidam solent distinguere honoris concupiscentie quasi amorem amicitie propter quod amicitia non videtur alicui amor concupiscentie sed amicitia delectabilis et utilis est amor concupiscentie. Ergo illa divisio per omnem amicitiam delectabile vel utile sed solum concupiscentie. Item illa non specificant amicitiam quia ita quecumque amatur sic amatur ut dicat dicit quod ad inanimata non est amicitia sed ita res inanimate sunt nobis utiles et delectabiles sic amabiles ergo delectabile et utile non specificant amicitiam. Contra propositum per dicit sepe mota [illegible] et ar ratione quia amicitie distingui debent secundum distinctionem amabilium tum aut amabile non sit nisi bonum vel appetens bonum et nichil est bonum nisi appareat honestum vel utile vel delectabile secundum quod amabile nichil est sufficienter dividi etc. propter quod amicitia in tres species amicitie. Respondeo nos est videre quid nomine amicitie importatur deinde de ea per singula et superius dicitur possunt queri

amicitie sit amor vel dilectio large sumpta et enim impliciter amor quam amicitia quia amor se extendit ad animata et inanimata sicut amamus vinum et panem et similiter sed amicitia ut ipse non est ad inanimata quia amicitia benevolentiam exigit ergo aut non volo bonum vinum sed ipsum volo salvari quod est ut ipsum habeam et bibam. Item amicitia requirit redamationem non enim aliquos amicos dicimus nisi mutuus sit amor utriusque ad utrumque i. ad quemlibet amicitia requirit quod amans et redamans neuter lateat amantem alter non extenderet gradum benevolentie possibilitatem et enim illos admirari esse qui se non viderint sed illos non dicimus amicos ad invicem donec credat sit utrique sit expertum quod amans et aut omnia probat non potest nisi per quem verba loquentium et secretorum [illegible] ad placitum propter quod oportet per cognitionem quod est quod dicitur per nomen. Et dicitur secundo quod est amor benevolus mutuus manifestus tamen intelligendo quod amor capiatur pro actu si amicitia intelligatur pro habitu [illegible] et passio et si passione. Dicendum secundum quod est quod sufficit dictum in undecima questione libri quod simpliciter loquendo nichil est utile vel delectabile quod non sit honestum nec ad est honestum quod non sit et delectabile et utile propter quod simpliciter loquendo divisio boni vel eligibilis vel amabilis in honestum delectabile et utile non est divisio in tria bona diversa sed est divisio eiusdem boni seu eiusdem amabilis in tres rationes bonitatis seu amabilitatis que tres [illegible] dicitur quod simpliciter loquendo amicitia non dividitur in amicitiam propter honestum amicitiam propter utile et amicitiam propter delectabile tamquam in tres species amicitie sed est divisio eiusdem amicitie in tres rationes secundum attributas amici enim bonum [illegible] intendit honestatem que aut delectabilis et utilis

et hoc expressit sepe. Et enim conveniunt [illegible] tamen amicitiam propter honestum habent simul et per amicitiam quam declarabit sibi omnem honestatem delectabilitatem et utilitatem. Et tamen sic dicitur sunt in secundo libro questione per allegata bonum seu eligibile et per quibus amabile divisio vulgaris dividitur in honestum delectabile et utile tamquam in tria bona diversa quia vulgus vocat honestum virtutem et opera virtutum et honores que impenduntur in signum virtutis et delectabile vocat solum id quod est sensualiter delectabile sicut sentire [illegible] et potum atque venereorum. Et dicit et utile aut vocat pecunias et alia bona exteriora que non propter se ipsa delectant sensibiliter sed ex eo quod valent ad ea adquirenda que secundum se delectant. Et isto modo et amicitia non simpliciter et secundum rei veritatem sed secundum vulgarem acceptionem plures ad sensualitatem intendunt quam ad rationem dividi in dictas tres amicitias realiter distinctas delectari [illegible] per quod quia non amicitia quasi quasi per dictarum dicitur et de nulla alia. Item propter primo modo quia de nulla alia quia impossibile est aliquem esse vere aliquem nisi 2m quod secundum rationem amicitie nichil aut sequitur rationem amicitie nisi quod secundum rationem vel appetentem boni bonum [illegible] nichil dicitur nisi 2m quod ei convenit ratio honesti vel utilis vel delectabilis nec ad aliquod bonum nisi 2m quod [illegible] ei aliquid istarum rationum convenire quoniam amicitia ad rem amatam necesse est esse propter honestatem exeuntem vel appetentem vel propter delectationem existentem vel appetentem vel propter utilitatem existentem vel appetentem vel propter plura istorum simul. Item aut de qualibet istarum dicta amicitia secundum vulgarem acceptionem manifestum est quod in pluribus convenire videtur que affectio et condimenta sibi ad invicem in se [illegible] ad illos bonos amicos secundum quod vulgi locutionem. Et sic alii conveniunt bene studiosi in sui invicem virtutibus et virtute operationibus congaudent sic conveniunt amasii et amasia se invicem delectant sic

et querunt mutatorem vel navigatorem ut maiorem lucrum reportent, et hoc actor declarat per se et sic ac patet prima questio.

Deinde 2° potest probari quod amicicia secundum se dicta considerata veritate non dividitur in predictas 3 species amicicias quod amicicia propter delectabile et amicicia propter utile proprie distinguntur ab amicicia propter honestum, non sunt simpliciter et vere in veritate. Unde amicicie. Et 3° [illegible] probo quod amicicia non est simpliciter nisi amabile simpliciter sed delectabilia et utilia spiritualia de quibus nunc loquimur sunt simpliciter amabilia nisi hoc sit honesti gracia, sicut patet ordinantur in ad honestum gracia cuius actor non videtur dicere [illegible] quod in [illegible] est amabile simpliciter nisi bonum simpliciter talia autem non sunt bona simpliciter nisi ut ordinantur in aliquod honestum sicut apparuit in questione 2a libri primo. Item talia que vulgus vocat utilia et delectabilia sunt alicui omnino viciosa si eis utamur non honeste sed ipsorum gracia delectacionis aut ducunt ad intemperanciam prave vel honores ad liberalitatem et superbia et contenciones et amaritudines et commoda, in ipsis gracia talia ut ab honesto separantur non sunt amabilia. Item dicitur ut ab honesto separantur quis videt pravitatem et honores simpliciter et vere amabiles sunt hoc non simpliciter et vere est amabile quod boni studiosi amant. Boni autem studiosi amant cibos et potus et pravitates et honores eo quod talia propter se sunt ad operaciones studiosas gracia talia vere et proprie loquendo sunt amabilia. Et sic illa non sunt eodem modo amabilia simpliciter et vere loquendo quando non amantur a studiosis ipsa autem a studiosis non amantur nisi gracia sed ut ordinantur ad honestum gracia simpliciter et vere loquendo ipsa sunt et non aliter dicenda sunt amabilia. Et [illegible] eadem questio [illegible] sit triplex parti [illegible] et [illegible] ab obiecto [illegible] non ab obiecto [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] amicicia non est vera et simpliciter dicta amicicia [illegible] quod obiectum

propter se non est persona amata sed sunt utilitas et delectacio quas impendit amata ad eas autem non est amicicia vera et simpliciter dicta quia ipsa non est ad animata nisi ad ea que non redamant. Sed 3° dicebat quod ita arguendum, gracia amicicie propter honestum obiectum enim propter se est talis amicicie non est persona amata sed eius virtutes que non sunt amate nec redamant gracia concludit quod illa non esset vere dicta amicicia quod est falsum. Ad hoc dicendum est quod virtutes dum homini insunt eas considerare ipsum per se tunc quod in illo potestate est in se dicitur et manere virtutum operacio ab eo quod utilitas sic et sibi non potest ipsum in [illegible] sit autem non queret homini considerare ipsum quod sit aliter utilis vel delectabilis non enim est in potestate sua quod sit invicem et plus nec est in potestate sua quod sit divites aut potentes alterius negociationes sicut [illegible] in veritate alterius est in potestate sua qua remota nec amplius erit sibi utilis nisi delectabilis. Ad quod dicitur quod amicicia propter utile vel delectabile non est sicut ad personas amatas primo propter partem sed amicicia propter honestum est ad personam in se ipsam et

autem gracia quod querit homini per se ipsum. Et vel potest dici quod propter honestum non est obiectum [illegible] operacionis virtutis primo ipsa persona que sit videlicet per se [illegible] ipsa propter se [illegible] sic [illegible] ipsa operacio ipsum rone libertatis propter quod declarat se ad bene vel male. Ex ipsa autem declaratione ad operacionem bonum [illegible] dicitur bonus et honestus primo et ex ipsa declaracione ad malum ad malum dicitur primo inhonestus et malus propter quod operacio non dicitur primo honestum [illegible] [illegible] sed [illegible] persona et principaliter cum autem magis est causa libere operacionis electionis propter quod amicicia propter honestum est per se et primo ad personam et ad alia secundum [illegible]. Et ad eandem questionem [illegible] sit amicicia vera debet esse ad amicum ipsius gracia tribuatur et [illegible] dicant spectativi [illegible] sed amicicia propter utile vel delectabile non est ad amicum ipsius gracia et [illegible]

Item quia amor propter hoc quod est mihi delectabile non alteri, quia canem vel equum vel domum vel furnum adhuc autem non est in amicicia simpliciter et vere dicta, ideo et [illegible] vere et simpliciter dicta amicicia non potest esse sine virtute ut dicebat Tullius in prima. Cum actavi et Tullii in libro de amicicia hoc primum sencio amiciciam nisi in bonis esse non posse sed talis amicicie possunt esse sine virtute quod patet esse inter pravos gracia [illegible]. Ista gratiarum confirmatur auctoritate Tullii dicentis in libro de amicicia Isti erunt gracia honores deliciis affluentes audiendi sunt qui de amicicia quam nec usu nec racione sciunt cognitam disputabunt. Et tunc minime videantur tyrannos in quibus nulla fides nulla caritas nulla stabilis potest esse fiducia omnia semper suspecta nullus locus amicicie quis autem eum diligat quem metuat aut eum a quo metui putet. Colunt autem simulacione dumtaxat ad tempus aut sed quemadmodum [illegible] quos duxi mortalis amicos pare non potent. Sic multorum opes perpetuam excludunt amicicias fideles non enim ipsa solum fortuna ceca est sed eos et plerumque ceca efficit quod nos amplexa est quod si talis ut sit plerumque tradent et [illegible] qua [illegible] [illegible] amicorum. Seneca et multis in epistola ad Lucillum dicit Errat si [illegible] errat ut propter hoc ad amiciciam venit male cogitat qui utilitatem causa assumpsit [illegible] [illegible] [illegible] amicorum [illegible] [illegible] [illegible] solum dicto et inde amici fugiunt [illegible] probat. Ex quo [illegible] [illegible] in ca[illegible] [illegible] potest patere potissima non enim duces et collaterales sibi [illegible] te diligat sed eum tradis et oppressus fuerit in fortuniis tunc videbis quis tecum remanebit quibus et sunt [illegible] [illegible] toto corde laborat amici aut [illegible]

utile propter [illegible] et ut [illegible] divicias assideat et te o prosperum insuper velingit [illegible] gracia non est amicicia. Et ad dicendum est quod vera amicicia bene dividitur amicicia propter honestum et amicicia propter utile et in amicicia propter delectabile, non dico tamen utile communiter propter sui vilitatem sed diversis modis diversis racionibus sibi attribuit et hoc non est aliud dicere nisi quod omnis amicicia vera est amicicia propter honestum et est amicicia propter utile et est amicicia propter delectabile, primo [illegible] quod vera amicicia est propter honestum quia vera amicicia est veri amabilis et propter illud propter quod ipsum est vere amabile sed vere amabile non est nisi vere bonum et ea racione qua vere bonum sed nichil est vere bonum nisi honestum nec est vere bonum nisi ea racione qua honestum sit intelligendo quod nichil potest esse bonum remota honestate que utique [illegible] potest sibi ad [illegible] istud sit [illegible] apparuit in 2a [illegible] Et Seneca per se declarat epistola [illegible] ubi dicit Unum bonum est quod honestum est et quod [illegible] [illegible] bonum est quod honestum [illegible] falsa et adulterina bona sunt. Et ad[illegible] [illegible] epistola [illegible] ubi dicit Unicum est bonum quod honestum in illud [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] fame placent et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in diversis epistolis valde [illegible] [illegible] gracia quod omnis vera amicicia est amicicia honesti et propter honestum. Et omnis amicicia est propter honestum vel propter utile vel propter delectabile [illegible] non [illegible] [illegible] amabilitate. Sed non est vera amicicia propter utile vel propter delectabile [illegible] ipsa distinguitur contra ad honestum sicut probatum est gracia omnis vera amicicia est propter honestum. Deinde probo quod omnis amicicia vera sit propter utile et propter delectabile quia omnis vera amicicia est propter honestum ut dictum est sed omne honestum est vere utile et vere delectabile et nichil aliud ut declaratum fuit in 2a [illegible] in 2a [illegible]. Et [illegible] qui [illegible] [illegible]

aliquid fiunt ipse consequitur et attestare debet intendere propter bonum consequendum ipse ad illum finem. Deinde vera amicitia intendit honestum primo et principaliter et intendat honestum ex eo quod honestum et ad honestum continet ipse utilitas plurima et delectatio. Ipsa secundo vera amicitia ... continet et attestare intendit delectationem et utilitatem. Et sic verus amicus desiderat amico honeste delectari et esse beneficus quando non potest facere illi beneficium et delectationem recipiat ab ipso. Quia veri amici se ipse debet habere ad amicum quemadmodum amicum se habere ad ipsum. Quia uterque debet velle delectari et beneficiari ab amico. Sic autem est intendere delectabile et utile. Et sic consequenter amicus verus vult amico bona maxima et honestissima propter amicitiam ... non solum vult eadem ... amici quae sunt delectare et beneficiare amicum ... [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

... ad maiorem affectionem ad incitata. Ratio quia

Verum inter solos

Verum inter solos bonos ... sit ... amicitia ... [illegible]

et desiderio sed inter malos pauca desi-
deria amicicie que dicta sunt in 1a questione
amor benevolencie mutuus manifestum quod sic
quia quamvis non sint virtuosi amant se
ad invicem propter [illegible] bonum et hoc per volu-
ntatem et robusta conversacione et multi convi-
vant et ad [illegible]. Item effectus actus tamen
et proprii effectus amicicie sunt delectari quia
non bonum velle et bonum facere sibi ad invi-
cem et facere sibi munera que donant et talia
que omnia alii non faciunt virtuosi attamen
sepe sunt amasius et amasia et volun-
tatem transferre ad invicem quod utique velle [illegible]
per [illegible] ut [illegible] [illegible] alteri displicere.
Item et sepe videmus quod [illegible] [illegible]
in militia [illegible] tyrannizantes et [illegible]
sunt ad invicem esse benevolos et beneficos
ut se morti pro invicem vellet exponere
quod sibi [illegible]. Item in primo [illegible]
dicitur amicicias esse necessariam iuvenibus
ad imperfecta et adolescentibus ad bonas
actiones et cum tales non dicuntur virtuosi
et amicicia necesse ad id quod [illegible] gene-
ratur non solum [illegible] sed [illegible] et
plures alii tales autem non sunt [illegible]
[illegible]. Item [illegible] dicitur [illegible] [illegible]
se amicicias et iustum et [illegible] [illegible]
esse amicicias et iustum sed inter bonum et
malum esse aliquid iustum [illegible]
iusticie et non omnis [illegible] est bo-
norum ergo etc. Oppositum quia dicitur
quod omnibus existentibus amicis non esset o-
pus iusticia. Sed autem non essent boni nisi
omnes amicos quia essent boni quam malis
aliis existentibus semper [illegible] alii esset opus iusticia.
Item boni sunt [illegible] esse [illegible] [illegible]
nisi propter honestum sed [illegible] [illegible]
[illegible] amicicia non boni esse non posse ergo
[illegible] amicos esse bonos. Item

Et Tullius in libro de amicicia dicit expresse
hoc primum sentio amicitiam esse nisi in
bonis non posse [illegible] describens
amicicie quam assignat dicens Est enim
amicicia nichil aliud nisi divinarum et huma-
narum rerum cum benevolencia et caritate adi-
uncta consensio talis autem malis vix
convenire non potest. Item omnis virtuosus est vere
bonus et ergo amicitia ergo esse virtuosorum. Unde
[illegible] dicit cum verbis quod amicicia ut virtu-
te. Et Tullius Ipsa virtus amicitiam
et gignit et continet nec sine virtute amicicia
ullo pacto esse potest. Et iterum idem Tullius
Intelligitur eam quam dudum tractabamus stabilitatis
amicicie confirmari posse cum iuncti sunt benevolencia
cupiditatibus hiis quibus ceteri serviunt
imperabunt. Deinde equitate iusti-
cia gaudebunt omnia quae alter pro altero
suscipient neque quicquam umquam nisi honestum et rectum alter ab altero
postulabit. Hec ergo lex in amicicia sanci-
atur ut neque rogemus res turpes nec faciamus
rogati. Itaque in hiis [illegible] est
error qui existimat libidinum peccatorum-
que aliorum patere in amicicia licenciam virtu-
tum amicicia adiutrix a natura data est non
viciorum comes. Ut cum solitaria non posset
ad ea que summa sunt pervenire coniuncta et
consociata cum altera perveniret que si inter quos
societas aut est aut fuit aut futura
eorum habendus ad summum nature bonum optimus
que beatissimus comitatus haec est inquam socie-
tas in qua omnia insunt que putant homines
expetenda honestas gloria tranquillitas animi
atque iocunditas ut et cum hec assint
beata vita sit et sine hiis esse non possit.
Quod cum optimum maximumque sit si illud vo-
lumus adipisci virtuti opera danda
est sine qua nec amiciciam nec ullam

rem expetendam consequi possumus ea vero ne-
glecta qui se amicos habere arbitrantur tum se denique
errasse sentiunt cum eos gravis aliquis casus experiri
cogit. Tullius. Item ista consequencia
probatur quia amicicia propter honestum non potest esse
nisi inter bonos. Consequencia patet quia amicicia
propter honestum est ad honestum honestum propter
quod oportet supponere [illegible]. Item hoc
est non est nec honesti [illegible] nisi
virtuosus et ut bonus bonus namque existi-
tur [illegible] possit [illegible] bonum [illegible]
sit aliis non sunt [illegible] se ipsa honesta [illegible]
[illegible] ad virtutem ergo amicicia propter ho-
nestum necesse est esse ad similem bonum homo
quia ipsa et sit similem bonum hominibus ipsa est
non nisi inter bonos. Ergo probemus sit ad [illegible]
amicicia [illegible] nobis [illegible] [illegible]. Exigit red-
amacionem virtuosus autem numquam redamaret
[illegible] nisi eum quem sciret esse virtuosum propter
hoc quia oportet unum [illegible] voluntate amicorum. Et
[illegible] [illegible] numquam [illegible] amare [illegible]
virtuosum [illegible] [illegible] [illegible] se quod dona-
re amicos [illegible] transferre [illegible] volu-
ntate ut omnia que [illegible] velle [illegible]
[illegible] autem non [illegible] que [illegible] velle vir-
tuosum. Item [illegible] quam [illegible] amaciones
et redamaciones in amicicia non latent ama-
tores sicut dictum fuit prius. Virtuosi autem non
[illegible] quod [illegible] ab illo nisi [illegible]
esse virtuosum quia malos sepe fingere vir-
tuosum non ignorat. Et iterum in [illegible] est
[illegible] quod ab [illegible] vere amet nisi in
[illegible] tempore [illegible] benivole et delectari sed
[illegible] cum virtuoso longo tempore [illegible] non est
[illegible] quia non [illegible] delectare eisdem [illegible]
[illegible] [illegible] delectaciones ut dictum est
ergo cum in amicicia propter honestum [illegible] ama-
tum esse virtuosum necesse est [illegible] et ama-
re esse [illegible]. Exclusio autem [illegible] [illegible]
[illegible] quod omnes [illegible] et [illegible] amicos oportet esse

Octavus

Bonos quia probatum fuit [illegible] [illegible]
esse [illegible] et similiter amicos nisi in amicicia
propter honestum nec ullam esse veram amiciciam
nisi illam. Et iterum vere amicicie [illegible] est
amicos bonum velle [illegible] amicis et
delectari [illegible] eorum [illegible] [illegible] autem
[illegible] est [illegible] nichil enim eorum que bona
reputant [illegible] [illegible] ad [illegible]
[illegible] omnia [illegible] quia dicit [illegible] mali
autem non gaudent [illegible] [illegible]
utilitatibus [illegible]. Alia [illegible] [illegible]
[illegible] quod amicicia propter utile vel amicicia
propter delectabile potest esse in [illegible] quia
[illegible] [illegible] [illegible] delectari [illegible] [illegible] cum
esse [illegible] [illegible] et [illegible] eisdem delectari
[illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] quod appetitur et
[illegible] iterum delectari [illegible] [illegible] sunt
diversorum morum [illegible] amari adulator [illegible]
[illegible] [illegible] delectare adulatorem [illegible]
[illegible] ab eo recipere quod [illegible] [illegible]
amasius et amasia [illegible] invicem [illegible]
delectaciones quas appetunt et delectari [illegible]
[illegible] sibi delectabilibus [illegible] sunt mali
[illegible] [illegible] [illegible] sufficiunt ad [illegible] appe-
titiones [illegible] non sunt amicicie [illegible]
sunt [illegible] vocat eas vulgus [illegible] [illegible]
alia [illegible] quod [illegible] [illegible] esse
amicos propter utile vel delectabile [illegible]
enim propter delectabile quidem [illegible] et propter uti-
le [illegible] [illegible] ad invicem amicos
esse ut [illegible] ut [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] quod [illegible] [illegible] amicicia [illegible]
[illegible] dubitacio est [illegible] [illegible] [illegible] quod
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] quidem nichil indiget quo [illegible]
propter esse utile [illegible] amicicia [illegible]
[illegible] [illegible] virtuosi delectacio appetitur [illegible]
numquam appetitur in honesta [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] est delectari. Item virtuoso
et [illegible] numquam bonum amicicie [illegible] [illegible]

[illegible]

[illegible]

simile ad devite possunt ... [illegible] ... impossibile ... [illegible] ... amicicia large accepta ... amicicia ... utile et amicicia ... delectabile ... amicicia salvari ... Alie autem ... quod non est ita de bona amicicia

Tercium similitudo

... queritur ... utrum similitudo sit causa amicicie vel dissimilitudo ... quod similitudo ... in animalibus videmus ... [illegible]

[illegible]

sunt sim^r boni et ad invicem boni aut
sim^r delectabiles et ad invicem delectabiles quo
casu similes virtuosi sunt propter quod distan
tia aut in eadem specie non est nisi
secundum differentiam secundum perfectionem virtuosi
quo non possunt sic esse difficiles ¶ Et ad
talem amicitiam requiritur delectatio quoniam multo
tempore ut dicitur in principio 8 non conveniens aut mo
rosi difficiles est non potest esse eius delecta
bile eis quia alios mores ipsorum a
delectationes qui sunt difficiles esse verorum amicorum
¶ Considerandum est tamen quod quamvis boni
non possunt esse secundum quosdam virtuosi
ut secundum dicitur exceditur quod bene amici et
solum ut est dicere respectu ad honestum sicut
cum ad aliquid respiciunt quod est propter honesta
gratia propter quod sit dicitur ad quos amicitia
permanet in utroque boni non tamen differ
tas aut extrinseca paupertas non aufert
bonum bonum virtutis unde Seneca epistola
C ad Lucillum dicit Charo dei
non differentia tamen foedari amicitia
plenitudine aut aerumnis Et
dicit primo Ethicorum In infortuniis
refulget bonum virtutis ¶ Tertio tamen est
est considerandum quod alius amicus fundatur
in bonis extrinsecis in prosperitate et tamen
tamen indigens quod amici sunt proxima
videbuntur maxime esse et maxime
appetibile bene velle et bene facere ad amicum
¶ Dico tamen quod amicitia propter delectabile et propter
utile que distinguuntur ab amicitia propter hones
tum potest fundari inter valde dissimiles et
ratione dissimilitudinis Et aliquando inter similes et ra
tione dissimilitudinis ¶ Propter quod notandum est
quod inter amicitias ex una parte et amicitias
propter honestum ex altera tamen dicitur quod amicitia
propter honestum fundatur super perfectione que
super virtute propter quod tales amici magis intendunt
beneficere quam bene pati et magis

amat quod amico bene faciat quam ut a
amico bona recipiat sicut infra magis videbi
tur ¶ Sed amicitie vero propter delectabile et utile
fundantur super defectum et indigentiam
quia tales amici intendunt primo et quo
non beneficere sed quod eis bene fiat ¶ Et tunc
quando possibile est quod amici tales eisdem indi
geant et quod illa possint accipere per mutuo
commodum sicut ad invicem pertinent commodo
peterent ut conversator indiget ludo
quod ludos nati sunt conspicere propter navigium
quod quidam bene solum eius non potest sed sic
sunt plures possunt ita est de quibuslibet
ut et de dignitatibus qui sua per comit
prima inserit ut magis possunt excedi
natura et plus lucri sit et est de glu
dentibus si eius de ludi gaudeat de
lectatione et sic de aliis operabilibus ¶ Et ista
mallus est quod amicitia in tali casu fundatur
super similes et ratione similitudinis quia super eo
indigentes et illud idem sibi conveniens ut
ad ipsum comparandum perveniendum comparati
patientes et scientes ¶ Sed aliquando tamen possibile est
quod amici non eisdem sed diversis indigent et
quod utrique sit id alteri conferre quod sua quae cupi
unt ¶ Concupiscentia opposita duo indiget
quia et si non indiget secundum rei veritatem in
diget tamen secundum eius opinionem sicut divites
ratione divitiarum indiget semper et quod
cupiunt delectationes et pauperes nihil sunt
quod eis conferre pauperes enim eis indiget
vita et desiderium et aliis nummis quod conferre
non possunt nisi recipiendo accidentibus
¶ Et similiter sicut antiquus et dives concupiscit
tenere ab delectationes et pauper invenit
plerumque concupiscat parvum et plurimas
depositas quod sic quod inter tales nata est
contrahi amicitia si ut dives ratione di
vitiarum et pauperum ratione paupertatis

Vel inter divitem antiquum et typo et pauperem
iuvenculam et pulchram et lascivam et sic ami
citia talis fundatur super dissimiles et ratione
dissimilitudinis Sed tamen concedi debet inter a
micos tales delectationem requiri propter quod s
quod est inter activum et passivum quod enim pas
sivum indiget secundum activum dicitur esse natum reci
pere actionem et quod data proportione sit re
cepta sicut quod sit unum activorum perfectum inducere
ad aliquid equale in alio sic et passivum ad
illud aliquis enim talem proportionem passi
vi ad activum vult in illo similitudinis possibilem
propter quod quod passivum est impossibile tale et per
ad formam activi sunt esse concedendum quod
talis amicitia fundatur similitudinem non
tamen actualem sed potentialem ¶ Ad rationes
respondendum est ad primam dicendum quod sturni
nolli ut graculi sunt nati coadiuva
ri ad invicem in eadem operatione et conspi
tudine sicut ad invicem sit consultatur ut
concludentes vero tamen valere tamen vero arti
ficiatur et ita vero procedit de suis ¶
Ad aliud quod concluditur quod amicitia non fundatur
super dissimilibus dicendum quod tamen contraria quod sunt adi
invicem contraria sed super dissimilitudine passivum
differens ad activum potius repellit in
differentia ¶ Ad aliud dicendum est quod dis
similia non perfecto accepta sunt inna
ta vi uniri in eadem operatione ideo erat
tamen activi et passivi ut patet 3° physicorum
¶ Ad aliud quod concluditur quod super modo dissimiles
non fundatur tale amicitia ac tale amicitie
sed potest esse inter diversos dissimiles mores
tamen ipse non fundatur in eis ratione
dissimilitudinis morum sed ratione supradicte propor
tionis unde putandum est inter quod tales
ille essent maiores et durabiliores
si amici essent morum conformium ¶ Tunc
respondendum est ad rationes in oppositum ad primam
dicendum est quod similes in artibus vel officiis

non sunt propter illam similitudinem nati fieri a
mici nisi ubi fuerint in eadem ope
ratione cooperatores ad complendum aliquid vel
ad maiorem adipiscendam delectationem Sed
ut ipsi propter dictam similitudinem sunt nati fi
eri inimici inquantum propter actus sicut ratione quod
per opus unius diminuitur lucrum alterius ¶ Ad
non sufficit per predicta quia sua via magis
amicitia non fundatur super appetitu quod
fiat ratione caritatis talis enim appeti
tus est ad bene patiendum non ad bene fa
ciendum ¶ Alia vero bene esse secundum recta
assimilatione de quibus sicut dicta quod sicut in superi
ora super excellentiis suis non tenentur primi
pii sed omnia ad medium comparantur
diversi sicut honores suos imperfectibus propter quod
non possunt talem consequi amicitiam sed omnibus
eis reducuntur per virtutem ad medium ratione
Et item imperfecta non tenentur non tenentur
per mixtionem sicut quod sunt acta contraria ad in
vicem contraria sed secundum quod sunt imperfectione ad
formam perfectam sicut in mixti et ut sic
elementa mixtionis sunt indigentia sicut
enim calidum eget frigido et humidum
quas mixtae sunt contrarias ad invicem
propter quod ad eas quidam tenentur primus ita
divites a pauperibus secundum quod indiget et quod
illo alio tenentur per amicitiam sicut dictum fuit
¶ Alia vero per predicta sua sicut amici enim
tali amicitia non amat prius ut eis
fruatur nec illa super indigentiam fun
data est ¶ Ad aliud dicendum quod quoniam
per se multum et plena lapsum autem per se
tudinem indiget contrario reducente propter quod ad
comparandum non enim de sana correctione sicut
est illud dictum quod simile simili appetitum
facit ipsum fuerit ideo perfectorum qui pa
rum comparantur amicitia secundum similitudinem in
defectum autem quod lapsus assimilatur amicitia
super talia fundatur propter quod possibile sit indigentibus

subvenire. Quod alia potest dici quam amicitia contracta fundata super similitudinem et super quietem quamdam in sanguine. Talem autem amicitiam habent maiores parentes et filii quia et filii soror et mulier ad quendam delectationem bene et indigent hiis que sibi conferre possunt in vita non hiis quibus dicitur possit conferre unus vel melior meliori etc.

Xiiii vera ami

Septimo gradu est vera amicitia. Sed amicitia potest haberi tamen sicut in tusculanis dicitur quod non corruptibilis et incorruptibilis est tusculanis tamen quia corpus sunt corruptibilis. Sed ipsa amicitia est quia videtur esse quod non est corruptibilis primo pro multis pro morte amici. Secundo pro morte amatoris. Tertio pro amicorum absentiam diuturna ipsa namque ut dicitur. Amicitie enim oblivionem facit unde dictum est multas vero amicitias non appellat dissolvit. Secundo pro senectute senes enim ut dicitur non sunt amatores propter quod quia in ipsis est breve quod delectationis et est quamvis impossibile vel difficile. Tullius enim ut dicitur potest predicere in memoria tamen quod non delectabilis et tamen sub quietem et falsa amicitia. Unde sed dicitur Quando recipimus ad invicem non quamvis autem bonum volle assilamur nos quia amicus mecum fore est amicus ut quamvis dicit et postea quod senes et semel sunt quidem benevoli ad invicem non vult bona ut obviat ad notitiam amici autem non amo sunt propter non commoral nec gaudeant ad invicem quod vero maxime sunt amicabilia. Tertio corrupitur per solvimitatem et excellentiam status alicuius amicorum quia

pro ea res non est equalis quia tunc ad amicitiam pertinet sed unde dicitur Aristoteles manifestum autem si multa distantia fiat virtute vel amicus vel alicuius alterius non adhuc amici sunt nec dignificant manifestum autem tamen in diis et lucet enim ipsi omnibus bonis sunt excellunt manifestum autem et in regibus non enim hiis dignificant esse amici qui multum deficiunt. Quarto corruptibilis amicitia si falsa amicitia et fiat malus tunc dicitur sicut amicitia tamen esse non posse nisi inter bonos. Septimo tamen quod. Sed vera amicitia necesse est ipsam nullo modo posse corrumpi possibile est eam nullo modo quamvis quod quod cum quamvis est bonum quidem corruptibilem est alterius quod aut tot modis corrumpitur non potest est tusculanis sed et sicut tusculanis. Et quod in speculo in firmum propter quod amicitia non videtur esse mansiva propter ipsius corrupte auctoritate dicitis. Et sola autem bonorum amicitia in tusculanis dicitur et dicitur amicitiam esse mansivam quia fundatur super virtutem que aut mansiva. Quod amicitia quamvis corrumpitur non enim videtur corrumpi pro morte amatoris tunc amicitia non corrumpitur pro morte cuiusquam amicitia est vero ut perfecto quidam enim per morte amici quo tunc manebat amicitia amici enim in eius manebat bona virtute propter quod amabantur ipsa mente. Et Tullius quod pertinet unde inlatus de amicitia sed quamvis pro morte non corrumpitur amicitia duo oraculi quidem sapiens quam quod corporis exemplum dicit tuus quod vero virtute enim amavi illius vivi quamvis extincta non est. Sed nec amicitia corrumpitur per diuturnam absentiam neque per senectutem nec per statum excellentiam tunc dicit Aristoteles amicitia permanebit vero esse quod vero bonis similes

predicta aut non cessant esse boni et prava nullomodo videtur corrumpi propter senectutem autem ipsa est vero aut fundata super virtute necesse est ipsam sicut et virtute magis firmari apud senes quam apud iuvenes propter maiorem experientiam et pro. Sed nec videtur corrumpi posse agere vel propter hoc quod dicitur prius bonus virtuosus fiat malus dicitur enim hoc esse non posse argumentum sicut nota gone tertio libri ut sed dicitur ad omnium tunc amicitia vero que super bonum virtutem fundata non videtur quod ipsa magis posse corrumpi vel augeri vel minui quod vero ipsa de qua sicut dicitur quod secundo libro. Tertia quattuor conclusio tunc quod amicitia sit vero immobilis sed dicitur sicut in secunda gone in quarto quod in actu tunc illa virtute propter quod appellat multa similitudinem enim appellat actu amatoris illa enim vero amor dicitur ad actum non dicitur amicitia sed solum dicitur ad actum amoris et quamvis actum amatoris non quam quamquam sed tertio quod vero solum amatoris ipsius propter quod amicitia non est actus dicta ut dicit Aristoteles et sed quamvis actum amatoris qui non potest esse nec intelligi sine amante et amato sed quod nomen amicitie quamvis amare et amatum Deinde non amicitie quamvis redamatores amans enim potest dici quibus et benivolus licet non redamentur. Sed non dicitur amicus ut expresse vult Aristoteles Deinde non amicitie vero amicorum manifesta esse tamen amatoris quam redamatores ut vult Aristoteles Inquit enim appendunt esse non latentem quia enim aliquibus aliis dicuntur latentes ut quamvis sed ipsis quam dicitur talis in re latentes geratur esse benivolos. Quod adhuc velle non amicitie sed propriissime capitur quamvis condonatores ipsorum amicorum permittere ut idem fiat ipsorum velle et nolle obiect enim amicus

dicitur alter ipse quod notat et ipse sequentem et uniformitate quamvis amatum et integritatem suorum amatorum. Sic enim amicus vel sit alter ipse et cetera et unius amicos sunt unica et per fidem caritas. Et quod omnia sunt quamquam ex dictis Aristoteles in ipso octo quia et quamvis dantur dictis aliorum. Tertia Seneca epistola tertia ad lucillum dicit Si aliquem amicum existimas cui non tantumdem credis quantum tibi vehementer erras et nescis vim vere amicitie. Ultimo quia manet malum occupatum hoc et bonis suis obsessis quam quod amicos sibi putat quod ipse non est dignus et certa autem ab in amicitia recipiendum sit. Tu placuit sed toto ipsum pectore admittere tamen audacter cum illo loquere quam tecum tu amicum omnibus curis omnibus cogitationibus tuis misce. Et in epistola sexta agitatores sunt sed omnia habere quia eo quod ipsorum animas in parte est constituta cupiendi pari voluntas. Sit sed et alia sunt ordinatum quod predicta omnia nomine vere amicitie quamvis tenet. Quod Istis consideratis quod quod omnibus predictis apparebit illi virtuti quod propter est mo data amor et odio ipsa vero dicta amicitia aliquo autem ipsorum remoto non amplius dicitur amicitia. Verbi dicitur propriissimo nec ipsa tamen corrumpitur primo ipsa manens cessat esse amicitia propter defectum quamvis notatum sicut filius manebit in sua substantia et non corrumpitur cessat esse filius per morte patris. Tertia secundo quod ipsa amicitia quamvis ad substantiam virtutis quamvis nomen sit non cessat amare omne te et amo sed neque alia virtutes moralis de quibus virtutibus quamvis quod non possint corrumpi vel minui dictum sicut sit magis gone secundo libro nisi forte per vicium non curatur. Quod secundo et dico quod vero amicorum vincte ipsa amicitia non cessat quamvis adactum benevole et benefice amatoris et redamatoris quia sic erat amicitia consistit utrumque

Utriusque et hoc virtuosi sciunt de aliis per
multa experimenta. Si autem hoc sciunt scilicet quod
hoc per se sciunt ipsi, ergo hoc quod virtuosi sunt virtu-
te perfectam non posse corrumpi sicut fuit
declaratum 2o libro. Et ideo amant se consequen-
ter quia prius quod se amabat secundum ea enim quae
sunt sibi amabat, manet vero bonum virtute
et eius virtutes. Notandum tamen hoc et est pro-
babile virtuosos oportet et propter se alterum amare quia
conservat esse bonum et propter se et ei bene vel-
le. Sic enim videre quod per vitam ipsorum numquam
cessabit amicitia. Quantum ad praedicta etc.
sed consequenter tamen ex probatione intendebat
tamen dixit permanet secundo quorum sed bonorum
amicitia virtuosorum quia boni utrique sunt virtuosi
aut mansueti. Et sciunt et intendit
quod sola bonorum amicitia sit intransmutabilis.
Et si videtis amicis amicitia deberet
cessare aut hoc esset propter senectutem
aut propter status permutationem vel depres-
sionem aut propter absentiam diuturnam aut propter
alterius amicitiam effecti malum aut propter
alterum ipsorum sic decidere vel formida-
re debere alterius vel non esse quod
alter volebat. Non enim aliqua causa
notabilior cessandi amicitiae sed ipsa nulla est
sed est aliorum mors. Quod enim quidem senec-
tus non tollat virtutem non tollit be-
nevolentiam et propositum beneficiandi amicos; senec-
tus enim ut dicit Aristoteles benivoli quidem
sunt ad invicem volunt enim bona sed non
manent ad utilitates. Et secundo nec sub-
limitas aut depressio status quia non
tamen quibus id quod in virtute fundatur
aliqua fortunae subiacet sed nec propter
nec ad ipsa, quod patet appetit in pri-
oribus libris sufficit ut ad quos confir-
mare sunt in libello suo ad senium di-
cit nihil eripit fortuna nisi quod dedit
virtute autem non ideo nec deficit alia.

est inviolabilis immota i(d est) contra consilia sit
quia eam mutat ut ne mutari quod ne
debet virtuti ipsorum. Et ideo appetit debilitate
eas ... veram in eo vultu manet sed
ibi dura sub blanda ondam. Et sub-
limitas status dat potestatem benefaciendi
amicos potestas autem benefaciendi non aufert
benevolentiam sed potius eam ad actum beneficiandi
producit amicum aut accidentia depressio
sed propter prohibeat ab actu exterioris beneficii
sed participare amicum non tamen ab actu
benevolentiae prohibere sed potius maiori cum
videat amicum sibi condolere. Et ad
sibi subveniendum laborant. Et 3o nec ami-
citia dicta non cessat propter absentiam
diuturnam quia sit possibile iterum tunc se
in invicem visitare numquam eis propter diuturna
absentia. Et secundo boni si non possunt
venabiliter se saepe visitare tamen remanent
boni ambo et hoc sufficit quia amantes
tes et benevoli sicut dictum fuit licet forte
non possunt commode sibi vicissim esse bene-
ficia. Et 4o nec cessat propter malitiam
alterius ipsorum quia virtus mansueta est. Nec
propter alterum formidare debilitate alterius
quia virtuosi sciunt quid sunt sicut est supra dictum.
Et quod dicit Aristoteles non est facile credere male
de eo quod ambo tempore ab ipso probatum est
cuius mos fuit amicus. Et 5o etiam
non cessat amicitia propter alterius scire quod
alter non volebat vel non scire quod volebat quia
neuter vult nisi bona opera et virtutes pro-
prium bono opera delectabilia tamen sunt virtuosi pla-
cent utrique quia virtutes opera. Et 6o et cir-
cumdicti quod utrorumque virtute amicitia numquam
cessat amicitia ad ipsorum condonationem filia ad
invicem et quod fiat de ipsorum velle et vel-
le quia neuter facit velle nisi quod esse recta
ratione faciendum nec etiam non velle alterum
facere nisi quod decerneret eum ambos esse facere.

esse bonum sed nulla videtur esse ratio quare bo-
nus velle sua voluntate alteri voluntati sepa-
re non enim propter status excellentiam de
qua magis videretur dicere sed talis voluntatem separa-
re quia potius quod unus amicorum fiat pa-
pa numquam velle alter petere communicare in papa-
patum nec in diaconis vel in honoribus quia
sciret istud non decere numquam velle pa-
pa propter donatum esse nisi quod sibi dona-
re esse conceptum papae non velle papae
convenire nisi quantum esset decens propter et
sed omnia velle papa bonus quod numquam ob
esse papa talibus in voluntate. Et 2o deindo
est amicitia quia amicitia multis modis ces-
sare potest quantum ad frequentem et univer-
salem continuum et integra bonorum considerare con-
tractus. Prima quidem cessare potest propter status alterius
amicorum sublimitate ut si ad principa-
tum vel praelatiam assumatur quia quia talis
amicos virtuosos cessat integra bono-
rum communicatio et universalis convictus quia non
amplius est decens eos sic convivere et
convivere quia viri boni nihil indecens
operantur. Sed non decet subditum sic compa-
tre praelato sive principi sive in convictu sive
in verbis conversationibus quia affirmantes ad ordi-
nationes politiae et quia fiet in iustitia quod
in quantum sibi debet obligatio soli princi-
pi debitur propter se principes adequen-
tes quia sic utique status fieret debitum prin-
cipi vel praelato fieret ex principe nimie et
propter quas rei publicae depauperatio tunc
de republica curant principes et praela-
ti. Et enim principes et praelati status sibi
debitum indigeret ad expandum sibi pro-
ad sive etiam iustificatam cum adquirit
bona sint sibi data debet publica quam
status credit sed et praelatus decente et commo-
ditati praelatis enim non solum nisi sic et in
statum principis convenit sive caput decentia

tor et decorum esse non potest et scias quod hoc
non tollit dimensionem voluntatis subditi eo
dum numquam velle sic principi in talibus compa-
re sed ei sit debita impendere reverentiam et
sine ordini suo adequatum convictus et circa condicionem.
Et 2o amicitia cessare potest deo modo propter
in personam senectutis vel omnis conditionibus
quia tunc non potest delectare se invicem quod
requisita ad perfectum convictum et indigent aliis
et obsequiis propter eius et dispositis hoc autem
tollit perfectum convictum nec amplius pos-
sunt integra communicatione bonorum alii ...
sed non possunt in invicem bona sua communi-
cari. Differentia autem est quod ad talem ipsorum ces-
sat intercessio communicare ea sibi et dicunt
suis adversariis tamen fortes non sunt in dubiis
propter senectutem non multum communicare aspecti. Et
3o amicitia etiam cessare potest propter di-
uturnam certam absentiam unius nec ita
convivunt nec tunc sua bona perfecte com-
municare possunt unius cuiusque potestate et si prolonga-
ta modicum recuterint in simul quod non decet
eos perfecte convivere et bona sua communicare propter
hoc quia potuerunt venari ad aliquas contrarie
amicitias convictus et communicationes quas re-
nabiliter relinquere non possunt. Unde sciendum quod
diuturna absentia non solum aufert convic-
tum et communicationem bonorum sed etiam hoc re-
mittit seu debilitat aliquando affectus ama-
toris et redamatoris cum enim amici non
sunt communicantes effecti sicut amor paternus
diminuitur ad antiquos quia impeditur conside-
ratio etiam amicum antiquum pro novo et
sic aliquando et decet huius intentio delectationis etiam
bonum minuit delectationem alterius. Et 4o propter
diuturnam absentiam non solum ille actus
amatoris diminuit ut fiat remissior
sed et rarior sive minus frequens efficitur
intervallis longioribus interruptus. Unde et
de amicis vetus totatur rememorabile:
qui in dolore et in ... sepius occupat.

[illegible]

sit dem sunt q tu an in morte
ei corpa. vl no ... ad pus est
... argumentu
... sunt z ... q̄ntr.

De amicicia

Amicitia ... delectabile ...
... dicta amicitia ...
amicitia ... utile ... q no ...
amicitia q est permanentior ...
... amicitia q est ...
amicitia ... utile est permanentior ...
amicitia ... delectabile ... amicitia

[illegible]

racione quia illa nequaquam fundata est amicitia que est delectabilior videtur esse eciam felicior vel amicitia sed amicitia propter delectabile et labilior [illegible]. ¶ Et est ad racione arguit sicut dictus illa amicitia est potior qua non conveniunt boni sed dicit dictus [illegible] quando uti habens miseri digent delectabilibus aut indigent que sit divus [illegible] enim volunt aliquod esse aut parvo tempore sunt [illegible] autem utique sustinent nec ipsum bonum si esset [illegible] propter quod amicitia delecta[bilis]. ¶ Tercio est amicitia permanentior est potior ut de [illegible] et amicitia propter delectabile et permanentior non amicitia [illegible] ad filium vel amicitia [illegible] ad multos vel [illegible] quia multorum fundatur super delectabile quia [illegible] sunt valde magne nisi forte aliqua propter utile impediantur. ¶ Secundo dicit est quod [illegible] de amicitia propter delectabile et de amicitia propter utile que distinguuntur ab amicitia propter honestum et ideo non [illegible] amicitia que est delectaciones [illegible] et de ea que est propter [illegible] et custodiam [illegible] et [illegible] vite [illegible]. ¶ Secundo est [illegible] quod amicitia propter delectabile potior et maior quam [illegible] [illegible] boni amatores non amicitia videtur esse potior que est amatoris [illegible] aut propter delectabile est diuturnior quam utile [illegible] quia utile est [illegible] non amabile nisi [illegible] ad finem delectationis aut appetibile [illegible] [illegible] utique sunt ut dicit [illegible] [illegible] et primo [illegible]. ¶ Item [illegible] amabilis quod potior est amicitia que fundatur super naturam [illegible] quam illa que fundatur super indigenciam amicitia autem propter utile fundatur super indigenciam [illegible] amantis [illegible] enim utile [illegible]

si non indigerent aut [illegible] aut [illegible] et obstat si divites [illegible] amicos sed quia [illegible] indigentes et [illegible] pauperes [illegible] sicut dicit Seneca [illegible] est pauper qui [illegible] sed qui plus cupit. ¶ Et [illegible] primo [illegible] dicit [illegible] sunt [illegible] indigentes aut enim ut [illegible] sicut [illegible] aut ut [illegible] sicut divites delectacione aut et si [illegible] sit nature [illegible] cum ipsa maxime est et potissime nature [illegible] sicut apparet in [illegible] [illegible] enim dicebat [illegible] non [illegible] amicos sed [illegible] delectabilibus indi[gent]. Item potior est amicitia [illegible] [illegible] sunt accusaciones [illegible] [illegible] et amicitias dissolvunt [illegible] in [illegible] dicit [illegible] sunt autem accusaciones [illegible] [illegible] vel [illegible] amicitia vel [illegible] vel maxime [illegible] et [illegible] declarat idem. ¶ Item amicitia potior est que est firmior et diuturnior sed amicitia propter delectabile diuturnior est quam [illegible] quia in ea non sunt accusaciones et [illegible] sicut [illegible] est. ¶ [illegible] bona [illegible] [illegible] sunt et [illegible] fortune [illegible] [illegible] delecta[bilibus] quia [illegible] ad [illegible] [illegible] declarandum est [illegible] est [illegible] ad [illegible] quia [illegible] sit [illegible] delectabile [illegible] propter [illegible] [illegible] vel [illegible] [illegible] propter [illegible] [illegible] [illegible] non sunt amici [illegible] et [illegible] [illegible] vel [illegible] vel in [illegible] [illegible] sunt amici ut maritus et uxor et [illegible] propter [illegible] in [illegible]

[illegible] [illegible] sunt amici [illegible] propter [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] et [illegible] ut dicit [illegible] [illegible] et uxor sicut sunt amici propter [illegible] vel impossibile vel [illegible] sunt amici [illegible] et [illegible] propter [illegible] [illegible] quia in [illegible] [illegible]. ¶ Hec autem amicitia fundata super delectabile [illegible] licet aliquando [illegible] [illegible] [illegible] quam delectacio [illegible] [illegible] [illegible] sicut infra dicit [illegible] quod delectabile est [illegible] esse et [illegible] quod [illegible] videtur [illegible] esse et [illegible] delecta[bile] [illegible] aut [illegible] videtur [illegible] sunt et [illegible] [illegible] sua vel [illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible] esse et [illegible] licet non [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] propter [illegible] [illegible] delectantur [illegible] et quod non [illegible] [illegible] non sit aliud quod [illegible]. ¶ Alio sunt delectabiles ad invicem iuvenes propter [illegible] [illegible] ut amasii aut [illegible] [illegible] sive in [illegible] sive in [illegible] vel in aliis et non solum iuvenes ad invicem sed et alii differentes. Differentes sunt [illegible] delectabiles ut [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible]. ¶ [illegible] autem [illegible] [illegible] quia primo [illegible] [illegible] sunt sibi delectabiles est mansura [illegible] ipsa sit [illegible] que [illegible] aut propter naturam aut propter morem. ¶ [illegible] [illegible] sunt sibi delectabiles [illegible] [illegible] est [illegible] [illegible] ipsa sit [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. Et quia [illegible] [illegible] [illegible] non [illegible]

possunt sibi delectabiles eidem propter quod amicitia propter delectabile [illegible] non [illegible] est sed [illegible] [illegible] [illegible] possit dubitari que amicitia esset permanentior an amicitia propter utile an amicitia propter delectabile [illegible] [illegible] quod [illegible] est valde [illegible] illa [illegible] propter [illegible] [illegible] et [illegible] nature fortune [illegible] aut propter passionem et [illegible] [illegible] et [illegible] delectaciones mutantur. [illegible] autem [illegible] non est [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] illa labilior vel [illegible]. ¶ [illegible] raciones [illegible] quod [illegible] [illegible] de delectabili [illegible] [illegible] non [illegible] delectabile primo modo [illegible] est et quod licet non sit [illegible] [illegible] [illegible] omni etate [illegible] sit utiles [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

Sed possibile

[illegible] [illegible] possibile est eundem esse amicum pluribus [illegible] [illegible] amicitia quod [illegible] [illegible] fundamentum quod est [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] aut [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] amicitia [illegible] esse [illegible]. ¶ Et omnis virtuosus et [illegible] [illegible] [illegible] amare quod est [illegible] amabile [illegible] [illegible] [illegible] sed omnis virtuosus est [illegible] amabilis [illegible] omnis virtuosus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] amare [illegible] aut [illegible] esse [illegible]. ¶ Et [illegible] [illegible] non est [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] est [illegible] [illegible] et in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

dic dez bonorum q ita aiaz vnicuique q
to q̄d vtique contradic ratio nichil valet. maz
q̄ bonum ƒ vera amicitia est de multis borum
ƒ aie perfectorum q̄ conueniens est ea multi
plicare ad plurimos. ut impossibile ... non
minima ...
... eligendi ... relinquendi
amica. Et primo ... de
multorum amicitia ...

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

corporis et animae ut dicitur procedendo de causa tamen quaedam motu sunt cordis [illegible] quod si sit excedat etiam organa [illegible] possit sufferre et [illegible] in mysterium [illegible]

Hae tamen passiones sunt locatae in spiritibus [illegible] manifestae sunt [illegible] in tristiores alii [illegible] spiritus et [illegible] de ira dictum fuit in 3o libro [illegible]. Sed si amatio et redamatio capiat pro actu voluntatis sic quaerens organis seu motu cordis non est virtute [illegible] est in quieto [illegible] virtuti et amatio virtuosa [illegible] passionis [illegible] bona [illegible] bona [illegible] sunt meliora [illegible] amicitia [illegible] amatoribus sed adhuc restat dubium. [illegible] esse amicus [illegible] [illegible]

[illegible]

[illegible] ad alia [illegible] quod omnis virtu[illegible] est. quam [illegible] cognoscunt dicunt ad [illegible] amicitias [illegible] ad bene vola et [illegible] amatio et redamatio sed non adpe[illegible] [illegible] et [illegible] est [illegible] et difficile [illegible] vale[illegible] Ad [illegible] quod [illegible] [illegible] tanto [illegible] sed non [illegible] tantum esse [illegible] ad plures [illegible] 10 denarios mille pauperibus non esset melius [illegible] decem pauperibus bonum [illegible] est [illegible] non [illegible] sic de [illegible] et malis sed non [illegible] ita esse si [illegible] amicitia [illegible] ad multos [illegible] [illegible] illud [illegible] est ad [illegible] Ad [illegible] quod ipse loquebatur de [illegible] amicitia [illegible] et [illegible] vel loquebatur de amicitia virtuosa [illegible] ad virtutem et [illegible] amatio et redamatio [illegible] Ad [illegible] quod [illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible] ille [illegible] ad [illegible] et valde paucos [illegible]

Ex[illegible]

Circa istam quaestionem decimi [illegible] nono libri [illegible] quaeritur [illegible] [illegible] est [illegible] plures amicos [illegible] vel [illegible] quod [illegible] amici [illegible] et [illegible] multa [illegible] [illegible]

delectatio [illegible] in adulationibus [illegible] in [illegible] [illegible] aut [illegible] multa et [illegible] [illegible] aut [illegible] pauperes aut dando [illegible] [illegible] brevi tempore [illegible] [illegible] est multos [illegible] amicos [illegible] politica est ad multos [illegible] esse [illegible] ad [illegible] amicitia non sit [illegible] virtute est [illegible] delectabile vel utile [illegible] [illegible] utile expediat multos [illegible] [illegible] pauciores [illegible] et multiplicat [illegible] utile [illegible] [illegible] esse amicitia [illegible] [illegible] Et [illegible] esse [illegible] amicos [illegible] Et si non [illegible] multos facere amicos [illegible] utile [illegible] [illegible] recipere ut [illegible]

esse quod est delectabile et utilia. Numquam aliquis
vocatur amicus si admittit sibi delectatores
vel utilitates nisi inter eos intercedat con-
federatio vel votum vel iuramentum vel iurator
convenissent. Sic sibi admittit utiles [illegible]
[illegible] aliquando quod confederati fuerunt utilitas cadit
ad alia et dissolvitur, fit querela, neuter
enim alteri alligatur vel denique [illegible]
pars fuerit [illegible] loco quorum [illegible] aliquibus re-
cipere videlicet voluit et quod possunt videre
[illegible] plus [illegible] voluit, nulla inde contigit
iusta querela, vel quod robinus hodie delectari
vult cum marotha et eis dat ei licentiam.
Numquam tales amicos vocamus, sed si [illegible]
aut gestibus aut quibuscumque signis sensi-
bilibus apparuerit inter eos confederatio, quod
iste illud propter aliquid dimittere voluit, re[illegible]
et quod sepe convenire et se invicem videre
voluit magis quam alios, quia et quod vel plus
possit eis delectationes vel utilitates affer-
re, tales vulgariter vocantur amici. Dicit
cum dicit quod propter utile non expedit facere
plures amicos, primo quia propter [illegible] eis convenire
sepe et ad dignum recompensandum [illegible] inter-
dum recompensare. Hoc autem esset labori-
osum et ad destitutionem et impedimentum ad bo-
nam vitam; esset enim inhonestum expendere
totam vitam. Sic oportet omnes illos ad invi-
cem esse amicos. Difficile esset sepe delecta-
tiones [illegible] hoc autem non esset possibile
propter [illegible] amicitias multas amicitia [illegible]
[illegible] tales [illegible] propter vale [illegible]
non [illegible] esse [illegible] impediri [illegible]
sepe non essent [illegible] Et quia [illegible]
[illegible] illorum videre [illegible] sibi [illegible]
[illegible] inimicicia [illegible]
[illegible] inter eas. Ulterius ut dictum
est confederationem seu alligationem quandam

esse cum eis et fiducia. Hoc autem est
periculosum et [illegible] utilia [illegible] et quia illi non possunt
ponere esse bonum. Et autem ad hoc [illegible]
et vocari [illegible] amicos [illegible] esse [illegible]
quod divites multi indigent amicis quia non
possunt omnia negotia sua divitiarum [illegible]
[illegible] sibi pluribus [illegible] nec
et possunt custodire suas divitias. [illegible]
[illegible] et amicitia politica et ad subditos et
ad [illegible] quia [illegible] et [illegible]
[illegible] sola [illegible] ne [illegible]
[illegible] eos [illegible] et quod non expedit
facere multos amicos propter delectabile, quia
non expediunt in vita multe delectationes
[illegible] est [illegible] uno sicut
[illegible] noctem [illegible]
et [illegible] Et quia oportet propter delectationes de-
lectationes vel [illegible] recompensare aliter displi-
cet amicitia. [illegible] autem nisi divites [illegible]
[illegible] multas propter delectationes recompensare [illegible]
Et si esset valde divites [illegible] delectan-
tes cum non tamen amicitias nisi for-
[illegible] vel paucos sed [illegible] Si autem
[illegible] delectationes propter delectationes recompensare aut
esset [illegible] ut [illegible] propter sepe [illegible]
multorum delectabiles exhibere. Et tamen dubita-
[illegible] quia [illegible] propter [illegible]
quod [illegible] divitie [illegible] dignitates
et [illegible] illis [illegible] et
non aliis quia multos [illegible] amicos divites
et potentes [illegible] quod omnino [illegible] expedire
[illegible] multos [illegible] Ad
[illegible] quod ad predicta obtinenda
multum expedit habere carnales amicos
divites et potentes, sed non sit oportet cum
illis omnibus specialem amicitiam [illegible]
sed sufficit cum paucis aut uno aut

vel duobus [illegible] de duobus. Et si [illegible]
non habuit carnales amicos [illegible] pau-
cos [illegible] multa sibi [illegible] non oportet
[illegible] multos [illegible] propter [illegible] amicitiam pro-
pter specialem confederationem et [illegible] sed unum vel duos
[illegible] specialiter diligat et [illegible]
et politicam amicitiam [illegible] familiariter exhi-
bere [illegible] multis amicitias [illegible]
[illegible] illorum reputat amicitiam specialem [illegible]
[illegible] et tamen quod multos possibile est et fa-
cile habere plures amicos ad utile vel delecta-
bile [illegible] et [illegible] amicitia et hoc probat
[illegible] et [illegible] adducte fuerint in
principio [illegible] Hoc et quod [illegible] concessum est. Ad alia [illegible] quod [illegible]
[illegible] divites [illegible] suas divi-
tias et multis [illegible] cum [illegible]
et amicitia politica ad [illegible] in
paucis amicitiam specialem. Alie due rationes
que de multitudine loquuntur non concludunt nisi de
amicitia politica. Ad aliam [illegible] quod [illegible]
esset possibile multos [illegible] ad suffi-
cientiam nec eis ad digna recompe-
[illegible] ad nimia [illegible]
[illegible] non oportet [illegible]
sed videre quod amicus indigeat [illegible]
[illegible] inimicos vel [illegible] filios [illegible]
[illegible] vel [illegible] vel [illegible] et [illegible]
ei non magis quod ille [illegible]
[illegible] Ad aliud [illegible] quod multe delecta-
tiones [illegible] non expediunt ad bonam
vitam et [illegible] omnino multas et [illegible]
[illegible] delectationibus [illegible] delectant
[illegible] sibi [illegible] ut ad [illegible]
[illegible]

Et alia est

[illegible]

alia sit species amicitie patris ad filium et eius
[illegible] ad uxorem et eius principis ad subditum
et eius; et arguitur primo quod non sit inter illos
amicitia, quoniam similitudo debet esse causa amicitie
[illegible] et amicitie [illegible] Et dicit [illegible]
quod et [illegible] quod [illegible] ut dicit sit
amicitia et iustitia, iustitia autem equalitatem [illegible]
[illegible] sed non est similitudo [illegible] equalitas
patris ad filium et eius [illegible] Et [illegible] quod
numquam filius patrem vel subditus dominum [illegible]
vocat amicum quoniam [illegible] esse [illegible]
[illegible] sed vocat eos [illegible] vel
dominum [illegible] Item amicus [illegible]
ut amicus sit alter ipse; sed absit quod [illegible]
[illegible] subditus ego sum [illegible]
[illegible] ego [illegible] quod tu [illegible] sed
diceret tu [illegible] et ego [illegible]
Item posito quod sit amicitia inter eos [illegible]
[illegible] quod sit eiusdem speciei quia iustitia inter eos
est [illegible] ut apparet [illegible] et
amicitia [illegible] et [illegible] eadem sit amicitia
et iustitia ut dicit [illegible] Item [illegible]
[illegible] quod amicitia
sit eadem [illegible] ad [illegible] et [illegible]
quod et ad omnes. Item [illegible] est exhibere
eadem bona amici [illegible] est eadem [illegible]
sed filius patri et subditus principi eadem bona
[illegible] exhibere puta [illegible] et [illegible]
[illegible] dicit [illegible] quod [illegible] de
[illegible] Et cum amici sit [illegible]
et [illegible] illi amici sunt [illegible] et
[illegible] sunt [illegible] et bona mutu-
[illegible] dicta sit. Item de dictis
amicitiis [illegible] patris est [illegible]
[illegible] vel [illegible]
[illegible] aut subditos [illegible] aut
[illegible] sunt [illegible] non [illegible] ad [illegible]
[illegible] sed est [illegible]
[illegible] beneficia [illegible] sed nec [illegible]

Honorare personam non est aliud quam [illegible]

[illegible]

illud verum aut semper inclinat ad eorum [illegible] rent. Secundum est tamen quod nomina [illegible] virtute non sim[illegible] [illegible] a[illegible] et a[illegible] opa[illegible] vel a[illegible] [illegible] [illegible] actualem. Dicunt enim [illegible] et ab in[illegible] et ab illo nomine quod significat illam virtutem [illegible] non est quod [illegible] esse a[illegible] et a[illegible] [illegible] differentias [illegible] differentia nominibus non sit [illegible] nisi [illegible] [illegible] non solum [illegible] diffinitionem [illegible]

[illegible]

De amicicia

[illegible]

quia alii amicorum habent maxima bona
dissolvetur amicitia ut dicit textus quia si
multa distancia fiat virtute vel malicia vel
habundancia vel aliquo non adhuc amici
sunt. Et si quis magis diligit ma-
iora bona volens quam aut magis tene-
tur se ipsum diligere quam aliud ergo amicus non
amicus si sibi vult maxima bona. Item
si duo sunt cardinales virtuosissi-
mi ut non esset unus ad alterum dicitur et
amicissimi et impleta operacione aliquis
ipsorum esset quod unus eorum esset papa quare
videtur ipse vellet alteri papatum vel sibi si
sibi tunc non vellet amico maxima bona
si alteri tunc non vellet sibi maxima bona quia
videtur in genere et ad pusillanimitatem perti-
nere nam sic dicit textus ergo quicumque magis
aliquis magnificus se ipsum dignificat dignus ex-
istens maioribus maxima pusillanimitas aut
existens bonus se ipsum preciat quam dignus e-
ciam ille facit videtur. Oppositum quia di-
citur 2o rethorice quod amicus est ad velle
necesse est quare quod ea que sibi aliquis vult hu-
ic videtur amicus esse. Et nona huius dici-
tur videtur aut ad se ipsum habet studiosus
et ad amicum alterum enim ipse amicus est
ergo eadem volumus nobis et amicis sicut nos vo-
lumus maxima bona ergo etc. Item dignum
esse non videtur velle habere virtuoso cuius
ipse est dignus sed amicus cum presonam
enim virtuosum esse maioribus bonis dignus
ergo etc. Item volumus amicum esse omni
virtute et operacione eius sed illa sunt maxi-
ma bona cum in eis consistat humana felicitas.
Quod dicendum est quod maxima bona potest intelligi
dupliciter. Uno modo simpliciter alio modo est
respectu alicuius. Alio modo humana bona
secundum habitus nostros et sunt operaciones
super perfecte honesti et isti sunt vere boni et

et virtuosi. Et propter utile delectabile et ista
possunt esse simpliciter sicut deum fieri. Secundo
secundum quod est quod licet voluntas sit aliquorum impossibilium
ut ait 3o ethicorum tamen vir virtuosus et pru-
dens non vult que sciat simpliciter impossibile.
Ipsi dii autem et quamvis multa vellent que
sciunt esse impossibilia ut alii deum non esse
vel ipsos esse deos aut archangelos. Ergo
ad quartum quod amicus verus cum sit prudens et bonus
non vult amico maxima bona simpliciter scilicet deum
non esse vel ipsum esse deum quia hoc re-
putat impossibile vel saltem hoc non vult eodem
modo quo scit ipsum impossibile et sic hoc non
vult amicus nec sibi cuius oppositum reputat
impossibile. Quarto autem amici non nisi propter
utile vel propter delectabile querentes vellent
a quibus amantur putare esse deos ut sibi ma-
iores afferrent utilitates et delectaciones. Ergo 3o de-
cimo non curat non enim volenda sunt ea que
volunt fatui et simpliciter sed que boni et prudentes.
Et bonorum autem humanorum maxima bona
simpliciter sunt virtutes et opera virtutis in quibus si-
tum est felicitas. Maxima autem secundum opinionem
vulgarium reputantur sunt bona corporis
et exteriora puta amicicia dignitates et
papatus et cardinalatus prelaturas seculares
regnum ducatus et talia. Et secundum alios
specialiter maxima bona sunt delectaciones
spirituales secundum Tarentum et Epicurum. Dico ergo
quod amicus bonus scilicet perfectus amicicia virtuosa
sapiens vult et velle debet amico maxima bona
humana simpliciter bona virtutis quia illud vult amicus
amico propter quod amat ipsum sed ipsa amat
eum propter bona virtutis ergo etc. Et ama-
re secundum veritatem est velle amico bona ...
... et non sicut ut ait ...
quod amicus vult amico illa que scit esse
operari ei. Illa autem sunt bona virtutis
quomodo quod simpliciter est velle omnibus bona

recte virtute ad commune quam quod esset bonum
omnibus et eius et sibi iusta cum multi
perfecte manifesta et ab auctore dicta sunt cum dico
quod dubitare nefortem non vult amici aut
maxima bonorum puta deos esse et plura
divis habitam autem volet maxime esse bona
i. amicus vult amico maxima bona i. na-
ta habitum existente non impossibilia ut deum
esse. Dicitur et quod verus amicus secundum vir-
tuosa amicicia vult amico maxima bona
corporis et maxima bona exteriora et maxime
bonas spirituales delectaciones quia ipse vel-
let amicus operaciones virtutis ad commune
perfectionis non vellet ei quod aliquis perfecte ad
operandum secundum virtute et eo modo quo ad
hoc
perfecte sunt sed bona corporis et bona exteriora eo
modo et non alio sunt maxima bona quo
modo maxime perfecte sunt ad opera virtutis non
enim sunt bona prout ordinantur ordinate
ad opera viciosa vel prout impedita sunt
ab operacionibus virtutum ymo valde mala
quia reddunt hominem deteriorem. Et quod amicus
vult amico maxima bona corporis exteriora et
eo modo quo sunt maxima bona. Et
non quod exercita continue non secundum quod aliquis
velit amicus maximas potencias seu in-
ordinatas potestates maximas aut maximas
delectaciones spirituales quia illa non sunt
maxima bona exteriora nec maxima bona corporis
dicte auctoritas perfectum pollicetur. Nunc idem
enim habent excessum secundum organum quod dare
quod unde est eorum excessus aut noce-
rem aut nichil profectum esse habentibus.
Et dicit Ethicorum dicit exteriora bona
non esse speculanti vitam ymmo sunt
dampnum sed ut ad hoc deinde impedita sunt
ad speculandum. Unde plerumque felicitas emit-
taruit veri divis moderate habentes quam cum

dicatur equalis opera et divites operare.
Et videtur anaxagoras non divitem neque po-
tentem existimare felicem. Ex quo ponatur quod
primum et plus non existunt divites neque magis
speciales sunt perfecte in virtutibus quam et ad indigere
secundum amici dubitatur etiam utrum alter vellet
alteri sic regem aut papam. Et ad quam dubi-
tacionem respondendum est aliquid distinguendo quod sic secundum ve-
ritatem amici non decet hoc velle quia dissol-
veretur amicitia nec aut secundum veritatem simpliciter bona
et sibi mela ad id propter quod in utroque dis-
solveretur sed decet hoc velle secundum veritatem nisi
quia bonus videt demum velle bonum quod est
dignus papatu si illud nisi esset sibi scito
ti rei publice summe expediens sed ille
est dignus papatu et expediret toti rei
publice quod ipse esset papa tunc ipse esset per-
fecte virtuosus et prudens quod omnibus secundum veritatem
iusticie deceret ipsum velle esse papam.
Credo tamen quod hoc non sit cum deus sit
amicus de vero si vero conservat sit et omnibus
verus cum virtute virtutes in omnibus in-
clinat ad id quod recta racione satisfactum
sunt quod non potest esse nisi unum quod nullo
modo est dicendum quod amicus virtuosus inclinat
ad oppositum eius ad quod iusticia inclinabit.
Et confirmatur quia non perdere virtutes indicant
... omnibus aliquibus circumstanciis aliter
ipse indicaret male omnibus aut cir-
cumstanciis operari non indicabit oppositum
quam virtuosi quia non nisi ad iudicium
inclinat nisi inclinabit ad oppor-
tunitatem. Sed si sciat papatum esse bonum
plerumque tanto suis ipse non solum secundum iusti-
ciam sed secundum caritatem volet eum esse papam
quam tamen amicitie ... est vel-
le bonum amico non sine ... sed ...
amici sui. Et si sciat papatum ei non
esse bonum tunc neque secundum iusticiam neque secundum

amicitias velle ipsum ipsam esse. Credo
quod ad propositum amicitie amicus amico
velle esse illud quod credit ei esse bonum
et non velle quod non credit ei esse bonum
si vere amans sit. amicus velle bonum illius
[illegible]. Et ut vero illorum quia non dissol-
vere amicitia quantum ad utile et bonum
voluntas et [illegible] quod vera dictamina [illegible]
amantis et redamantis sit dicta
[illegible] in [illegible] comparatione. Si autem aufferantur
ab eis uniformis [illegible] hoc esset quod
non esset honestus eis [illegible] pro quibus de-
lectatur cum nichil nisi honestum sit eis
delectabile et loci [illegible] atque fuit inter eos
alie excellentie scilicet opera [illegible]
[illegible] a[illegible] excessive
quia ad totum [illegible]. Et dico [illegible]
ab eis auferre [illegible] uniformis
tamen non auffert [illegible] melius eius [illegible]
Plato [illegible] papa non [illegible]
[illegible] amicum [illegible] recedebit ma-
gis [illegible] et [illegible] et sic ipsi
[illegible] atque suos ille tamen [illegible]
et iste [illegible]. Et ideo [illegible] videre
manus et excellentias quod sit [illegible]
quis platonis [illegible] quam quod [illegible] sibi [illegible] et
[illegible] uniformis [illegible] principes ad amicitias
[illegible] nisi [illegible] manus et excel-
lencias adipisci [illegible]
[illegible] eius quod illi dicebat. Dicam
[illegible] autem [illegible] vel [illegible] delectabile
alie esse [illegible] possibile est in illos esse
[illegible] aut alterum illorum ut deum fuit
[illegible] nec illi quantum ad hanc amicitiam
diligunt amicos suos illorum sed [illegible]
non enim [illegible] illa amicitias amicus non
velle amicum esse [illegible] non amplius
impedit sibi utilitatem vel delectationes
deperdatas. Possibile est quod amicus

non velle amicis bona [illegible]
[illegible] amasius non velle amasiam esse
[illegible] quia sit quod amplius
non videret eam nec histriones vel adu-
latores aut [illegible] ut [illegible]
[illegible] esse meliorem quia non prodesset eis [illegible]
hoc quod appetitus possibile est et quod amici
[illegible] non velle amicos maiores divicias
aut honores quia sicut predicta non vi-
deret eam amplius ubi. Ut quod amasius
non velle amasiam esse reginam. Et
sepe videmus quod divites non vellet sibi
[illegible] et [illegible]
esse ditiorem ne dimitteret eos [illegible]
[illegible]. Et [illegible] auditum est quod alii cardi-
nales et [illegible] non providebat [illegible]
[illegible] ne [illegible] utilitate [illegible]
impediret eis [illegible]. Et sepe videmus
[illegible] et [illegible] alios ab [illegible]
[illegible] alio ditior effectus fuit vel po-
tentior vel magis alio excellentior
[illegible] nisi fuissent ut ad mini-
mum [illegible] amicitias. Et ut sit [illegible]
dicere non est possibile [illegible] voluntatem [illegible]
[illegible] amicitias [illegible] possunt esse [illegible]
quia nichil uniforme vel quam stabile est
in [illegible] mali aut [illegible] non
sunt [illegible] sibi [illegible]
existentes. Et [illegible] bonum [illegible]
[illegible] aut mali. [illegible]
[illegible] sit ad [illegible]
soluta fuit [illegible] est quod
multum differt velle amicis maxima bona
et velle maxime ea sibi [illegible]
[illegible] amicus [illegible] maxima bona sed amicus
non maxime [illegible] amicus bona [illegible]
sibi. Et hoc expressit [illegible] quod [illegible]
amicus velit amicis [illegible] maxima
bona tamen non vult ea amicus [illegible]
sibi in ipse maxime [illegible] vult [illegible]

[illegible] amicus vult amicis maxime
bona est distinguendum [illegible] si maxime [illegible]
[illegible] est et si [illegible] amicus falsum est
et pro hoc [illegible] solutio. Tertio dicendum est quod
ille si crederet se esse dignum papatu as-
sumi sibi papatum itaque in hoc casu non
vellet papatum amicus preferret in amicos se
ipsum inbenevolentia. Et si crederet ami-
cum esse meliorem ipso ad papatum ipse
preferret eum sibi. Et [illegible] concludes
in predicta quod amicus non vult amicis
maxima bona [illegible] nisi illa sint de-
bita sibi [illegible] vel magis quam amicus. Ad
primam racionem in oppositum dicendum. Et [illegible]
vult eadem quod sibi [illegible] si possint
ea [illegible] sed sibi non [illegible]
vult magis ea sibi quam amicis si [illegible]
sint sibi sibi debita sicut amicus alias
non. Et ad alias duas apparet sicut quod sit
responsio dicendum. Sequitur 13a questio

Utrum amare

Utrum amare sit me-
lius quam amari. Quod non quia
vel ista comparatio attenditur quantum ad actum
amoris vel quantum ad personas scilicet ama-
tam et amatam [illegible] quantum ad actum a-
moris quia idem est amor quo ille amat
et ille amatur. Et ideo non est melius [illegible]
ipso nec quantum ad personas quia [illegible]
[illegible] persone essent
pares. Et atque ille est melior qui
magis [illegible] est excellentiis sed amari
magis [illegible] excellentiis quam amare quod
[illegible]
[illegible] existentibus
amicitiis et amatis [illegible] puta melio-
res magis amari quam amare [illegible] alios
[illegible] quam similes. Et hoc est [illegible]
bonum est obiectum amoris ideo me-

est amabilior. Et atque ille videtur melior
qui attribuit perfectionem quam ille cui attribuitur potencie
et indigencie [illegible] sed cum amare sit
appetere et amari sit appeti amare de-
betur potencie [illegible] et indigentie amari
vero perfectioni [illegible] hoc enim dicitur primo
physicorum. Et materia appetit formam.
Et magis bonum [illegible] quod ama-
[illegible] ad eo. Nullum autem bonum [illegible]
deus [illegible] quod amat nos sed melius est
[illegible] eo quod sibi magnum bonum [illegible]
[illegible] quam eo quod nullum. Ergo melius amari
quam amare. Et bene pati quam bene facere
vero utique eligibilius esse ut dicitur primo
rethoricorum [illegible] ibidem [illegible] sit quod ad vitam
[illegible] quod ad [illegible] eligi [illegible] sit et
melius sed bene pati est bonum ad vita-
[illegible] benefacere est ad [illegible] bonum. Et
[illegible] quod ad [illegible]
[illegible] est quod si lateat [illegible] non utique
eligeretur. Benefacere autem si lateat eligere-
tur [illegible] bonum latens non videbitur utique
eligi. Ergo bene pati est melius quam benefacere
sed amari est sicut bene pati amare autem sicut
benefacere [illegible] quod secundo rethoricorum. Amare
[illegible] benefacere diffinitur. Ergo amari melius est
quam amare. Et [illegible] appetibilius est melius sed
amari est appetibilius quod [illegible] dicitur
[illegible] multi videntur velle amari magis quam
amare. Et sicut amans ad amatum ita a-
mare ad amari. Sed amatum est melius
amante quia amatum [illegible] amans
aut magis [illegible]
[illegible]
[illegible] amatum et desideratum [illegible]
aut est [illegible]. Et [illegible] amare ad
amari sicut [illegible] ad [illegible] sed
[illegible]
[illegible] melius quam [illegible]
quod [illegible] quod pertinet ad amicitiam [illegible] esse

melius inquantum magis competit amicitie secundum
verum amicitiam sed hoc est magis amare ut dicit
ad ipse quod dicit quod amicorum virtus est a-
mare ¶ Ite id est melius in amicitia ipse
quod laudatur ad de amicitia sed aliquis magis
laudatur de amicitia ipse amare quam ipse
amari ut dicit [illegible] et etiam quod virtus et fide-
dem actus non dicatur aliquis excecus quod a
matur nihil sed exces quod nihil amat ¶
Item amare ad amari est sicut honorare
ad honorari et sicut benefacere ad benpati
sed in primo libro secundo questione quarta sicut fuit quod
honorare sit melius quam honorari et in eadem que-
stione fuit quod verum est magis benefacere quam
bene pati quarta et tertia ¶ Item magis bonum est nobis
amare deum quam deo amari ab eo quod amare
est melius amari quam amare amato licet
actus ille sit excellentior quam magis de ex
cellentioribus quod dicitur infra quod parentes a-
mant filios quam eorum et benefactores bene-
ficiatos quam eos ¶ Item quod est liberius et
magis voluntarium est melius sed amare est
liberius et magis voluntarium amari non potest
ab ignorantibus aut invitis Ista questio posset
exponi per explicare [illegible] [illegible] [illegible] esse
an actus quo amans amat sit melior eo
quo amatus amatur Et dicendum est quod non
est id et in eadem ille actus et in eo sit est idem
motus quo movens movet et quo motum mo-
vetur [illegible] posset esse an amare sit me-
lius amati quam amari amato et eius de
quo est an id actus quod est amor sit me-
lius amati vel amato vel eorum Et dicendum est
quod amare melius est amati quam amari
amato quia bonum est melius cui est se-
cundum quam ei cui est ex consequenti et ei cuius
actus perficit quam alteri et actus virtu-
tis perficit quam alteri sed amare est bonum in-
ternum amati perficiens eius animam et elicitur
ab eius virtute sed loquimur de amare et tunc

virtuosa amari aut est bonum consequens
actus quod actum tamen de [illegible] quam virtus
non nullius melius eius comparati et tunc virtute
[illegible] ¶ Et aut esset primo de amore
primus tunc eadem modo dubium esset quod amare
per eius esset amati quam amari amato et [illegible]
esset simul maius ¶ 3 quod est an ille
qui amat sit melior eo qui amatur et videre-
tur quod non quia bonum esse aliquis melius et per-
tinet esse amicitia [illegible] dicta si amici
essent pares in omnibus virtutibus secundum ad
eorum per fectum et esset utique amans et
amatus unus et eundem amicitia similiter non ita sed
amans sit melior amato quod et amatus
melior sit amante quam utique et et amare
et amari alter non esset amicitia Et igitur
per amans sit persone amatur melior
non est per amatum esse melius per so-
ne amante Et restat dubium fortior
quod sit in agente naturali quod magis de re-
pati est idem agens et passivum cum ei
maior actum nobilitas et illam ratione
et quod dicitur agens quam et illa et quam
dicitur passivum agit enim ratione forme
et patitur ratione materie et ratione forme
dicitur nobilius quam ratione materie taliter sit
idem amans et amatus restat dubium
et quam ratione actuare ei magis nobilitas vel
bonitas Et forte si ratione amatis re-
cipiat obiectum quod est magis nobile amore
ad aliud et ratione amati obiectum quod est aliud
nobile magis amore ad ipsum tunc item est
falsum quod amicus actum maior nobi-
litas et tunc ratione amantis quam et tunc ratione amati
quod nobilius est magis nobile esse amores
illud quam est actus quedam virtus quam nostre
illud magis ¶ Et sed si quam de omnibus [illegible]
[illegible] questio est difficilior videlicet de maiori
nobilitate sed actum [illegible] et illa ratione
et quam quod sibi quod amet vel et ratione

et quam quod conveniens est quod amet ¶ Ad igitur
aut multi dicunt quod isto [illegible] amatum
sed dici melius amare quam omnibus perfectionibus
et quod perfectibilis sit quod quod amet et
appetat suas perfectiones omnibus aut per-
fectibus et quod sit perfectiones quod a-
mentur et appetantur a suis perfectibilibus ¶
Sed actum maior nobilitas actum et
quod est perfectio vel perfectum alterius quam et quod
est perfectibile ab altero ¶ Item finis et quod
ratione boni quod amet et et quod
ratione optimi quod super cetera amet ordinat
aut ad finem quod amet et inten-
dat ipsum sine finis aut melior est
his que ad finem ratione et ¶ Dicunt quod
videtur quod amat quod alterius ratione indigen-
tie cum sit quod quedam appetere ratione et ¶ Item
Ro[illegible] de amare et amari et amicitia
virtuosa illud non videtur melius bene dicitur
quod quod quod virtuosus ratione sue virtutis et
per suam virtutem non querit sibi ratione in-
digentie nisi ratione quod perfectibilis sed ratione sue
perfectionis et ratione quod est perfectibilis et benefactiuus
et verum per ficiat quantum et eius sit magis
bene facere quam bene pati sed amare quod
amare per eius virtutem amicitie tamen esse
ab ea elicitus ¶ Item quod querit ratione in-
digentie et perfectibilitatis quod sibi ad re-
cipiendum principaliter non ad largiendum sed amare
in amicitia virtuosa quod amat principaliter non
ad recipiendum sed ad largiendum tamen dicit
[illegible] in isto 8 quod amici virtuosi volunt
bona amicis illorum gratia et quod amare et
recte diffinitur sit ab [illegible] amare est
velle alicui que putat bona illius gratia sed non
sui et tunc posse accipiendum [illegible] Et in
fine tamen [illegible] Tullius multa sua de
amicitia non dicitur hoc [illegible] conc[illegible]
Dicitur in breuitate et in copia de fide

8
[illegible]
sit amicitia et deberat quod non per multas
rationes [illegible] una est quod nulla maxime [illegible]
[illegible] impeditur ad amicitiam putat ipse de-
[illegible] abunde nulla aut non dedisse tamen
impetum in copie ad sustinendum cum pluribus
[illegible] modo sit possibile magis [illegible] sua
re quam per amicitias [illegible] putatur per [illegible]
per labores [illegible] cum semper tamen oportebit
ratione dare quamlibet recipere ¶ Secunda ratio
eius est quod quod ad hoc [illegible] putari amicitia or-
tum quod est magis amabile videtur aut a
mabilius est omni utili bonum quod putari a-
mari [illegible] ipse virtute sed ut ad ipsum
[illegible] et virtute non ut [illegible] sua
[illegible] in copie ¶ 3a ratio eius quod sapiens
et felix non caret [illegible] amicum cum sit
sibi ipsi per se sufficiens sed hoc est falsum
ut dicitur ¶ 4a ratio eius per simile de
liberalitate [illegible] ut enim beneficia
liberalis [illegible] non ut exigat gratiam sed
ad liberalitatem [illegible] nulla [illegible] sit amicitia non
[illegible] mercedis sed quod eius omnis fructus in ipso
amore sit expectanda putatur ¶ 5a
ratio eius est nulla si virtutibus amicitiis [illegible]
[illegible] eadem commutata dissoluet sed quod nulla
mutatur non potest id ratione amicitie [illegible]
ne sint ¶ 6a ratio eius est quod [illegible] quod multi-
tude magis amicitiis per sidia [illegible] quam
divites et inopes qui opulenti et calami-
tosi quam [illegible] qui putantur [illegible] quod melius
[illegible] in conveniens cum ipsa melius [illegible]
[illegible] melius [illegible] ¶ 7a
ratio est quod [illegible] maxime [illegible] ad
amicitias [illegible] quod non esse [illegible]
copia [illegible] inopes cum inopi non [illegible]
[illegible] ¶ 9 dicit quod dubiis non [illegible] utilitate
amicitias sed utilitas amicitia [illegible] est ut
amici [illegible] sit ad bene [illegible] quam
ad [illegible] ¶ Eadem aut est [illegible]
Seneca [illegible] ad lucillum

[illegible]

[illegible]

sapientes aut a^a 2a^a de ea intende
tes amic^iaz alr sapuit z volut
ad perfectam vocz dividu z^m similitudo
z^o tali z indi g^{co} secd perfectio z z^o
q finis d^r dupl^r s z^m perfecta intenc
z l^e est a^{lis} nobi^{or} cui deficient
finis dicitur z z^m z^{az} intenc^{oz} z ille
no est nobi^{or} ymo sicut finis est sib
sati^e ideo cum suus finis dei z^z
sibi intc^{da} sit ex asptu est am
plius in specu^{me} quamvis Cuius aut
q^{to}ssp az qs sit dd^{m} z^m ca q dca
fuit de amic^a dei ad hoiez z agit
Et rones ad oppo^m ut sat soluta
sunt ut vis suis pce^{nt} z^o dcd.

Textus amor

14

In isto octo distinguit p^b
...

[illegible]

[illegible]

et civilis potentie super fundat posse bene-
facere. Quarto et ultimo quia ¶ Iste magis virtuosi est
magis benefacere cum valeat sit valens benefacere
multorum et maiorum et eam super amica
ut dictum prius est recitatum. Sed rex ultra alios
superfundare debet in virtute ut allegatum
fuit primo politicorum. Quarto rex superfundare
debet alios in beneficiis. Item capiens maius
re eadem quam plus accipit sed quod ad eum
spectat magis amare ad illum spectat magis
benefacere. Deinde capiens maiore [...]
amore sed quod ad regem spectat magis amare
subditos quam econverso. Prima ista racio [...] autem
[...] dictis in super excessu autem [...]
amicitie sed regis ad subditos et patris
ad filios. ¶ Secundo quia amatur ut est
bonus vel fundatur in virtute. Quarto magis
virtuosi est magis amare. ¶ Tertio quia
amare est melius quam amari ut dictum
fuit prius. Quarto ad excellentiores magis
spectat amare quam amari. Et rex autem
excellentior. Quarto et ultimo. Iuxta ea que tacta
sunt in arguendo ad questionem tertio est
articulus declarandus. Primus est quod licet rex
magis debeat amare subditos quam econverso.
Secundus est quod licet regis est magis bene-
facere subditis quam econverso. ¶ Tertius est quod licet
rex in benefaciendo subditis excedit
patrem in benefaciendo filiis ut econverso. Primus
articulus concluditur per ea que dicta sunt
in presenti questione. Sed oportet [...] distinguere
amorem. Sed amor amicitie et amor
concupiscentie et vocatur amor amicitie quo
quis amat aliquem non mihi sed ipsius gratia et
ille pertinet ad amicum virtuosum sicut
tactum visum fuit. ¶ Amor autem concupis-
centie vocatur quo amamus aliquem non propter
ipsum sed nostri gratia. Et iste amor ita
spectat ad amicum propter delectabile vel propter
utile. Est ergo iste amor [...] ad invicem

notabilis. Sed differentia est que in materia
dicta fuit. ¶ Secunda est quod propter amorem
amicitie volumus potius benefacere amicis ut
dictum est. In alia questione propter amorem autem
concupiscentie volumus potius bene pati ab
amicis. Item alia est differentia quia amor amici-
tie fundatur super indigentia vel utilitate
existimata sicut dictum fuit in precedentibus
questionibus. Ex istis autem concluditur quod amor
amor amicitie magis spectat ad superiores et
meliores quam ad inferiores et defecto-
res et quod econverso est de amore concupiscentie
et quia amare aliquo amore amicitie est
magis et bonus amare quam amare amore
concupiscentie sicut in precedentibus dictum fuit sa-
tis liquide sumpsimus quod regis est magis ama-
re subditos quam econverso. Sic enim credo deum
magis amare nos quam nos possumus amare
eum. Item tamen [...] quod inferiores magis ob-
ligantur ad amandum superiores et melio-
res quam econverso. Quia quod ab eis maiora bona
recipiunt. ¶ Secundo quia melior et perfectior
sit amabilior sed non sed magis obligantur
ad amandum. Quarto magis amant quia magis proprium
est meliori et perfectiori suo obligatore
benefacere quam defectiori. Ideo ad quod obliga-
tur plures et quia inter duos meliorum debet
si rex sit subditis excellentior non solum
in civili potentia et in divitiis sed et in vir-
tutibus et prudentia sicut esse debet ut allega-
tum fuit primo politicorum. Sed [...]
contingat aliquem subditorum esse meliorem
rege bono concedendum est quod ille magis
amabit regem quam econverso quia sicut ille est
simpliciter excellentior rege. Et forte
aliquid convincendum sit quod dicta sunt de
amare regis ad subditos et econverso sic quod
rex maior quam amare ad subditos
sic accipiendo quod ab subditorum ad regem

cum bonus quo sit de exemplo si sit bonus magis
amat regem quam rex illum. Propter hoc quod
amor dei ad plebes non potest esse ita
intensus sicut sit esse unicuique sic vero
esse amor unius plebis ad unum sola
illud esse quod sermo dictum fuit sed quod
excellentior magis amari et amor amicitie
et defectior. Et sic dictum de primo articulo
magis amores concupiscentie. ¶ Secundus articulus
videlicet regis est magis benefacere subditis quam
econverso. Declaratio quia dictum quod valde dura bona
facere et benefacere. Dicit dominus secundo ethicorum secundum
declarationem nova questione et ethicorum dicitur
enim bonum facere sed illud sit bonum
quod cui fecimus sed male aut hoc facimus
sed benefacere dicitur et [...]
medicinam sit faciamus licet contingat [...] causas
esse malam non est [...] causas propter
[...] ignorantiam in [...] aliquis
facit bonum [...] id quod est valde malum
[...] medicina [...] notorie propter
aliquid [...] in febribus et hoc in
[...] sicut dicta fuerunt. Ex istis
autem satis manifestum est quod aliud est
querere utrum rex maiora bona faciat
subditis quam econverso et querere utrum rex magis bene-
faciat subditis quam econverso. ¶ Tertio sciendum quod
[...] modo [...] quidam dixerunt
quod subditi maiora bona faciunt regi
quam econverso quia honorem ei [...] et honor
est maximum bonorum ut dicitur [...] ethicorum
Et quia populus a principio sibi regem instituit
[...] fuit ordine naturali et ita
populus ei dedit auctoritatem iudicialem et dicta
[...] sibi [...] naturalem [...] ad [...]
[...] ¶ Sed et sit quod sit verum quod populus
det regi omnia predicta tamen aliquid videtur
quod rex maiora faciat eis bona populus
tot et tanta non dedisset regi nisi
[...] maiora recepisset a rege

cum leges dat populo et conservat sibi ad
bene vivendum naturalibus [...] malos punit
bonos et omnino pacem servat et sal-
vat quod multo melius sit predictis. ¶
[...] et ex predictis quod rex magis benefacit
populo quam econverso quia meliori animo cum ipse
suppositum est melior [...] quod ar-
guebatur de honore potest enim dici quod ho-
nor [...] actu exhibitus reverentie
[...] virtuti propter quod et maius signum
exhibetur non est maximum bonorum ex-
teriorum sicut dicitur in quarto libro. Sed ipse
bonum est maximum bonorum exteriorum de-
[...] quod in [...] et propter
quod exhibetur ita quod non est maximum bo-
num essentialiter sed formaliter sed signum vel et
honor non est similiter maxime bonorum exteriorum
sed est maximum quod in subditis debet eiusdem
[...] et propter. ¶ Tertius autem articu-
lus patet quia ad amorem [...] naturalem [...] pa-
[...] naturalem pater magis amat filios quam
rex subditos quia naturalis propinquior est
pater filiis et magis coniunctus est eis quam
rex subditis ymo rex nunquam amat
subditos amore naturali quia non est causa
quia iste est rex illorum subditorum sicut
est causa quod ille est pater filiorum illorum.
Sed amor naturalis et virtuosus rex magis
amat subditos ut credo quam pater filios
quia ad meliorem spectat magis amare amore
virtuoso et perfecto. Sed rex magis [...] rex
debet esse [...] pater magis quia cum [...]
[...] per [...] ut prius dictum
fuit. Et item manifestum est quia amor
[...] quo [...] est patris ad fi-
lium non est amor naturalis sed virtuosus
[...] videmus [...] malos
diligere filios malos sicut bonos bo-
nos. Et omnino quia iste amor sit
patris magis patris ad filios ita in bestiis

3us articulus

sit meffoib; inter ¶ Ut g° dici q
latz amor pris ad filios fervencior sit
intensior tn amor reg ad sb'dit
est multo nobilior ymo princ amor
spualit funda. Regal aut impro
ne debuisset dus aut dici pt q
rex mayora bona facit pplo q3 pr
filio ex tinsime q2 bo facit toti pplo
z q2 mayora ez ecmudam medicias
z dicis z mcmili pd th 9cedi pt
q pr mayora bo dat filijs intri
sine q2 dat eis ee q est mayis
z nutrimtu z doctrina z omis morz
sicq labdat tu cos q3 rex tu aque
sb'ditis th rex magis rex mg
bn facit pplo q pr filio magis p
tu meliori aio tn supponit ee z
q2 rex z virtute modalez facit q
facit pr pr aut mg z nat sic
tams aut lupus z si aliq mape
pris ad filiu ro inspecta ne tu
in ei ope magis est prunata est
pro quape aut reg magis est
rex ro totu l3 ¶ Ad rones pn'les
ad pma dndu est q ad virtute ppe
tat no me rei s; rones si sit q
mei vetta rams mo lig rex vlt
rotos emudat indiuciys ex parte
rei th ipe ptatez me rois melt
plq facit q3 eptz defect aut sup
me dan sint in 2° quiq ¶ Ad
a° dd est q ceru rex magis in
sb'ditos in iusticia s3 9ce q multi
bra reges qui th realr no sut
reges s; tyranni multas faciunt iniu
stitias in sb'ditos qu est int est inter
rege z tyrannu q sibi rex bo3
tut intendens exsperat omia ad vti
litate sb'ditos Tyrann aut est

q nichil curat de virtute dominat
ad rapiendu z sibi omia applicad
¶ Ad ea ro q vlti multa rone q
habet soluti est per p'dta ¶
Ad a dm est quo ad rege spec
tat mg amar sb'ditos q3 e
amare dd dndu est ro p'dta q
ex obligatoe melior mg deirent
amari ab inferiorib q3 inferiores a sup
iorib q lz no derent ab illis mg
amari q3 eq sit p'dc dicitur plamo Etica
amor recipiunt mg amatum fier
s3 illud amor amic me mg amat
unde ex dict totu est p'tu q r
rone vt z az z esd'dantia q omib ro
nes ad ptez oppotam adducte sunt dissolut

Tyrannia

Utrum dominio qui vel
amic illorum colat in
principatu z sum q sit q rex no
inq amar dat armigeros suos ma
lignos ut ppositos sibi committes q a
sb'ditos q sut de qua plebe ymo
multo mg s3 reg ad sb'ditos est ad a
g° z ad suos suos ¶ Et me q b
s3 iustu z in iustu me illos le
s3 a z odiu q2 ut dn ab a ca
de z z esde est amic z iustu
s3 me dum z sum s3 lo iustu
z i iustu q m qui z i p me
madli expressq dd distinguit iustu
s pollitiu me ets primo me pres
z filios boy ormu me dns z ex oc
dndu me dum z sum so z ¶
Et mor 9uitatoe vn ee iustu ad
z am ut dn az s; mlta est
9uitato me dum z sum na co
dic sum adno recipit virtu et

Despiciu et dns asino famulatu It
Seneca in epla libri ad lucillu
Scrat sum humilem amicu z multu
laudat lucillu de hoc q amabi'r
z familiarit vivebat cu suis su
is ¶ Ad oppositu ar. p ad dntem
q s d g° q sug no est amic adu
9ondiy q sui pro mois dnr q da
p nat3 alij p bulola alij ppi
digem aliq p malitia alij p pola de
noiatoz ex rix alij p bislu. Sui
p nam dnr q ppl distoib z indus
tr defectu no essent sufficientes
ad principandu ymo nec ad nobiles
z libat actes exercd quies th cor
fortia suffiunt ad q3 viles ut
vides operaces d q d p° poll
q2 aq est ops coris ops z hoc est
ab ipis optin Isti q d sunt na sui
liberi aut dict sunt oppositi dnr q
ana dyseti z p dutes dig sut re
gr pollia ut in ca nobiles z p dn
exerce actes z q3 it q int tes
suos z nobil ds ee iustu z amic
vtq3 em vtq3 eget z vtq3 vtq3
q sua sut libe quictant z p mittat
de q3 aut sum z de sub p vio
lenta deqi dnc p lo ad p poll
dns ppi expedes ad est z amic
no z dns ad inuite q3 qui na
tes dissi ta q3 aut q no z
mo s tu lege z violentia passi
¶ Unde b hi bo p sua violentia
sut dni suffi tes in bois edicionib
z in bois carib z amic q ppi bo
dnr solut sum pollic q b z ind
recipiat dicas z honores z tes
dnt ee reges z plati principes

Barones z milites z p'sori z alij
omes ppt bo 9gestu z p'ua sut
insuper illos aut quoq bonos viros
sic i. ppa virtut sic sum sus z no
sit dnj q int tes z ad inuice z
aqs est iustu pollicit z amic s
ui aut ppt indigem sut indiget
q ad acquirendu sibi vite nec regim
sume melioris z q at q int tes
z mayores ds ee iustu z amic sic
mt na suos z liberos ut z ma
si tes paupes sut dispeti dni z
bom sic sepe q ppt fortunas ¶
Verz est q multi sut ppt indigem
sunt q th in bois ex tidi 9 emudat
q q ea q sut no suffi... cum q
inb no sut indigentes nc sut
th indigentes suppellat ut d p
reth tes sut inlta tolutes sint
rei publice no ppt bo vlt s; ppt
lucra ex tes bonora ad qs stati q3
amic ee ppt vtile s; no vbam q
tes no sut bo Uni aut ppt
malitia sut omes mali q b sut sp
uni aut plati aut reges Qui n
tis sit spoui ex parte spuali z intr
q li ps spual indue bois sui
tterm nuti spans mis z sordez
z iusto rams Ii malis aut ps
spual ab scribit rem in peccu passioz
sb'dicit sibi ppe intellectus. Et q2 i
tellctus est ps pura z nobilissa
que in est q tis ab ei libtate z
sumunt dr sum sumus aut lib tis
cum maxie est ps intellectua ut
d° nono q g° poll tis vituosy
tis lib z malis sui Iso ino d
as q° polli q vlt z ma
licia deciant sum z libos z nobil

et ignobiles, demum aut dicere
in epistola libenter adulantur aliqui
abiecti sicut aliqui aurilac aliqui
abiectum omnibus tueri. Et ulterius Seneca
ca nullum virtute videtur sibi malum,
malum vero liberos nisi bonum dicit.
Epistola ix dicit non fecit nobilem
atrium plenum fumosis ymaginibus, nec
in memoriam gloriam duxit, vero quia ante nos
fuit, nostrum est quod facit nobiles tum
ex genere condicione secundum fortunas
surgere. Et probat in epistola dicens:
Quemadmodum similis est qui equum
empturus est, non ipsum inspicit sed
stratum eius aut frenum, sic stultissimus
est qui hominem ex veste aut ex rationi
condicione estimat. Similiter nec illos de
quibus prius dictum est qui propter tyrannos cogun-
tur sunt generosi secundum Senecam esse suos
quia sic ipse dicit 2° de beneficiis. Erat
siquis existimat fortune, secundum vo-
luntatem totum hominem dependere pro-
meruit, excepta corda ex noxia sit
et a sceptra dominus meus qui sui iuris
est quia ad eos libera et vaga est ut
nec ab hiis quibus tenetur cum includatur
teneri quia quam misit impetum suum volun-
tas et vigorem agat et temeres excessi-
bus excitat. Hec autem notavi ut
appareat quod ad racionem non modicum similiter
eum de eis non sunt vero et ducere in-
ter se bonorum et malorum. Ruder eius
sicut Utrum inter servum et dominum sit
amicicia non est questio nisi inter ma-
lum et bonum sit amicicia de qua fuit dictum
fuit in questione quarta octavi
Scias tamen quod in ista non fuit et dominus
dicuntur ad invicem continua non est enim

tales sunt tales dominus sunt nec tales dominus
tales sunt dominus sed tales dominus sunt propter
et omnibus fortune dominus est tales quia sunt
tamen sua sunt et fortune. Idcirco ad
sunt in dicitur aut nobiles epistola de no-
minatione ex tunc propter generacionibus et hic sit
aliquando et 2° tamen quod sic dicit 5° politicorum
distinctat quemadmodum ex homine ho-
mines et ex bestiis bestia fit sic ex
bonis boni, natura quidem vult hoc multociens
tamen non potest et 3° politicorum meliores
verisimile est eos esse qui ex melioribus de-
scendunt nobilibus ille et 2° rethorice po-
nebat ducitur inter nobile et generosum ducis
est enim nobile quod de genere virtute
generosum autem non degenerasse ante quod
quod ut multiplicibus non accidit nobiles sed
sunt multi leves valore. Est ex quo
sit quod tales nobiles propria si non fuit
moderati convenerint a suis eorum
sunt vel rusticos et ignobiles. Notum
est et quod tales ut multiplicibus fuit domini
regionum villarum et terrarum aliqui aut
fuit possidenti eorum et non est dubium quod
inter tales dominos et suos subditos
debet esse amicicia sicut inter naturales et
liberos vel maior quam ab illis non sine
difficile nisi quod illi naturaliter sit ordinati
sunt ipsi aut fortuna aut successione
parentum. Apparet tamen si accidat tales nobiles
non fuit domini villarum aut terrarum sic
multe contingunt quod ipsi nisi valde benefi-
mane tamen fuit despectivi subiectis
in sua paupertate et ne mendicent
sunt raptores et valde mali conside-
rans in potentia amicorum. Rursus propterea
enim est et iusticia que amicitia ut dicitur
primo politicorum. Et tales ut amicos amat

ut ab aliis amati. Alii autem sunt qui sunt
domini terrarum si non sunt domini sed sunt eius
tyranni cogentes alios in iniusta sibi sub
coactione bonos ad potestatem consumentes et rapien-
tes de quibus iam dictum est. Verum autem propter
violenciam domini boni virtuosi qui digni essent
principari aut alii qui pro tyrannos cap-
tivati ut eis sint cogentur aut in
corpore aut in bonis. Et statim tunc
patet inter tales dominos et suos magis sunt
tales non est amicicia nec iusticia sicut d-
dicitur quia inter volentes est amicicia. Tales
aut sunt violenciam cogentur dominus sunt
et ab eis bona sua capi et consumi
propter mentem. Et maxime quia inter tales
non est vera amicicia quia est proprie honestum
quod decens fuit propter quam illa non est nisi
inter bonos. Et tales dominatores non sunt
boni. Et forte quod istam conclusionem in-
tendit dicens tunc racione quamvis inter
est eque inter illos non est amicicia autem
enim est amicitia communicantibus bona sua
sed domini et suos sit acceptis inter est
eque sunt inter eum sed quod sit servus di-
to debens fortune subiectus opprimi et
servus possessio dominus est 9° 2° et 3°. Et bene
dici debemus fortune subiectus quamvis nullus
mens aut debitum inter sunt alia subiecte
nisi voluntarie et libere sunt a Seneca
sunt allegatum prius ex 2° de beneficiis. Sed
tu potes obicere quod ista ratio quia licet
propter fortunam amicitiam proportionalitate communicationem bonorum
tamen hoc non est necessarium ad amicitiam politi-
cam sive acceptam vel etiam ad amicitiam proprie
vel talem nam iniustum inter illos sed hoc
quod sunt ad mutua bona diversa et per
quos inter illos et tamen et bene amicicia enim
sit eadem et inequalis est amicicia et
iusticia ut dictum est. Item dominus suos et
magis sibi in vicem communicant bona sua

sed multi fratres vel consanguinei quod
cotidie dominus communicat suo cibum et potum
suus autem communicat domino servicium suum
dicitur. Item sicut est posse alicui com-
municare sibi beneficium eius est posse com-
municare illi bona sua. Sed suus potest domino
prestare beneficium. Hoc ostendit expresse Se-
neca 2° de beneficiis quod beneficium facere
non consistit in aliquo exteriori dato
vel accepto sed maius nullus aut bonus
servus potest mutata redigi servitute quam mul-
ta bona remaneat sua sed aliqua et virtute
enim hoc potest ad omne bene agere quo suus
bene affectus ad dominum communicat sibi bona
sua quemadmodum inter det sibi exteriora.
Sed prima questio obicitur dictum est forte
quod sit amicicia ita que acceperit quod extra
dicit sic ad similiter benevolencia ipsa potest
esse sine omni communicacione bonorum saltem
exteriorum. Sed si capiatur ut exterius be-
nevolencia ipsa exigit communicationem bonorum
aliquorum saltem in dicto. Vel dicendum
quod sicut dictum erat est omnibus amicos etiam
quod sunt amici communicare sunt ad mutuo quo
bona sua exteriora sed suas voluntates et
saltem prosperas et utrumque volentes
sibi fuit eis potestatem. Et si aliquis talia bona
sibi mutuo non communicet ipsi non sunt ami-
ci quemadmodum essent prius. Deinde autem
quod dicebatur in eadem esse iusticia et amicicia
potest dici quod inter conservantur iustum vel inter
illos potest amicicia in bonis sed non oportet quod de
facto sit inter eos amicicia nam inter te
et illum qui rapuit tibi bona tua si cogi-
tatur ea tibi restituere erit iustum et tamen
non erit ibi amicicia. Sed ad 3° dicendum est
quod servus in quantum suus non bona sua potest
communicare domino suo quia vero tamen ipsum
est suum vero aliquid bonorum exteriorum
voluntate ante ei non ei communicat quia

nullum ei velle bonum. Secundum rationem sed que sunt et ille dominus tyrannus. Et si contingit quod communicaret ei benevolentiam tamen non esset inquantum servus sed inquantum habet veram voluntatem et voluntate nos cadat ut dicebatur prius. Ad argumentum eodem modo dicendum est quod talis servus inquantum servus numquam potest domino praestare beneficium quod beneficium non potest esse sine benevolentia quod talis servus inquantum talis non habet ad dominum. Ad tertium concedatur illud quod rationes sententie videntur posse concludere scilicet quod inter tales servos et dominos possit aliquando esse iustum et amicitia inquantum sunt homines cum enim in aliquo tamen esset iustum vel servus tamen omnis esset in equalitate et iustum vel servus conferret hominis secundum que dominus quando conferat ad equalitatem potest operari servus et indulgentia multa ad que potest corrigere eum et ad que tenetur eum si non attingit ad equalitatem quia tunc dominus habet affectum bonum ad servum inquantum homo est ratione equalitatis indulgeat servitutem et ei servus potest facere dominum multas gratias de hoc quod non vellet eo quanto peius esset et sic amicitia ibi est. Ad aliud est argumentum quod in talibus sit aliqua equalitas dominus vel servus suus sicut ad amicum suum vel sic artifex in instrumento sed artifex ad instrumentum non est amicitia quia non est amicitia ad inanimata vel servus stupida equalitate dominus vel servus suus sicut equus suus vel asinus sed ad equum vel asinum non est amicitia. Ad quintum dicendum quod ad servum inquantum servus. Ad quartum concedatur quod servus amicitia non est amicitia quia tenetur non redamare sed servus non est servus nisi ratione corporis ut prius dicebatur. Ad septimum. Rationes autem contrarias adducte patet sed dominus per servos sibi ex se arctete concedatur. Circa tertium sexto queritur

Tertium patet etc.

Utrum pater magis amat filium quam econverso. Et arguitur quod pater plus amat filium per rationes que in octava quaestione adducte fuerunt ad probandum quod excellentior et melior magis amat inferiorem quam econverso et per rationes que ibidem adducte fuerunt ad probandum quod prior magis amet posteriores et magis benefaciat eis quam econverso quia ad amorem patris ad filios assimilatur amor regis ad subditos et pater in prima ratione videtur colligi. Secunda est auctoritas dicens expresse contrarium quam de patre quod pater magis benefacit filio quam econverso dat sibi esse nutrimentum et doctrinam. Ergo magis amat eum quam econverso eo quod proprii amici bene facere amicis. Tertia ratio quod amicitia est virtus vel in virtute fundatur. Ergo virtuosior est magis amare. Debet autem parentem esse virtuosiorem. Quarta ratio est quod amare est melius et nobilius quam amari ideo magis debet actum meliorem. Quarta ratio est quod amor superiorum ad inferiorem videtur esse ad benefaciendum et est amor amicitie. Amor autem contra videtur esse ad bonum recipiendum et est amor concupiscentie. Amor autem amicitie est multo potior amore concupiscentie. Et oppositum.

Et patet argumentum per rationes impedientes totum adductas ad probandum quod inferior magis debet amare superiorem quod sit melius. Per intentionem ultima est quod filius magis bona impetrat a patre quod hoc videtur quod est maxime bonorum quod potest esse aliud impedire. Et quarta quia causa est quod ex analogia sicut amator sive melior magis amat quam amatur.

Tertia est quod amor cum sit actus appetitivus sed nos habere primus indigentiam et filius est in digentior ergo. Secunda quia filius magis tenetur priori quam econverso quia plura bona recipit ab eo. Et filius debet amare parentem sicut deum ut dicitur. Deus autem debet maxime amare deum primus magis quam servum quam seipsum. Ista questio in qua distinctio fuit de amicitia et ad hoc que ad dispositio non illi disponens sed conveniens potest inter dare de ea quod videtur quod est amicitia scilicet una naturalis patrie que inest est ad quam dicta conveniens proportionem vel quem cum ad invicem et ad bonum primum principalem in modi constitutionem vel et prout unus cuiusque totius et ipsius totius constitutionis et absque que concordat invicem de quo amicitia et quod sunt tempus in sua specie naturali et declarat aristoteles non est causa ad parentes eo quod amicitia parentis ad filium et econverso est inter constitutionem. Aliter eodem modo hoc amor et diligentia quam unusquisque aliquis principium sicut filium suum illum. Amor et naturalis est indifferentis ad compositionem et eius de speciei sed sit equalis appropriatio vel ratio videtur sicut que aliquid illi aliquid coniungitur et continuat propter felicitatem ita omnia aliquid filii convenienter sicut appropriatur ut per ordinem naturalem quod aliquid illum igne eo figuravit et corrupit ita quod aliud conspiciet et corruptet. Alia amicitia vocatur animalis que fundatur in affectu proveniente convenientie specierum et ista non quandoque sed aliis bonis naturalis inquantum ab appetitu spirituali non habet electionem sed vnitas motu et vera electi eligitur ut appetit et dispositio. Circulus ipsius appetitus et est quod est parentes inquantum pater ad filium inquantum sicut et econverso et non est propter spiritus quod queritur multo carius eum meis interiorat per et

filius sicut misericordes. Et quia cunque videtur non minus videtur bellari et morti aut parentibus aut suis politicis et labori se exponere pro filiorum nutrimento aut salute quam econverso et nos minus et saepe videbis aut mater ratione carentes quam ea vigentes. Et de ista amicitia primo videbatur dicendum quod parens magis est amare filium quam econverso. Ad quod probandum sunt eius multe rationes. Prima est quia certius parentibus apparet quod sunt filii sui sicut monstrum si sunt inventi propter quod sed parentes sunt magis sunt quod filii sunt ex ipsis ideo et. Secunda ratio quia non potest causa ordinate talis quod non possit homines sed et bono causa amicitia videtur sic longiori tempore magis ac magis amare appetit a quem sed longiori tempore parentes dilexerunt filios quam econverso quod parentes constanter amaverunt natos hos autem filii per multis temporibus parentes intellexerunt vel sensibiliter attingerint ergo amor parentum debet esse maior. Tertia ratio est talis actus amoris est tendere in amatum vel tendere ad amatum et sic non corporaliter tamen affectus sed naturaliter sed magis tendit pater respectu filii quam econverso. Pater enim quasi pro se ipsum in fundit in filium et approximat se filio filius autem non infundit in parentem sed exit ab eo quasi elongatus se ab eo. Et aliquid quod motus in eius vel separat tamen inquantum tendit quam tamen aliquo recedit. Pater autem quasi tendit in filium ponens eum in esse filius autem a parente recedit ideo et. Et quia ratio potest sumi ex illis verbis ad et magis approximat quod aliquo generato quam factum facienti. Circa ratio est quod obiectum naturaliter manens proximum tanto fortius quanto est ei proximus ideo magis amatur quod est amanti proximus sed filius

est proprior parte parte quam econverso quia filius est
quasi pars patris et quasi de eius substantia pars autem
non videtur eadem toti quam totum parti quia
pars (2a) sic tota est eadem toti autem
non (2a) sic est idem parti. Ergo etc. Et 1a
racionem tetigit aristoteles in libris ethicorum quia
enim ex ipso prima quasi si aliquid puta de
vel capillus vel quia ungues vel ista autem
mittit quia aliquid vel minus. Et ista ratio non
repugnat supra dicte rationi licet prima facie videatur
videri si repugnaret sepe quia non dicendum
est quia filius sepe loco non est pars alicuius
patris sed quia amatur (2a) virtute potest dici
pars eius magis capit esse affirmative
quia decisus fuit a parte et quia accepit
virtutem formativam a corde quia eadem patris
patris sensualis filius ergo in ordine ad patrem
potest intelligi ad patrem dupliciter. Uno modo
ut est quedam pars patris sic est
filius proprior et idem proprior patri quam econverso
et propterea magis amatur et sic fundabatur
2a ratio. Alio modo potest considerari
filius prout est decisus a parte sed tamen ab
eo procedens et ita pater videbatur aspicit
in similitudine ei virtute et esse filii autem ex
debat a parte et sic fundabatur 3a ratio.
Et omnes iste due rationes et 3a
fundabatur ex parte patris amatoris 2a autem
ex parte obiecti amabilis sed quia istas duas
rationes attribuit sequitur due dubitaciones.
Prima est quia 3a ratio quia effectus
magis videtur naturaliter tendere in suam causam quam econverso
locus est enim quedam causa sive quedam principium
locati tamen locatum magis tendit naturaliter
in suum locum quam locus in suum locatum et
cum finis sit causa causarum naturaliter in
suum finem tendit prius autem et causa filii ergo
filius magis naturaliter tendit ad patrem approxi
mat sibi quam econverso cuius oppositum dicebatur in 3a ratione.

Secunda dubitatio est quia 2a ratio et experientia
videtur docere quod pars magis diligit totum naturaliter
quam totum partem. Si quis enim videret hominem percu
tere super caput videret quod brachium ante ponit
et exponit se pro salute totius totum autem
non exponit se pro salute partis ymo totum
pro eius salute permittit aut incidi vel urere
partem amputatam. Si ergo filius sit ut pars
patris videtur quod filius magis debeat naturaliter patrem
diligere quam econverso. Ad primam harum dubitationum
est quod licet effectus tendit in suam causam hoc
ut inde recipiat virtutem et perfectionem
et ita videtur hoc esse propter amorem sui ipsius
magis quam propter amorem cause et cum hoc si effectus
tendit in suam causam et approximat se ei
tamen causa quam intensius infundit se quodam modo
sua virtute in effectum. Ad 2am dicendum est
quod pars propter virtutem suam propriam non expo
nit se pro toto sed totum pro sua parte exponens
omnes partes pro salute ipsius exponit par
tem unam quamcumque non quod dicam quod brachium
exponit se pro salute corporis sed homo propter sua
salutem suum brachium et sic experientia illam non probat
sed ad propositum. Et ita non docet ad propositum
conclusionem quod est ista virtus suprema magis naturaliter
diligit id quod est ad ipsum quam ad quod
est ipsius filius autem est ad ipsum patris
est tamen pars quodam modo et tamen possibile est
ut dictum fuit quamvis pater autem non est
ad ipsius filii. Ergo etc. Vel et potest
argui virtus suprema magis diligit se ipsum
quam quecumque sed esse patris quodam modo videtur
alterum consistit in filio et quia propter esse filii
etc. ideo pater amat filium ut se ipsum esse
autem filii non consistit in esse patris sed ab
eo recedit ideo filius non amat patrem
ut se ipsum. Ergo pater magis amat filium
quam econverso. Et propter rationem suppositam ex nono libro
ethicorum potest argui sic pater ad filium compa

sicut benefactor ad beneficiatum sed benefactor
plus amat beneficiatum naturaliter quam econverso propter
videbatur in nono libro. Omnibus enim vocibus
que illic poni possunt ad propositum ap
plicari sed causas dictas vivunt quia loco suo
videbitur. Et dicis ergo de amicitia civili
dicitur iterum quod 3a amicitia est quedam que
fundatur in voluntate mere intellectuali
racione et inde dicitur quod talis amicitia
filius magis amat patrem quam econverso propterea quod
recta ratio respicit ad obligationes. Filius
autem plus obligatur patri quam econverso quia plura
bona recepit a patre quam filius (2a) rectam
rationem magis amat patrem quam econverso. Et
iterum recta ratio non respicit precise ad propria
sed ad bonitatem rei amate ideo (2a) rectam
rationem magis amatur simpliciter quod simpliciter est
melius pater autem est melior. Ergo etc. Et
hec est intellectus dubitabile quia recta ratio credo
quod amicitia ideo intellectus quod vera natura nec mi
nus quod non dicta ab in fallibili cognos
cere. Sed aliter et intelligentibus non er
rat in suis spaciibus unde dicitur
propterea possibilitate. Et est bonum cor quod
per naturam. Ergo naturale est quod pater plus
amat filium quam econverso. Nichilominus recta ratio in
dicabit quandoque. Et multis vocibus rationis et
viris probatum fuit quod pater plus diligat
filium quam econverso recta autem ratio recte rationi
non est contraria. Ergo nulla recta ratio docebit
quod filius plus diligat patrem quam econverso.
Et hec ego credo esse verum. Et valet credo
quod filius obligatur ad magis diligendum
patrem quam pater diligat eum quia non recte
obligatur ad ea quae sunt naturalia vel generalia
naturaliter. Et credo hominem obligatum ad magis
amandum deum quam deus amat hominem quia
hoc credo esse impossibile et nulla obli
gatio ad impossibile. Et credo tamen quod

licet obligatur ad amandum deum et non econverso
credo et quod filius multo magis obligatur
ad amandum patrem quam econverso. Et tamen sic magis
obligatur ad amandum. Ergo obligatur ad
magis amandum. Et est in proposito et naturale me
lius et perfectius magis amare et amor
meliori sunt obligatores. Ad primam
ergo rationem alterius opinionis dicendum est quod
recta ratio non respicit obligationem solum
ymo et omnes alias circumstantias et magis
ipsam rei naturam. Et dicendum est et quod
ratio respiciendo obligationes iudicat non quod
filius magis debeat amare patrem quam pater
amat eum sed quod filius magis debet inde
magis obligatur ad amandum sed non ad magis
amandum ut dictum est. Et ad aliam quod dicitur
est quod recta ratio iudicat simpliciter meliorem esse
plus amandum sed non esse magis aggrego
amandum. Si tu scias et videtur esse
meliorem et excellentiorem te ipso recta ratio
sepe hic non dictabit quod tu magis de
beas amare roberti quam te ipsum sed bene
dictabit quod roberti magis debeat amari
simpliciter quam tu te. Concedo ergo patrem plus
amandum esse quam filium quia suppono esse
meliorem sed non sequitur ergo magis amandus
est a filio ymo pater magis amabit
se ipsum (2a) rectam rationem vel econverso. Dicitur
magis amabit patrem quam filium. Et rationes
et que fuerunt adducte in principio questionis pro
bant bene quod pater magis amat filium quam
econverso et amor quem naturalis sit in recta ratione fun.
Rationes vero ad oppositum patet solutione sunt
in 2a questione vel et solui potest ex hiis
que nunc dicta sunt. Decimo septimo

Utrum matres

queritur. Et arguitur quod matres
plus amant filios quam patres
quod non quod dictum fuit in 16a questione quia

amare pro sua amicitia magis convenit excellen-
ti quam deficienti, et quod est voluntarie quam violenter
amicabile magis est in amando quam in amari,
ut dicit Aristoteles. Ideo amare magis convenit benefa-
cientibus. Sed parentes sunt excellentes et bene-
factores, ergo patris magis est amare filios
quam matris. ¶ Item pater in generatione filii
se habet tamquam activum et mater per modum passivi,
unde 4° metaphysicae dicit commentator pro-
genitus quod pater est tamquam agens et mater
tamquam materia. Sed pater dat filium matri
et mater sibi recipit sicut a patre. Sed
appetitus sive amor materiae seu passivi
quod talis est propter indigentiam et ad reci-
piendum, appetitus autem activi est ratione perfec-
tionis et ad largiendum non deinde sunt
[illegible] et propter hoc amor non est propter
indigentiam sed propter perfectionem vel ad
bonum [illegible] sed ad benefaciendum. Ergo
patris magis est amare propter suum amorem
quam matris. ¶ Item quod agens est dignior
patiente [illegible] ad suum filium magis est
quod filius patiens [illegible] a patre et magis
magis amare. Et sic filius magis est
ad patrem [illegible] parentes
diligunt filios non [illegible] ad ex-
sistentes ut dicit Aristoteles. Ergo parentes magis debent
diligere filios quam matres [illegible] forme. Sed
[illegible] filius debet magis amari [illegible]
[illegible] magis amabilis filius a patre [illegible]
magis amabilis [illegible] forma, ergo debet amari
a patre. ¶ Item ille amor qui est constan-
tior videtur esse maior. Sed amor patris est
constantior quam matris, tum quia viri debent
esse constantiores mulieribus, tum quia sicut dicit Albertus
[illegible] est in filio a patre est fortior [illegible]
[illegible] quam matre. Quod autem est in
filio a matre est minus [illegible] mulieres
[illegible] fluunt et refluunt ut dicit [illegible]

ergo patris est amare constantius et magis. ¶
Item contra ad amicitiam pertinet amare secundum
[illegible] quod ille magis debet amare filium
quam filius magis amat suum filium [illegible]
[illegible] magis amat patrem quam matrem
[illegible] quod pater cum sit excellentior est amator
[illegible] quod filius magis [illegible] apparet quam amare
quod [illegible] ut deinde sunt. ¶ Oppositum
dicit Aristoteles expresse et ad rationibus suis quod
amor longitudine temporis et continuitate [illegible]
[illegible] Et sicut matres autem longius
et magis continue conveniunt filiis quam patres.
¶ Item magis amamus ea quae cum maiori labore
acquirimus quod [illegible] emptum pluris pre-
tii reputamus propter quod dicit [illegible] quod
[illegible] non sunt [illegible] labore [illegible]
acquisiverunt sed quod eis [illegible]
[illegible] magis amat [illegible]
[illegible] acquisitum. ¶ Sed matres labo-
rant et magis laborant circa filios et partu
et [illegible] ¶ Item quod propinquior est
filio debet magis amare filium, naturalis amor sed
matri videtur propinquior filio quod filium [illegible]
portat in ventre et [illegible]
lacte nutrit eum. ¶ Item quod est naturale [illegible]
[illegible] et omnibus [illegible] videmus quod
et in pluribus [illegible] ut dicit [illegible]
sed magis [illegible] videmus quod animalia fere
plurima diligunt filios suos maxime [illegible]
[illegible] cum [illegible] et in equis
in gallis et [illegible] ergo magis [illegible]
femelle omnes magis amant filios
suos quam mares. ¶ [illegible] et [illegible]
[illegible] mares [illegible] ut
in generatione in educatione et nutritione.
¶ Item per experientiam videmus [illegible]
[illegible] filios [illegible] educatione [illegible]
[illegible] sunt necessitate [illegible]
aut [illegible] si pauperes sunt videmus et [illegible]

Octavus

et matres delinquere et recedere et maxime
si non fuerit conjugati, ymo totaliter de-
negare filios ne cognoscant eos [illegible] ergo
videtur quod non magis debeat matres ad amandum
quam patres. ¶ Ad istam questionem multa videntur
[illegible] et aliqui volunt dicere quod matres sunt
[illegible] diligunt patres autem constantius et
ita [illegible] magis diligit sed aliter et aliter et
ita dicunt [illegible] quod [illegible]
suis. ¶ Sed [illegible] solutiones videntur non sufficere quod ra-
[illegible] non [illegible] argu-
[illegible] et [illegible] amicitiae quam in
[illegible] et [illegible] constantia in duobus [illegible]
[illegible] dicitur simpliciter [illegible]
[illegible] matres magis filios diligere quod non videtur
[illegible] sic est distinguendum. ¶ Videtur
[illegible] michi quod patris aut matris ad filios
potest esse amor duplex [illegible] naturalis [illegible]
[illegible] absque [illegible] et [illegible]
[illegible] continuatione et [illegible] amor
[illegible] in brutis [illegible] in quibus
videmus non [illegible] tempore [illegible]
amicitiam matris ad filios sed magis [illegible]
[illegible] filii sunt [illegible]
[illegible] et omnino [illegible]
[illegible] filii ymo et [illegible] in
mulieribus saepe [illegible] sicut [illegible]
ad filios [illegible] maior amicitia.
¶ Videtur ergo michi quod [illegible] naturali amicitia
matres diligunt filios et [illegible] et
[illegible] quam patres quod [illegible]
[illegible] melioribus
et [illegible] non [illegible]
[illegible] non [illegible] in [illegible]
[illegible] ¶ Amor autem
matris ad filios est omnino naturalis ad
[illegible] et educationem non solum a-
mor [illegible] vel levis [illegible] sed a-
mor intensus valde et constans [illegible]

et multiplicatione laborum et continuae [illegible]
in nutritione et educatione filiorum quam [illegible]
non sufficeret ex levi amore tantus
autem labor et [illegible] patris [illegible] filios non est
[illegible] ideo [illegible] amor patris ad
matrem [illegible] et constantior debet es-
se naturalis amicitia matris ad filios quam patris
[illegible] filii sunt [illegible] Et [illegible]
[illegible] ex [illegible] constantiam a-
moris matris ad filium [illegible] quae
[illegible] filii mali [illegible] derelinqueret sed ei saepe [illegible] nes-
ciente et [illegible] ¶ Item [illegible] amor [illegible]
[illegible] amore naturali mater [illegible]
magis amat filium quam pater [illegible] tempore
infantiae et pueritiae quod [illegible] ei magis
et magis [illegible]
[illegible] filius [illegible] pervenit ad aetatem [illegible]
[illegible] ad [illegible] et [illegible]
[illegible] patrem magis quam matrem et [illegible]
[illegible] in patre amor [illegible] et [illegible]
in matre et [illegible] et amor naturalis in
patre amor [illegible] sit [illegible]
[illegible] et in matre [illegible]
et [illegible] quod amor patris ad filios debet
esse maior et nobilior quam amor ma-
tris quod amor patris ordinatur magis ad
[illegible] filiorum in moribus et [illegible]
[illegible] excellentibus amor autem matris magis
ordinatur [illegible] ad [illegible] nutritionem et [illegible]
[illegible] et [illegible] est valde [illegible]
sit melior et excellentior [illegible] debet
esse [illegible] nobilior [illegible] et [illegible] quod filius
[illegible] amare [illegible]
est quod amor matris ordinatur ad perfec-
tionem et amor patris ad perfectionem [illegible]
[illegible] ille amor est melior et nobi-
lior qui ad meliorem et nobiliorem finem
ordinatur [illegible] amare [illegible]

Inde quod amatur amor intensior est. Secundum est quod mater magis amat filium quam pater, quia magis amat solum intellectu. Inde quod amatur amor melior secundum quod [illegible] quod parentes magis amant. Et propter dicta forte solvuntur argumenta que possent fieri. Sed videtur filius magis amat patrem quam matrem vel e converso. Credo enim quod amor filiorum ad parentes fundatur naturaliter super indigentiam et est ad bonum parandum magis quam ad bonum factum. Ideo filius naturaliter plurimum diligit quo magis indigent et a quo magis patitur. Modo filius magis indiget matribus a principio quia primum ex corpore et nutrimento, quod est officium matris; ergo magis diligunt matres a principio. Sed processu temporis credo quod naturaliter magis incipiat amare patres quia tunc magis indiget ad procurandum actus et ex consuetudine exterioris actiones que secundum sunt propter auxilium et doctrinam patris. Tunc ad rationes. Ad primam et secundam dicendum quod ipso bene arguunt quod amor patris sit melior et nobilior, sed non quod sit intensior. Ad argumentum dicendum est quod licet plures loquendo quod filius magis sit amicus quam a principio tamen a principio etatis id quod est amicus, scilicet corpus, indiget patre magis quam id quod est anima; propter quod tunc mater magis amat filium quam pater et filius magis matrem quam patrem, ut dictum est. Et eodem modo procedit argumentum. Ad fortitudinem rationis ad argumentum potest dici quod amor concupiscibilis patris est constantior quam iste amor concupiscibilis matris, sed [illegible] amor naturalis est ex natura, propter quod fiunt non fecit ... amores fortiores et excellentiores. Ad ultimum dicendum sunt

quo filius plus amat patrem quam matrem. Ad rationes autem ad oppositum. Ad argumentum quod amor naturalis matris sit intensior [illegible] primo et secundo amor concupiscibilis a principio etatis et est [illegible] necessario dicendum recta ratio.

Utrum viro et uxori

sit amicitia. Videtur quod non, nam quod non ... viri et uxoris amicitia est delectare sicut ad invicem, et ergo non cum hoc ad quod inclinat sed oppositum, nam volumus est magis delectatur ad maritum quam ad quamlibet aliam; ergo ista amicitia que delectat sicut ad illa non est naturalis. Et iste non facit ad propositum nisi alia est ad civitatem ut ostendit in primo politice; ergo non videtur. Oppositum: nam quod unus debeat se delectare ad unam et maxime attingere, sicut unus non delectaret se ad unam quia unus vir potest fecundare sicut unus gallus plures gallinas et unus taurus plures vaccas; ergo sic potest. Item videtur quod amicitia delectans sicut ad illa non est naturalis. Et iste non videtur esse propter, nam quibus quod videtur in plus [illegible] alium virum mas non se delectat ad unam femellam ut in talibus in porcis et ovibus, in gallis et de multis aliis. Nec illud dicitur esse propter [illegible] cum multa alia que sit maxime aliquantum. Et religio potuerit fecundando quia agent que nam et melius est bonum eorum que sunt propter, nam ut dicitur secundo politice. Et iste illud non videtur esse; oppositum, nam quod absolute liber est [illegible]. Sed quo ... bonus amor coniugalis amat [illegible] ... voluntatem magis quam ad quod est ex libertate [illegible]

Unde videtur propter quod [illegible] sunt mere voluntarios inter parentes autem quod licet illi decreverunt in uxore secundo et tertio. Et iste quod unus sit alteri et alteri oppositum. Secundum leges et in aliquibus legibus unus non delectat ad unam, sed naturale secundum vires eorum potentiam et secundum sit similitudo, ut dicitur quod contra convenientia secundo coniugalis non est naturale et propter quibus amicitia coniugalis et quod naturaliter uxor amat virum suum. Et iste arguitur pluribus propter ut recitatur primo politice, ad primo sit quod est melius civitati quod est oppositum, nam cum melius potest nam sit bona. Sed plo aut melius esse civitatibus quod omnes sunt omnibus uxoribus quibus quod appetentur propter quod certe esse magis unam vel uniformiter et sic esse mea contrarius maior propter quod appetunt [illegible] et disponuntur bellant homines esse et maior amicitia inter cives quia quilibet vir quemlibet puerum amaret tamquam filium et omnes viri se mutuo amarent tamquam fratres secundo et tertio.

Oppositum dicit Aristoteles qui fuit in secundo politice et libro quomodo naturale cives oppositum, nam multis modis attingit. Quibus modis apparet facta quod propositio sit dicendum quod stat cum viro et uxore non esse amicitia tamquam naturalem nec per voluntatem nec per artem nec secundum naturam, secundo et cetera. Oppositum, nam potest naturale distingui contra casuale vel contra violentum vel contra artificiale vel contra se naturale. Et tamen potest dici quod ea non est amicitia oppositum, nam potest naturale distingui contra accidentale et se voluntarium cum ipsa non fiat in appetitu nisi mediante coniunctione. Et iste non est oppositum, nam potest naturale distingui contra

violentum vel contingens quod non determinatur est quod uxor amat virum contingit aliquibus aliquid ut videbimus post. Constat et si naturale dicatur id quod est sibi conveniens sicut potest dici naturale distingui contra disconveniens, quod viro et uxori est amicitia naturalis quia conveniens est eos conivere propter vitam ut videbimus. Tunc autem valde conveniens est amare se mutuo. Sed ad hoc forte potest modis dictis dicitur ad alterum, oppositum, nam existente ex eo quod natura ipsum ad hoc inclinat vel et declinat si non fuerit impedita. Et sicut dicitur est finis unius propter quod cum agit propter finem et ad finem debitum unitatem quam inclinat et delectat ipsum ut patet secundo physicorum. Et quia finis est unicuique eius bonum et omne quod est bonum alicuius est sibi conveniens, ideo manifestum est quod iste modus est idem potest vel sibi propinquus. Et tunc si natura inclinat ad finem et quod inclinat ad medium propter quod finis ille potest acquiri et pluraliter ... medium ducens oppositum, nam credo quod de isto modo capitulo dicitur, nam intendit dicere quod viro et uxori sit amicitia oppositum, nam ad cuius evidentiam sciendum est quod duplex potest esse finis viri aut mulieris quod spectat ad propositum. Unus finis est filiorum procreatio. Alius sufficientia ad bene vivendum et isti fines conveniunt eis oppositum duplicem per considerationem. Vir enim vel mulier considerari potest uno modo in quantum perfecti sunt in speciem. Alio modo oppositum quod uniuscuiusque multum indiget ad bene vivendum modo sicut propter sua in quantum est perfectum est largiri aliis propter ... et esse in viro et mulieri oppositum

procreacionem eorum inhumana, quia finis est filiorum procreatio et nutritio et totaliter eorum perductio ad perfectionem secundum necessitatem. Ratio quia est indigens finis est et bonum, ideo propter quod supplet eius indigentiam sed quod ipsa sit sufficiens. Ideo finis viri et mulieris ratio quia fuit nec ulterius indigentis est sufficiens ad vivere et ad bene vivere. Istis visis videndum est quod communitas viri et mulieris est naturalis quia propter quod et non aliter finis eorum quod est perfectio per actum attingitur. Illa autem propter quam communitas finis attingitur est utique naturalis, sic verum fuit. Sed contra nam videtur esse idem politica descripta [illegible] perfectionibus quam de imperfectionibus et communia ad species [illegible] mediat masculum et femellam ad coitum, ergo et ipsa naturalis adequate [illegible] inhumana specie. Secundo dico quod [illegible] coniugii in humana specie est naturalis primo propter prolem quae indiget diutissime educatione seu doctrina ad quam vir seu mulier non sufficit nisi mulier seu vir. Tertio propter sufficientiam ad bene vivere quia sicut dicitur ad [illegible] opera et sunt alia viri et uxoris sicut videndum est in yconomica quod neuter esset per se sufficiens ad bene vivere sufficienter aut ad quem [illegible]. Item aliter domum domesticam non salvaret, nam non conservaret sed potius dissiparet, unde [illegible] sorte sua [illegible] alii quod. Tertio dico quod amicitia viri et uxoris sicut quod utique vitae coniugalis est naturalis non tamen de ratione [illegible] in multis animalibus videamus plures femelle [illegible] unum marem sed ratione [illegible] quia si plures viri ad unam mulierem [illegible]

esset una esset proles propter quod oporteret sollicitudine necessitata ad nutrimentum prolis et doctrina. Et quia sufficit unus vir ad fecundandam unam mulierem in [illegible] aut fecunditate non est naturale. Et sicut dicit [illegible] multitudo [illegible] impediret in generationem quia propter frequentem coitum matrix lubricatur et non posset bene retinere [illegible]. Si autem unius viri plures mulieres non sufficeret unum ad eas et plures earum sollicitudo et esset saepe inter plures mulieres rixa in domo et sic perderet domum domesticam, propter quod nos videmus in brutis [illegible] esse marem unius femelle nisi femella non esset sufficiens nutrire prolem nec educare nec earum separatim videmus sed [illegible] plures fuit ad complementum productionis [illegible] exeuntem. Ratio nam in talibus [illegible] et [illegible] masculi et femelle. Et addit [illegible] concludi potest quod viri et uxori est amicitia. Ratio nam quia non est per se bona [illegible] bene [illegible] ad totam vitam sive amicitia. Sed amicitia viri et uxoris ad filios est naturalis amicitia et [illegible] sicut verum fuit [illegible] autem [illegible] ad [illegible] ducat esse amicitia quia utraque est amare et amicorum [illegible] et amatores [illegible] ipsi diligunt et dilectos [illegible] sibi ut dicitur 2o rethoricae. Et ista rationem notat [illegible] in 1o [illegible] dicit [illegible] filiorum amici sunt viri et uxoris filii unde esse propter quod et [illegible] steriles dissolvuntur. Filii enim quod bonum ambobus communiter [illegible]. Et [illegible] dubitari potest quis [illegible] magis amat vir uxorem an uxor virum. [illegible] ratio [illegible] videndum quod vir magis amat uxorem amore nobiliori quia vir ad uxorem est sicut excedens

Ad concessum sicut per se [illegible] ad imperfectum sicut dans ad recipientem et virtuosior ad [illegible]. Vir enim prolem dat uxori et uxor eam recipit [illegible] verum fuit [illegible] quod ille amor est [illegible] et nobilior quia est ad bene faciendum et quia fundatur in perfectione quam ille qui est ad bene recipiendum et bene patiendum et quia fundatur super indigentia. Ad rationes quae [illegible] dicendum est. Ad primam dicit [illegible] quod non est naturale quod probus [illegible] sicut ad [illegible] quam ad [illegible] sed naturale est quod [illegible] sicut ad aliqua et [illegible] vel est mere voluntarium quod sit illa. Ad aliam concedendum quod [illegible] naturaliter est [illegible] sed non ad omnes et [illegible] ad omnia sed ad quas et [illegible] ad ea quae expediens est [illegible] et ad attingendum finem humane vitae et si unus posset plures [illegible] ad [illegible] quod [illegible] non sufficeret ad debitam sollicitudinem [illegible] omnes ut [illegible] est sicut de [illegible] et gallinis et [illegible] in talibus femelle possent prolem enutrire sine adiutorio masculorum. Ad aliam dicendum est [illegible] quod [illegible] maxime est [illegible] sed non [illegible] ad omnia. Ad aliam plures sunt in fine penultime questionis 3i libri. Ad aliam concessum est [illegible] illam amicitiam esse voluntariam sed [illegible] naturaliter ad eam inclinat et ad [illegible] unius ad unam [illegible] non ad [illegible] magis quam ad illa sicut verum fuit. Ad aliam dicendum est quod [illegible] est idem [illegible] viri et uxoris [illegible] ad [illegible] coniugii et [illegible] ad [illegible] unius ad unam et [illegible] nisi [illegible] sua consuetudine [illegible] sicut in lege

[illegible] sive [illegible] doctrine aut consuetudinis vel [illegible]. Secundo [illegible] est quod [illegible] in quibus sunt [illegible] 2a [illegible] ratio [illegible] voluntarie [illegible] legum vel [illegible]. Ad aliam [illegible] sufficienter 2o politicae. Ratio enim [illegible] esset [illegible] maxime una [illegible] enim [illegible] esse magis una et [illegible] in [illegible] non omnes esse [illegible] quos enim [illegible] aut [illegible] aut alia plurima [illegible] plurimum [illegible] et per [illegible] non possibilibus [illegible] ad [illegible] est [illegible] quod omnes [illegible] amabunt omnes [illegible] filios [illegible] sicut amabunt [illegible] qui sunt [illegible] et [illegible] sufficiens sollicitudo quia sicut dicitur 2o politicae minime [illegible] quod plurimorum est quae [illegible] enim maxime [illegible] de communibus autem minus quam quantum [illegible] vide [illegible] si volumus [illegible]

Tercia decima

Consequenter queritur utrum [illegible] [illegible] propter utile solum vel maxime fiat accusationes et querele. Arguitur quod non quia amicitia parentum ad filios non est propter utile, est enim ad largiendum [illegible] ad recipiendum sicut dicetur [illegible] amicitia [illegible] filiorum ad parentes est magis propter utile sed ad recipiendum et [illegible] parentes [illegible] filios accusant [illegible] et alias penas et parentes filii [illegible] accusant parentes [illegible]. Amicitia amasiorum non est propter utile sed propter delectationem et [illegible] sunt [illegible] et querele [illegible]. [illegible] sic aliquis [illegible] in [illegible] non [illegible]

in delectabilibus ita quod contingit sic illum contingit accusationes et querele ¶ Item non minus contingit inter malos esse amicitias propter delectabile quam propter utile sed sunt mali semper accusandi quod est [illegible] ¶ Item opposita sunt nata fieri circa idem sed circa amicitias propter honestum sunt collaudationes ergo circa eas contingunt sibi vituperia et accusationes ¶ Apponit autem dicit quod tres species sunt autem accusationes et querele mea quia utile amicitia vel [illegible] maxime rationabiliter ¶ Ad sufficientiam de veritate istarum conclusionum. Primo videndum est quod in amicitia propter honestum minime sunt accusationes aut querele quia accusationes et querele non cadunt inter amicos nisi quando unus quod alter non amat ipsum vel non bene sibi facit quod ipse desiderat vel quod putat quod sibi debere sed amicitia propter honestum utrumque facit alteri quod ille desiderat quia mutua [illegible] utrique amicus [illegible] amicitia esse virtuosus virtuosi autem faciunt [illegible] vitam recte et facere et quando et ubi et quo et ad que et facere nunc aliqua [illegible] sibi sed quod amici virtuosi faciunt sibi ad invicem [illegible] et quodcumque utrique desiderat vel putat esse faciendum ¶ Item amicitia propter honestum [illegible] aliquid sunt [illegible] nullus potest ab amicis inhonestum et aliquid [illegible] esse facere [illegible] quod honeste sed propter quod nulla est [illegible] accusationis vel querele ¶ 2o videndum est quod amicitia propter utile [illegible] ipsa distinguit ab amicitia propter honestum nate sunt sepe accusationes et querele quod [illegible] si non fit sibi quod appetit et quod indiget

et accusat alterum si non fecerit quod credit ille debere fecisse sed amicitia propter utile non facit alteri quantum ille appetit et quantum indiget nec quod credit sibi debere fieri quod [illegible] fecerit quod amici propter utile semper intendunt lucra et quod [illegible] amicus credit sibi fieri [illegible] obligatus amat eum et sic utrique volunt amicorum appetit plus ab amicis recipere et minus facere et credit itaque sibi debere quod non est facere [illegible] quod alter appetit et credit debere fieri ¶ Item tales amici cum sint cupidi aut [illegible] avari tales aut minus credunt se fecisse quam [illegible] esse et semper credunt minus fecisse propter quod conqueruntur et alios accusant ¶ 3o [illegible] est quod etiam in amicitia propter delectabile querele sunt accusationes et querele propter hoc quod delectationes sensuales consistunt sunt et cito [illegible] in tedium propter quod contingit quod alter amicorum volentem delectari alterum esse attediatum et non velle vel non posse delectari illum et ita non fit ibi quod appetit et quod credebat sibi debere fieri ¶ 2o videndum est quod multo magis sunt [illegible] accusationes et querele in amicitia propter utile quam in amicitia propter delectabile. Primo quia utilia sunt ut [illegible] [illegible] quam delectationes sensuales [illegible] quod non contentus utilibus esse [illegible] delectationes non appetitus [illegible] magis in utilia non quantum magis ad appetitus [illegible] magis [illegible] si non obtinetur ¶ 2o quod si amicitia propter delectabile non placeat nobis delectatio desiderata magis possumus appetitum nostrum remediare quam si amicitia propter utile non prebet nobis utilitatem affectatam quod si quis delectari et amicus delectet nobis bene est [illegible] [illegible] vel attediatus non delectet nos possumus abire [illegible] voluntate nostra et querere alios delectantes quod

plurimi faciliter inveniuntur [illegible] et amicos possumus adelectationibus consuetis propter se modico abstinere sic autem non est in amicitia propter utile quia si amicus non prebet nobis utilitatem consuetam et speratam difficile est et impossibile [illegible] invenire volunte nos capere non [illegible] sic dicit [illegible] [illegible] [illegible] accusationes si faciliter possit in speratis vel desideratis remedium ponere ¶ 3o quia in amicitia propter delectabile ut [illegible] amicus in actu suo propter quod et delectat amicus et delectatur et sic utrique adipiscendo quod desiderat simul alter quod affectat quod status nullum quod locum accusationis vel querele [illegible] in [illegible] [illegible] amicitia maxime [illegible] in amicitia [illegible] sed in amicitia propter utile [illegible] [illegible] quia [illegible] [illegible] non eodem actu neque simul lucratur et replet indigentiam amici [illegible] magis [illegible] actus minime [illegible] et [illegible] appetit et [illegible] et [illegible] est natum [illegible] criminationes et accusationes [illegible] in [illegible] amicitia [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] non [illegible] [illegible] sunt in [illegible] quod alii [illegible] amicos propter utile [illegible] eadem [illegible] et [illegible] utilitatem desideratam quem nullus [illegible] separatim possit [illegible] sic illud [illegible] de [illegible] militibus et de [illegible] navigantibus et [illegible] [illegible] aliis et [illegible] [illegible] ¶ 3a [illegible] sunt [illegible] sunt [illegible] quod [illegible] [illegible] amicos propter utile et amicos propter delectabile [illegible] est quod [illegible] illi [illegible] [illegible] que [illegible] [illegible] sunt [illegible] et [illegible] propter quod [illegible] [illegible] quod fecit et non quod alter fecit [illegible] se plus [illegible] et [illegible] [illegible] propter quod credit plus lucri sibi debere et sic [illegible] sunt accusationes [illegible] et querele in

delectationibus autem quod [illegible] sunt agenti delectabiles qui plus agit plus obtinet [illegible] quod appetit et ita non [illegible] aliud [illegible] quam [illegible] ¶ [illegible] videndum est et quod [illegible] sunt inter amicos amicitia [illegible] [illegible] puta quod [illegible] amat propter utile et [illegible] propter delectabile contingunt valde rationabiliter accusationes et querele [illegible] in amicitia propter delectabile et [illegible] pauperem vel inter [illegible] et [illegible] et [illegible] pauperem et [illegible] quod [illegible] [illegible] quod alter [illegible] delectari sed [illegible] quod [illegible] et sic utrique plus dedisse [illegible] quam recepisse et quod non delectat [illegible] minimum esse putans et quod delectat [illegible] [illegible] esse [illegible] propter quod [illegible] accusationes et querele ¶ Ad [illegible] [illegible] videndum est quod [illegible] ad filios [illegible] sunt [illegible] sed [illegible] accusationes propter ignorantiam [illegible] [illegible] ad eos [illegible] sed castigationes [illegible] castigatio et [illegible] [illegible] castigatio [illegible] [illegible] [illegible] est [illegible] [illegible] ut [illegible] [illegible] [illegible] non accusat filium [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et castigat ad [illegible] ¶ Ad [illegible] [illegible] est quod inter amasios amor [illegible] cadunt valde sepe accusationes et querele et [illegible] non est ex ea [illegible] talis amicitia est [illegible] delectabile [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] amasiorum [illegible] [illegible] quod alter amet nisi [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] propter [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] et propter [illegible] sepe et [illegible] [illegible] aliis amicitia et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] amicitia [illegible] [illegible] [illegible] sunt [illegible] [illegible] cadunt accusationes et querele

non rone quibus amicitia propter delectabile sed
rone propter utilitatem illis propter delectabile duo re(?)
probant quod in amicitia propter delectabile pure
accipientes contingit sed non probat quod non
eq(?) sic in amicitia propter utile recta non
sunt quia sic sunt utilitas(?) propter
vera quod aliquis semper deberet sibi alterum op
portere sic igitur aliditate(?) et ex alio
opposito non potest sibi inesse in amicitia
propter delectabile quod deberet sibi quod est utile vel
non sic utile. Et tunc dubito sic quod et
et impossibile sunt ut nimis ingenue non ut
audio nimis insistere ita laudes et virtu
pia sunt ut salutandus rarius ingenue sunt
vel opera(?) sed non ut eadem inesse
modo et ex ~~rei~~ ne stis quod pro conditionibus

20

Trium omnium

possibilitates et retributiones
salvata amicitia presenti(?) qui
de retributionibus prius sit et questio utrum
omni bono benefactori sit retribuendum
quia non quod impossibile sed non est faciendum
cuiuslibet benefactori non est potens retribuere
ergo tunc non est retribuendum. Item possibile
est benefactore sed malum malis autem non
est retribuendum. probo quod non faciendum
pro quo efficitur malus vel pro quo malitia
eius augetur. et sicut dicit Seneca
consulendi(?) ad imitandum est ad morem
quam ad penam et Seneca primo de benefi
ciis. Si potero malum amalitia revocabo
si non potero non ad vitabo(?) sed sic
malus tenemus suo retribuimus malitiam augere(?)
quod etiam mali sunt. Unde male quidem
sunt potentes ut sunt peiores
sentiunt(?) non est in iusticia contra(?) omnia
animo possibile ergo talis non est retribuendum
Item sicut non est faciendum quod quidem facitur
et non uniat retribuendum sed possibile quod ret
ribuendo quod unitatem beneficium nimio ad hoc ut
indigentem quod daretur sibi. Et possibile est quod
non uniat beneficentem quod forte non in
digens quod autem non indigens aliud fecerit(?)
non uniat eum ergo illi non est retribuendum
Item beneficium est donum sed non oportet reddere do
num quod non diceretur donum amicum ergo et cetera.
Item si esset retribuendum sequeretur quod benefac
tor ex actione beneficiati ad retribuendum quia
et aliqua quod venale est et mutuum ex
actione cogitet ad beneficiatum et non ad ma
le factum modo sic res deberet esse retribuendi
retribuere est beneficere et non retribuere est pec
care ergo venale esse exactione beneficiati ad
retribuendum sed scelus quidem est auctore Se
neca 2o de beneficiis dicentis Et in de
beneficium tractat Est dicere vel
cuius dicit Est ab aliis dicitur cuius esse
benefactor non utique erit peccatum et omnes ma
lus inter se contendant. Item aliqui beneficiati
ut eis solo quod inscit facit(?) tenentur inter
medietatis eius benefacit inscit sui apost
ergo talis autem non oportet laborem retribui
quod ipsi sine lucro quod est inde laborem con
tentum est cuique sit lucrum sunt aut
sic nos ab ipsis retribuimus quod illos sic bene
faciunt illis ita male faciunt eis si
quod credunt sibi esse utile quod non inscit
propter utilitatem recedunt talis nisi sic sunt
ad illos quos bene faciunt sic dicitur qui ad
portant suos quod beneficiati impinguando
et dum sunt pingues mactant eos sic
ergo porci sic tenent itum non tenemur ad
restitutionem sed porcis dicitur deberet supradictus
ita nec talis est retribuendum Item si
omni benefactori esset retribuendum hoc esset

quod retribuere est bonum opus quod sit opus
ex se ipso bonum aut bonum rone circumstancie
si sic non ex se bonum sed rone circumstantie
tunc non oportet omni benefactori retribuere quod potest
deficere circumstantie Et si bonum retribuere sit opus
ex se bonum scilicet quod sit retribuendum quam cito sit
possibile non enim est tardandum ad bene op
erandum sed illud ipsum est falsum scilicet quod cito sit
retribuendum Et unde dicit Seneca 4o de be
neficiis Qui festinat utique reddere non
habet animum grati sed debitoris Et ut
bene dicamus Qui nimis cito cupit sol
vere dicit invitus et qui dicit invitus ingratus
est Item est item exemplis statim contra quod
non sit omni benefactori retribuendum quod aliqui
est tardandum ut dictum est et possibile est
interim benefactorem mori et sic eum non
potest sibi retribuere ergo isto non sunt re
tribuendum Item si oportet omni benefactori re
tribuere scilicet quod illud esset optandum scilicet
quod non esset locus retribuendi sed si benefactor
sunt bonis habundaret et non indigeret non
esset locus retribuendi ergo deinde optare
aliquid evenire adversi in benefactoribus ut
esset locus reddendi et debitum solvendi
quod non est concedendum Item oppositum apparet per
dictum Senece aut retribuendum et cetera secundum dignitatem
eorum quod passus est Et si non possit
et cetera dignitate eorum quod passus est tamen retri
buendum est ad possibile et sic sic dicit Seneca pre
dicta re sunt Item ea quod firmat amicitias
propter quod amicitia salvatur sed amicitia per conditiones re
tributiones salvatur ut vero dicitur Item 4o Ethicorum
Recompensari eum oportet qui gratiam fecit
Item hoc est euitandum quod inducit ingratitu
dinem sed non retribuere inducit ingratitudi
nem et Seneca 4o Ethicorum et manifestum est esse
si non contra faciat Item oportet esse gratum
et non ingratum et tunc aut est retribuere
et non retribuere ingratum ergo oportet retribuere.
Respondeo est sicut dictum sunt in 12a questione
Ethicorum etiam quod multum differt bonum facere
et benefacere et ideo differt benefactor et benefactor
Est aliquis benefactor non bonus sed malus in
tantum benefactor autem non est si facit bo
num sic alibi dictum sunt Unde dictum est
ergo quod non omni oportet retribuere qui bonum facit
Et unde Seneca pluries(?) in plurimis(?) declarat
sufficienter 4o de beneficiis et 2o beneficium
in ipso sed per beneficia dicitur sic ~~aliter~~ sunt
propter quod beneficium non retributione dare desi
nimus non quod ablatum sed corruptum est ab
reum me defendit sed uxorem meam stupro
defendit non abstulit beneficium sed opponendo
illi peccatum plurimum me debitorem ab
misit pecuniam credidit sed dominum me
arbitrium mendicus peccatum est creditum esse sed
non ut reddidi ut et dico sepe me ipsum
beneficium manu ut dicam si secunda est
dant peccatum si mihi sic dixit quod
dedissem si tunc dant ostendunt intra
advenit propter deum sic credidit non dat sed sua
causa vel tunc non mea dedit sed desistit non
insultari etiam utique iactare et accer
bum meum fecit mentiri beneficium quod
inde non deceat. Et ista dicit Seneca
sed dubio sit etiam quod ad primum causa quod
quod si apparet beneficium per in unum ad
maiorem et illud capsa forte reducitur tamen
ultimus quo qui dedit non desistit insultare
et utique iactare et aut forte fuit maior
respectu quam illud valeat quod recepit sic
et contendam me non esse obligatum ei quod
non mea sed solum sua causa nichil pro
fuit sic quod ad arguebatur sed ut ei quod pro
dedit si credidit talis eum meum amicum non

bonum voluit et illi tradidit et ita non
nisi gratia sui fecit quod fecit dedit enim
non audens non dare propter pudorem vel
timorem. Sed de aliis tribus est in
maiori dubio quia sic declaratur non solum
donatio sive specie remunerationis est li-
cita et honesta ymmo et mutuum ym-
mo etiam nec solum donatio et accomodatio libe-
ralis ymmo et quamquam mutuum quamvis non
donatio locum habeat propriissime nisi propter
suos amicos tamen mutuum nisi locu-
pletibus nisi ditiores nisi viciosos nisi compre-
stat nisi compatriotis et similibus et propter ea
contingit quod vera non declaratur accomo-
dat videlicet tuos decem libros et quod tu eos
gratis facis ei in magnam gratiam et tamen vera
non declaratur simpliciter ei donare
illos decem libros. Hec autem mutuo seu
accomodatio licita et honesta potest esse
duplex sicut dicit ar. a. legal a. moral.
Legale est de reddendo quod et quo modo-
rale autem est sub pacto reddendi et sub
nomine non accomodationis sed donationis
cum specie tamen et intentione reddendi sicut eo
faciunt boni communiter succurrentes in suis
necessitatibus sibi ad invicem modo sic dicendo
licet danti et recipienti alter faciunt querelle
et accusationes et dissolutiones vero ami-
citia amicitia quod non esset bonum et contrario
contra quod ad tangit in litera. Et approp-
at reddendo sic donati sed intendit sic
accomodati quamvis primo et specie donatio-
nis quod recta beneficia tales quod sic dedit
vel recepit propter rationem cupiditatis vel ro-
ne amicitie vel rone necessitatis seu impotentie
retribuendi sed illo modo retineat et ipse
est excusatus nisi quod ipse debet quilibet
considerare se illi esse obligatum et quamvis semper

donatio fuit ei et omnis sic redditum beneficium secundum
posse. Et similis confessio est iam quod attri-
buta. Si vero retineat illud beneficium propter
cupiditatem tunc est quod ibi est peccatum. Si
vero voluit retinere primo amicitie constat
quod ipse peccat minus. Primo in recipiendo tale
donum quod vel oportet recipi non debet vel tali
modo recipi debet quo datur. Ille autem dabit
tamquam amicus propter utile non tamquam amicus propter
honestum. Secundo recipiens debuit tale donum recipe-
re sub specie amicitie recipiebat illud tamquam ab amico
secundo propter honestum. Quia non bene. Secundo ille peccat
retinendo illud donum sic velle facere alium
sibi amicum amicitia propter honestum. Ille autem
non videtur esse talis amicus modo nolite nisi
factus est amicus ut dictum est. Tertio ille
peccat quia dissolvit amicitias vel eos decem
quamvis sic decepit fuit. Ex istis enim sequitur non
esse simpliciter et liberum quod Seneca dicit primo
de beneficiis. Dignus est decipi qui
de recipiendo cogitavit cum daret. Etiam
enim est secundum intentionem modo donationis verum
sic dicit arz. Si potius est secundum recipiendo
reddendum. Ad secundum sic dante est de
recipiendo. Seneca quarto per illa verba volebat
potius intelligere quod illa non sit simpliciter vera
et perfecta donatio. Aliter et est bonum sic
et similiter in moribus quod a seneca prius fuit
allegatum. Sed quod recipiens plures est debitor
sic secundum est dante prius. Primo quia
penitentia est atque videtur quod sit occul-
tus esse finis, perfecti penitenti in benefi-
tiaris primam beneficiatam equalem propter ignem
incomensurabili. Sed propter constantiam sic inquid
tamen nullus alter agere debet quam sic ad esse
tum constat. Constat autem quod non vera in liberet
retribuere si non possit propria intentione quo adequet

Iubebit sic sequitur prima deo, modo igitur
ea. Sed quod vera non nisi quam de facto que a
tamen de retribuere. Et benefactori esse ma-
lo retribuendum est ut prius dictum. Si quod bene
fecit benedictus et bonus erat et postquam ea
malus esset de illo peniteat adequate
esset retribuendum. Et posterius est quod malitia
recipientis occasio est sequitur prima beneficiata
vel ut si eo plus me peniteret dedis-
se, ut quia video te domino malevoli sed non
malitia tua nec illud quod rationabiliter ex
malitia tua occasionaliter expolient te de-
bito et est. Et intelligere cum fine quo
malitia recipientis potest esse rationabilis occasio
prime benefactoris. Absit autem quod benefactum adve-
niat deinde displicere de suo beneficio ea ratione
quod processit ab ea quod bene processit sicut bene
fecit fuit debitum autem ut bene est vel
bene fuit nunc est penitendum sed ratio-
nabiliter displicere potest benefactori de beneficio
ipso ad malum beneficiati ea ratione que re-
spicit est apud item qui videt eam male
Et licet qui penitendo dedit nec beneficiat
tamen bonum fecit et licet actum malum recipi-
at ut ab amico quod non est amicus
nec videtur esse intentio sed fuit et potius
vera. Dicendum est medium necessarium ut debitum
qui aliquorum indigentibus debitum
modo sufficientem debet tendere et non puta
te quod sit in opinione tali aliquantum retribu-
ere melius. Similis autem retinens
non quod bene fecit vel quod summe sibi ob-
ligati sed ut sic bonum fecerat debitum ita
faciet utatur et ne occasionem in sacra-
mento faciat. Tunc est videndum de aliis
talibus tamen in ambo ut dictum sub alia
argumentum et est primo quod impotentie non
sed retribuere et talis cum obliga ad impotentie

Et sic dicit ar. Impotentie vero dans dig-
nitates debere retinere sed vel infime attingit
ad quam impotentie terminari. Si non non potest retribuere
impotentiam potest tamen in persona vel in recto
mediate talis vel morte ad deum vel
pater retribuendo extra quam facta est sed prius
voluntate sed de retribuendo sic potest. Et de
secundo articulo difficile esse scrupulosum de facto
tamen sic possunt aliqua concludi quorum
prima sic quod creditor esse malo reddendum
est licet mutuum quod ille de illa esset
acceptus tamen medicine et medicandi propter quod
non fuerit nisi sibi esset reddendum. Nec
obstat sed inde fiat peior quod non sit
quantum ex tua sed ex sua culpa cum fecisses
ad quod tenebaris. Et secunda conclusio est quod
in equalem mutuum sicut fiebat modo simul
donationis esse malo non est redden-
dum in quo eius bonis magis esse a red-
dendo si esset bonus quod non potest esse retribu-
endum impossibilibus inventis sed similibus quam
vera quenit modo non ea quenit
bonis et malis. In nullo quo esset eis retribu-
endum quod tradet magnitudinem malitie ipsius
nec obstat sed mite ferat quo et con-
tra dissolvere amicitias quod apertius est
dissolvendum nec de presente malitie quam
recta nec sic cum accusationes impossibilis.
Et tertia conclusio est quod illi retribuendum est
quamvis esse malo quod bonum dupliciter
quod possumus nobis ad invicem tenere et
reddere quanta quamvis mali male retinent
Alia quamvis impossibilis mali fuerint sic sunt
per se occasiones morosi ad mortales et
nec deum vero de obiurgationes et prius
ne autem alia ut tale tamen status homini et
ex accidentalibus morborum. Sed ut in arte

medicamentum multa sit et corpus et sit
... [illegible] ... innuendum est ad
morem quam ad speciem. Tunc arguitur sic in malo
effectu non esset retribuendum quod esset ne in-
de peior fieret. Sed mediante ... non pe-
ior fieret, ergo in illis est retribuendum. Et
confirmatur quia beneficiis eum obligamur ei sibi
absolvi autem obligatione non aliquid quod possit
absolvi nisi retribuendo nisi ille tamen ad
magis fecit et malum quam prius fecit bonum.
Beneficiator autem malus effectus ... forte
malum fecit et ergo remanebis sibi obli-
gatus. Tamen et signum quod si ... fecit
bonus dereberis sibi retribuere sed cuicumque aliquis ob-
ligatus est debet satisfacere ei loco et tempore
opportunis sicut commode potest. Sed ... est ...
... [illegible] ... quod beneficiator plus indi-
get. Indiget autem maxime si sit malus
quia defectum indigentia bonorum ...
... ergo ... est maxime retribuendum. Et
Et si beneficiator indiguisset apud ...
tunc debuisset ei succurrisse sicut ...
... succurrendum ... ergo sic ... [illegible]
digeat ... sit factus sit malus tamen
maxime debes ei succurrere sicut potes. Sed ...
... [illegible] ... quod non est retri-
buendum in consimilibus muneribus ...
... esset dampni et prodesset ...
... esset offendendum ... facta est
retributio ut si pauper recepit pecuni-
am retribuat honorem et reveren-
tiam ... dicendum est quod ...
... non melior ... amicus qui re-
cipiens teneatur ad condigna retribu-
... amicitia ... et propissime ... quod
recipit ... mutuum obligatur ... tamen et
... si non ... faciat ... [illegible] ...
instam ... non sit ... sic esset

de bona ... de morali ... primum
aut donum a morali mutuo differt. Et
primo ex donatis intentione quia iste
donat ... refundi. Ille autem non. Secundo
ex parte recipientis quia recipiens primum donum
... ab amico ...
... ab amico ... Sed
... ab amico ... Tertio
ex parte retribuentis quia retributio mu-
tualis ... ad memoriam
... reducere ... beneficium quo-
... [illegible] ... beneficiis fuit satisfactum
... retributor aut donum ... non ... quod dedit
... beneficio ... faciat ... debi-
... mutuum recepisse quam alteri pu-
re donavit. Et ad quedam ... dicendum quod
qui dedit ... refundi ... qui ... modum
donum accommodavit non est indigens
si indigeat quia ... ad retribu-
endum ubi recipiens esset potens vel obli-
... esset vel ... tardare ad retribuendum
... [illegible] ...
... [illegible] ... non sit ... excitatis ...
et acerba ... in ... beneficia addu-
... [illegible] ... amicus ...
quod non postat ... Et quarto
obstat ... ad oppositum ... quod
sic dicit Seneca ... de beneficiis ...
... [illegible] ...
non ut ... fiat sed ut ... Sed ...
... quod qui ... dona donavit
... ad retribuendum
quia ... donum primum est ...
vel amicus nobilior et excellentior quod sit ...
... refundi et ... nobilior ...
... in ... [illegible] ...
... aut ... quod ... et ...
refundi ... [illegible] ...

quod donator indigeat et quod recepit ...
det ... quod nec adhuc esset petendum sed
... ad petendum ... petendum
ibi enim est sordida si indigens petat
donum expectante amico vel ... sed or-
... [illegible] ... esset si donum in ...
... Sed contra ... arguitur quia recipiens primum pe-
tat si non retribuat ... ergo ...
... non petere ... Seneca ...
... [illegible] ... et ...
... amicum et ne ... potest ...
... illi beneficium do si illud ... est
si non patior ... ad quod respondendum est quod
... factum est aliquid malum vel inor-
dinatum ... inde bonum eveniet ...
... [illegible] ...
... non ... aut ut di-
xi si primum donum ... mutare in
... mutationis. Et ...
... ut absolveret ab ...
tudine quia ... excitare ad retribuendum
... tenetur retribuere et ... esset valde ...
... et sit non ...
in ... [illegible] ... ratione ...
... De ... ratione dicendum est quod
omne retribuere quod sit ... et ...
... [illegible] ... expetendum
... autem non est ... quod sit debi-
... [illegible] ... est ...
indebite ... retribuere non ... omne
retribuere est ... et ...
quod retribuendum sit non ... est re-
... [illegible] ... est ... retribue-
... rationis. Et ...
... quod ... beneficiator ... est
quod ... sibi mortuus retribuendo est ad
... orando deum ... vel ... quod
... mortuum ... et ad memoriam
reducendo vel ... retribuendo est ei ...

... vel amicorum suorum aut ... non
Et quia tactum est nunc de retributione ...
vel non ... necesse ... quod ...
... tractatur ... brevissime an ...
sit retribuendum arguitur enim quidam quod sit
quia retribuere est ... et ... retribuendum est
ut dicebatur ... de liberalitate ergo ... est
retribuendum. Et tarda retributio efficit in-
gratum ergo ... Et beneficiator dat ...
... commode potest ei reddi ... Et
... est beneficium sed retribuere est be-
... non retribuere sit ... ergo ...
est retribuere. Oppositum arguitur ... et ...
Seneca dicit ... de beneficiis ... festi-
nat ... reddere non ... animum ...
sed debitorem ... Et ...
... solvere debet ... et qui ...
det ... est ad ... dicendum est sic ...
... quod ad ... exigentiam ...
... indicaverit ... esse ...
nandum est ut si ... beneficiator
statim indigeat auxilio beneficiarii et si
... indicaverit ... est factus. Et ...
... sit ... beneficiatus et beneficiator non ...
vel si beneficiator ... non ...
... indiguit. Primo enim nullus valor
... neque indiguit ... valuit ...
... et ... non ... indigeret ...
beneficiator ad ... suadere ... voluntate
dare ei restituere non est amicus ...
... vel ... Sed Seneca ...
de beneficiis ... dicens ...
si nulla ... debebis et ...
... dicens. Sed palam debes et ...
voluptate ... deposito ...
quia qui dignus ... est ... accipies in
dignus ... non ... est ... de-
re beneficium ... dare ... quidem ...
... illud quod ... diligenter custodimus

Accepta quia dantur ex delinquis quod ad re-
ferenda graciam suo tempore cessat quia quod alie-
no sperat qui nisi de reddendo benefi-
cio cogitat nisi cogitare alterius decreti proprie
posset se in de[illegible] facilem si vero rem
pro beneficia refeciuus reddamus quia le-
ti sicut illud apostoli nos custodiri mandat
qui thesaurus eius eius quod custodiat
recuperamus et Item et [illegible] sunt facte
quod sicut ad concludit sit non non est re-
tribuendum nisi et dictamine recte rationis
nec cicius nec tardius sit nec ad retribuendum
Notandum est tamen quod cum quando dicitur
magis dare cito quam retribuere tamen quod dare
magis est potius indigenti et cito fuit
reddendum est indigenti tamen quod dare recipere
debetur donum suavem ligamentum est
amicicie retribuere vero nisi cito dissolucio li-
gaminis et ad non volentis alterum ligari
ordinatur Secundum est et quod tardior re-
tribucio quam ut dicitur magis sit facit sed
sit acior quia ex volens eum in [illegible]
sunt duorum dicitur Notandum est et quod
beneficium est sunt tempus de reddendo do-
nat quod nec reddicionem intendit donat
tamen qui vero quod ex donare Et sic bene do-
nat ideo sit et non alter de retribue aut
quesit beneficium sit donum fuit propter Et
Sed de velud racione sit adducta fuit
ad [illegible] particulares notandum est quod
nullo non [illegible] operandum est ma-
le amici beneficium [illegible] cum operatur ut
sit locus innandi respondit seneca in-
te [illegible] debent [illegible] illorum cuius
est [illegible] amor flagitantibus quod
amicus sive operatur exilium ut deser-
tam fugiatque mecum operatur

inopiam ut magis desiderantem donet op-
tant morbum ut assideant Et quod
optare [illegible] considerans [illegible] quod sine
ca plane destituat primo de beneficiis
dicens beneficium [illegible] quod sit aut quod
dare [illegible] Sed in ipso dant aut
[illegible] Et concludes te magis beneficium
amicos beneficium retribuere si sic volunta-
tem confirmes quia si te sibi [illegible]
aut potius et dives [illegible] te [illegible]
suum respicie et te illo [illegible] et [illegible] sit
[illegible] sit [illegible] et ita repleas vel-
le suum [illegible] sibi beneficium [illegible] non
[illegible] ex potentibus retribue sed
in [illegible] et [illegible] sic etiam
operatur vel forte in ipsa beneficii accep-
tacione et iocunda retribue cum [illegible]
Vicesima [illegible] questio erit [illegible]

[illegible] maria

Utrum amicus magis [illegible] sit plus [illegible]
endum et [illegible] majori et mi-
nori vel equo dare quod maiori sit plus dan-
dum Probatur quia tangit [illegible] in [illegible] quod
tamen dona et retribuciones [illegible] ad
amicus [illegible] quod ideo est aqui[?] amandi
et sibi dandum sed est amandi [illegible]
quod bonus sed est ei donandum quod bonus Sed si
est donandum bono quod bonus [illegible] est
donandum meliori quod melior Et
quod est iusticia [illegible] plus dare me-
liori et excellenti ut apparet [illegible] amicus
aut in iusticia [illegible] vel salvo [illegible] non
obviat [illegible] et Et [illegible] hoc [illegible]
in amicicia [illegible] cum ipsa [illegible]
[illegible] ipsa [illegible]

[illegible] si [illegible] [illegible] [illegible]
aut in amicicia [illegible] non [illegible] ut [illegible] dicebat
[illegible] et [illegible] que tangit [illegible]
[illegible] amicus non [illegible] esse inutilis ami-
co sed pauper inutilis esset amicus ad pote-
tem si [illegible] ei tamen dare [illegible] recipere Et
amici est amico beneficere si [illegible] maior
aut magis [illegible] magis [illegible] beneficere [illegible]
cum dives [illegible] pauper amico si tamen
velit recipere [illegible] Et dona ordina-
ta sunt in amicicia ad succurrendum [illegible]
indigenciis [illegible] magis indigenti magis
est donandum Et excellenti [illegible] est
[illegible] excellencior et indigencior [illegible]
[illegible] Sed dare excellencius est quam recipe-
re [illegible] recipere sit [illegible] ut apparet [illegible]
[illegible] excellencior est magis dare et minor
magis recipere Et reducendo ista [illegible] ad
[illegible] [illegible] ad [illegible]
[illegible] maior [illegible] adamare [illegible] dare
amans [illegible] magis dare qui magis amat
[illegible] magis dare qui magis amat sed in
[illegible] argumentum sunt [illegible] excellencior de-
bet magis amare et minor magis amari
et [illegible] concludi [illegible] [illegible]
[illegible] minor sit et [illegible] statu [illegible]
[illegible] ista [illegible] dicitur [illegible] ex [illegible]
plus [illegible] et [illegible] [illegible] plus [illegible]
recipere [illegible] amicus [illegible] et [illegible] non
excedens bono sed plus [illegible] est
excellenti [illegible] honor indigenti aut
[illegible] vero [illegible] ista solucio magis appareat
[illegible] est primo [illegible] non sunt omnibus ea-
dem danda vel retribuenda sed aliis [illegible]
[illegible] [illegible] sunt cum danda [illegible]
[illegible] dare et recipere recipere
[illegible] recipienti sunt [illegible] vel [illegible]
danda sunt [illegible]
[illegible] dantes non [illegible] sic

dicebat [illegible] tribuendum est sic excellenti
[illegible] honorem indigenti aut lucrum [illegible]
[illegible] pauperi utile est et iocundum et
[illegible] [illegible] valde [illegible] dando
dives [illegible] primo delectat si sit bonus
[illegible] non delectat [illegible] sicut debitum [illegible]
indebitum [illegible] [illegible] non [illegible]
[illegible] est dare et [illegible] non recipere et
[illegible] ut dicebat magis Dives
[illegible] non [illegible] suas divi-
cias [illegible] dare [illegible] pauper
aut non [illegible] quod quod [illegible]
primo [illegible] indiget [illegible]
[illegible] dare [illegible] Et [illegible] aut
[illegible] excellentibus honor est iocundissimus
et [illegible] quia ut [illegible]
et [illegible] [illegible] si non solum
in [illegible] excellunt Sed in [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et non est [illegible] sed [illegible]
sed [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] pauper aut [illegible] vel [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] indigentem [illegible] est quod
[illegible] est excellenti [illegible] ho-
nore pauper [illegible] Et [illegible]
[illegible] pecunia donata non
[illegible] retribuenda [illegible] quod [illegible]
[illegible] est honor cum sit [illegible]
[illegible] est divini [illegible] pecunia [illegible]
[illegible] [illegible] Sed [illegible]
[illegible] honore quod [illegible] retribuas
[illegible] honore [illegible] pecunia retribue non [illegible]
pecunia [illegible] vel [illegible] [illegible] honore
[illegible] pecunia non [illegible]
retribuere sed [illegible] [illegible]
vel retribuendum [illegible] [illegible] indigencia

Octavus

amicicia ... plus tenentur sed non mcedit. Inferior enim p... plus tenetur et retribuit ... Et peccator filius infidei plus te... tenetur et retribuit ... Ad primam cum ... est et appetibilis. Et plus ... Ad 2ᵃᵐ ... Ad 3ᵃᵐ ...

[illegible]

Utrum patri potius

22

... potius ... condigna retributio ... sit quia retributio illa condigna est ... retributio esse ... et nulla ...

[illegible]

pacientibus sed pactum non potest aut actum [illegible]
ad grauitatem restitucionem obligatam nisi
tam ratulam et parta parte obligatur

Item queritur utrum pater dat esse filio sic agens [illegible]
quod si qua amissiones [illegible] statimque et
[illegible] non [illegible] filius [illegible] solum et aliter
[illegible] esse agentem [illegible] filius non ob
ligacione et restitucionem [illegible] et aliter quod
pater si [illegible] esse obligacionem [illegible]
quod [illegible] absurdum. Item utrum pater fortem [illegible]
[illegible] filium [illegible] sed filium [illegible]
carnale delectacione et quod [illegible] filius [illegible]
[illegible] et ita non [illegible]

[illegible]

quod recepit. Ista conclusio patet primo de beneficio spiritualiter accepto, quia per ordinem vel [illegible] et non constituit patrem in filii gratitudine ullam [illegible] bona intentione ad filium constituit patrem malum reliquisse statim filium ad ministrationem nutrimenti vel doctrine vel forte ad ministerium spirituale [illegible] laborasse et possibile est impossibile [illegible] pro multa et magna bona et bona intentione [illegible] ordinem rationis pater plus amet filium et sit [illegible] aliis et in [illegible] ordinationis [illegible] est. Secunda pars dicta conclusio patet ad beneficium quia si pater dedit esse filio per generationem [illegible] fuit semen tamen et dedit ei [illegible] non dedit ei nisi semen [illegible] filii [illegible] post emissionem seminis nichil egit pater ad filii generationem [illegible] non minus ad generationem [illegible] si statim pater mortuus fuisset filius aut [illegible] potuit esse [illegible] patris salvaretur [illegible] et redundare sit quod pater plures [illegible] fuisset nisi filio [illegible] esse bonum salvare [illegible] esse quam aliter fieret destitutum et multos [illegible] vel [illegible] in aquis tam [illegible] possit ad ministrare pater plus nutrimenti vel doctrine quam recepit [illegible] ex [illegible] quia [illegible] forte [illegible] recepit [illegible] et ista [illegible] conclusio [illegible] quod et [illegible] non negatur. Quarta conclusio quod pater [illegible] ad filium [illegible] sit et [illegible] rationis filius non [illegible] pater [illegible] condignam retributionem [illegible] absolvet [illegible] ab obligatione morali quia [illegible] beneficii non retribuit [illegible] aut maius [illegible] tenetur sibi adhuc ad retribuendum

si [illegible] aut [illegible] [illegible] tas [illegible] et [illegible] non retribuet [illegible] Tamen posito filius potest pro [illegible] quo ad materiam [illegible] quo ad beneficium spiritualiter acceptum [illegible] fuit [illegible] conclusio quod moraliter [illegible] filius [illegible] obligatum patri. Ad rationes [illegible] est quod [illegible] conclusiones [illegible] conclusio. Ad [illegible] est quod [illegible] arguit de esse quod pater dat filio [illegible] ut [illegible] quod si pater [illegible] bona ad filii [illegible]. Et posito quod [illegible] fuit [illegible] filius [illegible] ipso [illegible] obligaret [illegible] patri [illegible] non fuit [illegible] filii obligatio patri [illegible] si pater [illegible] debitam [illegible] quia [illegible] est [illegible] [illegible] non [illegible]. Ad rationes [illegible] et de [illegible] conclusione et non [illegible] tertia [illegible] de dicta [illegible] quia licet non sit possibile ad [illegible] retribuere [illegible] ad possibile [illegible] retribuendo. Ad secundam autem [illegible] conclusio et de tertia [illegible] vel quomodo [illegible] sit retribuendo [illegible]

Utrum patri liceat

Vicesimo tertio queritur utrum patri liceat filium abnegare [illegible] patrem negare. Quod liceat arguitur primo quod patri non liceat filium abnegare quia [illegible] et [illegible] longo [illegible] [illegible] est denegare [illegible] et [illegible] longo [illegible] filium esse [illegible]. Et patris ad filium est amor [illegible] et [illegible] licet [illegible] quod omne [illegible] est malum. Et filio est [illegible]

patris ut dicebat [illegible] et non est [illegible] quod [illegible] relinquere. Et arguitur quod pater [illegible] sit relinquere filium et abnegare quam [illegible] qui [illegible] amat [illegible] relinquere amatum eo quod amor est [illegible] amatorum [illegible] pater [illegible] amat filium [illegible]. Et quod est alia maior [illegible] relinquere [illegible] est [illegible] filio [illegible] dicebat [illegible]. Et pater non [illegible] filium abnegare nisi [illegible] incorrigibilem [illegible] sed filio [illegible] patrem relinquere [illegible] incorrigibilem patris nequitiam quia [illegible] est nisi causa [illegible] filio licet relinquere patrem [illegible]. Oppositum [illegible]. Respondeo [illegible] quod patrem abnegare filium [illegible] est [illegible] et [illegible] non [illegible]. Et filium abnegare patrem est filium non velle patri [illegible] indiget pater et filius [illegible]. Et [illegible] sit ab aliquo obligatus ad ministrandum [illegible] sit non [illegible] denegare et sit non obligatus [illegible]. Secundo remorandum est distinctio obligationis [illegible] obligatione legale [illegible] cogi [illegible] et moralem [illegible] cogi [illegible] tamen [illegible] cogi non [illegible]. Et [illegible] moralis [illegible] ratione accepti beneficii vel ratione amicitie. Dico primo [illegible] accepti [illegible] tenetur ad retributionem [illegible] ingratitudinis [illegible]. Dico secundo ratione amicitie [illegible] ad amicum [illegible] beneficia [illegible] ut dictum [illegible]. Dico tertio ratione [illegible]

[illegible] quia [illegible] sit [illegible] singula singulis [illegible] tenetur ad [illegible] nec [illegible] secundum [illegible] pietatis [illegible] ut [illegible] ordine ad [illegible] beneficium [illegible] nisi forte obsistat aliquod [illegible] singuli singulis [illegible] tenetur ad [illegible] possit [illegible] ut filii [illegible] destituto [illegible] pietate [illegible] est [illegible] obligatio adeo debilis est quod ex ea nulla [illegible] ad ministrandum sibi [illegible] obligatorie. Secundo dico [illegible] primo quod in aliquibus temporibus [illegible] filii possunt [illegible] ratione et [illegible] parentes ex legali obligatione non parentes filios abnegare [illegible] in temporibus parentes legibus [illegible] ad [illegible] filios [illegible] et educationem [illegible] possunt [illegible] est [illegible] quia legibus [illegible] ad possibile [illegible] quia [illegible] obligationes [illegible] parentes [illegible] non [illegible] singulorum [illegible] obligat [illegible] ad [illegible] filiorum [illegible] ad [illegible] leges [illegible] eos ad [illegible] eos denegare. Secundo dicendum est [illegible] filiorum educationem licet parentibus filios denegare quod est de legali obligatione quia [illegible] forte filii possunt sibi [illegible] de [illegible] parentes [illegible] aut [illegible] tales [illegible] denegare. Et leges non [illegible] filii [illegible] et parentes et parentes [illegible]

sed si parentes cogerent propter ad in studium
filiis nota multi filii fierent valde ma-
li et pigri nolentes laborare quia non esset
necessarium et parentes et propter quos non sufficerent
sibi et illis ¶ Et leges imperatoris preceperunt
date erant sicut debitum naturale et generale
singulorum aliud ut dicebatur tamen sicut debi-
to cessante debent cessare leges obligacione
sicut id debet naturale cessat completa filio-
rum educacione unde tunc videntur in su-
... parentes filios relinquere ...
Non est ... patriam instituta
ab parentibus et lex ut ... ubi ...
leges fuerunt quod filii de parentibus ...
de ... maioribus parentibus ...
... de filiis ... communiter ...
et ... maius est quod non obligat
parentibus ... legali obligacione ad ...
... possidet ...
... non ... vel saltem ...
... et ordinacione ... leges ...
et ... obsistat ... leges ...
[illegible]

[illegible]

[illegible]

Nonus

[illegible]

Queritur super nonum ethicorum utrum retribucio mensuranda sit secundum existimacionem

[illegible]

a 4 quibus inbeneficijs 2m amicis restituendi ulterius prout 9m est intelligendum affectio ... spacio unde exemplo [illegible] Nonne in multis datur quod libidine fit ... Et seneca primo de beneficijs ... quod dicit autem sicut refert fit quod mutuo fit ... et post ad ... in tributo ... ad affectum dantis maxime intendendo quia prius ... quod ille ... restitutorum facit qui magis nouit affectum dantis illam ... dans est. Et restitue non ... fit quod primi dantis ... dederunt quod sua erat ... est ei quia ... fit ... quod apparet non possit. est estimanda ... restitute ... qui nouit quod ... appetebat ... non fit restitutio sufficiens ... beneficiatori ab omni dampno ... quod ratione ... mutuauit ... Et quamuis beneficiatoris ... restituunt ... mutuo restitutiones ... aut non ... restitutionis ... Et ille non est ... beneficij ... magnificentie ... valore ... donator ut dicit ... in multis ... donasse maxima ... beneficiat non ... alijs ... nccessitatibus ... dampnum ... non fit ... beneficiorum ... quibus restitutio ... Et cum non licet repetere restitutionem ad ipsum non spectat ... restitutionem sibi ... non licet repetere ... non est ...

fit mutuum ... Deinde dicit quod restitutio ... mensuranda fit ... estimatione recipientis ... beneficium fit restitutio ... qui restitutor tenetur ... Et ... amicitia ... pacientis ... inspiranda est ... et dat estimationem restitutorum ... nouo ... Et ... ordinem ... ratione ... equat ... dampno fit quod recipit nouit ... estimatione ... est restitutio Et non ... restitutio ... dantis ... Et amicis ... dantis ... restitutio ... maior ... restitutionem ... ratione ... Et fit ... dat ad dandum ... restitutio ... primo dantis ... restitutione ... Et beneficium ... restituere ... non dat primo mutuum ... dandi ... restitutionem ... recipientis ... non possit ad restitutionem Ergo ... dampnis ... restitutione ... restitutio ... Et non est ... beneficij ... valore ... beneficiati ...

Patientis eum quod etiam dicit ... Et si non dedit ... restitutio non ... dedit ... ad ipsum ... restitutio ... si ipsam ... denariis ... pauperi ... florenus ... pauper ob indigentiam ... denarios ... florenos ... non indiget ... restitutio ... pro ... restituere ... denarius ... receptis quod denarios ... florenus ... ad ... Et Deinde dicit quod ... estimatione ... maxime ... restitutionem non ambobus ... Et ... dicit ... in ... ubi ... estimatores ... Deinde dicit ... estimatore ... restitutio ... estimatorum ... restitutio ... dampnum ... Et fiet ... beneficiat ... magnificentie ... receptis ... beneficiati ... Et Et ad illa ... dona ... restitutio ... amicitie ... amicitia ...

cum de prima amicitia 2a 2o ... Deinde ... multis ... dubia ... Prima fit de eo quod ... recepto ... Et Deinde ad ... dubium ... Et ... restitutio ... donans ... Et 3a dubia ... estimatione illa donatio ... recipiens ... donans Et 2a dubium ... restituens ... Et 4a ... estimatione ... restitutio ... ad donatorem ... Et De prima dubitatione ... fine ... prima ... est ... ad ... Et ... in ... Et ... Et ...

Et ulterius tenetur ad impossibile sed alicui impossibile est plus retribuere ut patri vel deo vel doctori et ideo impossibile esset pauperibus retribuere divitibus recepta. Ad i. dubitationem dicendum esse quod in amicitia propter honestum non est extimandum neque ideo attribuendum cui plus aut minus contribuamus quia ad id quod extrinsecus fit aut datur quod donum illorum indiget retributione et non retribuere per modum reddendi aut pluribus retribuunt ab pluribus sunt in donationibus attributionibus et retributionibus adonationibus sicut dicebatur in questione et i. arguebatur.

Nota secundum dicebat Seneca quod sit aut quod datur non respicit sed qua mente sed et quibus cum affectione aut vel aut quod reddit retribuere ei qui fiebat donatio. Secundum quod in amicitia equalium debet sicut debet esse equalis affectio tamen ut dixi non fiat retributione donationis sed ac si esset prima donatio in amicitia autem equalium dicitur fuit propter quod meius magis amat et amare meius et dat intentione meliori. Et in amicitia propter delectabile vel delectabile dicendum est quod bene plus retribuere quam dedit quod vel est amicitia melius vel equalis. Si magis vel aut est in eadem declaratione quod oportet reddere plus vel tribuere vel retribuere sed non excedere bono. Si bene fuit tribuendum amicitia aut est solum sed eius bonis indiguit aut dissimilium sed dispar bonis indiguit ut forte alter lucro alter delectatione vel aliquo utili. Si ergo fuit dissimilium ad quem etc. sic plus quo utrumque plus est tribuendum et retribuendum sed non excedendo bono et qui plus tribuit delectationem et alter plus de lucro et etc. et utrumque tamen secundum extimationem plus tria quod aliquid lucro tria plus appetit et appetitu lucro quam delectationem et ergo qui delectationem recepit plus appetit delectationem et quamdiu si cum filius est maior extra. Si cum ponimus quod eius ad parvam sit dolum domini et modicis fructibus et postmodum dat dolum domini indigenti datur et ille retribuit si indigenti fructibus non cum fructibus communiter eius post tribuat et retribuat tamen utrumque et secundum extimationem plus tribuit quod plus extimamus quod plus indigemus utrumque cum plus indiget eo quod sibi tribuitur quam eo quod alteri dabat et sic utrumque lucro et amicitia sive fiet attingit. Et adhuc idem contingit in aliquo equalium et solum quod quibus sit et sicut equale tribuat et retribuat tamen non eodem tempore vel loco sed unus tribuit tempore vel loco indigenti alterius et quamdiu propter alter aut retribuit temporibus et locis congruis et ita adhuc utrumque lucro. Et multi dicunt esse determinatum quod non solum dicimus plus est retribuendum immo et plurimum immo et quod est possibile propter deum sicut gratie intelligentia amicitia propter utile ne intelligebat in gratie quod ut hic intellexit est indiget gratie aut non perfecit. Insuper plus retribuat unusquisque quod primo dedit gratias dedit quam ut pretium tamen reddit illarum gratiarum sed reddit cum solum quod debebat ratione amicitie utilis. Datum quibus solum non donum affectat tamen sed utrumque retribuere in iustitia ceteris offenduntur quod quia retribuendo pretium retribuunt gratias recepit et illarum fecit quod gratias gratie non perficiunt. Quare sic dicit quod reddere tamen et plus et ne reddat gratie sufficit. Aliis forte illud plus esse intelligitur ratione de receptione et de sui obligatione ad bene placita. Sic tamen sit oportebit reddere plus in ... utilitate et videat donationem indiget tunc sicut dicitur plus retribuere quam quale gratias recepit tamen reddidit merito sed sicut loco et tempore oportunis aliter gratias non perficit retribuere gratie sicut dicebatur. Sed ut ille dicitur quod plus quod sibi retribuitur retineret primus reddere tempore oportuno vel aliquando ... narrare et sic non attingeret finem intentum in sua amicitia et ita esset occasio corruptionis et dissolutionis amicitie. Ad primam questionem instantiam dicendum est quod quando Aristoteles dicit quod non oportet equare tunc loquebatur de amicitiis paucis venalibus. Quod et si possit inter concives fieri neque abolere amicitiam et quare dicendum est quod in amicitia oportet equare sed gratias gratie sed sic fit ut plus retribuere ut dictum est. Ad aliam dicendum est quod in amicitiis equalibus sicut oportet equare in amare et reliquis quod ipsi ad invicem exeat equales affectus mutuos et ex quo quibus plus faciat alter ex incontinentia tamen alter fecisset illi primus sicut adhuc oportet exercitium ut dicitur oportet equare et reliquos. Ad possibile gratie gratie pro ... quod non sit in plus retribuendo non pro deo. Ad aliam concedenda est auctoritas sed amicitia sive iustitia ad deum de suis datis. Ad aliam dicendum est quod pauper non contrariatur quod non excedit bonorum tamen et retribuit receptum cum impotentia vel impar retribuit merito labore. Ad aliam dicendum est quod reddere ... patri ex parte et in solutione parentum ad extimationem sed non sicut sufficiat labore et per amicitiam et cum extimarentur semper retribuere illud plus amicitia autem non sicut donum fuit. Ad aliam dicendum est quod deum intelligenda sicut est possibile pro fundare amicitias aliter autem esset impossibile sufficit ad possibile retribuere sicut donum fuit pro quo. Et etiam quod dixi plus esse retribuendum dico utilitate equare in amicitia propter delectabilem aut nobis et pro filiis non etc. Item amicitia donumque venerunt de paupere eo quod fuit dicitur plus retribuere fieri apparuit non restat insuper videre de doctore. Circa ... ad quod recompensatio satisfactoria doctori qui non etc. amicitiam propter honestum docuit sed ad lucrum recipiendi pro nunc est omnino si sibi debeat recompensatio vel retributio pro dono recepto quia retributio esse donis proporcionabile donis bonis autem et que sunt sive et beneficii receptis a doctoribus nostra bona exteriora sunt proportionalia valore ex parte bonis aut nulla bona exteriora retribuenda sunt tamen valori eorum aliquam tamen sunt extimanda bona bonis autem proportionata non in valore sed proportione sic dixit sicut ad parentes eo sunt honores et reverentie ideo concludo quod in bonis ut retribuendum est insuper honorem et reverentiam tamen doctori utilitatis intentione retribuendum est lucro intentis quod sit mereris non sic recepit sed labor suis temporibus et suis occupationibus quod sicut in artibus suis cum ratione ... vacatur et quod est doctoribus plus retribuendum quod ipsi dederunt quod possibile est secundum extimationem proportionalem pro quibus deo indigentibus cum patrimonia aut proprias est ... in quibus suum laborem vel sua secundum amicitie et sic sit donum de prima dubitatione de quibus sicut placet possit sicut quomodo dicitur speciali secundum etc. Circa secundam dubitationem causa quod equalitas donationis inspice videtur sicut utilitatis retribuendum vel continue dandum vel neutrum sed principaliter electione et affectu donationis de qua dubitatione predicta principaliter de intentione dicitur seneca et aliud indicandum est quod in amicitia propter honestum equitatis sufficit utrumque principaliter attendi ad electione et affectum donatoris sed non ex parte donum exterius insuper solum sunt dicta in actu in genere. Circa primam in amicitiis quod etc. utrumque attendebat quod non sunt insuper aut apud eos opera actus ... in amore in liberalitate. Et sicut propter debuit non ... aut quod fiat respicit sed qua mente. Et contingit idem ea placita ad proportionem

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Vtrum oportet patri mag

[illegible]

Utrum competat magis subue[nire] etc.

[illegible] ... donatio [illegible] ... mutuum [illegible] ... obligatio [illegible]

[illegible] ... donatori [illegible] ... reddendi [illegible] ... donatarius [illegible]

[illegible] ... obligat [illegible] ... obligatio [illegible] ... reddendi [illegible]

[illegible] ... ut dat gratia [illegible] ... obligat [illegible] ... donatio [illegible]

Utrum homo debeat se habere

De beniuolencia sit

Utz benefactores magis

acquirit eas ex amabili sit diminute [illegible] benefactor
in beneficiato consistit suas [illegible]

[illegible]

[illegible]

Utrum bonus diligat se maxime

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Utrum felix indigeat amicis

[illegible]

Utrum magis sit opus amicis

Utrum magis sit opus amicis in bonis fortunis vel in malis. Dicendum quod in malis. Quia tunc est magis opus amicis quando sunt magis necessarii, sed in mala fortuna sunt magis necessarii ut dicit Aristoteles, igitur etc. Item quando scio quod amico meo est magis opus consolatione mea tunc magis compatior, sed eum consolatione sed magis compatior ... in fortuna quam fortuna igitur ... est magis opus consolatione mea quam in bona fortuna. Item tunc est magis opus amicis

[illegible]

Nota

10 Vtz amico i tristicia exnte

[illegible]

Utrum amicus sit delectabilium

[illegible]

[illegible]

Queruntur circa decimum ethicorum

[illegible]

Utrum anima producat in se actum

Utr(um) sc(ilicet) istu(m) actu(m) ama(ndi)

Utrum humana felicitas

Decimus

Hec humana felicitas est

e divina precepta similes asserit quod [illegible] de [illegible]
timentem. Sic ergo patet quod in beatitudine non [illegible] de
deo nisi [illegible] apprehendere [illegible] [illegible] licet non
[illegible] [illegible] ille [illegible] [illegible] ultimus [illegible] de deo
[illegible] estimaret licet sicut demonie [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quasi [illegible]
[illegible] [illegible] licet [illegible] demonie sicut [illegible]
[illegible] non est impossibile ut [illegible] primo ethicorum [illegible]
cum [illegible] intellectus [illegible] quibus operantur [illegible]
quibus sunt [illegible] in prologo suo [illegible]
fides [illegible] [illegible] fide [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] amor [illegible]
ergo quod in beatitudine magis erit [illegible] deo non
[illegible] quod magis amat deum sed etiam quod [illegible]
[illegible] [illegible] deum esse [illegible] [illegible] omnia
alia esse [illegible] [illegible] et mandata [illegible]
omnia alia esse servanda. Aliquis forte di
cet michi tu [illegible] loqui [illegible] [illegible]
non loqueris nisi theologice [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] non posuerunt mandata divina
[illegible] dico quod [illegible] posuerunt omnes [illegible]
magni moralis qui [illegible] fidei fuerunt [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] deum
[illegible] [illegible] divinum ut [illegible] qui dicit [illegible]
[illegible] deus [illegible]. Et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] est [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] dicit cum [illegible]
bono et magno quod aliud [illegible] [illegible] [illegible]
quod [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] divina semper [illegible]. Et [illegible]
in ethicorum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] non [illegible] [illegible] homo
est sic [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
omnia [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] attingere
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] precepta divina [illegible] [illegible]
sic [illegible] [illegible] divina ut [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] magis
[illegible] [illegible] bonum [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] bonum [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
bonum [illegible] boni [illegible] [illegible]
[illegible] ut amor [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
ut [illegible] [illegible] [illegible]. Et [illegible] [illegible]
de malo [illegible] [illegible] [illegible] bonum [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

bonum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] debeat
[illegible] quod [illegible] sit bonum [illegible] quod [illegible]
[illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
sit actus intellectus [illegible] [illegible]. [illegible] dico quod
sit in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sub
[illegible] [illegible] ita [illegible] [illegible] [illegible] dicendum quod
etiam intellectus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] dico quod [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
intellectus potest [illegible] [illegible] superior [illegible]
inferior [illegible] ut intellectus [illegible] [illegible] quod
[illegible]. [illegible] dicas [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
ille [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] reduplicatio
[illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] non [illegible]
[illegible] [illegible] quod [illegible] intellectus [illegible] [illegible]
[illegible] magis [illegible] magis amat [illegible] magis [illegible]
delectatur. [illegible] intellectus [illegible] [illegible] [illegible] actum
[illegible] [illegible] [illegible] quod actum alicuius [illegible]
[illegible] quod [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
non [illegible] [illegible] non sit [illegible] [illegible]
amare sunt [illegible] [illegible] [illegible] non [illegible]
nisi [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quod [illegible]
deum esse [illegible] [illegible] [illegible] sit melius
quod amare deum [illegible] [illegible] deum esse
[illegible] [illegible] [illegible] esse [illegible] [illegible]
[illegible] quod [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
quod [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
Et [illegible] [illegible] quod non sit [illegible] [illegible] felicitate
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quod non [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] felicia non
felicia. [illegible] quod [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] in bona ordinatione [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
non [illegible] [illegible] non [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Explicint longe questiones Buridani super libros
ethicorum finite in [illegible] [illegible] [illegible] anno domini

In primo libro ethicorum [illegible] determinat de felicitate
que est summum bonum inter humana bona.
Et primo determinat de ea secundum opiniones veterum
philosophantium ponentium felicitatem in aliquo
manifestorum bonorum scilicet voluptatibus, honoribus
et divitiis. Et secundum opiniones Platonis ponentis
felicitatem consistere in bono separato vel ydea
boni. Consequenter determinat de ea secundum opinionem
propriam ponentis [illegible] [illegible] et [illegible]
quod felicitas est operatio hominis secundum virtutem
[illegible] [illegible]. [illegible]

Utrum de virtutibus sit scientia
Et si sit an sit practica vel speculativa
Et [illegible] sit [illegible] in morali [illegible]
Utrum bonum est quod omnia appetunt
Utrum omnes actus humani [illegible] ad [illegible] [illegible] ultimum
Utrum [illegible] a bono politico [illegible] [illegible] [illegible]
Utrum moralis philosophia sit [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
Utrum felicitas consistat in bonis exterioribus
Utrum felicitas consistat in voluptatibus vel in [illegible] bonorum [illegible]
Utrum felicitas consistat in virtutibus [illegible] [illegible] que est
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
Utrum [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
Utrum felicitas consistat in [illegible] bono separato [illegible]
Utrum [illegible] [illegible] sit bonum [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] est [illegible] [illegible]
Utrum felicitas sit [illegible] sufficientissimum
Utrum delectatio [illegible] [illegible] [illegible] sit [illegible]
Utrum ad felicitatem requiratur virtus [illegible] et [illegible]
et bonorum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
Utrum felicitas adveniat hominibus secundum fortunam
Utrum homo possit dici vere felix
Utrum virtutes sint permanentiores disciplinis
Utrum felicitas sit de [illegible] laudabilium vel sit [illegible]
Utrum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
Utrum virtutes [illegible] sint [illegible] [illegible] [illegible] vel
involuntarie [illegible] [illegible] liber [illegible]

In secundo libro ethicorum philosophus ostendit quod virtus moralis
non inest nobis a natura sed causatur
in nobis ex operibus non [illegible] [illegible]
[illegible] quod virtus [illegible] [illegible] [illegible]
determinat etiam de ea diffinitive ostendens
[illegible] [illegible] virtutis ad vitia et vitiorum
ad se. Subiungens documenta [illegible] aliquis
possit fieri virtuosus [illegible] [illegible] [illegible]

Utrum omnis virtus moralis [illegible] [illegible]
sit nobis vel sit in nobis a natura
Utrum aliquid [illegible] [illegible] [illegible]
Utrum virtus generetur ex operibus [illegible]
[illegible]
Utrum operationes [illegible] [illegible] [illegible] ex operibus [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
Utrum [illegible] [illegible] [illegible] possit in
nobis virtutes generare [illegible] [illegible]
Utrum [illegible] [illegible] [illegible] possit [illegible]
Utrum virtus possit augeri et diminui
Utrum virtus moralis sit [illegible] [illegible] [illegible]
Utrum virtutes morales [illegible] [illegible]
Utrum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
Et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
Utrum difficilius sit [illegible] [illegible] [illegible]
Utrum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] difficiliora
Utrum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] virtus
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] est
Utrum virtus consistat in medio [illegible]
Utrum virtus consistat [illegible] [illegible] [illegible]
Utrum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
Utrum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] virtuti
[illegible] medium virtutis sit bona

In tertio libro ethicorum philosophus determinat de principiis
humanorum actuum scilicet de voluntario, de electione,
consilio et de voluntate [illegible] applicat ea ad
[illegible] et virtutes [illegible] virtute esse
in potestate nostra [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
sit [illegible] [illegible] [illegible] determinat de
virtutibus in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Utrum voluntas [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
aliquid [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
Utrum voluntas sit [illegible] [illegible] [illegible]
Utrum ipsa libere [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
Utrum actum volendi et nolendi [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
Utrum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
Utrum voluntas possit velle [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
Utrum voluntas moveat [illegible] [illegible] [illegible]
Utrum omnes [illegible] [illegible] [illegible] sit [illegible]
Utrum operationes [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
fiant involuntarie.

10 Utrum operaciones que sunt metu sunt ita quod alias non fierent sint voluntarie vel [illegible]
11 Utrum operaciones que sunt per ignoranciam sint volunt[arie]
12 Utrum homo possit [illegible] quod non possit vi[ciari]
13 Utrum operaciones humane sint bona vel mala [illegible]
14 Utrum [illegible] sit [illegible] vel [illegible] ad finem
15 Utrum [illegible] sint idem
16 Utrum [illegible] sit [illegible] resolutoria
17 Utrum fortitudo sit virtus moralis
18 Utrum fortitudo sit unica virtus
19 Utrum fortis [illegible] fugere ubi per fugam salvaretur
20 Utrum fortitudo sit virtus cardinalis [illegible]
21 Utrum fortitudo sit [illegible] mortis [illegible] bello
22 Utrum fortitudo sit [illegible] timores et audacias
23 Utrum [illegible] sit [illegible] actus fortitudinis [illegible] spectando vel [illegible]
25 Utrum [illegible] fortitudo [illegible] magis [illegible] fortitudini
27 Utrum fortis [illegible] fortitudo delectet
26 Utrum temperancia sit virtus moralis
21 Utrum insensibilitas sit vicium [illegible]
28 Utrum temperancia sit [illegible] delectaciones tactus et gustus
29 Utrum temperancia sit una virtus [illegible] speciem
30 Utrum [illegible] naturalibus possit [illegible]
31 Utrum [illegible] sit virtus vel vicium
32 Utrum intemperancia sit vicium peius [illegible]

In [illegible] libro [illegible] de [illegible] magnificencia [illegible] de virtutibus aliis scilicet de liberalitate, magnificencia, de magnanimitate et de mansuetudine et de virtutibus [illegible] [illegible]

1 Utrum liberalitas sit virtus moralis [illegible]
2 Utrum [illegible] sit [illegible]
3 Utrum prodigalitas sit vicium [illegible]
4 Utrum [illegible] liberalitas [illegible]
5 Utrum illiberalitas sit [illegible]
6 Utrum [illegible] sit [illegible]
7 Utrum magnificencia sit virtus moralis
8 Utrum [illegible] et banausia sit vicia
9 Utrum [illegible] generalis [illegible]
10 Utrum [illegible] magnanimitas [illegible]
11 Utrum [illegible] sit virtus moralis [illegible]
12 Utrum pusillanimitas sit vicium peius [illegible]
13 Utrum [illegible] sit virtus [illegible] magnitudine

10 Utrum mansuetudo sit virtus moralis
12 Utrum [illegible] et [illegible] tristiciam [illegible]
16 Utrum affabilitas [illegible]
17 Utrum veritas sit virtus moralis
18 Utrum [illegible] sit virtus moralis
19 Utrum eutropelia sit virtus moralis
20 Utrum [illegible] possit [illegible] verecundari

[illegible] libro [illegible] de virtutibus [illegible] sit [illegible] tam [illegible] particulari [illegible] iusticia [illegible] virtutum [illegible] operaciones [illegible] diffiniendo [illegible] et [illegible] [illegible]

1 Utrum iusticia sit [illegible] passionum
2 Utrum [illegible] iusticiam
3 Utrum [illegible] sit [illegible] virtus [illegible]
4 Utrum legalis iusticia sit una virtus specialis [illegible]
7 Utrum [illegible] legalem iusticiam [illegible] iusticiam particularem
6 Utrum iusticia sit [illegible] virtutum et magis perfecta virtus
1 Utrum iusticia [illegible] iusticia distributiva [illegible] iusticia
8 Utrum iusticia [illegible] virtutibus [illegible]
Utrum [illegible] sit [illegible] commutativa
Utrum [illegible] sit medium [illegible]
Utrum [illegible] sit medium [illegible] iusticia [illegible]
Utrum [illegible] sit medium [illegible] iniustum pati [illegible]
13 Utrum iusticia sit [illegible]
Utrum iustum [illegible]
Utrum [illegible] sit [illegible]
Utrum [illegible] sit [illegible]
Utrum [illegible] politicum [illegible]
Utrum iustum [illegible] [illegible] naturale et iustum legale
21 Utrum [illegible] et [illegible]

22 Utrum omnis iniustificatio sit iniustus
23 Utrum aliquis paciatur iniustum volens
24 Utrum [illegible] corrumpens [illegible] corrumpere iniustum [illegible]
27 Utrum difficilius sit [illegible] iniustum [illegible] medi[illegible]
26 Utrum epieikeia sit virtus moralis
21 Utrum epieikeia sit [illegible] legalis
28 Utrum [illegible] iniustum facere
19 Utrum iniustum facere sit peius quam iniustum pati

In 6. libro [illegible] de virtutibus intellectualibus [illegible] in aliis libris sufficienter [illegible] sit de virtutibus moralibus [illegible] ad intellectuales virtutes [illegible] sapiencia [illegible] et intellectus [illegible]

1 Utrum virtutes morales [illegible] intellectuales
2 Utrum medium virtutis sit [illegible] malicia
3 Utrum [illegible] sit [illegible]
4 Utrum [illegible] et [illegible] racionali [illegible] sit potencie [illegible]
7 Utrum [illegible] sit [illegible]
6 Utrum ars [illegible] sit [illegible]
Utrum [illegible] sit [illegible]
8 Utrum ars sit virtus
9 Utrum prudencia sit [illegible]
10 Utrum prudencia sit [illegible]
11 Utrum [illegible] sit virtus
12 Utrum sapiencia sit [illegible]
13 Utrum prudencia sit virtus [illegible] virtutum moralium
14 Utrum prudencia [illegible]
15 Utrum prudencia politica [illegible] sint idem habitus
16 Utrum [illegible] prudencia sit [illegible]
Utrum prudencia sit [illegible] moralis [illegible]
18 Utrum eubulia [illegible] sint virtutes morales [illegible]
19 Utrum [illegible]

20 Utrum [illegible] moralis possit [illegible]
21 Utrum virtutes morales sint [illegible]
22 Utrum sapiencia sit virtus melior quam [illegible]

In [illegible] libro [illegible] de [illegible] et bestialitate et virtute heroica [illegible] sit [illegible]

Utrum virtus heroica et bestiales [illegible]
Utrum virtus heroica [illegible]
Utrum [illegible] [illegible]
Utrum [illegible] bestiales [illegible]
Utrum [illegible] virtus
6 Utrum [illegible]
7 Utrum [illegible]
8 Utrum [illegible]
9 Utrum [illegible]
10 Utrum [illegible]
11 Utrum [illegible]
12 Utrum [illegible] sit peior quam bestialitas
13 Utrum [illegible] sit [illegible]
14 Utrum [illegible] sit peior [illegible]
15 Utrum [illegible] sit [illegible]
16 Utrum [illegible]
17 Utrum [illegible]
18 Utrum [illegible] delectacione
19 Utrum [illegible] aliquo bono [illegible] malo
20 Utrum omnis tristicia sit mala
21 Utrum delectaciones [illegible]
22 Utrum delectaciones [illegible]
23 Utrum tristicia [illegible]
24 Utrum delectacio sit motus
25 Utrum delectacio sit generacio
26 Utrum delectaciones [illegible]
27 Utrum delectacio [illegible]
28 Utrum [illegible] delectacio sit [illegible]
29 Utrum amor [illegible]
30 Utrum delectacio sit qualitas

In octavo libro [illegible] de amicicia et speciebus

[illegible]

Utrum ... [illegible]

Utrum voluntas sit magis libera quam intellectus

Utrum anima potuit (?) se actu volendi liberius quam actum intelligendi ... [illegible]

Utrum primus actus anime ... [illegible] ... voluntas

Utrum humana felicitas consistat in ... [illegible]

Utrum humana felicitas consistat in actu intellectus vel in actu voluntatis

Et sic terminantur tituli questionum super 10 libros ethicorum magistri Buridani

[illegible]